

РУТ ХАРИС

ЖЕНСКО ЩАСТИЕ

Превод от английски: Георги Димитров, 2008

chitanka.info

ЕЛИН И БРЕНДА МАЙКА И ДЪЩЕРЯ

Елин бе отгледана в мъжки свят. Бренда отрасна с поколението на жените.

Елин гледаше на себе си като на дъщеря на Франк Кендъл, съпруга на Фил Дърбън и майка на Бренда и Дани. Бренда си беше — и винаги щеше да се смята за — Бренда Дърбън.

Героините на Елин бяха достопочтените Грейс Кели и Ингрид Бергман (преди връзката ѝ с Роселини), а на Бренда — Джейн Фонда и Глория Стайнъм^[1].

Представата на Елин за съвършеното ѝ аз бе формирана от „Маккол’з“ и „Лейдис хоум джърнъл“; съвършеното аз за Бренда бе отразено в „Мис, Селф и Сави“.

Когато се омъжи за Фил, Елин беше девствена; Бренда живееше с Джеф от осемнайсетгодишна.

Елин вярваше в кърменето; Бренда се кълнеше в хапчетата.

Елин се захвана с работа, защото трябваше; Бренда смяташе за разбиращо се от само себе си, че ще има удовлетворителна кариера.

Успехът на Елин беше постигнат мъчно — ден след ден, долар по долар — и ѝ бе струвал личния живот, за който копнееше. Бренда бе убедена, че ще има всичко — и брак, и кариера, и деца.

Елин се опита да внуши на Бренда, че това не е толкова лесно, колкото го представят списанията; Бренда гледаше на бъдещето си като на нещо безгранично и искаше да върши всичко по *свой* начин.

[1] Грейс Кели (1928 — 1982) — американска актриса през 50-те години, която става принцеса на Монако, когато се омъжва за принц Рение; Ингрид Бергман (1915 — 1982) — знаменитата шведска актриса; Джейн Фонда (1937) — американска актриса, дъщеря на актьора Хенри Фонда, която започва с леки роли в еротични филми, но по време на войната във Виетнам се ангажира с каузата на

справедливостта, днес — омъжена за *боса* на Си Ен Ен Тед Търнър;
Глория Стайнъм (1934) — американска писателка, която основава
списание „Мис“ и е един от корифеите на феминизма в САЩ. — Б.пр.

↑

НОВА ГОДИНА

1970-А

— Джеф ми направи предложение! — Първите думи на Бренда през първия ден на Новата година сякаш избълбукаха в устата ѝ; хубавите синьо-зелени ириса на котешкоподобните ѝ очи — точно като очите на Елин — танцуваха щастливо по време на сутрешната първоянуарска закуска на майка и дъщеря. — Точно навръх полунощ! Не е ли романтично! Мислех, че само ще ме целуне. Вместо това той ми направи предложение. О, мамо, толкова съм щастлива!

— И какво ще правиш? — попита Елин, учудена от звездния блясък в очите на Бренда.

Бренда и Джеф живееха заедно от втората ѝ година в колежа и Елин се бе примирила, че за поколението на Бренда бракът е отживелица.

— Ще се омъжа за него, естествено!

— Още сега? — запита Елин.

Тя подсушаваше варени яйца с книжни салфетки, подпъхваше ги в прясно намазани с масло английски блатове, покрити с резенчета печена кокошка, и ги поливаше с предварително приготвения холандски сос.

— Не на секундата — отговори Бренда със сънливия сарказъм на младите. — Веднага след дипломирането. — Бренда щеше да завърши „Браун“ тази година. — През юни.

— Защо искаш да се омъжиш толкова рано? Защо ти и Джеф не продължите да живеете заедно, докато не се установите на добра работа? — попита Елин.

Джеф — възпитан, алтруист, идеалист — беше достатъчно свестен. Но достатъчно ли беше да е *свестен*? Ами кариерата? Нима Бренда не бе научила *нищо от нейния* опит, чудеше се Елин, докато слагаше двете чинии на старовремската кръгла маса.

— Осигурете си добра, солидна работа. *Тогав*а се женете.

— Първо ще се омъжа — обяви твърдо Бренда. — За мен бракът значи повече, отколкото за теб.

— Да подхванеш кариера, е на първо място — настоя Елин. — Ако можеш да се самоиздържаш, имаш *избор*. Можеш да се грижиш за себе си... и за децата си. Няма да си зависима, безпомощна, няма да си жертва. Повярвай ми! Знам го.

— Ти смяташ, че да си независима, е бог знае какво. Я се виж! Не, благодаря! — натърти Бренда. — В края на краищата ще се посветя и на кариерата си.

Елин повдигна вежди:

— Значи се каниш да бъдеш свръхжена?

— Това, че ти не си успяла да вършиш и двете, изобщо не означава, че аз няма да мога.

Враждебността на Бренда към майка ѝ винаги беше близко до повърхността.

— Бренда! Престани!

— Работа! Работа! Работа! Кариера! Кариера! Кариера! Само това чувам от теб. Е, аз искам да извлека от живота повече, отколкото си имала ти — продължи Бренда, без да се вслушва в предупреждението на майка си. — Аз искам кариера *плюс* достоен брак, *плюс* семейство. Не искам децата ми да растат като мен без баща. С майка, която е все изтощена, все *твърде изморена*. И не искам да деля кой да е мъж, както ти делеше Лу Суан с жена му!

— Бренда! — изрече Елин гневно, с изчерпано търпение.

— И грешката за татко си е твоя! — хвърли обвинението си Бренда; тя най-последно бе изрекла думите, които бе задържала толкова време.

Елин усети, че пребледнява. Нима *това* си мислеше Бренда? Нима *това* беше под едва сдържаната ѝ злоба? Наистина ли я обвиняваше за Филовата...? Нямахше думи. И с ярост, която извираше от дълбините на душата ѝ, Елин плесна дъщеря си през лицето за ужас и на двете.

— *Никога* не казвай това повече! *Никога* не го и помисляй! И нека ти кажа нещичко за баща ти... бащата, когото бе положила на такъв пиедестал през всичките тези години...

— Не! — изръмжа Бренда и запуши с длани ушите си, като се мъчеше (но не успяваше) да не чуе думите на майка си. Думи за

пари... думи за дългове... думи, които Елин никога досега не бе произнасяла... думи, които Бренда никога досега не бе чувала. — *Не!*

Бренда скочи от масата, хвърли дрехите си в раницата и се върна в Провидънс, в апартамента, който споделяха с Джеф. Майка ѝ, помисли си тя горчиво, беше по-еманципирана от нея. Толкова еманципирана, че смяташе любовта и брака за воденични камъни на шията на една жена. Е, Бренда си знаеше най-добре. Тя нямаше никога да е *така* еманципирана.

Елин почисти масата от недокоснатите яйца по бенедиктски и на прага на предстоящия трескав ден си спомни ужасните спорове, които бе имала с родителите си, когато им каза, че ще се омъжва за Фил. Те ѝ бяха заявили, че е твърде млада. Бяха я спешили да си завърши образованието.

Но Елин беше влюбена. Тя искаше да се омъжи. Да се бракосъчетаеш, бе най-важното нещо на света.

Нейните родители също бяха изгубили битката.

I
МЪЖКИ СВЯТ

1.

Имало едно време мъжки свят. И тогава, отдавна-отдавна, имало три вида герои — три мъжки представи за жената. *Девственици*: леденостудени и съблазнителни, като Грейс Кели, или дръзки и здрави, като Дорис Дей. *Секскапани*: напъпили от сладострастие и видно ненаситни, като Мерилин Монро и Бриджит Бардо, с влажни, искрящи устни и пневматични, приласкаващи гърди. Или *по-достъпните*, нетърпеливите да угодят жени от типа *съседско момиче*, като Деби Ренълдс, която се опитваше да запази брака си с карфиците на пелените, или като Джанит Лий, която се отказа от своята кариера заради новия си съпруг Тони Къртис^[1].

Представата за обикновените жени беше една-единствена: щастливата домакиня, която обожава своя съпруг и е обичлива майка — жената, която живее в и чрез своето семейство. Елин, като праволинейно добро момиче, обожаваше съпруга си и обичаше децата си, и се броеше за *щастлива* жена.

Но късно през една съботна нощ на март 1959 година тя едва ли можеше да се нарече щастлива.

Беше обичайно вечерно съботно увеселение от епохата на Заедността. Жените говореха помежду си за рецепти и за деца. Мъжете говореха помежду си за спорт и за борсовия пазар, освен Фил Дърбън, който си говореше с Каръл Матисън. И надничаше дълбоко в очите ѝ. И се усмихваше на някаква тяхна си шега. И позволяваше ръката ѝ да си почива интимно върху ръкава му.

Елин Дърбън гледаше и побесняваше, докато накрая — почти телом — не избута Фил през входната врата на Уйтиърови.

— Какво искаш да направя? Да си нося хронометър? — саркастично подметна Фил.

Гумите на новия-новеничък буик с гюрук, който Фил бе купил с премията си за Коледа, изсвистяха, когато той натисна газта по пътеката пред Сам и Алис Уйтиърови, после взе завоя и пое по

еднокилометровата „Догууд лейн“ към собствената къща на Дърбънови, чиито етажи бяха с подове на различни равнища.

Беше почти един. Елин бе пришпорвала Фил да напуснат увеселението от дванайсет и петнайсет. Шестгодишният Дани и деветгодишната Бренда бяха у дома с мисис Блейк, чието заплащане се удвояваше след полунощ.

— Колко дълго ми е разрешено да говоря с хората на едно увеселение? — Сарказмът на Фил беше неговото несъкруσιμο оръжие. — Пет минутки? Двечки? Или пет за мъжете и две за жените?

— Ти прекара с Каръл повече от час — каза Елин, като се мъчеше в гласа ѝ да няма нотка на обвинение, мъчеше се, но, както си и знаеше, безуспешно.

— Боже мой! Ние си говорихме за молци! — изригна Фил.

— Не изглеждаше така! Тя не си свали ръцете от теб! — несъзнателно Елин помилва изкусителната червена полушубка от лисица, която Фил ѝ бе подарил за Коледа, купена също с премията. — Тя сякаш искаше да се люби с теб на пода в гостната на Алис!

— Това е нещо повече, отколкото би направила *ти*, когато и да било!

— Точно така! Аз не съм някаква си флъорца. Аз съм ти *жена*!

— Нямаше да навреди, ако от време на време играеше ролята на флъорца — тръсна Фил и направи остър ляв завой по късия нанодолен път към номер 76, като накрая удари рязко спирачките на буика.

Тръшна вратата на колата и закрачи през гаража към кухнята, като остави Елин да се разплати с мисис Блейк и да я откара у дома.

— Елате насам, сладкишчета — отрони Фил с плътен, сутрешно-неделен глас, сънливо-пресипнал, сладък и секси.

Той се размърда в леглото, пресегна се към Елин и пръстите му леко докоснаха гърдите ѝ. Без да каже и дума, Елин се отдръпна от досега му и се изниза от леглото. Тя се добра до банята, затвори вратата и, все още ядосана от миналата вечер, пусна водата с пълна сила.

Всяка неделя, с Бренда в ролята на sous-chef^[2] (термин, който Елин бе научила във френския колеж), тя правеше две закуски: френски тостове от дебели филии домашен хляб за децата; а за нея и Фил — специалитет ултра-супер-люкс, защото тъкмо сутрешният неделен секс и сутрешната неделна закуска поддържаха романтиката в брака на Дърбънови. Тази седмица: глазурата на тиганички, натъпкани с портокалови късчета, отрупани със захар и бланширани обелки, проблясваше под препеченото. Скарани или не, Елин щеше да готви на Фил.

— Трябва ли ти нещо от магазина за деликатеси? — попита той, докато пресичаше кухнята на път към гаража.

Елин подушваше дъхавия му одеколон за след бръснене дори през сладникаво уханните готварски миризми. Би могла да сложи повече масло, но стисна устни и се престори, че не е чула.

Обиден, Фил леко повдигна рамене, после се помъчи да ѝ намекне, че вече е забравил за счепкването им, но Елин се оттегли с ледено мълчание. След миг тя чу двигателя на буика да изръмжава.

Бренда чупеше кротко яйца за френския тост в една купа, наясно, че мама е сърдита на татко, но татко се опитва да оправи нещата. Тя *мразеше*, когато родителите ѝ се караха.

Когато Фил излезе за сутрешните вестници, Бренда и Елин готвеха, Дани редеше масата, а Ървинг се появи начаса. Ървинг беше големият небрежен Златен ловджия, единственото куче в историята на областта Уестчестър, скъсано на изпит в училището за обучение на кучета.

— По дяволите, Ървинг! *Изчезвай!* — изруга Елин, като се сопна на кучето, докато отваряше хладилника да вземе яйца. — Бренда! — светна се тя. — Още ли не си свършила с тая бъркалка?

Бренда използваше телената бъркалка, за да направи поливката за френските тостове; на Елин ѝ трябваше за тиганичките.

— Стига си ме ръчкала! — отвърна на свой ред Бренда, свърши с поливката и подаде изплакнатата бъркалка на майка си.

— Прощавай! — извини се Елин, като осъзна колко грозно бе изкрещяла. — Май съм спала накриво.

„Как пък не!“ — помисли си Бренда, но не каза нищо.

Елин усети нейната враждебност и целуна прелестната ѝ, естествено вълниста коса, като гледаше как Дани, все още по бебешки набит, реди ножове, вилици и яркожълти салфетки и се отдръпва, за да прецени работата си.

„Защо изревнувах толкова от Каръл Матисън?“ — През слънчевата, почти мека мартенска утрин Елин беше смутена от своето ревниво избухване. — „Каръл Матисън!“

Каръл Матисън беше висока, гърдеста, породисто възпълна блондинка (естествено руса, обичаше да се хвали Каръл, като част от скандинавското ѝ потекло, но както всеки, който имаше очи, би могъл да види, шишенцето с пероксид бе помагало за изрусяването), която се виждаше като Уестчестърския отговор на Мерилин Монро. Една провинциална Джейн Мансфийлд^[3]. Една плямпосваща Даяна Дорс^[4]. С твърде прилепналите си дрехи, подпорен сутиен и прозрачни блузи, Каръл се увиваше около всеки мъж наоколо, около чий да е съпруг, брат или баща чак до хлапетиите, които ѝ изнасяха пазарските чанти от „Ню Роучел Ей & Пи“. Всички, включително Фил и Елин, се присмиваха зад гърба на Каръл за заблудата ѝ, че е сексбогиня. „Да ревнува от Каръл Матисън!“

В чистата светлина на утрото това изглеждаше смешно. Може би, помисли си Елин, стана заради късния час. Или заради несвойственото за нея бренди, което бе опитала след вечеря.

— Френският ти тост мирише неземно! — каза Елин на Бренда, когато Бренда внимателно взе трошливите филийки от тигана, постави ги в две затоплени чинии и разстла бледокехлибарен мед „Върмонт“ отгоре.

— На мама ѝ мина ядът! — извести Бренда на Дани, който си играеше на пода с Ървинг.

— Ядът — боязливо повтори Дани, като си припомни как го бяха наказали предната седмица за това, че е употребил дума, чула на детската площадка, която звучеше подозрително сходно^[5]; след като не последва никакво порицание, Дани, вече уверен в себе си, каза със силен, ясен глас: — На мама ѝ мина ядът! — и се преви от смях.

Дори Елин се усмихна.

Вътрешно тя страдаше. Не бе говорила на Фил от миналата нощ, бе му отказала да се любят, дори не бе благоволила да отвърне на предложението му да купи нещо от магазина за деликатеси. Докато ръсеше захарта и заничаше корица от портокалови обелки за тиганичките, тя изгаряше от срам.

„Кого наранявам в крайна сметка? Себе си, ето кого.“

Като обиди Фил, тя бе обидила себе си. Обидила бе себе си, когато му отказа да се любят. За целия им десетгодишен брак утрините, когато не се бяха любили, като тая, се брояха на пръстите на едната ръка — изумително, разтърсващо до палците на краката любене — първото нещо всяка неделна сутрин. Тя бе обидила себе си, когато реши да го наказва с мълчание. Обидила бе себе си, като се бе лишила от любовта и компанията му. Сигурно е била малко нещо луда миналата нощ и тази сутрин, та да се държи по този начин. Бе съсипала почти дванайсет часа от почивните дни с ревнивите си нападки и детинско държане.

„Е, дванайсет изгубени часа са предостатъчни!“ — реши Елин, докато пръскаше настърганите обелки и захарта върху навитите тиганички и ги точкуваше с масло. Веднага след закуската ще заведе децата при родителите на Фил. Ще му се извини и ще го приеме в леглото, където ще му покаже точно колко го обича и точно колко съжалява за детинщините си. Ще бъде агресивна в леглото, понеже знаеше, че на него това му харесва, но го правеше рядко, защото беше твърде срамлива, твърде благовъзпитана... твърде такава-онакава.

Не и днес.

Днес ще го съблече, бавно и с любов, и ще целуне всеки сантиметър от тялото му, докато дрехите се свличат. Ще го задържи в ръцете си и в устата си, ще го възбужда и ще възбужда себе си със своята дързост и няма да му позволи да нахлуе в нея, преди и двамата да не могат да удържат и миг повече.

Елин развихри фантазията си, докато пяхаше ястието, посипано със стърготините, във фурната, да препече портокалово-захарно-маслената замазка до кафяво и златисто и да стопли изобилно поръсените тиганички, но тогава чу колата да завива по късия стръмен път, който водеше към къщата.

Когато засили пламъка под азбестовата подложка, която поддържаше нагорещена тавата, Елин не можа да потисне усмивката, която изви устните ѝ и се отрази в очите ѝ със сладка сексуална нетърпеливост.

Най-напред, още когато входният звънец заби, тя подуши, че нещо не е наред.

Никой никога не използваше входната врата. Фил винаги влизаше през кухненската. Някаква игра ли си играеше с нея? Да я разтревожи чрез смяна на навиците? Да се опита дори да я изплаши? Едно предупредително звънче отекна в Елин още преди да отвори входната врата.

Двама униформени полицаи стояха там. Бял и черен.

— Мисис Дърбън?

Тя кимна, устата ѝ беше пресъхнала.

— Колата на съпруга ви е засякла на червена светлина на Шосе 42. Един ученически автобус бил на път към ремонтната работилница... спирачките отказали... челен удар... автобусът бил празен, освен шофьора...

По-високият от полицаите, трийсет и няколко годишен мъж с пясъчноруса коса, произнасяше думите. Уморените му очи пробягваха от пода към Елин до някаква неопределена точка зад нея.

— И двамата са загинали на място. Съжалявам... съпругът ви е мъртъв.

Съзнанието на Елин заключи думата в някакъв свой далечен ъгъл. *М-ъ-р-т-ъ-в*. Тя отказваше да приеме думата, която сега рикоширеше кухо вътре в нея. *Мъртъв*.

Можеше да се закълне, че ги е чула да ѝ казват: Фил е в болницата Уайт плейнс, в залата за спешна медицинска помощ. Тя внезапно осъзна, че високият блед полицаи я гледа в очакване да каже нещо.

— Благодаря — изрече Елин с глас, който сякаш не беше неин.

Болницата в Уайт плейнс, мислеше си. Трябваше да вземе от портфейла на Фил застраховката му „Живот в Блу крос“. През неделната сутрин Фил бе напуснал къщата само с една петдоларовка, с шофьорската си книжка и с регистрационната си карта. В болницата

щяха да поискат номера на застраховката. Ни в клин, ни в ръкав, Елин си спомни процедурата. Удостоверяването на номера беше нейна отговорност.

После щяха да ѝ разрешат да го види. Да го докосне. Да го прегърне. Да му обещае, че никога вече няма да ревнува. *Никога!* Само да го види.

— Мамо, наред ли е всичко? — попита Бренда, полускрита зад високия само метър и четирийсет вход към трапезарията, без да смее да излезе, със сериозно и уплашено лице.

— Да — кимна Елин, като се мъчеше гласът ѝ да звучи нормално. — Всичко е чудесно. Иди си изяж закуската. И гледай Дани да си изпие млякото до капка!

Бренда погледна въпросително към майка си, сетне — към двамата униформени полицаи, и покорно напусна стаята.

Двамата полицаи се спогледаха, схванали, че тази мисис Дърбън иска да съобщи вестта на децата си по-късно, насаме. Някои родители предпочитаха да го направят така.

Елин стоеше със стиснати зъби, лицето ѝ беше пепелявосиво, очите ѝ бяха вторачени право напред, блеснали, разсеяни.

— Добре ли сте, гос'ожо? — попита по-ниският, набит мъж.

— Искате ли кафе? — отвърна тя, като внезапно си спомни за печката, а и с желанието да бъде вежлива.

— Не, благодаря — отговориха в един глас двамата.

Те внимателно ѝ казаха, че тялото е в моргата, че тя ще трябва да го разпознае (чиста формалност) и да ги уведоми кое погребално бюро иска да ползва. Единият от тях щеше да заведе Елин до моргата, другият щеше да остане с децата, докато не дойде някой роднина или съсед.

Елин кимна.

Тя подуши тиганичките. Горяха. Замайно си помисли, че се извързва да отиде в кухнята.

По-късно Елин не можеше да си спомни припадането, макар да ѝ казаха, че точно това ѝ се бе случило.

[1] Всички жени, посочени за пример, са актриси, нашумели през 50-те години. — Б.пр. ↑

[2] Sous-chef (фр.). — Помощник главен готвач. — Б.пр. ↑

[3] Джейн Мансфийлд (1933 — 1967) — американска актриса, известна с дългата си руса коса и големи гърди. — Б.пр. ↑

[4] Даяна Дорс (1931 — 1984) — Английска кино и телевизионна актриса, смятана за много прелъстителна на младини. — Б.пр. ↑

[5] Става реч за думите „snit“ (яд) и „shit“ (лайно). — Б.пр. ↑

2.

Пак по-късно тя нямаше спомен и за двата следващи дена. Карълайн и Томи Дърбън, родителите на Фил, уредиха всичко. Те казаха и на Бренда и Дани, че татко им е отишъл на небето.

— Кога ще се върне? — поиска да научи Дани, все още твърде малък, за да разбере.

— Мама е виновна! — не се стърпя Бренда. — Мама е виновна! Ако мама не беше така гадна с татко, когато той се опитваше да я прегърне и целуне, татко нямаше да налети на това произшествие. Татко щеше да се върне вкъщи, както го правеше всяка неделя.

— Бренда, не говориш сериозно! — каза Карълайн потресена. — Не бива да казваш това! Дори не бива да си го помисляш!

— Съжалявам — мигновено отрони Бренда. — Нямах предвид това.

Бренда беше уплашена от онова, което бе казала, от онова, което си бе помислила, от онова, което то значеше. Тя бе изтласкала ужасните мисли вън от съзнанието си веднага щом те изплуваха на повърхността. Но непробудният спомен щеше да хвърля своята гневна сянка върху любовта на Бренда към майка ѝ години наред.

А онова, което Бренда не си позволяваше да си припомни, Елин не можеше да забрави. Скарването беше разстроило Фил. Той беше разстроен, понеже Елин го бе отблъснала в леглото и по-сетне — в кухнята. Разстроен, той се е разсеял, неспособен да се съсредоточи. Неспособен да се съсредоточи, не е обърнал достатъчно внимание на червената светлина, на прииждащите коли. Ако не беше разстроен, разсеян, щеше да е в състояние да направи нещо, щеше да се изтегли встрани от пътя на автобуса, щеше да излезе от колата и да побегне от произшествието... щеше да е *жив*.

Елин се измъчваше от нелогичната вина, че е оцеляла. Ако го бе обичала *достатъчно*, той щеше да е жив. Но не би — и той беше мъртъв. А тя беше виновна.

За погребението Елин си спомняше само това, че ѝ се щеше мъртвата да е тя.

Подобно на зомби, тя стоеше с Бренда и с Дани пред портата на църквата и механично приемаше съболезнования. След службата, на гробищата, като гледаше как хвърлят пръст върху ковчега на Фил, тя повърна зад някакъв надгробен камък и беше толкова истерична, че дори не почувства срам. Фил беше нейният живот, целият ѝ свят. А сега си бе отишъл. Без него тя беше нищо.

И Елин се чудеше дали ако се бяха любили през онази сутрин, тя не би могла да забременее. Беше почти на трийсет — възрастна за бебета. Стара. Но напоследък се улавяше да мисли за това все повече, улавяше се да *забравя* диафрагмата си, беше се размечтала за още едно бебе. Беше се размечтала да стане отново майка, да стане *някой*. Когато мензисът ѝ дойде точно на очакваната дата, тя се разплака. Никога вече нямаше да има такава възможност.

Още едно *никога*.

Тогава Елин изненада себе си. През дните и седмиците, непосредствено последвали катастрофата с Фил, тя възстанови своето обичайно, спокойно и овладяно *аз*. С рев, но сдържано, тя написа саморъчно благодарствени писма за всяка съболезнователна картичка. Тя телефонира на хората, които ѝ бяха особено близки.

— Фил катастрофира в неделя сутринта — каза Елин на Луис Суан, президент на „Дейкор пейнтс“ и шеф на Фил; Фил бе изпълнявал длъжността търговски директор на „Дейкор“ шест години. — Един ученически автобус се врязал в колата му.

Виждаше се принудена да говори за произшествието на Фил, да преповтаря подробностите, да разказва на хората как бе изгорила тиганичките. Най-добрата готвачка в Уестчестърската област, а беше изгорила тиганичките! Трябваше да си обясни разумно всичко.

— Няма го. Няма го Фил...

— Ще ни липсва — отрони Лу и наистина го мислеше.

Фил Дърбън беше мъж, който носеше сивоткан костюм, но имаше златни блянове. Той беше непоколебим, агресивен, амбициозен,

работлив, напорист млад мъж. Тъкмо онзи тип изпълнител, какъвто Лу, който не се страхуваше от превъзходството на другите, би искал да има подръка в „Дейкор“.

— Бих искала да намина в кабинета на Фил — каза Елин, като прочисти гърло; нейният несигурен тон превърна изявлението ѝ в молба. — Бих искала сама да преромя нещата му. Това е последното, което мога да направя за него. Ще може ли?

— Разбира се, че може.

За миг Лу усети непоносимост към самопринизяването на Елин: разбира се, че можеше да прероми бюрото му; тя му беше жена!

Но веднага щом хлопна слушалката, Лу отиде в кабинета на Фил и затвори вратата след себе си. Насочи се право към горното ляво чекмедже и извади кафяв илик.

— Ако нещо ми се случи някога — бе казал Фил, полу на шега, но настойчиво, — изхвърли го! Има неща, които Елин няма защо да знае. Жените не бива да знаят *всичко* за мъжете си! — И намигна съзаклятнически на Лу.

Лу прецения плика известно време, без да е сигурен какво трябва да стори с него. После го запечата, надписа го „Фил Дърбън: лично“ и го занесе в празния кабинет, съседен на неговия — кабинет, който баща му бе заемал допреди година. Лу постави плика на горната дъска във вградения дрешник, без да знае какво още да направи. Не смяташе, че трябва да го накъса, защото в действителност пликът принадлежеше на Елин. Но очевидно не беше време да ѝ го дава, особено след като нямаше и представа какво съдържа. Лу си помисли за миг дали да не го отвори и да прегледа съдържанието му, после отхвърли тази мисъл. Имаше нещо шпиономанско в това, да си вреш носа в собственост на мъртвец. По-добре, реши Лу, да остави тайните му да бъдат погребани с него — и затвори вратата — и миналото на Фил Дърбън — зад себе си.

— Кога можеш да дойдеш в града? — Ал Шелдрок попита по телефона Елин.

Ал беше счетоводителят на Фил и плащаше сметките, докато Елин успее да си отвори свой влог. Тя беше леко изненадана, че не може да се разписва върху чековете на Фил.

— Добре ли е две седмици, ако броим от днес? — запита Елин с желанието да го отложи, докато набере дързост.

Тя се боеше от среща със счетоводителя на Фил, боеше се да мисли за пари, защото докато беше жив Фил, той се оправяше с финансите и плащаше всички сметки. Елин не притежаваше своя чекова книжка от времето на колежа. Тя изобщо не познаваше тънкостите на комисионите, беше подписала общите данъчни плащания, без дори да ги погледне и никога не бе купувала нещо по-скъпо от зимно палто — а дори когато правеше нещо такова, винаги се съветваше с Фил, да види могат ли да си го позволят. Фил все казваше, че няма нужда Елин да знае каквото и да било за парите, и тя се бе съгласила с него. Всеки знаеше, че жените не ги бива да се оправят с пари, че не ги *познават*. Освен това не беше женствено.

— Две седмици, чудесно — съгласи се Ал и Елин бързо го изтласка от съзнанието си, понеже парите бяха нещо, за което нямаше защо да се тревожи: Фил бе оставил цяло богатство със застраховката си „Живот“.

„Няма защо да се тревожиш“ — й бе казал Фил, когато купи полицата за сто хиляди долара. През 1959 година, когато една модна рокля струваше 49,95 долара, килограм говеждо филе — два долара, а най-малката работна ставка беше долар на час, сто хиляди долара си бяха цяло богатство.

„Няма защо да се тревожиш, ако нещо ми се случи“ — бе казал Фил. По него време беше немислимо нещо да се случи на Фил. Но се бе случило. И сега Елин си спомни точните му думи. „Няма защо да се тревожиш.“

Сто хиляди долара! Ами че сто хиляди долара бяха повече от богатство! Сто хиляди долара бяха всички пари на света!

3.

Кабинетът на Фил беше самият Фил.

На бюрото му стоеше портретна снимка на Елин в сребърна рамка, правена на двайсет и петия ѝ рожден ден. Бутната в ъгъла, стоеше друга нейна снимка, която Фил бе щракнал във Върмонт. Бяха карали ски цяла сутрин. Него ден, по пладне, тя носеше грамадния ръчно плетен ирландски пуловер на Фил и синя скиорска шапка, нахлупена до очите. Кожата ѝ изглеждаше като полирана, блеснала от студа и от упражненията, и ослепителната ѝ усмивка почти притваряше изумителните ѝ очи. Елин си спомняше онзи следобед. Приближаваше виелица. Фил купи бутилка червено вино и те прекараха следобеда в наетото бунгало, пред камината, като пиеха вино и се любеха. Проспаха вечерята и към единайсет се събудиха изгладнели. Беше паднал нов двайсет и пет сантиметров сняг и те дори не смогнаха да отворят вратата към колибата си, така че вечеряха, с каквото намериха в стаята: шоколад, ябълка и бурканче домашно приготвена царевична подправка, която Елин бе купила от един магазин за сувенири. Любиха се отново и, хванати така в снежния капан, почивните им дни се проточиха до четириднешно затворничество с нежни забавления.

Елин пусна портрета и снимката в пазарската чанта, с която бе дошла, и се помъчи да не си спомня. Искаше да съхрани спомените си, да ги скъта за бъдещето. Не искаше да ги използва толкова скоро или да ги изтрие от свръхупотреба. Тя смете портретите на децата и снимката на Ървинг в пазарската чанта, без дори да ги погледне.

Настолният календар все още беше отворен на понеделника след неделята, през която бе катастрофирал Фил. Ясно изписани с тъмни главни букви бяха: уговорка за обяд, съвещание на търговския отдел в три, себенапомняне да си уреди час при зъболекаря и бележка да изчисли продажбите за тримесечието.

Елин се попита кой ли е бил разочарованият обеден сътрапезник, какво се е случило на съвещанието на търговския отдел и дали някой е сумирал цифрите за продажбите през тримесечието. Нямахше и най-

смътна представа. Светът на мъжете, с техните обедни срещи, съвещания и продажби, беше на светлинни години от света на жените, с техните обиколни маршрутки, уроци по гримиране и съчетания от мокро и сухо къдрене. Макар да бе омъжена десет години, Елин осъзнаваше, че си е нямала и най-малката представа какво прави Фил по цял ден, за да заработи парите, които ги издържаха.

Тя сложи настолния календар в пазарската чанта, но после размисли и го пусна в кошчето за отпадъци под бюрото. Седмица по-късно щеше да съжалява за това, щеше да ѝ се иска да бе запазила календара, с мисълта, че е трябвало да го запази за Дани.

Чекмеджетата на бюрото избълваха преполовени ментови ролки; кутия с бърсалки „Инстънт-шайн“; кутия хартиени носни кърпички „Клийнекс“; графикът на „Янките“ за сезона 1959-а; кутии с визитки и обрезки за писане, подпечатани с фразата „От бюрото на Фил Дърбън“; и рисунка с цветен молив на ухилен яркосин алигатор, подписана: „Ще се видим, мили крокодиле!“ — подарък от Дани за баща му.

Елин изхвърли всичко, освен рисунката на Дани, като за няколко секунди се почуди защо е празно горното ляво чекмедже. Да не би Фил да го бе прочистил по някаква причина? Или никога не го бе използвал?

Елин преглътна шумно с надеждата да удържи сълзите си, докато стигне вкъщи.

Дрешникът беше празен, ако се изключеше един счупен чадър, който Елин изхвърли, и една бяла, носена веднъж риза на Фил, която тя сложи в пазарската чанта. На пода на дрешника стоеше пазарска чанта „Еф Ей Оу Шварц“. В нея имаше младежки комплект за химически опити и шишенце „Мис Диор“. Комплектът беше предвиден очевидно за предстоящия рожден ден на Бренда: 20 април. „Мис Диор“ беше за нея — Фил винаги ѝ подаряваше по нещо на рождените дни на всяко от децата — начин всяка година да ѝ благодари за тях и за радостта, която му доставяха. Елин реши да даде комплекта на Бренда, както би искал Фил. Последен, обичен подарък от горд баща за талантива дъщеря. А тя отпуши „Диор“-а и сипна малко на китката си. Изящното ухание ѝ припомни за облика, който Фил настояваше тя да поддържа — облика на изтънчена, светска, привлекателна жена — облик, напълно противоположен на собствения ѝ. Но, както сам признаваше

Фил, той беше романтик. Сетивата ѝ се отпушиха, Елин вдъхна от силното благоухание — последния, обичен подарък от романтичен съпруг на любима съпруга.

Елин бе дошла в кабинета, за да открие Фил, и го бе открила. Запалянко на „Янки“-те. Търговски директор. Горд баща. Обичлив съпруг. И дори след десетгодишен брак — романтичен любовник. Елин примига да спре сълзите си и се извърна да напусне кабинета.

— Може ли да те видя за минутка? — Гласът на Лу Суан прекъсна емоционалните спомени на Елин.

Гласът на Лу беше като самия Лу: навикнал да повелява, навикнал да получава каквото поиска. И все пак, ведно с това, в него се долавяха и леки, иронични нотки, сякаш за да подскажат колко е наясно той, че всичко това му е било поднесено на сребърна тепсия. Трябваше само да поддържа тепсията лъсната — задача, невинаги толкова лесна, колкото изглеждаше.

— Разбира се — каза Елин и се усмихна с най-хубавата усмивка, на която беше способна.

Последното, което ѝ се правеше, беше да води някакъв учтив разговор. Искаше да си отиде вкъщи и да си поплаче сама.

— Това с Фил е гнусота. Истинска гнусота! — промълви Лу, когато се настаниха в неговия учудващо скромнен кабинет.

Елин нямаше какво да каже и не каза.

На възрастта на Фил, Лу Суан имаше изваяния образ на бивш колежанин от „Принстън“, „Харвард“ или „Йейл“: безукорно подстригана коса с цвета на лъскав карамел и стегнато, атлетично сложено тяло, което го правеше да изглежда поне с шест години по-млад, отколкото беше.

— Автомобилна катастрофа — поклати глава Лу. — Ама че гаден начин да си отидеш...

— Има ли *добър начин* да си отидеш? — репликира го Елин.

Нещо в Лу я отпускаше да казва каквото ѝ е на ума.

— Не, предполагам, не.

За своя изненада, Елин се улови да отмята, че Лу Суан има най-сексапилния глас, който някога е чувала. Беше само кадифе и стомана, нежен и силен.

— Един съсед ми рече, че Фил имал късмет — пророни Елин. — Каза, че поне е станало бързо. Че Фил не е усетил нищо. — Елин сви рамене. — Май смяташе, че това е утеха.

— Ще се справите ли... ти и децата? — попита Лу.

— Предполагам — изморено отрони Елин. — Между другото, Дани все още мисли, че баща му е в командировка. Продължава да пита кога татко ще се върне вкъщи. Бренда, изглежда, разбира. Но е много смирена. Тя задържа всичко в себе си.

— А ти? — запита Лу. — Как си *ти*?

— Как съм аз ли? — повтори Елин.

Гласът ѝ се прекърши и тя изведнъж заплака със сълзи. Големи, влажни, горещи сълзи. Те потекоха от очите по лицето ѝ: следи на болката. Слепешката, тя затършува из ръчната си чантичка за кърпа. Признателна, пое голямата ленена носна кърпа, която Лу ѝ протегна през бюрото, издуха носа си и избърса очите си.

— Съжалявам — каза тя, когато отново можеше да говори. — Нямах намерение да се сриям така. — Усещаше, че е погрозняла, с размазан грим, и се насили за усмивка, макар да не ѝ беше до това. — Май не съм точно веселата вдовица.

— За бога! — тръсна глава Лу. — Какво очакваш от себе си, Елин? Не ти предстои пикник. Сама, с две деца...

— Утешавам се с това, че от тук нататък нещата могат само да се подобряват — пророни Елин, като пригладжаше мократа носна кърпичка на скута си, а после зарови лице в нея и се разплака отново.

С изключение на близките роднини, Лу Суан беше първият човек, който изглеждаше наистина мил, наистина загрижен. Елин имаше усещането — може би малко параноично, може би не — че останалите изстискваха мъничко емоционален сок от трагедията на Фил, мъничко трепет от чувството, че са късметлии, и може би дори — известно усещане за превъзходство, че тях ги е отминало. Че не им се бе случило на тях.

Елин пак издуха носа си, избърса сълзите, подсмъркна и преглътна шумно. Тя храбро се насили да вдигне зачервените си очи към Лу и да изложи сега непорочното си, негримирано лице на петна пред него. Насили се за още една фалшива усмивка, като си мислеше, че я бива в това, във фалшивите усмивки:

— Нещата трябва да се подобрят — вметна тя. — Явно е, че не могат да се влошат повече от това.

Лу преглътна. „Не мога да го направя“ — помисли си той. — „Не мога да й го кажа. Не мога да й кажа за парите, които дължи Фил. Не сега. По-късно. Петте хиляди ще почакаат дотогава.“

След миг той прочисти гърло:

— Слушай, искам да вземеш това. — Той се присегна към бюрото си, извади чекова книжка и драсна нещо и нея. — Това е на Фил — каза той, като откъсна един чек и го побутна през бюрото към Елин. — Премията на Фил за тримесечието. Печалбата се вдигна с осем на сто. Фил свърши дяволски добра работа.

Докато говореше, Лу се питаше какво си въобразява, че прави. Той бе планирал да покрие с премиалните част от заема, а сега даваше парите на вдовицата.

— Не мога да ги взема! — Елин обви ръце около раменете си и се разтрепери. — Пари от гроба...

— Вземи ги! — настоя Лу. — Фил ги е заработил. Сега са твои! Да отказва пари! Тя беше луда!

— Той ми остави сто хиляди долара! Нямам нужда от *пари*, мистър Суан! — изрече Елин с потресавашо кънтящ в тихия кабинет глас. — Аз съм богата! Аз съм богата вдовица! Нямам нужда от пари! Имам нужда от съпруг!

Елин стана рязко и катурна стола, на който бе седяла. Сълзи на ярост и загуба, и бяс, и безнадеждност заляха лицето й. Елин стоеше там, ридаше и дори не виждаше къде е вратата на кабинета, за да излезе.

Внезапно настъпи топлина и успокоение. Тя усещаше около себе си нечии силни ръце и си спомни как обикновено я прегръщаше Фил, когато тя имаше потребност от любов и от упование, как Фил можеше да направи така, че нещата да тръгнат по-добре. Тя затвори очи и за един смутен миг си помисли, че ръцете, които я обгръщаха, са на Фил. Лу държеше здраво Елин, когато тя се наклони към него и положи глава на рамото му. Той й заговори нежно и Елин проумя, че не Фил я прегръща. Беше Лу.

Елин го отблъсна така ненадейно и така силно, че той се препъна о падналия стол и едва не падна. Тя побягна от кабинета му, побягна от утешението му, побягна от топлината му, побягна от чувствата си.

Беше отвратително, помисли си Елин, когато се качи на влака на „Гранд сентръл“. Фил беше мъртъв едва от две седмици и тя вече беше в обятията на друг мъж — *позволила* му беше да я прегърне, да я утеши.

Как можа да направи такова нещо? Да почувства такова нещо? Що за жена беше тя в края на краищата?

Защото още щом седна в кабинета на Лу и се заговори с него, тя си бе припомнила начина, по който Фил я дразнеше, като ѝ повтаряше, че Лу ѝ е хвърлил око... че Лу ѝ е мераклия.

— Престани! — обикновено крясваше Елин. — Не е вярно, и ти го знаеш!

Тя бе изричала това, което мислеше, но дълбоко в себе си беше поласкана и развълнувана, Луис Суан беше много привлекателен мъж.

Беше и женен.

До последните няколко месеца бракът на Лу беше от добрите: секси, топъл и интимен. Но не бе започнал така.

Лу Суан и Рийни Елиът бяха подложени на изпитанието на голямо църковно бракосъчетание — в Епископалната църква в Сайосет, където семейството на Рийни беше почитано от обществото и обществото го бе почитало от три поколения насам. Елиътони бяха против брака, защото, макар и по-богати от тях, роднините на Лу нямаха такова обществено положение.

Макс, бащата на Лу, управляваше фабрика за бои. Дядото на Лу бе дошъл в Щатите като германски имигрант — човек, който носеше бели връхни дрехи и боядисваше хорските всекидневни. Елиътони бяха ужасени от избора на дъщеря си, но когато разбраха, че майката на Лу носи фамилията Карингтън — Карингтън от Лоукъст вали-Палм бийч-Дарк Харбър — горчивото хапче позасладня достатъчно, за да бъде преглътнато, та да дадат хладната си благословия за брака.

По пътя от църквата до сватбената трапеза Рийни, която бе заплашвала с всичко, от самоубийство до приставане, ако родителите ѝ не ѝ разрешат да се омъжи за Лу Суан, се обърна към новия-новеничък свой съпруг и каза:

— Чудя се защо направихме *това*?

Рийни прекара първата брачна нощ в плач и две седмици покъсно, през последната нощ на сватбеното им пътешествие до Бермудските острови, изпи почти половин бутилка джин „Гордънс“ и най-накрая позволи на Лу да я люби.

Рийни — и бракът — сякаш се уталожиха. През последвалите три години тя роди две дъщери (за голямо разочарование на Макс; той искаше *момчета*) и поделеше времето си между тях и конете, които бяха същинската страст на живота ѝ от деветгодишна възраст. Ако и бракът на Лу да не бе някакъв екстаз, той приемаше неговите умерени наслади, скъпеше ги повече, отколкото струваха, като винаги ги сравняваше с брака на родителите си, който си беше истинско бойно поле.

През първите единайсет години от брака Лу не докосна друга жена. Не беше чак толкова тържество на нравствеността, напомни си Лу, защото, така или иначе, той бе подчинил енергията си на мнимата задача да се справя с трудния, изискващ, вбесяващ, капризен, но драг Макс.

През последните осемнайсет месеца обаче в живота на Лу настъпиха две важни промени.

Първата беше, че Макс, който се бъркаше в бизнеса с недвижима собственост на Острова, се включи в строителството. Той построи цял квартал в шубрака край някога модния, сега търговски град Хънтингтън и напълни една торба нари. Макс веднага се зае да откупува акри за втори квартал, този път — строен на точно толкова затътената земя край Мелвил. Погълнат от новата си страст, Макс прехвърли „Дейкор“ на Лу.

— Управлявай проклетото чудо! — бе казал той, без да се церемони, и пусна без предупреждение фирмата в скута на Лу.

Измъкването изпод сянката на Макс беше един вид освобождение. Втората промяна беше в брака му. На трийсет и две години, Рийни неочаквано сякаш се бе пробудила сексуално. Тя желаше Лу. Желаше го често. И показваше ласкаещо ясно колко *много* го желае. Изглеждаше заинтересувана дори от „Дейкор“ — разпитваше Лу какво се е случило в кантората и как върви работата — нещо, към което не бе проявявала и най-малкия интерес преди.

Двойното освобождение му изглеждаше като възнаграждение за годините на търпение и въздържание и животът на Лу най-после като че се установяваше щастливо устроен. Лу се надяваше, че така ще е винаги.

Не би! Всичко продължи година и половина. И тогава, без предупреждение, без видима причина, Рийни охладня като лед и взе да се държи така, сякаш месеците на страстната ѝ сексуалност никога не са били. Объркан и обиден, Лу си призна, че не познава жена си.

Докато вдигаше стола, който Елин бе съборила, той се чудеше колко дълго би могъл да бъде верен съпруг на жена, чиито чувства са ту горещи, ту студени. Чудеше се колко дълго, съответно, би могъл да продължи да бъде единственият моногамен мъж, когото познаваше.

Себично, той беше доволен, че Фил бе умрял с дълг към него. По този начин той беше свързан с Елин, имаше причина да я види отново.

Елин бе преследвана от загубата. Тя бе ужасена от мисълта, че децата ѝ могат да умрат, че може да ги загуби, както бе загубила Фил. Будеше се посред нощ, вцепенена от ледения, спиращ сърцето ужас, че Бренда и Дани са си отишли. Ставаше и тичаше през къщата към стаите им, да види дали са там, докосваше ги, за да се увери, че са още топли, още живи, че още дишат.

Дани, който беше на шест, се държеше, сякаш беше на четири. Беше като бебе, хленчещ, ревлив, несамостоятелен, неутешим. Той продължаваше да я пита кога татко ще се *върне* вкъщи.

Независимо как му отговаряше Елин, независимо какво казваше, независимо колко пъти се опитваше да му обясни, Дани не разбираше. Той си знаеше, че татко му липсва, и искаше да разбере кога ще се *върне* вкъщи.

За разлика от Дани, на когото всичко му бе изписано на лицето, Бренда криеше чувствата си. Елин бе чула Бренда да казва на приятелките си с истинско хладнокръвие, че баща ѝ е мъртъв и никога няма да се *върне*. Но Бренда непрестанно разпитваше Елин колко дълго ще е това *никога*. Има ли начало? Как се измерва? Има ли

някакъв особен календар за *никога*? Ако не, защо не? Ами ако това *никога* спре? Защо да не може да спре? Кой го твърди?

Елин се мъчеше да отговори на въпросите на Бренда. Неудовлетвореният поглед в очите на дъщеря ѝ подсказваше на Елин, че не успява. Тя си спомняше как с Фил, извадени от търпение, се шегуваха, че за разлика от другите деца, чиито първи думи са „мама“ и „тати“, първата дума на Бренда беше „защо“. Но сега на Елин не ѝ беше до смях.

Бренда бе станала мрачна и подозрителна. Тя бе казала на Елин, че се бои Дани да не умре; че се бои Елин да не умре. Елин, която споделяше същите тъмни страхове, не знаеше как да премахне тревогите на Бренда.

— Предстои да се случи нещо ужасно — каза Бренда.

— Предстои само твоят рожден ден — поправи я Елин, като с всички сили се мъчеше да даде на Бренда нещо скорошно, за което да се хване с радостно очакване. — Не се ли вълнуваш за тържеството?

— Чат-пат — отрони Бренда полусърдечно; тя бе поканила всичките двайсет и пет момчета и момичета от класа. — Искаш ли да знаеш кого още поканих?

— Естествено — усмихна се Елин. — Кого?

— *Татко* — каза Бренда. — Изпратих покана по пощата до службата му. За всеки случай.

4.

Ал Шелдрок знаеше много добре какво си мислят хората за счетоводителите. Че са скучни хора със скучна професия, които трупат една връз друга скучни цифри. Без въображение. Без съзидателност. Досадни. Недодялани. Работяги. Недоверчиви. Търтеи. Тези думи идваха наум, когато човек се замислеше за дипломираните счетоводители и едва ли някой знаеше това по-добре от Ал. Макар Ал да си имаше тайна: нито една от тези думи не се отнасяше за *него*. Но въпреки че той го знаеше, светът не го знаеше. *Още не*.

Родителите на Ал, музиканти, бяха ужасени от неговия професионален избор и толкова объркани, че дори не споделяха с приятелите си от какво живее синът им. Обикновено казваха, че Ал е мениджър на някакъв състав.

Родителите на Ал бяха това, което в търговския речник на музикалния бизнес се наричаше „студийни музиканти“. Баща му свиреше на саксофон и за разлика от много музиканти, работеше здраво в подкрепящи състави при озвучаване на реклами и при записите на разни поп изпълнители. Майката на Ал, която бе срещнала баща му по време на запис за реклама на препарат за миене на устната кухина, беше певица. И тя работеше здраво за реклами и като беквокал, а веднъж беше направо осенена: избрана бе за солистка на песента тема в един ранен епос на Тони Къртис. Родителите на Ал изкарваха много пари — и никога нямаха и десет цента в джоба. Ал израсна всред наденички и хайвер, а шумните, горчиви караници на неговите родители за пари му дадоха идеята да се заеме със счетоводство.

Ал проумя, че доброто плануване може да опази родителите му — и хора като тях — от финансова нищета, като съобразява върховете и паденията в техните заплатки. Но счетоводството, скоро откри Ал, му даваше само част от това, което му трябваше да знае. Правото, осъзна той, щеше да му даде останалото. Договорното право, по-точно. В забавния бизнес да получиш работа беше едно, а да получиш *парите си* за свършеното, понякога беше съвсем друго.

Така, докато Ал дращеше цифри денем в една от най-големите национални счетоводни фирми, нощем прошнуроваше законниците. Кръговете около очите му стигаха почти до коленете му и през деня, когато Елин Дърбън прекрачи в кабинета му, Ал беше преживял последните три денонощия с по четири часа сън на вечер.

— Приятно ми е най-после да се срещнем — поде Ал, като стана и стисна ръката на Елин. — Съжалявам, че обстоятелствата са... каквито са.

Елин се усмихна уморено:

— И на мен ми е приятно да ви срещна. Фил толкова ми е говорил за вас.

Ал примигна и се опита да не се издаде. Доколкото познаваше Фил, Ал очакваше Елин да е оперена дама. Може би симпатична заваляна блондинка или жарка димяща брюнетка. Беше очаквал прилепнали дрехи, тежък грим, нокти като на дракон, парфюм с аромат на дива гардения — истинска мъжеловка. Вместо това тя беше като излязла от „Тифани“^[1]. Всичко в нея бе класическо: лепената рокля в екрю, плетената на куки жилетка, перлени обици и тънка златна огърлица, меко вълниста медноцветна коса, ненатрапчив грим и синьо-зелени очи, от които да умреш...

— Седнете! — показа ѝ той стола за посетители; после, като забеляза стегнатото изражение около устните ѝ, се усмихна: — Зная какво си мислите. *Счетоводител*. Тфу!

Елин трябваше да се усмихне. Тя кимна. Ал бе прочел мислите ѝ.

От всичко онова, което Фил ѝ бе разказвал за Ал, Елин бе останала с впечатлението, че той е типичният счетоводител. Алберт Айнщайн на средна възраст, дребен, с ръкавели, леко прегърбен. Вместо това Ал беше висок — над сто и осемдесет сантиметра — добре сложен, тъмнокос и с меки черти. От неотличимостта го спасяваше интригуващият му нос, който сякаш беше чупен — може би повече от един път.

Но онова, което отделяше Ал от истинската привлекателност, бяха излишните поне седем килограма — ерген, той живееше от кнедли и пици, *забърсвани* на ход — и сухарските очила на книжен червей. Ал — за разлика от Фил, за разлика от Лу — беше типът стабилен, прозаичен, отговорен мъж, с каквито Елин винаги се бе чувствала уютно. Той беше кажи-речи толкова секси, колкото и

претърпаната, потискаща стаичка, която заемаше в ширната кантора на „Кули & Хайзър“ на Източна тридесет и четвърта улица, или колкото сивите копия на нормативни актове на Данъчната служба, които опасваха лавиците на стайчето.

— Донесох всичко, което беше в сейфа — осведоми Елин, като подаваше кафявия плик на Ал.

Тя беше нетърпелива. Никога не бе влизала в кабинет на счетоводител. Чувстваше се сплашена и макар да не знаеше защо — *отбранително* настроена.

— Освен парите в брой. Имаше хиляда долара в чекмеджето, където той държеше финансовите отчети. Оставих ги там. Добре ли сторих?

— Прекрасно — промърмори Ал, докато разлистваше документите; той имаше дълбок, убеждаващ глас, който я караше да се чувства по-спокойно. — Ще направя анализ на финансите ви — вметна. — Ще ми отнеме няколко дена, нещо такова. Можете ли да наминете отново? Да кажем, след две седмици?

— Да — потвърди Елин и стана, нетърпелива да си тръгне; тук се чувстваше не в свои води, не на място. — Ще се видим тогава.

— Впрочем, знаете ли откъде Фил е спечелил тези налични? За какво са му платили? — попита Ал.

— Не — призна Елин. — И аз се позачудих. Бяха надписани с ПЧЧ. Знаете ли кой е ПЧЧ?

— Не знам — сви рамене Ал. — Но хората обикновено не държат подръка толкова много пари в брой.

— Фил не беше просто *хората* — напомни Елин на Ал. — Той беше различен... по-голям от живота...

— Знам, че ви е трудно — предупреди я меко Ал. — Но се помъчете да не идеализирате Фил толкова много.

— Аз не го идеализирам — реши Елин. — Той беше чудесен — каза тя и очите ѝ се овлажниха.

Когато Елин си замина, Ал звънна на Гейл Бъргър. Гейл беше помощничка на Ал, чудесна книговодителка, която караше нощни курсове в Нюйоркския университет и зубреше да изкара диплома за

счетоводител. *Нещо, на което да се облегнеш* — казваше майка ѝ; недоизказано... *ако не се омъжиш*.

Гейл беше мургава и крехка, по-скоро красива, отколкото хубавка, с гъста кестенява коса, с кехлибарени очи и с удължено, елегантно скулесто лице. Гримът ѝ беше недоловимо притегателен, подчертаваше очите и дългите ѝ мигли. Тя носеше изискана тъмна рокля, която прилягаше съвършено на дребната ѝ фигура. Беше една от тези чудесно множащи се работещи нюйоркчанки, портретувани в модните списания.

Гейл и Ал бяха излизали три пъти и още бяха през онзи ранен нервен стадий на опознаване, при който *тя* се питаше дали ще бъде поканена отново, а *той* се питаше дали ще бъде приет или отхвърлен.

Гейл и Ал се въртяха един около друг предпазливо: молци около пламък, които си играят на границата между опасността и желанието.

— С неговата заплата той не е можел да си позволи нова кола, шуба за жената и всичките тези дрехи от „Брукс брадърс“ — коментираше Гейл седмица по-късно, когато тя и Ал бяха свършили с проверката на финансите на Фил. — Дори закуп с премиите.

— Навярно има източник на приходи, за който не знаем — предположи Ал, като знаеше колко потайни са склонни да бъдат хората, когато става дума за пари, колко много изопачават, тревожат се, лъжат или укриват своите финанси в зависимост от нрава си. — Може да е имал доверителен фонд, частен приход или богат чичо.

— Може да е бил комарджия — ухили се Гейл. — Да му е вървяло.

На това място телефонът на бюрото на Ал звънна. Беше Луис Суан. Той искаше да поговори за един заем, който бе дал... бе дал на Фил Дърбън.

Ал затули слушалката и погледна Гейл. Той повдигна вежди:

— Надявам се Фил Дърбън да е имал някакъв източник на доходи, за който да не знаем... заради клетата Елин.

Всеки, който познаваше Елин, изтъкваше колко храбра, колко силна беше тя. Някои хора бяха неочаквано мили, други — невероятно

безчувствени. Между другото, три различни жени казаха на Елин какъв късмет е извадила, че беше още млада, когато бе умрял Фил; за нея щеше да е къде по-лесно да си намери друг съпруг. Не един и двама мъже вече ѝ бяха дали да разбере, че са готови да я обслужат сексуално при поискване.

Няколко седмици след катастрофата на Фил през един следобед се появи мъжът на Каръл Матисън, Джими. Той веднага изтърси какво има наум, почти без предисловия:

— Изглеждаш ужасно, Елин — каза той и я прегърна с една ръка. — Знаеш ли какво не ти е наред? Проблемът ти е, че имаш нужда от секс. Мъчно е за една жена да минава без това, след като му е свикнала веднъж.

— За твое сведение, не се интересувам от секс — отвърна Елин. — И още по-малко от секс с теб. Просто изчезни оттук!

Той повдигна рамене, като показваше каква широка душа е:

— Ще си в по-добро настроение, ако го получаващ редовно — посъветва я той и докато излизаше, хвърли визитката си на трапезата.

С молив под работния му телефон беше изписан домашният му. Ами ако вземе че му звънне? Нима не го беше грижа, че слушалката може да вдигне Каръл? Невероятно!

Елин изхвърли визитката на сметта заедно с утайката от кафето и портокаловите корички: там ѝ бе мястото.

И Анди, който се грижеше за градината и играеше всеки съботен следобед софтбоул^[2] в един отбор с Фил, дойде един следобед и помоли за ледена вода — нещо, което правеше от време на време. Когато Елин се обърна да извади ледени кубчета от фризера, усети ръцете на Анди неочаквано увити около нея.

— Винаги съм те харесвал — избъбри той; лицето му почти опираше в нейното.

— Анди! Моля те! — Елин се опита да го отблъсне, беше ѝ неудобно и за нея си, и за него; тя подушваше бензина, който Анди използваше за косачките.

— Повечето жени тук са някакви си домакини. Скучни като помия. Но не и ти. Ти си друга. Ти имаш секси походка, мисис Дърбън. Така си е. И останалите момчета казват същото...

Елин бе унижена от мисълта, че я обсъждат хлапетиите, които косяха ливадата и плевяха розите. Анди беше силен и ръката му я бе

заклешила. Изведнъж тя се уплаши. Мисълта, че той би могъл да я изнасили, прекоси съзнанието ѝ като някакъв ужасен, мрачен кошмар и тя напрегна сили да се освободи от него.

И точно тогава се почука на кухненската врата.

— Хей, Анди? — Беше едно от хлапетата. — Ножовката се натъкна на камък и се счупи. Сега какво да правя?

— Маmicата му! — изръмжа Анди, когато чукането продължи. — Почакай, за бога!

Той излезе да се заеме с ножовката и остави Елин премаляла от страх.

Когато го уволни, той побесня:

— Няма да се отървеш от мен така лесно! — заплаши. — Знаем къде държиш ключовете. Ще се върна и следващия път никой няма да ни попречи!

Елин промени скривалището на ключовете от под рогозката — под третата саксия в редицата, която беше на перваза. Все още несигурна, тя изхарчи седемдесет и пет долара за нови ключалки на вратите.

На най-близкия съсед на Елин, Лен Десолт му стана навик да се *отбива*. Той никога не направи пряк намек на Елин, но когато му подаваше чашка кафе, пръстите му все докосваха уж случайно нейните, а когато гледаха през кухненския прозорец как Бренда и Дани играят на гоненка, ръката му свойски почиваше на рамото ѝ. Елин знаеше, че даде ли му и най-малкия кураж, той ще е ужасно щастлив да си предложи услугите, затова вървеше по опънато въже с Лен: страхуваше се еднакво и от това, да го окуражи, и от това, да го напъди. Тя искаше — имаше нужда от — сигурността, която можеше да ѝ даде мъж, който живее наблизо.

Елин се опита да ги изтрие всички от съзнанието си и, както обикновено, успя. А дълбоко в себе си се надяваше жените, които ѝ бяха казали, че за нея ще е лесно да си намери друг съпруг, да се окажат прави. Фил ѝ липсваше по хиляди начини хиляди пъти на ден. Докато той беше жив, тя се бе чувствала важна. Сега, когато беше мъртъв, се чувстваше незначителна. Дори пред себе си.

По време на криза най-неочаквани хора могат да се окажат твои избавители. В кризата на Елин неочакван избавител, от време на време, се оказа свекърва ѝ. Елин никога не бе смятала Карълайн Дърбън за естествен съюзник. Всъщност Елин не можеше да си представи две по-различни жени от Карълайн и себе си.

Елин, на двайсет и девет, все още носеше остатъци от мъжкаранството си, за което майка ѝ мислеше, че никога няма да надживее. Нейната къдрава коса никога не се бе подчинявала на фризьор и на спрей за коса. На припряната ѝ походка отиваха повече кецове, нежели обувки на тънки токчета. Стройното ѝ, стегнато тяло изглеждаше по-добре с пуловери и с ризи, отколкото с бастии и с дипли.

Карълайн, с нейната съвършена, бухлата фризура без ни един стърчащ кичур и с безгрешния си маникюр, беше живо олицетворение на безукорна дама. Карълайн беше винаги хубаво облечена. Обувките и ръчните ѝ чанти винаги бяха в съзвучие. Гласът ѝ бе овладян, червилото ѝ никога не бе размазано, от нейните кутийки никога не се разпиляваше пудра в дамската ѝ чантичка, а чорапите ѝ просто не пускаха бримки. Тя сякаш живееше за своите лицеви маски и масажи за красота (които явно вършеха работа, щом на петдесет и шест Карълайн изглеждаше едва на четиридесет); за безкрайните паради на пазарски чанти от „Бонуитс“, „Бъргдорф“, „Сакс“ и „Блумингдейл“; за интериора на всекидневната си; за благотворителните събрания, бридж-вечеринки и официални обеда. Нейният съпруг Томи, юрисконсулт на корпорация, беше прототип на сполучилия ръководител в едно богато общество. Той обожаваше жена си и бе сивата кадифена сянка на нейната яркоцветна жизненост. Карълайн и Фил (който беше единствено дете) бяха близки, Елин винаги бе аутсайдер — и затова беше учудена и зарадвана, когато Карълайн я похвали колко добре се оправя след катастрофата на Фил.

— Фил винаги е казвал, че силната си ти — издума Карълайн с шептящия си женствен глас. — Ти се държиш чудесно след катастрофата. И великолепно се справяш с децата. Знаем, че никак не ти е лесно.

— Благодаря. — Елин бе стоплена от двата комплимента: на Фил и на Карълайн. — Но не съм чак толкова силна, колкото изглеждам... — продължи тя, а после се спря, преди да е признала на Карълайн, че всяка вечер облича пижамата на Фил, защото мирише на него.

Тя не искаше да признае също как се събужда вечер, ужасена от мисълта, че тъй както е загубила Фил, ще загуби и децата. Още повече че Елин нямаше навика да се доверява на когото и да било. Освен на Фил. И в един мъжки свят, по никакъв начин — на жени. Жените бяха *врагът*, жените бяха съперничките.

— Имаш ли достатъчно пари? — предпазливо попита Карълайн, като не искаше да отблъсне Елин, но готова да помогне при нужда.

— О, да — отговори Елин. — Предостатъчно. Намерих хиляда долара в едно от чекмеджетата на Фил. *В брой!* И после, застраховката! Сто хиляди долара! Имам уговорка да се видя за това със счетоводителя следващата седмица. Може ли да оставя Бренда и Дани у вас, докато ме няма?

— Разбира се — кимна Карълайн. — Иска ли питане!

През седмицата преди рождения ден на Бренда се обади Луис Суан:

— Всичко наред ли е? — попита той със своя стоманено-кадифен глас. — Получи се покана от Бренда за баща й.

— Бренда е *уж* добре — отвърна Елин. — Чух я да казва на кого ли не, че баща й е мъртъв. И после прати тази покана. Безпокоя се за нея.

— Тя се затруднява да приеме факта — предположи учтиво Лу. — Но какво искаш да направя с поканата?

Елин се замисли за миг, изнурена от напъни да отговаря на въпроси, които нямат отговор.

— Ами — смотолеви най-накрая тя, — просто я изхвърли.

— Добре — съгласи се Лу и после се умълча. — Елин, ще обядваш ли с мен следващия път, когато дойдеш в града?

Лу си казваше, че трябва да обсъди заема с нея. Ще е делова среща. Той я канеше на обяд, защото имаше да обсъди една работа с нея... не защото му беше все в ума... не защото си спомняше какво бе да я държи в прегръдките си... не защото Рийни не му даваше да я докосне, откак... я да помисли, откак погребяха Фил Дърбън.

— Не, Лу, не мисля — отвърна Елин, все още обърквана от своето държание на предната им среща. — Не съм много добра компания напоследък.

Лу аха да каже нещо от рода на това, Елин да го остави той да реши дали е добра компания, или не, но не го направи. Собствените му смутни подбуди го накараха да премълчи.

Те страхливо си казаха довиждане и когато пусна слушалката, Лу се запита как ли неговият баща Макс щеше да се справи с тази ситуация. Макс по никакъв начин нямаше да затвори телефона, преди да е насрочил среща. Макс нямаше и да изживява така бурно това, което му е в душата...

Макс Суан беше мъж и половина в един мъжки свят. Той беше нисък, набит мъж с неутолими апетити: апетити за секс, за ядене, за пиене, за пари, за власт, за удоволствия, за *влaдeенe*. Обзет бе по-скоро от страсти, нежели от емоции; беше по-скоро магнетичен, нежели красив — кръстоска между Патън^[3] и Хъмфри Богарт, с обветрена кожа, с ахатеносини очи и с тъмноруса коса, прошарена със сребро. Нямаше случай жена да му устои, както и той — на нея.

Той срещна Джоана Уикоф в най-романтичния от всички сблъсъци: прослушване за работа.

Макс бе пуснал обява за секретарка и Джоана бе отговорила на обявата: нос като от Джон Кънвърс, кожа като от Ласло, коса като от Кенет (него месец — прическа „Шантава норка“), тяло като от „Пайлтс“, дрехи от „Бендел“ и мозък от Ай Би Ем. Макс само я погледна и реши, че ще се шмугне в гащичките ѝ.

— Ти не си секретарка! — каза Макс, след като прочете биографичната ѝ справка; тя назоваваше предишната ѝ работа в „Уикоф бокс анд Картън“ като *заместник-директор*. — Ти си богато момиче, чийто старец му е дал работа.

— Аз съм богато момиче, чиято старица ми даде работа и съм най-добрата секретарка, която вие или който и да е друг би могъл да има някога — натърти Джоана.

Майка ѝ бе основала семейната фирма за картон и беше неин президент. Докато говореше, Джоана премерваше Макс на око и реши, че е доволна от това, което вижда: синеок, обветрен, як, загорял, войнишки подстриган, прям тип.

— Мога да върша работата на две секретарки!

— Брех, че дявол! — изръмжа Макс със загатната усмивка, ако човек знае къде да гледа, а Джоана знаеше къде да гледа.

— Ще го докажа — отрязва тя. — В обявата ви се казваше, че ще плащате сто долара на седмица. Добре, ще работя за вас една седмица *безплатно*. Но след това, ако решите да ме назначите, ще ви струва двеста долара на седмица. Става ли?

— Става! — съгласи се Макс, още по-развълнуван сега, когато знаеше, че тя е богато момиче.

Макс предпочиташе богатите момичета; в края на краищата се бе оженил за една от тях. И ги харесваше не така слабовати, а с хубави цици и с остър ум. Той харесваше жени, които са наслада за ума *и* за тялото. Ами ако можеше да мине без две секретарки?

Докато свърши прослушването, Макс бе готов да се хване на хорото. А Джоана бе готова да го играе докрай.

Макс Суан и Езми Карингтън дяволски не си подхождаха.

Езми беше новачка в Сайосет, свикнала със забави из кънтри клубове, конни зрелища и домакински школи, в които се преподаваха трапезни маниери със същата сериозност, с която се преподаваха латински и математика.

Скоро след първата им среща те се ожениха и Езми се премести направо от голямата си бяла бащина къща в Сайосет в голямата бяла къща, която Макс бе построил на един хълм всред Лоукъст вали — къща, която, между другото, Макс трудно можеше да си позволи по онова време.

Езми роди три бебета за четири години.

— Ти се роди шест месеца след сватбата — хиляди пъти бе повтарял Макс на Лу. — *Предивременно*, казаха родителите на майка ти. По дяволите, за мен беше тъкмо навреме. Съвсем навреме! Майка ти беше много хубаво момиче.

Езми вършеше онова, което беше възпитана да върши: ходеше в клуба, организираше балове с конни шоупрограми и се раздаваше на болнични и на библиотечни комитети. Макс се посвети на бизнеса, за да може да плаща за къщата, за бебетата, за домашната прислуга, да плаща неизменните такси, сметките за лекарски прегледи и членския внос за кънтри клуба — но и защото беше от коляно и искаше да

построй империя, която да остави на децата си. Които до едно го бяха разочаровали — освен Лу. Единият брат, Макс младши, караше камион за някаква асфалтова компания и всъщност — невероятно, според Макс старши — това му харесваше. Другото хлапе беше момиче: тя би могла да стане добър адвокат, според плановете на Макс, но взе че се омъжи през първата ваканция в колежа и го заряза. Макс беше философски настроен спрямо дъщеря си:

— Тя е момиче — коментира той пред един приятел. — Какво да очаква човек?

Въпреки пренебрежението му, той беше истински разочарован. Идеята да има адвокат в семейството много му се нравеше.

С годините Макс ставаше все по-недоволен, защото Езми не готвеше добре и не отделяше на децата цялото си време, както го бе правила неговата майка. А и Езми ставаше все по-недоволна от Макс, защото той не беше така обществено ангажиран като нейния баща. Макс не си пасваше с, както ги наричаше, *ла-ди-да-приятелчетата* на Езми.

— Чирачка! — вилнееше Макс срещу Езми при техните (чести) караници, защото къщата беше пълна бъркотия въпреки прислугата и нямаше нищо приготвено за вечеря.

— За кого смяташ, че си се оженил? — роптаеше Езми. — За домакиня?

Неизбежно Макс с неговите неутолими апетити, започна да има увлечения. В началото те не бяха нищо повече от кратки изчуквания, а Езми го разбра и беше достатъчно умна, за да не се разбръмчи много-много.

Неизбежно, момичетата за през нощта измориха Макс. Той желаше нещо повече и, след като беше Макс, го намери.

Неизбежно, това беше секретарката му.

Само че Джоана Уикоф не беше обикновена секретарка, която да си губи времето в скучни занимания, докато не си хване съпруг. Джоана, с нейната амбиция да мотивира себе си, беше най-добрата, най-ефективната секретарка, която Макс Суан или който и да е друг някога бе имал — точно както бе обещала.

Макс Суан имаше два интереса: парите и секса. Всъщност — необичайно, понеже често мъжете, които са вманиачени по парите, не проявяват голям интерес към секса. Не беше така с Макс. Във всеки

случай, покрай всепоглътания му интерес към секса, той искаше да е богат, по-богат, най-богатият. И Джоана, която искаше да си го върне на семейството, което се бе съюзило против нея, искаше той да е богат, по-богат, най-богатият. И така, тя се посвети на овладяването на всекидневните подробности около строителната фирма, която Макс изграждаше, за да го остави свободен да прави и да струва. Първият жилищен квартал доведе до втори, и то по време, когато къщицата с бяла островърха оградка беше (постижимата) мечта на всеки американец. Да се прехвърли от строежа на жилища към закупуването на земя, върху която да ги строи, беше логичната втора крачка. Така че към строителната си империя Макс прибави истинска империя от недвижима собственост. После прибави и мрежа от посредници на недвижима собственост, да се оправят с продажбите (и да заработват комисиони). Разумната следваща крачка беше да продава всичко необходимо за вътрешното обзавеждане на къщите, тъй че Макс започна да изгражда търговски центрове; всичко това за четири години го направи по-богат, отколкото бе и в най-необуздано безпътните си, алчни фантазии. А всичко това го направи по-щастлив, по-непобедим, по-самоуверен и по-буен от когато и да било. И по-малко заинтересуван от брака.

Всичко това направи Джоана — сега с норки, със самури и с мерцедес — нещастна. Тя бе опитала с гальовност. Бе опитала с търпение. Обещала бе да изчака. Тя го бе оплела в любов, целувки и всякакъв жарък секс, какъвто можеше да измисли. И — нищичко.

Макс го увърташе и клинчеше с обещания, че ще говори с Езми; с обещания, че ще ѝ поиска развод, но някак си все не стигаше дотам.

Макс си оставаше женен, а Джоана си оставаше обречена.

— Има подарък за теб от татко — каза Елин в навечерието на рождения ден на Бренда и ѝ подаде големия пакет от „Еф Ей Оу Шварц“.

Бренда, с обичайната си припряност задърпа панделките и опаковката, метна ги настрана и взе да охка и ахка над инструментариума от епруветки, спиртна лампа, стъкленици с химикали, късчета лакмусова хартия, над указанията за различните експерименти.

— *Татко* ли ми го дава? — внимателно подпита Бренда, за да е сигурно, че това е избрано от баща ѝ.

— Да — смотолеви Елин. — Той ти го купи, преди да... — Тя внезапно секна като всеки, който не искаше да произнесе следващата дума. — Преди да катастрофира.

— Татко не отговори на поканата ми — изрече Бренда, сякаш Елин не бе ѝ говорила. — Аз написах „Моля да отговорите“ най-отдолу. Може би все пак ще дойде?

— Не, мила — меко отвърна Елин.

Последва ужасно мълчание между майка и дъщеря. Майка, която знаеше, че никога, никога няма да може да замести загубения баща; дъщеря, разгневена на съдбата, само с майка за пример.

— Но той ми дава подарък — настоя Бренда. — Това означава, че си спомня. Че не е забравил.

— Той ти го купи преди катастрофата — отново обясни Елин като се чудеше дали е сторила добре, давайки комплекта за химически опити на Бренда.

Откъде да знае човек какво да направи? Как да знаеш кое е правилно и кое е погрешно, когато си в положение, с което не си се сблъсквал никога, в положение, което не си и сънувал?

Бренда погледна към химическия комплект и прокара длани по него, сякаш за да се увери, че наистина съществува, а после погледна към Елин:

— Е, ти не можеш да ми обясниш що е *завинаги* — обяви тя. — Обзалагам се, че грешиш за татковото идване на тържеството.

Тържеството започна хубаво, момиченцата бяха с празнични рокли и с панделки на косите, а момченцата — с внимателно причесани коси и с жилетки. Бренда бе подредила с обич химическия комплект — стъклениците му, мензурите и петри-паничките му, спиртната му лампа и лакмусовите хартийки — като мощи. Подаръкът на Елин, истински телескоп на триножник, ѝ спечели прегръдка, целувка и най-големия комплимент:

— Това наистина ме напълни! — продължи да възклигава Бренда, като накара всичките си гости да надзърнат през телескопа.

И докато гостите ѝ охкаха и ахкаха, тя не откъсваше поглед от вратата. С надеждата, че ще се отвори. С надеждата, че на прага ще

застане татко ѝ. С желанието кошмарът да свърши. Ето *този* подарък за рождения си ден искаше тя.

Дори надвесена над хамбургерите и над пържените картофки, Бренда все още гледаше към вратата, сякаш привлечена от силен магнит. С надеждата, че баща ѝ няма да я натъжи, *сигурна*, че той никога не би позволил тя да е нещастна.

И когато поднесоха сладоледа и тортата, Бренда бе направо втренчена във вратата, с *желанието* тя да се отвори, с *желанието* баща ѝ да е жив.

А когато духна свещичките и си намисли желание, тя пак хвърли поглед към вратата и Елин знаеше какво е било желанието ѝ.

Но вратата не се отвори.

И Бренда най-после разбра, че това няма да стане никога, че кошмарът не е бил само лош сън, че кошмарът е бил наяве и че татко си е отишъл.

Внезапно Бренда грабна ръжена от камината и натроши комплекта за химически опити, като изпочупи стъклениците и мензурите, и взните на хиляди безполезни парчета, остри и опасни като съкрушените ѝ вече надежди. И докато съучениците ѝ гледаха объркани и ужасени, Бренда се стрелна в стаята си, тръшна вратата зад себе си и отказа да излезе.

През тази вечер за първи път от катастрофата на Фил Бренда позволи на Елин да я приласкае. Бренда лежеше в леглото си, цялата обляна в сълзи, и скимтеше от мъка. Елин я държеше в прегръдката си, чувстваше конвулсивните ѝ хълцукания и потръпвания и се питаше колко болка може да поеме човек. Тя държа Бренда в прегръдките си, докато най-после, най-после, риданието ѝ се уталожил и тя бе в състояние да говори:

— Мамо, ще спре ли да ми липсва някога татко?

Още един въпрос без отговор, помисли си Елин, но в крайна сметка се насили да отговори:

— Навярно не — промълви меко. — Но няма винаги да е така болезнено.

Последва дълго мълчание, докато Бренда размисляше над думите на майка си, докато ги приемаше. После каза:

— Днес реших нещо. Ще стана химичка.

— Мислех, че ще ставаш ръководен кадър — усмихна се Елин; Бренда обичаше да ходи с Фил в „Дейкор“ и да се прави на *шеф*.

Бренда се замисли за миг.

— Ще бъда и двете — каза тя. — Точно като татко.

Преди да отиде в отдела по продажбите, Фил беше химик, специалист по анилинови оцветители, използвани в производството на бои.

Елин се усмихна беззвучно на невъзможната мечта на дъщеря си. Момиченцата не израстваха до химици... или до ръководни кадри. Те израстваха до съпруги и майки. Но Елин не каза нищо; достатъчно мечти на Бренда вече бяха разбити през този ден.

Клетата Бренда! Тя беше момичето на татко, а сега татко го нямаше.

От този ден Бренда взе да обожествява баща си. Той стана бог, герой, идол и тя не търпеше и най-леката критика спрямо него. Стаята ѝ се превърна на храм в памет на баща ѝ. Негови снимки опасваха дъската за обяви. Фотографията в сребърна рамка, която Елин бе донесла от кабинета му, стоеше на бюрото на Бренда и тя я лъскаше с религиозен трепет. Всяка нощ отиваше да спи с някой от пуловерите на Фил, праметнат през ръка.

Елин отлично разбираше как се чувства Бренда, защото сега и тя се чувстваше така. Спомняше си само доброто.

Когато Фил беше жив, рождените дни бяха весели.

Когато Фил беше жив, хората се интересуваха от нея.

Когато Фил беше жив, телефонът не спираше да звъни.

Когато Фил беше жив, къщата бе пълна с живот.

Когато Фил беше жив, децата бяха щастливи.

Когато Фил беше жив, *тя* бе щастлива.

Когато Фил беше жив, всичко беше идеално.

Фил.

Със здрав орлов нос, с атлазено-маслена кожа, с искрящи зелени очи и с дълги тъмни мигли, той беше най-популярният мъж в района

на Пенсилванския университет. Абсолвент, когато Елин беше първокурсничка, Фил си имаше бял „Олдсмобил“ с гюрук и с червени кожени седалки, гардероб от туид, кашмир и шеглънд — колекция от „Брукс брадърс“ и „Дж. Прес“, и опашка от момичета по цялото Източно крайбрежие. Той беше научен редактор на университетския вестник, сам си бе господар; поддържаше повече от почтения среден успех 5+ и беше поставен под номер три в отбора по тенис. Искана да са с него, да са *като* него, да са харесвани *от* него. Но докато мъжете го харесваха, жените го обичаха. Те го коткаха, грижеха се майчински за него, скачаха му, боготворяха го, кълнях се, че им е най-добрият приятел и залагаха разни капани за него.

Невероятно, но той забеляза Елин. Невероятно, но я покани да излязат. Невероятно, но я покани пак. И пак. Невероятно, но той ѝ направи предложение — и, невероятно, но се ожени за нея.

И превзе живота ѝ. Той я учеше как да се превърне в жената, която *той* иска, как да се облича и как да флиртува, как да кара ски и как да гледа футболен мач, как да си поръчва в скъпи френски ресторанти и как да поглежда над ръба на чашата шампанско дълбоко в очите му.

Покрай него Елин се усещаше красива, усещаше се боготворена. Да бъдеш център на *неговия* свят беше същото, като да бъдеш център на *целия* свят.

Той я обичаше. Той искаше тя да роди децата му. И тя искаше онова, което искаше той — дори повече от него.

Никога не бе съжалявала. Нито минута. Тя така и не осъзна, че щом стана негова, загърби, без да съзнава, онова, което си беше нейно.

Елин бе смятала, че само милионерите имат имущество. Асторови и Вандербилтови. През деня, когато се шумгна в малкия кабинет на Ал Шелдрок, тя си даде сметка, че е грешила. Фил имал — както поясни Ал — имущество. Завещанието му било просто: Елин да наследи всичко: новия жълт буик, къщата на „Догууд лейн“, 1551,42 долара в спестовна книжка, 722,30 долара в срочен влог, 25 долара военновременни облигации. Всичко, дори стария форд, с който Фил обикновено се придвижваше от и до гарата.

— Тази бричка? — попита Елин.

— Да — каза Ал, — тази бричка.

Той се усмихна за първи път, откак Елин бе влязла в кабинета му. Тя бе забелязала, че той не е много въодушевен. Е, беше счетоводител. Какво бе очаквала? Ерол Флин^[4]?

— Значи съм наследничка — смотолеви Елин като се опитваше да кривне една фалшива усмивка. — Май съм богата.

— Не съвсем — изрече Ал отново с внимателния си, обръгнал на какви ли не идиоти, счетоводителски глас. — Боя се, че наследявате и дълговете на Фил.

— Дългове?

— Ето, ипотеката — все още са дължими дващсет и четири хиляди долара. Дващсет месеца трябва да се изплаща жълтият буик — Фил току-що го е купил през тази зима. И, разбира се, заемът.

— Заем?

Елин пребледня: Заем? Какъв заем?

— Фил е заел пет хиляди долара от Луис Суан през януари.

— Пет хиляди долара! От Лу Суан!

Елин почти се задави. Ето защо Лу така се интересуваше от нея! Трябва да се е питал кога ще изплати дълга на Фил.

— Пет хиляди долара! — повтори Елин. — За какво са му трябвали пет хиляди долара?

— Неплатени сметки — каза Ал. — Дрехи, ресторанти, изплащането на буика, кожена полушубка...

— Но той каза, че ги купува с премията си.

— Премията му не е била чак толкова голяма. Ведно с ипотеката, изплащането на колата и заема, имуществените дългове са повече от около трийсет хиляди долара.

— Трийсет хиляди долара! — повтори Елин думите на Ал за трети път, като ударена от гръм. — Не знаех. Представа си нямах.

Тя не знаеше. Не бе знаела. *О, не, знаеше*, обади се едно гласче. Фил Дърбън не позволяваше на никого друго да ползва чековете. Пуловерите му бяха все кашмирени, костюмите му — от „Брукс брадърс“. Полушубката от червена лисица бе пристигнала при Елин в кутия на „Бъргдорф Гудман“, а Фил самодоволно караше жълт буик с гюрук, докато всички по „Догууд лейн“ караха фордове и шевролети. Когато и да му споменеше за неговата екстравагантност Елин, той все я прекъсваше: „Не се безпокой, сладуранке. Можем да си го позволим.

Аз съм най-добрият. Ти го знаеш“. И Елин винаги се бе оставяла да я помама. Сетне тя си спомни и нещо друго, което ѝ бе казал. „Не бива да се тревожиш никога. Никога не се тревожи.“

— Трийсет хиляди долара са повече от една четвърт от застраховката — направи набързо сметката Елин. — Мога ли да си позволя да пратя децата в колеж, когато му дойде времето? Ще ми стигнат ли за дълго седемдесетте хиляди долара?

Изведнъж стоте хиляди долара не изглеждаха вече като всичките пари на света.

— Елин — меко каза Ал, — боя се, че има едно затруднение.

Елин не бе живяла достатъчно дълго в мъжки свят, за да знае, че когато един счетоводител каже *затруднение*, той има предвид *катастрофа*.

— Затруднение? — Гласът на Елин звучеше така, сякаш идваше някъде отдалече, от някакво място отвъд нея.

Тя чу Ал да казва, че Фил е взимал заеми срещу застраховката — *до дупка*. Слушаше го със същото странно, неадекватно чувство, което изпита, когато полицаят бе дошъл на прага ѝ през утрото на 29 март. Ал продължаваше, че имуществото на Фил е трийсет хиляди долара дългове. Че тя, като правоприемничка и наследничка, дължеше трийсет хиляди долара. И накрая — че няма нито цент в каквато и да е застраховка, та да се разплати. Нито цент в застраховка, която да я издържа, за да отгледа децата си.

— И сега какво? — запита Елин и преглътна обратно пристъпа на морска болест, който внезапно разбърка стомаха ѝ.

— Не могат ли родителите ти да помогнат? — попита на свой ред Ал.

Елин поклати глава:

— Те са мъртви.

— Родителите на Фил?

Елин въздъхна:

— Те си имат свои проблеми.

Братът на Томи Дърбън бе получил удар на трийсет и четири годишна възраст и така и не се бе възстановил. Той живееше в рехабилитационна болница близо до Балтимор и Томи от години го издържаше, ведно с жена му и с децата му.

Последва дълго мълчание в претрупания, потискащ кабинет. Ал бе предупреждавал Фил за безумните му харчове и за непрестанните му заеми, но Фил винаги бе махвал с ръка на всичките предупреждения на Ал. „Харесва ми да имам дългове“ — обичаше да казва Фил на Ал. — „Това ме мотивира. Кара ме да работя по-здраво.“ Сега Ал се чудеше какво ще стане с вдовицата на Фил.

— Добре — храбро отрони Елин, все още потресена. — Израсла съм бедна. Предполагам, че ще привикна отново към това. Ще си намеря работа. Някак си ще се оправя.

Странно, мислеше си само за скъпия телескоп, който бе купила на Бренда за рождения ѝ ден. Сметката още не бе пристигнала. И Бренда не го бе докосвала от деня на тържеството.

— Съжалявам — чу да казва Ал. — Ти не заслужаваш това.

Елин стоеше на вратата на кабинета, грозна врата, боядисана в кафяво, грозно матирана, грапаво остъклена врата. Тя направи тъжен, безпомощен жест с ръка, прощален жест. Искаше да каже нещо, но не знаеше какво. Извърна се на прага, но изневиделица ѝ дойде една мисъл. Отново се обърна към Ал:

— Ти плащаше сметките през цялото време, откак Фил е мъртъв — изведнъж промълви тя. — Какви пари използваше?

— Луис Суан изпрати чек. Каза, че е премията на Фил за последното тримесечие.

Веднага щом се върна вкъщи, Елин написа бележка до Лу, с която го молеше да бъде търпелив, но обещаваще, че ще изплати заема. И му благодареше, че е изпратил на Ал чека с премията на Фил.

Тя подписа бележката с официалното *искрено ваша*.

В минутата, когато го пусна по пощата, съжали, че не е била по-мила, не толкова официална. Но беше твърде късно.

[1] Тифани — известна верига магазини за дрехи и аксесоари в САЩ. — Б.пр. ↑

[2] Софтбол (букв. мека топка) — игра, подобна на бейзбола, която се играе на по-малки игрища и с по-големи топки, обикновено от жени или от смесени отбори. — Б.пр. ↑

[3] Става дума за Джордж Смит Патън (1885 — 1945) — американски армейски генерал, голям военачалник през Първата и през Втората световна война, понякога наричан „Стари Кърви и Карантии“ (в по-свободен превод — „Старият кръвник“). — Б.пр. ↑

[4] Ерол Флин (1909 — 1959) — американски актьор, австралиец по рождение, известен с ролите си на действени, силни персонажи, като Робин Худ, например. — Б.пр. ↑

5.

Не, не можеше да печата на пишеща машина и, не, не владееше бързопис, каза тя на прослушващата я блондинка, която приличаше на Джейн Мансфийлд и имаше чара на Адолф Хитлер, в първата борса на труда, която посети в Уайт плейнс. Не, не знаеше нищо за деловодство и, не, нямаше никакъв чиновнически опит.

За Елин нямаше нищо дори смътно романтично в прослушването за работа, а още докато отговаряше на въпросите, Джейн/Адолф натисна копчето на вътрешния телефон да каже на секретарката си да й прати следващия кандидат.

Елин беше щастлива, че се измъкна оттам жива. Тя реши, че щом иска да получи работа — а тя *трябваше* да получи работа — ще се наложи да бъде по-агресивна на следващото препитване. Вместо да чака да й задават въпроси, Елин щеше да даде на прослушващия да разбере, че има някакъв професионален опит — не голям, но все пак опит.

— Работила съм във френски ресторант на Носа две лета — каза Елин на една личност в еднолична фирма; личността беше висока и дебела и изгълта цяла опаковка противокиселинни хапчета „Тъмз“ и половин лучен геврек по време на прослушването. — А в колежа работих в една провинциална странноприемница. Първо сервирах по масите. После се напъхах в кухнята. Накрая бях помощник-готвач.

Преувеличение. Но при тези обстоятелства — простимо. Истината беше, че Елин замести титуляря, когато той изчезна при поредния от периодичните си тридневни запои. Собственикът на ресторанта каза на Елин, че нейните сосове са по-хубави от сосовете на майстор-готвача и от тогава нататък Елин правеше повечето сосове. Без титлата — и без *заплащането*, разбира се.

— Съжалявам, но нямаме никакви заявки от френски ресторанти — избърбори посредникът и май наистина съжаляваше. — Едва ли някога и ще имаме, трябва да си помисля. Но какво ще кажете за магазин за хранителни стоки? Смятате ли, че бихте могли да работите

в магазин за хранителни стоки? — Той се оригна дискретно (според него) зад учудващо нежната си ръка.

— Да, бих — отвърна Елин, като си мислеше, че всякаква работа, свързана с храна, наистина ще ѝ допадне.

Винаги е била най-щастлива в кухнята, с включени до един котлони, да разбърква, да опитва и да преценява гозби. Всъщност тя повече обичаше да готви, отколкото да яде.

— Ще бъдете помощничка на главната. Ще готвите. Ще отговаряте на телефона. Ще разговаряте с клиентите — изреди той като се справи с картоната от една папка. — Трийсет и пет долара на седмица. Искате ли да отидете и да огледате мястото? В Скарздейл е.

Трийсет и пет долара на седмица. Това беше нищо! Но Елин каза, че ще говори с шефката. Поне беше някаква възможност. Търсила бе работа цяла седмица и не бе намерила нищо. От агенция в агенция ѝ бе повтаряно отново и отново, че няма никакви умения. Повтаряно ѝ бе да отиде в школа за секретарки и да се научи да печата на пишеща машина. Повтаряно ѝ бе да изучи деловодство. Съветвана бе да си извади разрешително за козметичка. Но никой не ѝ каза как щеше да издържа себе си и децата си, докато се обучава на онова, което ѝ липсва.

Трийсет и пет долара на седмица? Докато караше към Скарздейл, на Елин ѝ хрумна, че вероятно работата е почасова и прослушващият е забравил да го спомене.

Графиня Тамара беше рускиня. Висока беше сто осемдесет и три сантиметра и носеше черен костюм на „Баленсиага“ с бяла копринена блуза. Имаше дълги, лакирани в алено нокти и пушеше тънки черни цигари от дълго златно наргиле. Прослушването ѝ се състоеше от питания, кои са родителите на Елин, кои са родителите на мъжа ѝ, къде е ходила на училище, на какви клубове е членка и откъде си купува дрехите. Ни един от отговорите на Елин не я задоволи.

— Търся помощник, който да ме замества в бизнеса. Някой с връзки в обществото — обяви тя на Елин с глас, подгизнал от чай „Лапсанг сучонг“.

— Аз съм чудесна готвачка — вметна несмело Елин, като се оглеждаше из елегантния магазин, който беше в най-хубавата част на

Скарздейл.

Тенекии с трюфели, кутии елегантно опаковани шоколади, витрина с бледа опушена съомга, пакети разкошна кайма и туби перленочерен хайвер бяха щедро изложени в малкия, красиво украсен магазин. Сякаш, помисли си Елин, си в кутия с бижута, където бижутата бяха за ядене.

— Да, ами... — изрече несигурно графинята, докато премисляше.

— Няма да съжалявате — вмъкна Елин. — С голямо удоволствие бих работила за вас.

Тя никога не бе срещала титулувани особи и беше изключително впечатлена от графиня Тамара — от акцента ѝ, от дрехите ѝ (Елин разпозна „Баленсиага“ от „Вог“) и дори от ръста ѝ. Други жени щяха да бъдат притеснени, ако са толкова високи, но графинята като че ли смяташе ръста си за предимство. Всъщност, забеляза Елин, тя бе отишла дотам, да носи обувки със седем-осем сантиметрови тънки токчета. Нищо чудно, че бизнесът ѝ бе така успешен — на клиентите сигурно им се подкосяваха краката, точно както на Елин.

— На изпитателен срок... — извъртя графинята. — Само за да съм сигурна как се справяте.

— Разбира се — бързо се съгласи Елин. — На изпитателен срок.

— Добре! *Хорошо!* — кимна графинята. — Започвате утре. Работното време е от осем до шест, от понеделник до събота. Заплатата е двайсет и пет долара на седмица.

Елин зяпна:

— В агенцията казаха трийсет и пет. — Говореше възможно най-твърдо и недвусмислено.

— Двайсет и седем? — контрира графинята като отсипваше „Лапсанг сучонг“ от една стъклена чаша в сребърен филигранен самовар. — На баба ми — обясни тя, като посочи чашата и самовара. — От двореца в Петербург.

— Двайсет и седем! Това е оскърбително! — бясна, възкликна Елин. — Най-малкото заплащане е долар на час!

Острите сини очи на графинята, с нанесени сенки, успяха между другото за момент да заизлъчват обида от *инсинуацията* на Елин.

— Двайсет и осем и петдесет! — примамва я графинята като замърка прелъстително. — Но това е окончателното ми предложение.

— Не мога да си позволя да работя за двайсет и осем и петдесет! — натърти Елин; тя бе разстроена и разочарована и дори не бе намекнала, че нормалната работна седмица е от понеделник до петък. — Аз не съм осигурено момиче, което работи просто за удоволствие. Аз съм вдовица. Имам да издържам деца.

— Колко жалко! — издума графинята с искрено съчувствие като си мислеше, че трябва да назначи едно от онези хлапета от средното училище; те не знаеха нищо, но щяха да работят за двадесет и шест-седем долара, ако им плащаше в брой. — И толкова млада! Лоша работа!

Графинята остави чашата с чая, отиде до охладената витрина и измъкна едно шоколадово парфе. Подаде го на Елин:

— Ако размислите, ще ми се обадите ли?

— Добре — измънка Елин, ужасно потисната, и благодари на графинята за парфето. — Но няма да размисля. Не и преди вие да размислите над заплащането. Очаквам трийсет и пет долара на седмица. Това е заплатата, която сте обявила в агенцията.

— Казах ви. Двадесет и осем и петдесет. — Графинята сниши малко гласа си. — В брой. Без касови ордери. Това е окончателното ми предложение.

Р-тата на графиня Тамара бяха руски, направо от двореца в Петербург, доколкото можеше да знае Елин. Нейните тактики за спазаряване обаче идваха направо от битпазарите в Близкия изток.

— Графиньо, това е Скарздейл! — напомни ѝ Елин.

Графинята поклати глава и въздъхна:

— Да. Все ми го напомнят. А аз все се мъча да го забравя.

Елин напусна елегантния магазин и въпреки че беше пропиляно време, осъзна, че някак си е харесала старата разбойничка. Не че, напомни си тя, нейното изумително преживяване ще ѝ помогне да изхрани себе си и децата. Тя не бе и помисляла, че да си намериш работа е толкова трудно и толкова обезсърчително. Започваше малко да се плаши.

Реши да продаде къщата.

— Поискайте трийсет и пет — я посъветва с грапав глас първият посредник — дама, къносана, начервисана в боровинково, с фас от

цигара в ъгълчето на устата си. — Но се съгласете на трийсет и две.

— Мислех да искам трийсет и пет — подхвана Елин, когато заговори с втория посредник, който носеше сив тъкан костюм и канареножълта жилетка и беше изтънчен и елегантен като Фред Астер.

— Не се продавайте толкова ниско! — разсъди той. — Не е добре от психологична гледна точка. Ще го обявя за трийсет и осем. Можем да започнем от толкова.

Третият посредник, раздърпана домакиня, чийто началстващ съпруг се бореше с бутилката — не много успешно — и която, изглежда, си нямаше представа от нищо, каза:

— Отде да знам колко би трябвало да поискате? Това си е вашият дом. Вие го оценете!

Елин замълча, после се гмурна:

— Трийсет и осем — каза тя. — Искам трийсет и осем.

Кой знае! Можеше и да ги вземе. Сетне можеше да си позволи още една спалня в някой апартамент, който плануваше да наеме веднага щом продаде къщата. Къщата, която тя с толкова обич бе обзавеждала, къщата, в която бе живяла с Фил, къщата, в която си бяха мечтали да гледат как децата им порастват. Елин се мъчеше да не мисли за това, мъчеше се да не плаче, казваше си, че щом трябва, значи трябва.

На сутринта след срещата си с Ал, Елин откара жълтия буик на едно тържище за стари автомобили в Уайт плейнс. Петстотинте долара, които получи, не струваха и шофьорската книжка, но, както побърза да изтъкне дилърът, колите с гюруци били като трън в задника, като мръсен наркотик. Напоследък всички искали климатични инсталации. Елин беше твърде покрусена, за да спори. Тя взе петстотинте долара и се отдалечи с чувството, че е омърсена и принижена.

Петстотин плюс хилядата, които бе намерила в чекмеджето с папките, правеха хиляда и петстотин. Ако внимаваше как ги харчи, можеха да им стигнат за пет месеца.

Междувременно тя продължаваше да си търси работа.

Методично се регистрира във всички работодателни агенции в областта Уестчестър и отговори на всички обяви за квалифицирана

помощ, без значение колко невероятно звучаха. И всяка сутрин, след като изпратеше децата на училище и преди да започне търсенето на работа, тя грижливо почистваше къщата и я оставяше да блести, просто така, в случай че някой възможен купувач дойде да я огледа.

Елин още не го осъзнаваше, но силите ѝ започваха да чезнат, малко по малко, ден след ден, а действителното ѝ положение започна да я придърпва към дъното.

През следващите няколко месеца Елин се люшкаше от надеждата до отчаянието и обратно към надеждата.

— Боята по лайстните на пода се е олющила — каза първата кандидат-купувачка, болестно слаба майка на три деца. — И това петно на тоалетното казанче е отвратително! Не бих и помислила да моля съпруга си да живеем тук.

Тя говореше така, сякаш Елин я нямаше, с такъв тон, като че ли кралицата на Англия ѝ беше близка роднина.

— Оранжеви тапети! В стая на момче! Боже, колко ужасно!

Жената говореше за тапета с футболни знаменца, които Дани събираше — и обичаше. Тя пак говореше така, сякаш Елин не беше там, сякаш беше глуха и/или бавноразвиваща се, или като че ли някой ще ѝ плаща за мненията.

— Много ми харесва! Толкова чиста и просторна е! Харесва ми изгледът на гората отгатык! — възкликваше млада съпруга. — И знам, че Джак също ще я хареса!

Джак дойде да види къщата на другата сутрин.

— Харесва ми! — каза той на Елин. — Идеална е. Точно каквото търсим!

На следващия ден той се обади с предложението си: двайсет и осем хиляди.

— Не — отказа Елин на домакинята/посредничка, която се бе вкопчила в продажбата. — Няма да я продам за толкова. Виж дали Джак няма да направи по-добро предложение.

— Забрави го! — отсече Джак и повече не го чуха.

Имаше и други.

Хора, които заявяваха, че *непременно* ще направят предложение, изчезваха от лицето на земята; хора, които молеха да огледат къщата

втори път, така и не се появяваха в уговорения час; един път дори бяха оформени договорите, но в последната минута съпругата се отказа.

Елин мразеше всяка минута, прахосана в опити да продаде къщата. И започна да мрази начина, по който посредниците неизменно говореха за нея като за дом.

Евтината претенция огорчаваше Елин повече от всичко друго.
Беше къща. И точка.

Напредъкът на работния фронт беше променлив като траекторията на увеселително влакче на надеждата и разочарованието.

На Елин бе предложена работа от един адвокат по разводите в Ларчмонт, който искаше секретарка за приемната и — той съвсем ясно даде да се разбере с очи и с ръце — също така — съкреватничка. Тя отвърна на обява за продажби на парцели земя край Финикс по телефона, работа, която прие окрилена от надежди — върху почасовата ставка се плащаха и комисиони — докато не й казаха, че ще трябва да не мърда от телефона си дванайсет часа на ден. Кандидатства за работа като сервитьорка в ресторант, но установи, че най-натоварените часове за коктейли и вечери съвпадаха с времето, през което децата й имаха най-голяма нужда от нея. Почти бе наета в приемната на един зъболекар, но изгуби работата заради по-младо момиче, което се бе съгласило на по-ниско заплащане. Тя всъщност си намери работа като коректор в една печатница на специализирани телефонни указатели, което звучеше страхотно, но три дена преди да започне работа, фирмата фалира. Елин се чудеше как оцеляват жените без мъже. Жени като нея самата. Но, доколкото можеше да схване, нямаше други жени като нея. Или, и да ги имаше, те бяха толкова незабележими, колкото и нея; понеже всички жени, които познаваше, бяха омъжени, заети с къщи, съпрузи и деца. А всички жени от телевизията, от филмите и от висшето общество си имаха някого. Мъж. Луси си имаше Дези, Мейми си имаше Айк, а Симон Синьоре, поостаряла и самотна в „Стая на върха“, си имаше Лорънс Харви. Единствената героиня, за която Елин би могла да помисли, че е като нея самата, безпарична, беше Скарлет. А и тя си имаше Рет^[1].

Неохотно Елин се примири с факта, че ще трябва да отиде в града. В Ню Йорк имаше повече възможности за работа, а и

заплащането в Манхатън беше по-високо, отколкото в Уестчестър. Най-добрата възможност, от която смогна да се възползва, беше да е чиновник в книговодството на застрахователна компания. Началната заплата беше четирийсет и пет долара на седмица, с автоматично увеличение в края на шестия месец, а и с изключително добри придобивки като здравно осигуряване, застраховка „Живот“ и отпуски.

Елин не бързаше. Щеше да се налага да тръгва от къщи в седем и трийсет; щеше да се връща най-рано в шест и трийсет. Какво щеше да стане с децата ѝ? Кой щеше да се грижи за тях? Нямахше изобщо да ги вижда.

— Трябва да решите до десет утре — каза завеждащият „Личен състав“; беше сочно закръглен, кисел, неприятен и миришеше на банани. — Иначе ще я дадем на друга. Не можем да си позволим да чакаме, докато на вас, момичетата, ви дойде така нареченият ум.

— Четирийсет и пет долара седмично! — промълви Ал, когато Елин му каза за работата.

Беше наминала към кабинета му да подпише някои документи: застрахователни вноски, имущественото осчетоводяване, разплащането на федерални и на щатски данъци. Елин бе живяла като съпруга на Фил десет години, през които не бе подписвала нищо друго, освен коледни картички. Сега, след неговата смърт, светът сякаш беше застлан с документи, които изискваха нейния подпис.

— Четирийсет и пет на седмица! — възкликна Гейл. — Потресаващо!

Самата Гейл работваше деветдесет и пет на седмица — по-малко от мъжете, които имаха същата работа, която тя вършеше в „Кули & Хайзър“, но повече от мнозинството жени, за които знаеше, че работят — и се гордееше с това.

Елин сви рамене:

— Знам. Жалко е, но беше най-добрата работа, която можах да намеря. Ти си късметлийка, че владееш деловодство. Завиждам ти.

— Гейл ще си вземе изпита за счетоводител тази есен — гордо изтърси Ал.

Той хвърли поглед към Гейл и Елин разбра, че е влюбен в нея. Внезапно се почувства по-изоставена, по-овдовяла от когато и да било.

— Чувам, че е истинска касапница — промълви Гейл угрижена.
— По-труден дори от изпита за адвокати.

Истината беше, че Гейл се страхуваше от изпита. Тя би била щастлива да стане деловодител, преди да се омъжи и да има деца, и се надяваше — с прилепени длани! — че Ал скоро ще ѝ направи предложение.

— Наистина е труден — призна Ал. — Но ти си на второ място по успех в курса си, Гейл. Сигурен съм, че няма да имаш никакви затруднения.

Гейл не изглеждаше много убедена и сякаш почувства облекчение, когато Ал се обърна отново към Елин:

— Елин, ако приемеш тази работа, ще преминеш в категория с по-висока данъчна облагаемост — каза Ал като вдигна поглед от някакви изчисления, които правеше. — Като се прибави и онова, което е заработил Фил тази година, ще ти струва пари да ходиш на работа.

Елин изведнъж проумя защо графиня Тамара подчерта без *ордери*.

— Но аз вече им казах, че приемам работата — каза Елин.

— Кажи им, че се отказваш — посъветва я Ал.

През същата вечер, десет минути преди Елин да сложи вечерята на масата, Дани се появи в кухнята с една от кардираните жилетки на Фил с облечени в кожа копчета — камилоцветен кашмир, чиято неравна подгъвка се влачеше по пода.

Бренда побесня:

— Това е на *татко*! — изкрещя тя на брат си. — Как смееш да я носиш! Ще я изцапаш! Сваляй я на секундата!

Бренда задърпа жилетката като се опитваше със сила да я смъкне от Дани.

— Деца! — предупреди Елин, докато се опитваше да ги раздели.

— Той не може да я носи! Тя е на *татко*! — викаше Бренда.

— Мога и аз. Мога пък!

И те се залумкаха един другиго. Ървинг, който си помисли, че това е игра, започна да тегли подгъвката на жилетката.

— Ървинг! Престани! Престани веднага! — завика Бренда.

Ървинг, наежен от произнасянето на името си, само затегли по-яко и изведнъж Бренда видя, че е раздърпал бодовете.

— Ървинг! Спри! — изкрещя му тя и когато той затегли дори още по-силно, тя го изненада с ритник.

Ървинг, потресен от нападението, изръмжа към Бренда и се озъби. Всичко стана за част от секундата и Елин, уплашена, че той може да ухапе Бренда, отвори външната врата.

— Ела тук, Ървинг! — повика го тя, като държеше каишката му в ръка.

Щеше да го изведе на двора и да го завърже с каишката за железния кръг, който Фил бе забил в големия дъб на югозападния край на двора. Ървинг, изплашен от атаката на Бренда и в отговор на повикването, изхвърча от вратата и хукна нагоре по пътя, преди Елин да успее да му сложи каишката.

Бренда, превъзбудена, изхвъркна от вратата, като викаше името му.

Вечерята беше забравена.

Най-напред докладваха в полицейския участък, че е загубен. После прекараха вечерта като обикаляха квартала в опити да намерят Ървинг, викаха го по име, чукаха на всички съседски врати. Елин се качи на колата и обиколи нашир и дълж всички пътища в Ню Роучел, докато Бренда и Дани викаха Ървинг. *Ървинг!*

„Вината е моя“ — повтаряше си Елин. — „Само да не бях отворила толкова широко вратата. Само да бях побърза с каишката.“

Не заспаха цяла нощ. А Ървинг не се върна вкъщи.

На другия ден Елин се обади в застрахователната компания и каза на завеждащия „Личен състав“, че е решила в крайна сметка да не приема работата.

— Поне се обадохте — каза той. — Повечето от вас, пътетата, нямат ум и за толкова.

И него ден Ървинг не се прибра вкъщи. Нито на следващия. Нито на по-следващия.

[1] Главните герои на знаменития роман „Отнесени от вихъра“.
— Б.пр. ↑

6.

Рожденият ден на Фил, последван от изчезването на Ървинг, беше катапултът, който изхвърли Елин от защитната ѝ вцепененост и извади на бял свят очевадното: че Фил е мъртъв. Точка. Никога нямаше да се върне. Точка. Никога нямаше да може да му се извини. Точка. Тя беше на двайсет и девет, вдовица, и сама. *Съвсем сама*. Незначима. Нежелана — дори от самата себе си.

Пълното осъзнаване, че съпругът ѝ е мъртъв, порази Елин като удар в диафрагмата и я остави агонизираща, болнава, уплашена, празна, неспособна да мисли, неспособна да действа. Тя започна да негодува против Бренда и Дани, да негодува против безкрайните им невъзможни въпроси, против сълзите им, против нуждите им, и се кореше, че негодува.

Сега си спомняше погребението. Тогава ѝ се щеше да бе мъртва. Прииска ѝ се да е мъртва *сега*.

Фил беше мъртъв от пет месеца.

— Бихте ли се грижили с Томи за Бренда и Дани? — попита тя Карълайн през един късен августовски, убийствено горещ и влажен ден. — Ако нещо ми се случи...

— Не бъди така болезнено чувствителна! — възкликна Карълайн. — Нищо няма да ти се случи.

— Така си мислех и за Фил — отрони Елин с неотразима логика. — Ще се грижите ли, Карълайн? Ще се грижите ли? — Беше напрегната, отчаяна, трябваше да убеди Карълайн.

— Разбира се, че ще се грижим — отвърна Карълайн като си отбеляза, че с времето, вместо да се оправя, Елин става все по-зле, потъжна, по-потисната. — Време е да започнеш да мислиш за бъдещето, вместо да живееш с миналото. Имаш да мислиш за Бренда и Дани. А най-напред имаш да мислиш за себе си.

— Но това е толкова себично! — възрази Елин; години наред тя бе поставяла Фил на първо място, Бренда и Дани — на първо място,

себе си — на последно, ако изобщо се сетеше за себе си.

— Адски неправа си! — възмути се Карълайн и сепна Елин. — Ако не се погрижиш за себе си, няма да можеш да се грижиш за децата си. Трябва да си някак по-напориста. Фил ми е казал, че си била едно от най-хубавите, едно от най-известните момичета в колежа. Беше толкова горд с теб. Казваше, че можеш да постигнеш всичко!

— Наистина ли? — невярващо попита Елин.

Колежът беше сякаш преди стотици години. През средновековието. Тя едва си го спомняше, едва си спомняше себе си на онази възраст.

— Наистина! — отсечено потвърди Карълайн.

Елин опита да се усмихне — неубедително. Онази Елин, за която говореше Карълайн, за днешната Елин беше чужда, беше момиче, което тя не си спомняше, не познаваше.

Беше отишла в Пенсилванския университет като слушател на различни курсове, за основна специалност бе записала вътрешна икономика, леко се закачи за френския, изкарваше от раз отлични оценки, работеше като келнерка в елегантна провинциална странноприемница и се готвеше за вълнуваща работа, като работата на леля си Сали — помощник-началник по хранителните провизии във фирма за превоз на товари.

Сали, по-малката сестра на майка ѝ, съставяше менютата, помагаше в закупуването на огромни количества съставки за ястията и сякаш винаги се връщаше натоварена с подаръци от екзотични пристанища в Южна Африка, Европа, Карибието и Далечния изток. Сали, която носеше тежки златни обици и огърлици от големи цветни мъниста и която се смееше с цялото си тяло като се тресеше, докато от очите ѝ не потичаха сълзи, беше кумирът на Елин, макар баща ѝ винаги да бе наричал Сали празноглава.

Сали, която плащаше част от учебната такса на Елин, първа я бе окуражила да отиде в колежа, докато баща ѝ заяви, че образованието е губивреме за едно момиче. Сали бе убедила Елин, че тя може да постигне всичко, на което се посвети. Имаше да се превземат светове и Елин цялата пламтеше, сигурна, че ще ги превземе — докато не срещна Фил.

Фил... красивият Фил, популярният Фил, магнетичният Фил. Фил, центърът на всеобщо внимание. Фил, който най-вероятно щеше да успее. Фил, мъжът мечта на всяко момиче, се бе влюбил в нея. И Елин беше изпълнена с чувство на огромно недоверие, че Големият мъж на университета Фил Дърбън бе привлечен от нея, срамежливата и свитата — дори всъщност да не е било така, тя бе почнала да се смята за такава през последните няколко години от брака им.

Не се смяташе за такава — и никой не я смяташе за такава — по онова време.

Защото по онова време, когато Фил беше най-популярният мъж в университета, Елин беше едно от най-популярните момичета сред първокурсниците. Нестандартно хубава, тя имаше лъскава медноцветна коса, която искреше на светлината, и онези екзотични котешки очи, с които изпъкваше. Списание „Мадмоазел“ я бе снимало с кашмирен пуловер и с бермудски шорти за годишния августовски брой, посветен на коледжите, и тя дори получи писмо от една агенция за манекени на „Медисън авеню“, в което я питаха интересува ли се от кариера на модел. Не се интересуваше.

Такава заета, такава кипяща от амбиции, Елин имаше повече уговорени срещи, отколкото можеше да съвмести. Телефонът на тавана ѝ звънеше за нея непрестанно. Пощенската ѝ кутия беше препълнена с любовни бележчици и покани за срещи на момчета от и извън университета. Дневникът ѝ беше натъпкан с паметни вещи: панделки за корсажи, ресторантски менюта, картички за танци, скъсани билети за мачове, бъркалки за коктейли от нощни клубове и романтични стихове, писани от нейни гаджета с поетични наклонности.

Както бе казал Фил през нощта, когато ѝ направи предложение:
— Когато те открих, открих Някого.

Той така се гордееше с нея!

Какво се бе случило между тях през нощта, преди да загине Фил? През нощта, когато той я обвини, че не е истинска жена? Обвинение, което Елин дори не бе отрекла.

Какво се бе случило през десетте години на техния брак?

Какво бе направил с нея този брак?

Какво бе направил с нея Фил?

Защо бе пренаписала собствената си биография?

Защо се бе превърнала от *Някого* в *Никого*!

Горещниците не секваха.

През ранния септември Елин намали първоначалната цена на къщата от трийсет и осем на трийсет и четири. От трийсет и четири се позаинтересуваха по-малко хора, отколкото се бяха заинтересували от трийсет и осем. Огледвачите намаляха до тънка струйка. Посредниците, които в началото често звъняха, сега го правеха рядко. Къщата бе за продан от дълго време и посредниците, обезсърчени, съсредоточиха силите си върху по-нови продажби.

Точно преди Деня на труда^[1], посредникът, който приличаше на Фред Астер, се обади с предложение за два̀сет и осем и посъветва Елин да приеме.

— Вероятно е последното предложение, което ще получите до пролетта — каза той. — Знам, че е голямо разочарование. Струваше ми се, че ще можем да се справим по-добре, много по-добре, но през есента продажбите вървят бавно, а зимата е мъртъв сезон.

Два̀сет и осем хиляди. Беше съкрушително малко. И все пак два̀сет и осем хиляди си бяха два̀сет и осем хиляди. Щеше да има пари за Бренда и за Дани, ако тя... Внезапна, потресаваща мисъл за самоубийство ѝ дойде наум и Елин я отблъсна изплашено.

Каза на посредника, че ще си помисли.

До средата на септември и последните долари от хиляда и петстотинте се стопиха, изхарчени за нови обувки и за нови дрехи, от които децата имаха нужда за училище. Карълайн зае пари на Елин. Елин прие. Нямаше избор. Беше така презаета със собствените си проблеми, че дори не се запита откъде Карълайн е взела толкова много пари.

Елин се пререгистрира във всички агенции за наемане на работна ръка, където я бяха прослушвали непосредствено след смъртта на Фил. Никой нямаше нищичко за нея. Тя пробва и в някои агенции, с които не бе пробвала преди. В петата прослушващият, който беше само няколко години по-възрастен от Елин — и изглеждаше на толкова — я пожали.

— Мисис Дърбън, нека бъда откровен с вас. Просто няма да намерите работа. Действителното положение на нещата е, че нямате никакъв опит. Нямате секретарски умения. Най-доброто, на което можете да се надявате, е черна работа с най-ниското почасово заплащане — сиреч законният минимум от долар на час. Действителното положение на нещата е, че ние — и дори другите агенции — сме затрупани от заявки на току-що завършили студенти по това време на годината. Те всички умират да работят и ще драпат всякак, за да получат служба. Те са млади, те са необвързани, те тръпнат да вложат всичко, което притежават в работата си. Вие сте вдовица, вие имате деца. Вашите отговорности са раздвоени. Вие не сте привлекателна за работодателите, които знаят, че децата се разболяват, майките се тревожат и работата им страда от това и че на децата им се случват случки и майките трябва да хукват от службата посред работния ден. Мисис Дърбън, бих искал да помогна. Повярвайте ми, бих искал. Но вие нямате какво да предложите.

Елин преглътна и кимна. Не каза нищо; нямаше какво да каже. „Нямате какво да предложите.“ Четири думи, които обобщаваха онова, което и сама чувстваше. „Нямате какво да предложите.“ Нито на работодател, нито на света, нито на децата си, нито на когото и да било или на каквото и да било.

Тя се качи на влака за Ню Роучел, съкрушена от още един провал в безкрайната върволица от провали, опустошена от безнадеждност и от безпомощност.

Автоматично, без да мисли, Елин взе Дани от Дърбънови. Качи се в колата, няма, покорна, каквато си беше, откак бе избягал Ървинг.

Тя окаяно се вираше през прозореца навън, тежко, обвиняващо присъствие.

Когато зави по „Догууд лейн“, ученическият автобус, подранил с няколко минути спрямо разписанието, тъкмо спираше и Бренда слезе. Елин намали и отвори вратата на колата. Бренда влезе.

— Здравсти, мамо — поздрави тя. — Как така не си вкъщи?

— Ходих до града — раздразнено изсумтя Елин. — Знаеш отлично, че щях да ходя до града да си търся работа.

— О! — нацупено отвърна Бренда. — Е, добре е, че си се върнала. Не обичам да те няма вкъщи, когато се връщам там.

„Още нещо, което не мога да правя както трябва“, помисли си Елин, но не каза нищо и Бренда, като Дани, изпадна в потиснато мълчание. На „Догууд лейн“ 76 Елин направи десен завой и навлезе в късия път. Тя се питаше с безразличие какво ли да прави с форда. Амортисьорите бяха скапани, спирачките заминаваха. Откъде ще вземе пари за ремонт? Още веднъж, и дори по-разтърсващо, наум неканена ѝ дойде мисълта за самоубийство. „Ами ако...?“, запита се тя. Но преди да довърши мисълта си, Бренда изпищя:

— Гледай! Гледай!

Възклицанието се впи в разсеяния мозък на Елин и сепната, тя леко подскочи. А после премига. Не вярваше на това, което вижда. Направо не вярваше на очите си.

— Ървинг! Ървинг! — завика Дани като прекрачваше сестра си от нетърпение да слезе от колата.

Ървинг запраши през ливадата от шубрака дървета зад къщата.

— Ървинг! — изви Бренда като отвори вратата, преди Елин да бе спряла напълно.

Децата се изсипаха от колата и се нахвърлиха върху Ървинг, чиято опашка така бясно махаше, че цялата му задница се тресеше.

— Никога вече няма да те удрям! Никога! — закле се Бренда като го прегръщаше и целуваше. — Никога!

— Ървинг! — възкликна Елин, когато най-сетне слезе от колата. — Къде беше? Къде беше?

Ървинг се спусна към Елин като повлече децата със себе си и щом прегърна кучето и хлапетата, очите на Елин се препълниха със сълзи.

— О, боже мой! — продължи да възклищава Елин отново и отново и прегръщаше децата си силно, стискаше ги здраво, неспособна да повярва, че дори е могла да си помисли за самоубийство. От сега нататък, ако трябва, тримата ще се изстъпят против света!

— По дяволите! Писна ми да се съжалявам! — каза Елин на Карълайн на следващата сутрин. — Писна ми да ме пръждосват от работа, която, първо на първо, аз самата дори не искам. Писна ми да съм тъжна, нещастна, ревлива. И най-вече ми писна от самата мене!

— Добре! — каза Карълайн, а мекият ѝ женствен глас беше учудващо отривист. — Време беше!

— Ще се грижа за децата си... и за себе си. Мислих над това, което ми каза. Някога *наистина* смятах, че мога да постигна всичко. Не знам какво ми стана. Станах по-боязлива, по-отпусната. Но с това е свършено! Бедата е, че не мога да намеря работа. Никъде! Да си добра домакиня, изглежда, не е добра препоръка за пазара на работна ръка — каза Елин като се опитваше да прочисти гласа си от умората.

— Да върви на майната си диренето на работа! — каза Карълайн. — Защо не вършиш онова, което вършиш най-добре? Ти си най-добрата готвачка на света. Всички го казват!

— Искаш да кажеш, да готвя на някой милионер? — несигурно попита Елин, неспособна да си го представи.

— Искам да кажа, да започнеш *свой* собствен бизнес — нетърпеливо издума Карълайн. — Да се захванеш с...

— Доставяне на храна! — Елин довърши изречението на Карълайн. — Харесва ми! Ще се захвана с доставка на храна! Как да го нарека? Знам. „А ла карт“. Ето как ще го нарека! — Елин не можеше да се спре, сякаш в нея бе бликнал сондаж. — О, Карълайн, каква прекрасна идея! Ти си гений! Какво щях да правя без теб?

— Да се бориш и да гладуваш — поласкано каза Карълайн и двете с Елин се разсмяха.

За първи път от много време насам Елин се смееше. От март... от смъртта на Фил. Беше най-хубавото чувство на света!

[1] Денят на труда — в САЩ и Канада — първият понеделник на септември, който е почивен ден; в корените си работнически празник, днес тридневната ваканция (заедно със съботата и неделята) е просто повод за пикници и барбекюта в семейна и приятелска среда. — Б.пр. ↑

7.

— Елиновият „А ла карт“! Каква прекрасна идея! И какво прекрасно време за начало! — каза Алис Уитиър; Алис, която беше чест гост на вечеря и беше любителка на Елиновото готвене, бе първият човек, на когото Елин се обади. — Шефът на Сам идва на вечеря другата събота и искам да му взема ума. Коя е най-изисканата вечеря, която можеш да приготвиш?

Изискана значеше *френска*.

— Бих могла да направя *rate de champagne*^[1], с което да се започне — предложи Елин, възбудена от окуражаващата отзивчивост на Алис. — След това мога да приготвя *соф ау вин*^[2] и салата от мокриш и цикория и да последват парченца сирене „Бри“. А за десерт мога да направя печена „Аляска“^[3].

— Звучи божествено! Хайде да го направим!

— Ще е доста скъпичко — плахо каза Елин.

Не знаеше как да говори за пари — не ѝ се бе налагало да говори за пари — и като се чувстваше несигурна какво да каже още, тя остави изречението да увисне във въздуха.

— Не се безпокой! — леконравно я прекъсна Алис. — Колкото струва, толкова. Сам може да извърти някой от номерата си. В крайна сметка ще плати шефът му, и то без да се усети.

Елин бе леко потресена от отявленото безчестие, което Алис така открито признаваше. Фил никога не би направил такова нещо... или би?

— И, Елин... — нареждаше Алис.

— Да?

— Ще имаш ли нещо против да останеш в кухнята? Аз ще сервирам всичко. Искам шефът на Сам да си помисли, че съм направила всичко сама.

— Разбира се — каза Елин, сепната от двете лепкави малки тайни, които бе научила в един разговор.

Начинът, по който се въртеше светът, беше много различен от начина, по който тя си *мислеше*, че се върти.

Но тя беше толкова въодушевена от първата си поръчка, че веднага се хвърли към телефона, да набере номера на Десолтови. Когато затвори, телефонът иззвъня. Беше Ал, който ѝ каза, че данъчното е потвърдило изискуемите данъци върху имуществото.

— След две седмици Гейл и аз имаме годеж — вметна Ал, когато Елин му каза за „А ла карт“. — Каква торта можеш да правиш?

— Шоколадова, ванилова или кафеена — взе да изрежда Елин, след като поздрави Ал. — Портокалова, карамелена, лимонена, маслена, „Гран марнией“...

— Спри дотук! — разсмя се Ал. — Избери ти. Която и да е. — После замълча точно един удар на сърцето. — Стига да е „Гран марнией“.

Като се смееше, Елин прие поръчката и обеща да достави тортата в апартамента на Гейл на „Мъррей хил“. И когато затвори, се почувства много добре, щастлива, че има втора заявка и приятно изненадана от откритието, че Ал има чувство за хумор. Тя си мислеше, че счетоводителите никога не се смеят.

— *Скупа!* Това е най-доброто шоколадово парфе, което някога съм вкувала — изгъгна Тамара, след като опита парфето, което Елин ѝ бе донесла в магазина. — Най-доброто! Абсолютно най-доброто шоколадово парфе, което съм вкувала! С изключение на моето, разбира се.

— Разбира се — сухо се съгласи Елин; тя искаше да разбере само дали понякога графиня Тамара не се нуждае от допълнителна готварска помощ.

— *Скупа!* Ти си небесен ангел!

При графинята бяха заявени четири вечерни тържества, рожден ден за шейсетима и пенсионерска вечеря за двасет и пет души, стоварени все за следващата седмица. *Стоварени?* Смазващи. Графинята имаше склонността да управлява бизнеса си като самолет.

— Осем четвъртинки^[4] борш, пиле по киевски за шейсетима и кулибяк за двасет и петима. Всичко ще ми трябва до събота на обед. Ще смогнеш ли?

— Естествено — обеща без да трепне Елин, защото знаеше, че в една от готварските ѝ книги има рецепта за пиле по киевски; защото си

спомни, че я бе чела и искаше да я пробва. Надяваше се да намери рецептата и за кулибяка. Каквото и да беше това. Елин не го бе и чувала. Боршът не беше проблем, защото бе едно от любимите ястия на Фил и Елин го готвеше непрекъснато. За миг тя се запита отде, по дяволите, иде нейната самоувереност. Всъщност от отчаянието, реши тя.

От силното отчаяние.

Каръл Матисън не можеше да не привнесе гадна нотка:

— Готвене? За пари? — възкликна тя, сякаш Елин ѝ бе казала, че ще чисти тоалети, за да преживява. — Фил все ми разправяше, че си непрестанно в кухнята. Нищо чудно, че флиртуваше с всичко живо, що носи пола! Какъв ще е този мъж, дето ще иска hausfrau^[5]?

Елин, улучена в сърцевината, без сили за отбрана, нямаше отговор и затвори с чувството, че е победена, с желанието да бе знаела как да се защитава.

Но гадостите на Каръл бяха забравени два дена по-късно, когато Елин направи говеждо филе със сос „Мадейра“, гарниран с див ориз, и салата от марули „Биб“, баварски портокалов крем и тригуни за едно вечерно увеселение на Естър Симпсън, жена, която играеше бридж с Карълайн. Елин се прибра след полунощ със стодоларов чек в портмонето си и събуди Бренда и Дани.

— Гледайте! — каза тя, възбудена, като им показваше чека. — Мама заработи сто долара тази вечер!

— Сто долара! — възкликна Дани и опипа чека с подозрителност.

— О-хо!

— О-хо! — отекна Бренда. — Като порасна, искам да съм като теб!

Елин я прегърна и си помисли, че това е най-милият комплимент, който е получавала някога.

Графиня Т. прие борша, пилето по киевски и кулибяка (Елин трябваше да ходи чак до библиотеката в Уайт плейнс, за да търси рецептата) с възторжени възклицания:

— *Скупа!* Великолепно! Ти ми спаси живота! Как изобщо ще мога да ти се отплатя?

— Дължите ми четиридесет долара — поясни й Елин.

— *Скупа!* После! После! — каза графинята. — *След* като сервираат храната. *След* като я изядат. *След* като гостите я харесат. Трябва да мислим за репутацията на графиня Тамара!

Елин не знаеше как да си отстоява правата. Не знаеше да настоява. Тя си замина без пари.

Седмица по-късно телефонът тревожно зазвъня. Графинята беше безнадеждно затрупана с поръчки.

— *Скупа!* Ще можеш ли да ме спасиш?

На Тамара й трябваша бифтек „Строганоф“ и каша за двайсет и четирима — за същия този следобед.

— Първо ми платете четиридесетте долара, които ми дължите! — поиска Елин, разярена от дебелоочието на графинята. — И тогава ще ви спася.

— Разбира се, *скупа!* Разбира се! — повтори Тамара, без да се засяга. — Точно това смятах да направя.

Дори когато беше сгазила лука, старата негодница успяваше да има последната дума. Елин трябваше да й го признае.

Гейл Бъргър плати на Елин, когато тортата „Гран марнией“ бе доставена.

— Не казвай на Ал — довери Гейл на Елин, когато тя я попита как е изкарала изпита за счетоводител, — но не отидох. Всъщност никога не съм и възнамерявала да ставам счетоводителка, само че Ал не знае. Всички казват, че изпитът за счетоводители е по-труден дори от изпита за адвокати. Бях сигурна, че ще ме скъсат, и си рекох: защо изобщо да се притеснявам?

— Но Ал каза, че си втора в курса! — възрази Елин; тя беше впечатлена от постижението на Гейл — впечатлена и завиждаща.

— *Бях* — каза Гейл с безразличие, което обезсмисляше успеха й, — но какво от това? Бях и единствената жена в този курс от шейсет и пет души — поясни Гейл и кехлибарените й очи станаха напрегнати. — Чувствах се като някаква грешка на природата. Както и да е, с Ал се женим. Ще забременея колкото може по-бързо.

Елин се усмихна:

— Знам как се чувстваш — каза тя като си спомни колко силно искаше да има деца. — Аз забременях три месеца, след като се оженихме с Фил.

— Точно това планувах — довери ѝ Гейл. — Макар че сега ми хрумна... Не казвай на Ал за изпита. Казах му, че ще ме скъсат. Ще ме убие, ако разбере, че изобщо не съм се явявала. Той смята, че дори да не практикувам, би трябвало да си изкарам удостоверение за счетоводител.

— Обещавам — отрони Елин и не знаеше на чия страна е.

Част от нея бе съгласна с Гейл, разбираше Гейл, беше Гейл. Част от нея се питаше дали Ал не е прав. Дипломата за такава професия беше златна, а и Гейл беше страхотна в работата си. Ал дори бе споменавал нещо за излизане на свободна практика един ден с Гейл като негова съдружничка. А ако някога нещо се случеше с Ал, и Гейл останеше с деца, които да отглежда...

Вечерята за шефа на Сам Уйтиър беше такъв успех, че Алис Уйтиър поръча същата вечеря още веднъж — за трийсет и петата годишнина от сватбата на родителите на Сам. Сестрата на Естър Симпсън поръча морковен сладкиш за еврейските празници, а Вера Десолт помоли Елин да приготви сладкишите за шестнайсетия рожден ден на Лори Десолт.

Репутацията на Елин се разпространяваше буквално от уста на уста и в края на октомври тя пусна реклама в „Уестчестър рипортър“:

„ЕЛИНОВИЯТ А ЛА КАРТ
В СЛУЧАЙ НА ТЪРЖЕСТВО
В СЛУЧАЙ НА ВАКАНЦИЯ
ВЪВ ВСИЧКИ СЛУЧАИ“

Струваше ѝ седемнайсет долара и свърши добра работа. През целия ноември телефонът на Елин не млъкна: заявки за пуйки и за боровинково-портокалова „Гран марнией“, тиквеници и баници с месо,

ядки с кърпи и пръчки от сирене „Чедар“, задушени орехи и плънки от наденички и градински чай.

През Деня на благодарността^[6] Елин спечели триста и петдесет долара и ѝ се струваше, че е попаднала на златна мина. Когато заявките за Коледа започнаха да надскачат заявките за Деня на благодарността, тя изпрати чек за петдесет долара на Лу Суан.

[1] Pate de campagne (фр.). — Селски пастет. — Б.пр. ↑

[2] Соq au vin (фр.). — Петел с вино. — Б.пр. ↑

[3] Печена „Аляска“ — популярен в САЩ сладкиш, който се приготвя от сладолед, поръсен с целувки, като това се пече при много висока температура за кратко време. — Б.пр. ↑

[4] Четвъртинка или кварта — мярка за тегло, равна на една четвърт от галона или на 1,14 кг. — Б.пр. ↑

[5] Hausfrau (нем.). — Домакиня, прислужница. — Б.пр. ↑

[6] Денят на благодарността в САЩ се чества всеки четвърти четвъртък от ноември, свързан е с молитвата, отправена към Господа от втората група английски заселници в Обетованата земя, да ги пожали през втората зима на тяхното пребиваване; сега се празнува семейно. — Б.пр. ↑

8.

Коледата започна веднага след Деня на благодарността. Елин прие поръчки за три пуйки, две гъски, две пилета и почти двойно по-голямо количество боровинково-портокалова подправка с „Гран марнией“ и плънка от наденички и градински чай, отколкото за Деня на благодарността. Валяха поръчки за нови и нови дузини курабии и баници, и бисквити с джинджифил във формата на снежни човечета, за още дузина шоколадови трюфели, за ядки с къри, за запечени лукчета и подсладени картофи с подправки. Тя се бе съгласила да сготви и поднесе три цели коледни трапези и да осигури барман за една от тях.

— Бренда, какво ще кажеш да станеш професионален sous-chef? — попита Елин в началото на декември; тя работеше по осемнайсет часа на ден и имаше нужда от помощ, голяма нужда. — Ще ти плащам по петдесет цента на час, но ще трябва да ми обещаеш, че ще работиш всеки ден след училище.

— Става — отвърна Бренда, която и без това помагаше от време на време. — Тъкмо искам рокля за ваканцията. Тъмнозелено кадифе с бяла дантелена яка. Ще я нося с лачени обувки. Ако работя, мога да спечеля достатъчно, за да си я купя.

А Елин направи същото предложение и на Дани.

— Питам се колко ли пари мога да заработя — на глас се размисли той. — Мога да помоля баба да ми препоръча някои акции.

— Ще молиш баба да ти препоръча *акции*? — учуди се Елин като си мислеше, че навярно не е чула добре.

— Тя е много нахакана сега, когато Кенеди спечели изборите. Казва, че пазарът винаги се въззема, когато демократите влязат в Белия дом — цитира Дани.

Елин примига. Мисълта да се обърне към Карълайн за пазара на акции беше като да се обърнеш към Мис Америка да играе защитник на линията за „Грийн бей пакърс“.

През коледното утро Елин се събуди в четири и трийсет и включи фурната в кухнята дори преди да отиде в тоалета. Когато децата станаха, Елин даде на Дани велосипеда, който си бе пожелал, на Бренда — тоалетна масичка, а на нея — плисираната рокля, която си бе пожелала, горда, че можеше да купи подаръците на децата с пари, които сама бе изкарала. От спечеленото през ваканциите тя успя да изпрати още един чек за петдесет долара на Лу Суан, и то — придружен от две дузини нейни шоколадови трюфели.

Прекара сутринта в кухнята с Бренда и с Дани, които ѝ помагаха. Докато готвеше и пакетираше храната, тя си даде сметка, че за първи път от произшествието с Фил е оптимистично настроена. Най-лошото, помисли си тя, беше зад нея. Напред лежеше целта да устрои своя живот и живота на децата си. Знаеше, че ще има възходи и падения, но вече чувстваше, че ще се справи.

Децата изненадаха Елин с техният собствен коледен подарък за нея, купен с техните спестявания: дар-удостоверение да си направи прическа в салона за красота.

— Не си си оправяла косата, откак умря татко — строго напомни Бренда. — Харесваше ми, когато изглеждаше винаги хубава.

— Нима не ме смяташ вече за хубава? — попита Елин като чудесно си даваше сметка, че не беше подстригвала или къдрила професионално косата си от петъка преди неделята през онзи март; не искаше да харчи пари за себе си.

— Не толкова хубава, колкото беше, когато татко беше жив — Дани се опитваше да бъде дипломатичен.

Е, помисли си Елин, можеше да разчита на откровеността на децата.

Развълнувана, тя им благодари за подаръка и беше изненадана колко е искрена. След смъртта на Фил тя и децата бяха станали много, много по-близки — това беше доброто, дошло от злото. Добро, за което Елин никога не бе придиряла и най-малко.

По обед тя хвърли с колата Бренда и Дани при дядо и баба и отиде да събира тримата помощници, които бе наела. С тяхна помощ Елин приготви и сервира три коледни трапези: една — в един и половина, втора — в три, и трета — в пет и половина.

Хората, във весело отпускарско настроение, заливаха Елин с комплименти за изисканата храна и за приятните помощници. Един от

съпрузите придърпа Елин настрани, тъкмо когато се канеше да си тръгва, и ѝ даде дващест долара бакшиш. Елин отказа, но мъжът настояваше упорито, като едва не ѝ пъхаше банкнотата в джоба.

— Това е първата Коледа, откак сме женени, която не завърши както друг път: жена ми — изтощена, децата се бият, а аз се напивам. Моля ви, вземете ги, Елин. Смятайте се за спасител на един брак и на едно семейство.

Елин се присъедини към децата в Дърбънови за четвъртата коледна вечеря, която бе приготвила и сервирала през този ден, обаче тримата с Дани и Бренда установиха, че не могат и да погледнат още една пуйка, дори ако този път е за тях, камо ли да я ядат. Изтощени, те си тръгнаха рано и по пътя спряха да си вземат пица.

— На какво се усмихваш, мами? — попита Дани, когато се върнаха в колата.

Тя се усмихваше, понеже купуването на пица за коледната вечеря беше нещо, което би сторил и Фил, нещо, на което би се радвал от все сърце. Но тя не каза на Дани какво си мисли, не искаше да го разстройва като споменава името на Фил. Вместо това промълви:

— Усмихвам се, понеже днес готвих на шейсет и пет души. Изкарах почти хиляда долара.

— О-ха! — беше единственият отзвук на Дани.

— *Хиляда* долара! — възкликна Бренда. — Май каза да внимаваме с парите сега, след като... — Тя спря, а-ха да заплаче.

— Наистина *трябва* да внимаваме с парите — отрони Елин.

Тя не знаеше много-много как да каже на децата за финансовите им притеснения. Не искаше да ги плаши и да ги обременява с несигурност и тревожност по отношение на парите, след като бяха твърде малки, за да го понесат или да сторят каквото и да било. Но пък знаеше, че ще трябва да им каже, че не разполага така свободно с пари, както Фил, че няма да може да им купува всичко, което си пожелаят, или да им осигурява грамадните дневни за техните прищевки, както правеше баща им.

— Но хиляда долара са много пари! — възропта Бренда.

— Да, така е — съгласи се Елин. — Но имаме някои сметки за разплащане. Трябва да сме внимателни.

— О! — Тонът на Бренда изразяваше доста неохотно съгласие с това, което казваше майка ѝ.

Елин, непохватна в темата за парите, я изостави. Тя горчиво си даваше сметка, че за да спечели тези хиляда долара, трябваше да лиши децата си от истинска Коледа, горчиво си даваше сметка, че невидимото присъствие на Фил нагнетяваше целия ден, макар името му да не бе споменато нито веднъж.

Но последното нещо, което каза Дани през коледната нощ, когато Елин го завиваше, с тихо гласче, беше:

— Имал ли е татко елха на небето?

Елин каза „да“, и се прибра в стаята си изтощена и в сълзи. Може би беше убийствената преумора, може би беше емоционалната уязвимост, която празниците пробуждаха, но нещо накара Елин, свита и агонизираща, да пропадне в бездната на самосъжалението. Тя бе помогнала на чужди семейства да отпразнуват Коледата и да се повеселят, но не ѝ бе останало време за празника на нейните собствени деца. Питаше се дали някога изобщо ще си имат пак истинска Коледа, дали ще може да даде на децата си щастливите спомени, които би трябвало да имат.

В три сутринта тя най-после стана и взе една шоколадова курабийка „Милтаун“, коледния ѝ подарък, каза си мрачно.

И Бренда не можеше да заспи. Тя си спомняше предната Коледа и по-предната Коледа и всички коледи през живота си — коледното дръвче и венецът, вълнението и потайността през дните преди Коледата. От тази година щеше да ѝ остане само работата. Беше правила ордьоври, четвъртинки плънки и подправки тава след тава и бе украсила стотици курабии. Но ни едно от нещата, които бе правила, не беше за тях. Всичко беше за разни непознати.

Нямаше ни секунда веселие, така както го бе имало, когато татко бе всред тях. Тази година мама не беше направила ни едно от нещата, които правеше всяка година, откак Бренда се помнеше. И ни веднъж не бе заприказвала за татко, и дори не бе споменала името му.

Забравила ли го беше вече мама?

Е, тя нямаше да го забрави. *Никога.*

Новогодишната вечер беше по-лоша и от Коледата.

През цялата предходна седмица Елин работи в кухнята. Тя приготви достатъчно кайма, за да подsigури кой да е ресторант по Източното крайбрежие. И направи толкова много пръчки от сирене и толкова гъбени фланове и ролца от пушена съомга, че не можеше вече да ги гледа. Пече кокошки и препича гъски и направи толкова много шоколадови трюфели, шоколадови парфета, крем карамели и толкова карамелени бонбони, че се уплаши да не предизвика епидемия от диабет. Все за други хора и за техните забави.

Елин не получи ни една покана. Когато Фил беше жив, те ходеха от забава на забава, стояха прави по цяла нощ, пиеха шампанско, смееха се, веселяха се.

Когато 1960-а дойде, Елин отвори бутилка вино, останала от отпускарската плячка на Фил от миналата година. Изпи я до капчица сам-сама, като разсъждаваше горчиво върху разликата между това да бъдеш половинка от известна двойка, и това, да бъдеш вдовица.

9.

Януари взе да отрезвява Елин по много начини. Бизнесът замря. Телефонът, който бе звънял непрестанно, сега висеше на стената като мъртъв шаран. Хората, които акуратно си бяха платили сметките за Деня на благодарността, не си плащаха акуратно сметките за Коледата. Купчините сметки на бюрото на Елин, които бяха започнали да се топят, сега отново се заиздигаха.

Към края на януари тя отиде във „Вилидж хардуер“ да купи алуминиево фолио. Искаше да го вземе на вересия.

— Съжалявам, мисис Дърбън — каза Майк Закър, собственикът, — но ще ви помоля за пари в брой. Все още ми дължите осемдесет и пет долара от ноември.

— Разбирам — изчерви се Елин и бръкна в чантата си за парите; нямаше да може да плати на Майк, преди нейните клиенти да платят на нея. — Ще ви пратя чек веднага щом мога. — Тя му подаде петдоларова банкнота.

— Нямам нищо против вас лично — извинително смънка Майк, докато чукаше сметката на касовия апарат, — но трябва да се оправям с този магазин.

Елин бе купувала всичките си продоволствия от „Вилидж хардуер“, откак с Фил се бяха преместили в Ню Роучел и тя беше бременна с Бренда. Харесваше Майк и жена му Мари Ан, която помагаше в магазина. А дъщерята на Закърови Кристин беше в класа на Бренда. И Майк, и Елин бяха смутени и когато приключиха с покупката, Елин почти избяга от магазина.

Бърни Аркин, който притежаваше най-хубавия месарски магазин в Ню Роучел, не беше толкова мил като Майк. Когато Елин влезе да си избере хамбургер за вкъщи, той размаха неплатената ѝ сметка под носа ѝ:

— Двеста двацет и пет долара! — викна той с лице, по-червено от обикновено, с гадни очи.

Трите клиентки пред тезгяха се обърнаха и се зазяпаха. Едната от тях Елин познаваше по външност — дъщеря ѝ беше в класа на Дани.

— Да ми платиш до края на месеца, или ще ти пратя адвоката си!

— Веднага щом мога, мистър Аркин — смотолеви Елин, като болезнено осъзнаваше, че я оглеждат.

— За теб ще е по-добре *веднага щом мога* — сгърчи лице той. — Какво смяташ, че е това? Проклетата благотворителност?

Десет години живот като добра съпруга и добра майка бяха научили Елин как да обича, но да не закриля прекомерно децата си, как да посреща съпруга си, изморен в края на някой тежък ден в кантората, със свежо гримирано лице, с приятна усмивка и със студено мартини; как да поддържа подовете лъснати, чашите — точно по местата им и тоалета и банята — благоуханни, както и двайсет и пет начини да приготвя хамбургери; как да организира ходене на автокино, какво да каже на срещата на родителско-учителското настоятелство, как да ушие пердета от новобоядисаните чаршафи и как да не допусне мними домашни грижи като повредена пералня, да речем, да пречат на добрия сексуален живот със съпруга ѝ. Не я бяха научили на нищо-нищичко за света отвъд четирите стени на собствената ѝ къща. Къща, която си оставаше непродадена и чиито сметки по ипотеката идваха от банката акуратно на всяко първо число от месеца. Не я бяха научили как да ръководи бизнес, как да издържа децата си, как да загърбва кредиторите, как да взима банков заем, кой вид застраховка е най-добър, и отгоре на всичко не я бяха научили на нищичко за парите — за печеленето им, за използването им, за разпределянето им, за управляването им.

През месеците след смъртта на Фил Елин натрупа много сериозна практика да решава кои сметки могат да бъдат отложени и кои трябва да се платят. Ако оставеше сметката за телефона, можеше да сложи нещо в сметката за детския лекар на Дани и за специалиста по уши на Бренда, който лекуваше упорита ушна инфекция. Ако платеше на „Мейсис“ само част от дълга си за сметка на новите дрехи, от които Дани имаше нужда, можеше да плати на аптеката за антибиотиците, които така и не бяха прочистили още инфекцията на Бренда. Застраховката за колата можеше да почака, но електрическата компания на Уестчестър не можеше. Банката можеше да почака плащането по ипотеката, но „Ей & Пи“ взимаха само в брой. Една

неочаквана сметка от гаража, когато фордът се нуждаеше от нов охладителен ремък, доведе Елин до сълзи.

Минаваха цели дни, без Елин да помисли за Фил ни веднъж. Тя лежеше будна нощем, изтръпнала от страхове за финансов недоимък. Някак извратено, тя благодареше на баща си за това, че жестоко я бе обучавал да се справя без нищо.

„Не дължи на никого нищо и не оставяй никой да ти дължи нещо.“ Това беше любимото изречение на баща ѝ: то събираше в себе си всичко, което бе научил от живота.

Железарският магазин на Франк Кендъл фалира по време на Депресията. Понеже клиентите не можеха да си плащат каквото взимаха, Франк не можеше да си плаща на банката. Той така и не се възстанови след срама. През целия остатък от живота си работи, безличен и плах, като експедитор в кантора за товарни кораби в Скратън. Мразеше и се страхуваше от шефа си, живееше с ужаса, че може да изгуби работата си, както бе изгубил магазина си, и у дома беше дребен тиранин, като изливаше своя страх, своя срам и своята горчилка върху жена си и върху децата си.

Бащата на Елин не бе похарчвал и пет цента без нужда. Той даваше пари за пазарене на майката на Елин само след като тя му кажеше точно колко трябва да купи, за да сложи нещо на масата, и колко то ще струва. Никога не бе имал къща, не си купи кола, имаше два костюма, с които ходеше на работа и които сваляше мигновено, щом се прибереше вкъщи като, за да ги запази, ги сменяше с чифт лекъосани и разнищени панталони и с един отвратителен пуловер. Спомените на Елин от детството ѝ бяха обагрени от чувствително затягане на коланите, затягане на коланите, за което майка ѝ винаги казваше, че е ненужно жестоко, резултат от ирационалния ужас на баща ѝ да не остане без пари. Когато Фил направи предложение на Елин, майка ѝ беше щастлива:

— Фил ще успее в работата си — беше казала тя на Елин. — Ти ще имаш много по-добър живот, отколкото имах аз.

Бащата на Елин беше кисел и подозрителен:

— Нямам му доверие — бе казал Франк Кендъл, когато Фил дойде на посещение със спортна кола MG. — Форма без съдържание. Ще видиш — предупреди той. — Един ден. Един ден ще съжаляваш. Един ден ще плащаш парсата.

Елин си спомни как възмутено бе отхвърлила недоверието на баща си към човека, когото обичаше и за когото искаше да се омъжи. Бедният ѝ баща! Той бе живял беден живот. Сега беше мъртъв, мъртъв от години. Би се усмихнал със своята кисела, крива усмивка, ако разбереше, че е бил прав за Фил. Думите му — „Не дължи на никого нищо и не оставяй никой да ти дължи нещо“ — безмилостно кънтяха в ушите ѝ.

Когато навърши трийсет, Елин живееше така, както бе живяла, когато беше на десет. Месо — само два пъти в седмицата, и много гювечета; чорапи с хванати бримки и кърпено бельо (Фил, придирчив към себе си и към околните, би издърпал всичко това от ръцете ѝ); мляко на прах и маргарин (освен за нещата, които готвеше за продан — тогава използваше само най-доброто от всичко); никакви разходки с кола, ако не са абсолютно необходими; никакво купуване на дрехи, освен от препродажби. Елин възстанови всичките си колежански знания по микроикономика автоматично и инстинктивно. И когато децата се оплакваха — те бяха свикнали с широките пръсти на Фил — Елин им казваше, че мамчетата не са така богати като татковците.

— Не е честно! — изригна Дани.

Бренда се съгласи с него:

— Няма причина татковците да са богати, а маметата — бедни. Аз ще бъда богата.

Елин се съмняваше, но запази мнението за себе си.

През януари и февруари сякаш никой не се забавляваше, никой нямаше рождени дни, никой не се сгодяваше или женеше, никой не се издигаше в службата, никой като че ли нямаше какъв да е повод за празнуване. Хората сякаш бяха забравили, че Елин е жива, и телефонът ѝ бе зловещо онемял.

В началото на февруари тя си намери почасова работа в една сладкарница — мрачен, миришец на прах магазин, в който се продаваха вестници, списания, книжки с меки корици, сладкиши, поздравителни картички, опаковъчна хартия и училищни помагала, — което ѝ позволяваше да води децата сутрин на училище и да си е у

дома, когато се върнат следобед. Носеше вкъщи двайсет и два долара седмично.

— Мамо, какво ще стане с нас? — попита Бренда през март, с лице, посърнало от безпокойство, почти в сълзи.

— Какво имаш предвид? — тревожно запитва Елин; макар да се мъчеше да звучи спокойно, тя усети как в нея се прокрадва ехо от безпокойството на Бренда.

— Кристин Закър казва, че не можеш да си платиш сметките. Баща ѝ казва, че нямаме никакви пари.

Елин успокои Бренда, доколкото можеше и я прегърна силно, изпълнена с любов и болка.

И с ярост. Вече не се чувстваше виновна за последното скарване с Фил, за своите обвинения. Вече не се топеше от съжаление, че не му бе проговорила, че не му бе дала да я докосне, че хладно и мълчаливо го бе отблъснала през онази сутрин. О, не! Тя беше доволна. Щастлива, че го бе наказала, щастлива, че бе умрял без нейното последно докосване, без нейната последна целувка, без нейната последна дума. Той си бе спечелил нейния гняв. Така му се падаше. Заслужаваше да умре обиден и неналюбен.

Фил я бе лъгал. Не за жените, от което се бе страхувала, а за техния общ живот. За цялата му тъкан, за най-фините му влакна. За колата, която караха, но не беше тяхна. За къщата, в която живееха, но не беше изплатена. За лисичата полушубка, която беше свръх техните възможности. За хубавите коледни рокли, които бе купувал със заеми и които тя нямаше право да носи, а той нямаше право да купува. Лъжи. Шикарните подаръци, ресторантски обеда и вечери в театъра, и всичките ноци, през които плащаха на мисис Блейк, за да могат да излязат и да се повеселят. Лъжи. Всяка частица от всекидневната действителност, нещата, които някога изглеждаха така сигурни и толкова истински, че Елин изобщо не се замисляше над тях, се оказваха лъжи, подкрепени само от хартийки и обещания, толкова въздушни, колкото и вятърът.

„Няма защо да се тревожиш“ — бе казал той. — „Няма защо“. Най-голямата от всички лъжи.

Ярост. Безсилна ярост я прояждаше, набираше в нея и я поглъщаше. Как можа да ѝ стори това!

Как *мога!*

Тъкмо в такова настроение Елин най-после прочисти къщата от личните вещи на Фил. Тя разпродаде скъпите костюми и кашмирените пуловери, хубавите чанти и куфари от свинска кожа, египетските памучни ризи, тежките копринени вратовръзки и вносните палта. Бръсначът и четката за зъби, четката за коса и одеколонът за след бръснене отидоха в една черна найлонова торба и бяха изхвърлени на сметището.

Изчезнаха. Всички следи от него. Освен следите от гняв и негодувание. На годишнината от смъртта на Фил Елин продаде красивата си лисича полушубка, за да сложи нещо на масата.

През следващите две години се проясниха някои закономерности. Януари и февруари си бяха катастрофални. Работата внезапно ставаше върхова около Великден, а Еврейският Великден^[1] беше дори още по-добър. Летата бяха побъркващи. Елин снабдяваше с гозби увеселения край басейните; дипломираня, годежи и сватби; пикници, барбекюта на открито, уволнявки и завършване на училището. Дните на благодарността си бяха божия благодат, а Коледата — най-голямата ковачница на пари.

Дори седмиците имаха свои закономерности. Понеделниците, вторниците и средите бяха кажи-речи застинали; четвъртъците — вече с почивните дни в ума на всекиго — вдигаха мизата; а петъците, съботите и неделите бяха лудници.

И макар да знаеше закономерностите на седмиците и на сезоните и да следваше съвета на Ал да взима половината пари авансово и да пробутва по-доходоносни ястия като пилета, нишестени изделия и сладкиши. Елин изкарваше точно колкото да е на нула.

Всеки месец, когато приближеше изплащането на ипотеката, Елин лежеше будна нощем и се питаше ще платят ли нейните клиенти тъкмо навреме, ще бъдат ли навреме остойностени чековете им, ще получи ли още поръчки. Тя се тревожеше за сметките на Бренда за изправянето на зъбите ѝ, за домашните уроци на Дани — бележките му бяха паднали ужасно след смъртта на Фил — за гориво и ремонт на колата, за храна и за нови дрехи на бързорастящите ѝ деца.

Нямаше и секунда за себе си. Спря да носи поли, освен в случаите, когато за първи път трябваше да се срещне с някого, за да

плануват поредното тържество, защото не искаше да харчи пари за чорапи, които се късат толкова лесно. Подстригала се бе сама, макар и не много добре, и от смъртта на Фил не си бе купувала нова блуза или поне ново червило.

Чрез самоограничения и спестяване, чрез поднасяне на най-евтините парчета на децата, докато готвеше деликатеси за другите, Елин даянеше. Но това беше изтощително за душата и напрежението се изписа на лицето ѝ. Беше на трийсет и две, а си мислеше, че прилича на петдесет и две. Питаше се колко дълго ще я кара така; колко дълго тази непрестанна финансова несигурност ще е по силите ѝ; колко празненства ще захрани, преди да се скърши; колко утрини ще става в пет, за да започне да готви за тържество, на което ще се сервира в осем и ще се раздига до два, ще се срутва в леглото в три и ще скача в пет, за да подхваща отново същото. Тя се питаше, две и половина години след като бе умрял Фил, дали изобщо някога ще срещне друг мъж.

И Коледата на 1962 година отмина като другите коледи след смъртта на Фил, с болка от преумората. Елин нямаше време да кичи елха или да се забавлява. И тази година коледните украшения бяха останали в кашоните си в гаража и децата бяха прекарали деня с Карълайн и с Томи, докато Елин работеше.

— Мислиш ли, че изобщо някога ще имаме отново истинска Коледа? — попита Дани нея нощ.

— Надявам се — прошепна Елин.

— Разбира се, че ще имаме — каза Бренда. — Веднага, щом като мама се омъжи отново.

[1] Еврейският Великден или Ерев Песах, се празнува през пролетта близо десет дни и е възпоменание за освобождаването на евреите от Египет. За подробности вж. Библията, Изход, гл. 12. — Б.пр.

↑

10.

— Елин Дърбън? Драго ми е да ви видя.

Уилсън Хоубак се представи и провери за името на Елин в списъка. Той беше висок и широкоплещест, с гъста пясъчноруса коса, предивременно осеяна със сиво, и с будни кафяви очи иззад характерни очила в рогови рамки. Излъчваше един вид особен, изискан манхатънски блясък, съставен от деветдесет на сто самоувереност и от десет на сто трескава нетърпеливост.

— Вие сте за първи път на наш семинар, нали?

Елин кимна:

— Каня се от месеци.

Като начало Елин виждаше само огромната му самоувереност. Тя изведнъж се притесни от това колко разчорлена е косата ѝ от априлския ветреца при разходката през четири карета от колата ѝ на Седемдесет и първа улица до кухните на „Куизийн концептс“ на Седемдесет и четвърта. Високооктановият магнетизъм на Уилсън Хоубак я покори — каквото и беше намерението му — и заслепена, тя едва го чу как казва, че може да седне където пожелае.

Четириседмичният готварски курс само за професионалисти — подарък от Карълайн — бе преподаван от четирима от най-големите кумири на Елин: Джеймс Биърд показваше умения с риба и с морски деликатеси; Джулия Чайлд имаше сеанс със сладкарски изделия; Крейг Клейборн посвещавахе една вечер на чилито^[1] и на разните му вариации; а Майкъл Фийлд предлагаше образци на десерти. Беше много умно замислено и Елин беше развълнувана, впечатлена и страхопочтителна. Освен това беше прекомерно погълната от усмивката на Уилсън Хоубак. Докато наблюдаваше как Биърд приготвя варена риба в сос с изумително изящни и безпогрешни ръце, тя осъзнаваше присъствието на Уилсън Хоубак така, както не бе осъзнавала присъствието на мъж — дори на Луис Суан — откак за първи път бе срещнала Фил Дърбън. Изведнъж си припомни какво означава да е изнервена заради косата си, да се вълнува от едно

поглеждане, да се страхува дали мислите ѝ не са толкова прозрачни, че да се четат от всички в стаята.

Когато Биърд свърши, всички бяха поканени да опитат гозбите, които той бе приготвил, да пробват италианските вина, които бяха поднесени с тях. Елин си побъбри с другите курсисти. Бяха се включили: авторът на готварска книга за индийската кухня, която Елин ползваше често; още двама като нея — от Северен Ню Джърси и от Манхатън; редакторът на страниците за здравословно хранене на чикагски вестник; редакторът по рецептите в кулинарно списание, за което Елин се бе абонирала; и няколко ресторантски главни готвачи, нетърпеливи да подобрят своите познания и умения.

Не за първи път Елин проумя колко отчужден е бил животът ѝ след смъртта на Фил. Като изключи клиентите, животът ѝ се въртеше около Дърбънови и около децата. Тя бе забравила за външния свят и за интересните хора в него. Без Фил направо не знаеше как да излиза и да се среща с хора. Взе да си дава сметка как отчуждеността ѝ е подсилена от факта, че освен графиня Тамара не познава други жени, които сами да работят в този бизнес. Беше интересно, окуражително и вълнуващо да съпоставя записките си с други майстори, един от които, този от Манхатън, беше също жена. Разведена, Лейни Уелс се бореше със същите неща, с които се бе борела Елин: да се научи да се оправя с парите без емоции, да се чувства достатъчно уверена, за да отказва на неразумно взискателни клиенти, да събере достатъчно кураж, за да заложи на работата си. Но през цялото време, докато говореше с други хора, Елин усещаше очите на Уилсън Хоубак върху себе си и когато отиде да си вземе палтото, тя беше и изненадана, и не съвсем, че той я очакваше там, готов да ѝ помогне.

— Как ти се струва едно питие с непознат преди лягане? — попита той.

— Струва ми се... — Елин замълча, да съотнесе късния час и любопитството си към непознатия, та да реши. — ... че ще ми хареса.

— Ако работата потръгне зле, винаги мога да накарам Кенеди да признае Куба — вметна Уилсън, след като разказа на Елин смехотворна история за изпитанията и премеждията си при координирането на претоварения график — и грамадните аз на четирите свръхзвезди в готварския семинар, който той спонсорираше.

— След това, което казваш, Куба ще е за теб санаториум — подхвърли Елин, изцяло погълната от вътрешните клюки, които Уилсън споделяше с нея, за дребната завист и не толкова дребния егоизъм във „Фуд истаблишмънт“. — Но ако смяташ готвачите за невъзможни, нека ти разкажа какво е да захранваш, точно през година, годежи на сестри, които са безумно решени да покажат превъзходство една над друга.

Елин подкара своето смешновато описание на роднинско съперничество, изразено в понятия като френско вино против домашно вино, хайвер против пушена съомга, оркестър против струнни квартети; в спорове за ястия, за покривки и за броя цветя на всяка маса. Докато говореше, Елин за първи път осъзна, че в заниманията ѝ има големи смехории. До този момент тя бе съзирала само мрачната необходимост от работа, работа и още работа.

Разговорът се извъртя към личния им живот. Уилсън заговори със съжаление за развода си:

— Не съм и помислял, че ще се случи — призна той като обясни, че е бил отгледан в католическо семейство. — Проблемът беше, че Мери Лу не растеше успоредно с мен.

И той каза на Елин колко много му липсват децата, сега на тринайсет и на единайсет, които живееха с майка си и с втория си баща в земеделския щат Мериленд.

Елин разказа на Уилсън за Фил, за първоначалните ѝ напъни да издържа себе си и децата и за неразрешимите противоречия между отглеждането на деца и въртенето на бизнес. Тя си даваше сметка, че изкарва „А ла карт“ малко по-успешно предприятие, отколкото в действителност беше. Усецаше, че Уилсън би искал тя да е успяла, и искаше да му угоди. *Както винаги.*

Пийването се проточи до четиричасови неспирни разговори и когато Елин най-после се прибра вкъщи, беше три и половина — не чак толкова необичаен за нея час, тъй като раздигането на масите след вечерно увеселение траеше горе-долу толкова — но за първи път от най-ранните си дни с Фил тя се прибираше толкова късно след рандеву с привлекателен мъж.

Когато Елин включи осветлението, телефонът иззвъня. Беше Уилсън.

— Само искам да ти кажа, че твоите котешки очи не ми излизат от ума — каза той. — Ще вечеряш ли утре с мен?

Елин искаше, но не можеше. Имаше да готви вечеря за десет утре вечер. По-следващата вечер — коктейлно увеселение за трийсет и петима, а за по-по-следващата нощ — за съботната нощ — и двете.

— Тогава какво ще кажеш за неделя? — попита Уилсън.

— Това е единствената нощ, която мога да прекарам с децата си — отвърна Елин. — Обещах им да ги заведа на „Музикантът“.

Макар да знаеше, че е наивна, Елин имаше някаква полунадежда, че Уилсън ще предложи да дойде с тях.

— Тогава аз ще ти се обадя — каза той — следващата седмица.

Елин му вярваше.

Да, бизнесът на Елин беше сезонен. Но не, тя нямаше защо да е негова безпомощна жертва. Разговорите на Елин с Лейни Уелс за колективните клиенти на Лейни дадоха идея на Елин.

Като използва рекламните списъци в „Жълти страници“ и обявите в местните вестници, Елин си направи списък на всички фирми, които ѝ приличаха поне малко на кандидати за готварски услуги: компанията за снабдяване на кантори, която продаваше на тезгяха на сладкарницата, в която бе работила, компании за зъболекарско и медицинско обзавеждане, модни бутици, цветари, адвокати, счетоводители, борсови посредници, разпространители на списания и на книги с меки корици, книжарници, магазини за подаръци и бижутерийни магазини. Повечето фирми, научи Елин от Лейни, имат поводи да празнуват: да дават коктейли, приеми, закуски, конференции за продажбите и забави за представяне на нови началници или на нови изделия. А фирмите, за разлика от частните клиенти, празнуваха цяла година. Ако можеше да развие фирмена клиентела, схвана Елин, тя сигурно нямаше да е така уязвима с натоварените отпускарски периоди и с безделието между тях. Елин съчини писъмце, в което изреждаше своите услуги, и го прати по пощата до всички компании от списъка си.

Едва изчака до вторник, за да каже на Уилсън колко добра се бе оказала идеята, която бе получила на неговите готварски семинари. Награда ѝ беше изразът на очите му. И макар тя да не бе стигнала

съзнателно до тази мисъл, онова, което си казваше дълбоко в себе си, беше: ако искаш да успея, ще успея.

Уилсън Хоубак се смяташе за романтик. Не така да се каже старомоден романтик, а съвременен, най-напредничав романтик.

Той пращаше цветя на Елин. Не старомодни букети от виолетки или демодирани дузини червени рози, а ослепително модни китки от грудкокоренови орхидеи, купени от най-шикарния цветар на деня.

Пращаше книги. Не традиционните тънки томчета поезия. Вместо това пращаше подвързани сигнални екземпляри с автограф на а-ха да бъдат публикувани книги на Джулия Чайлд.

Той я черпеше с вино и с вечери. Но не на слабо осветени, покрити с червени покривки маси в ресторанти из покрайнините, където мушкаха свещите в празни бутилки от „Кианти“. Беше на маса 15 в „Туенти уан“ или край басейна във „Фор сийзънс“, където одимени листа на папрат, долетяла от Канада, ѝ бяха подарявани като редки опали.

Той държеше ръката ѝ по време на филмите. Не в кинозалони, където даваха нашумели заглавия с опашки от хора, които се точеха през три улици, а в удобни, разкошни прожекционни студийни зали, сгущени в блеснали небостъргачи, където се даваха предпремиерно филмите, преди да излязат на голям екран.

Водеше я на пиеси в Бродуей, където седяха на домашни столове, на вечерни увеселения под навеси, където сепващо очите поп изкуство — картини на Джим Дайн (халати за баня) и на Анди Уорхол (на консерви супа „Кембъл“) — висеше наред с цветята на Реноар и с танцуващите момичета на Дега; на коктейли, които на другия ден бяха описвани на страниците „Стил“ в „Таймс“.

Но не блясъкът, нито неизменното електрическо жужене, което обливаше всяка зала, впечатлиха най-силно Елин. А жените, които срещаше. Едно вечерно увеселение на Източна Седемдесет и осма улица беше особено типично.

Уоли Нестор беше репортер по финансите в „Уолстрийт джърнъл“. Бет Курос беше шеф на собствена фирма за връзки с обществеността, специализирана да вади пари от парфюмерийни и от козметични компании. Уоли и Бет бяха мъж и жена.

Стийв Рийнбърг беше адвокат по банкрутите. Барбара Клайм редактираше бюлетин за туристическата индустрия. Те бяха женени (за други), но живееха заедно.

Брус Рич беше помощник областен прокурор в Бронкс. Лин Фарлънд беше дизайнерка на театрални костюми. Брус и Лин бяха разведени (един от другото), но живееха заедно.

Майкъл Стайн беше посредник на скъпоценни метали. Шарън Хърц беше вицепрезидент на фирма за отоплителни и климатични инсталации. Майкъл и Шарън бяха женени (един за другото), но обитаваха отделни апартаменти.

— Схващаш ли — попита Уилсън, докато откарваше Елин до Ню Роучел, — ни една от жените не носи фамилията на съпруга си!

Елин кимна:

— Забелязах също, че всички са направили кариера. Нима в Ню Йорк няма ни една обикновена домакиня?

— И да има такива, те се крият от срам — подчерта Уилсън. — Или пък съпрузите им ги крият.

Елин се усмихна, защото знаеше, че това е отзвукът, който желаше Уилсън.

— Чувствам се така, сякаш съм посетила един храбър нов свят^[2] — каза тя. — В Уестчестър, доколкото знам, аз съм единствената жена, която работи.

Тя не броеше Тамара, която беше изключение — във всичко.

— Това само показва, че си пред всички останали — отвърна Уилсън. — Харесва ми това... пребиваване върху острието на ножа.

Тонът му накара Елин да се почувства стоплена и желана, а точно това подсказа и ръката му, която полегна върху нейната. Той я целуна за лека нощ, томително, страстно, горещо, сякаш превземаше устата и чувствата ѝ.

— За нас това е само началото — промърмори той. — Само си представи какво *ще* е. Имаме бъдеще, Елин. Очаква ни дълго, дълго бъдеще.

Елин се разтопи, коленете ѝ омекнаха, тя го желаше, желаше да се люби и да бъде любена.

Когато легна си помисли, че Уилсън сигурно ще позвъни. Както през първата нощ, когато се бяха срещнали... да поиска да ѝ каже лека нощ... да ѝ пожелае сладки сънища... да сънува него. Когато той не го

стори, когато телефонът не прозвъня, тя се почувства странно празна, някак измамена.

И все пак...

Когато го видя следващия път — той я бе взел на прожекцията на пилотния филм от нова телевизионна серия — Уилсън задържа ръката ѝ в тъмната прожекционна зала и притискаше opakото и лицето на дланта ѝ към устните си като понякога леко приплъзваше език по кожата ѝ, и нагоре-надолу по гърба ѝ запълзяха тръпки.

И когато я представи на приятелите си край бюфета след това, той гордо каза — както го правеше винаги — че тя има свой собствен бизнес. „А ла карт“. Погледна я и грейна в усмивка, сякаш тя беше награда, която бе получил след страхотни усилия.

— Сигурно ви е излязъл късметът — каза след прожекцията една интелигентна хубавица, чиято лъвска грива и навлечените ѝ хипарски одежди, натруфени с дипло, гривни и пайети, бяха камуфлаж на шестцифрените ѝ печалби като посредник на недвижима собственост. — Всички жени в града са по петите му.

И Елин ненадейно си спомни какво ѝ бе казала една първокурсничка в Пенсилванския университет, след като бе започнала да се среща с Фил.

— Той е най-подходящият. Всяка го иска. Смятам, че ще го свалиш.

Тогава Елин просто се бе усмихнала; просто се усмихна и сега.

Всичко, свързано с Уилсън, изглеждаше като сбъдната мечта — освен темпото му. Понякога между две телефонни обаждания можеше да мине цял месец, между две срещи — шест седмици. Елин така и не знаеше кога — и дори *дали* — ще го чуе отново. Когато беше с нея, той действаше така, сякаш беше лудо влюбен в нея, държеше ръката ѝ, надничаше в очите ѝ, целуваше я страстно. Тя се изпълваше с увереност, че непременно ще го чуе на следващия ден. И тогава минаваха нови шест седмици, преди той да се обади.

— Ще ти се обадя — казваше ѝ винаги.

Елин не можеше да си позволи да му вярва повече.

Макар да бе говорил за бъдещето — за *тяхното* бъдеще — той така и не бе опитал да се люби с Елин, така и не се бе опитал да я вкара в леглото. Беше страстен в целувките и в прегръдките, но беше склонен да остави физическата им връзка дотам. А Елин не знаеше

защо и не знаеше какво да каже. И затова не казваше нищо... нищо за неговата платонична страст и нищо за неговото смущаващо темпо.

Но в близост до Уилсън Елин се чувстваше отново привлекателна. Усещаше се сексуално пробудена — и сексуално отхвърлена.

— Правиш грешка — каза Джак Буш, когато Елин сложи тенджерата с диаметър двайсет сантиметра на тезгяха; тонът му беше навъсен, нетърпелив, властен. — Продавам ги, защото хората ги искат, но изобщо не са хубави. Ръждясват, изметват се, дръжката не е удобна за ръката. На теб ти трябва ей това.

Той се дръпна от тезгяха и отиде отзад на „Джакс кичън съплай“ — грамадна хангароподобна постройка зад един търговски център на Шосе 42. Взе друга тенджера от една стена със стоманени конструкции, накамарени с тенджери, тефлонирани тигани, тепсии, шишове за кокошки, тигани от легирана стомана, емайлирани мангали, калайдисани медни рендета.

— Това — каза той, като постави своя избор до другите покупки на Елин върху тезгяха — е висококачествена неръждаема стомана. Дъното е алуминиево, върховен проводник на топлина. Алуминият е запоен към стоманата и затова не са възможни изкривявания на метала. Дръжката е модулирана така, че да следва контурите на дланта ти. Доставям ги от Италия. Аз съм единственият в Съединените щати, който ги продава. Струва четиринайсет долара повече от тази, която си подбрахте, но няма да имате нужда от друга до края на живота си. Тази — той взе тенджерата, избрана от Елин, и я метна в един мукавен контейнер, който служеше като кошче за смет точно до касата — е пълен боклук.

Елин взе италианската тенджера. Беше тежка, но красиво уравновесена в ръката ѝ. Тя си помисли, че той е прав; вероятно си заслужаваше четиринайсетте долара в повече.

— Не ми ли вярвате? — попита Джак, докато Елин още размисляше. — Ето, не ми трябва парите. — Той грабна тигана от ръцете на Елин. — Вземете другата, щом искате. Само се опитвам да ви продам нещо, което си заслужава парите ви. За какво в крайна сметка ще я използвате?

— Аз готвя за празненства — каза Елин. — Здравата ще я използвам.

— Готвиш официални вечери? Откъде си? — мина на ти Джак.

Той отпи чай от гладка бяла ресторантска чаша. Нямаше други клиенти в обороподобното пространство, натъпкано до върха на рафтовете с кухненско обзавеждане.

— От Ню Роучел.

— Сигурно познаваш Тамара, онази дърта измамница — рече Джак и се облегна на тезгяха, готов да побъбри. — Тя е графиня, колкото аз съм кралят на Англия. Дойде тук на кораб от Бразилия точно след Втората световна война. Кой я знае откъде е отишла в Бразилия? И все пак тя прави най-добрият кулибък, който съм вкусвал.

— Тя ли го прави? — ужаси се Елин.

— Така казва. Казва, че трябва да бъде пипнат от руска ръка — потвърди Джак и отпи пак от чая си.

— Добре, за ваше сведение, аз го правя, така че е пипнато от нюроучелска ръка.

— Без майтап? Е, не съм изненадан. Тя е кранта. Голяма лъжкиня. Винаги съм го знаел. Значи готвиш за тържества? Как така не съм чувал за теб?

— В занаята съм само от няколко години — каза Елин. — Елиновият „А ла карт“.

Джак Буш излъчваше сила и мъжественост в дози от по хиляда вата. Беше висок не повече от сто седемдесет и осем сантиметра; имаше мощния гръден кош и мощните рамене на атлет, пясъчноруса коса, подстригана старомодно като четина, и умни, хищни светлосини очи, които шареха непрестанно.

— Ако ще купуваш кухненско обзавеждане, мога да ти помогна — каза той. — Аз съм свикнал да готвя на газови котлони. Бил съм във Венецуела — шибаната джунгла гълташе хора като пясъчна буря. В Нюфаундленд. Измръзнаха ни задниците там. И в Саудитска Арабия... Господ знае защо не могат да намерят газ навсякъде, където седнеш да прекараш повече от половин час. Както и да е, исках да ти кажа, че знам как да се развъртам из кухнята. Знам кое върши работа, и кое — не. Знам кое си заслужава да бъде купено и кое заслужава да бъде оставено. Ела, ела тук!

След това той изгуби час и половина да дава съвети на Елин за разликата между мед, алуминий и неръждаема стомана; как да разбере дали дръжката е запоена и дали ще издържи дълго, или е затъкната вътре и ще се разклати след няколко измивания на тенджерата. Той ѝ даде съвети за ножовете от карбонизирана стомана, за разликата между кленовите и боровите дъски за рязане, за най-добрите двойни чайници, фритюрници и скари.

Някак след първия час той попита Елин би ли пийнала нещо и преди тя да успее да отговори, ѝ навря чашата си.

— Пийни! — рече и докато Елин се двоумеше ѝ бутна чашата в ръцете. — Не се безпокой! Не съм заразен.

Чаят се оказа бърбън и следобедът завърши в кабинета на Джак в задната част на пещероподобно ограждение, с устните на Джак жадно впити в устните на Елин. Силните му ръце я заклецваха и не даваха на ръцете ѝ да се вдигнат от хълбоците ѝ.

— Моля те! — прошепна тя като се противеше, а устата ѝ бе прикована към неговата. — Не.

Ръцете му се движеха по нея: по косата ѝ, по лицето ѝ, по гърдите ѝ, по бедрата ѝ, по корема ѝ, по слабините ѝ. Тя се помъчи да се отскубне от него, но ръцете му само я стиснаха по-здраво.

— Не се бори с това! — каза той. — Искаш го. И аз го искам.

И езикът му се плъзна по нея и в нея. Той беше груб, той беше нежен и тя вече не се противеше, вече *не искаше* да се противи.

Джак беше прав. Тя го искаше диво.

За първи път Елин беше обладавана след произшествието с Фил и дори не знаеше дали харесва, или не харесва Джак Буш. Онова, което обаче знаеше, бе, че отношението на Уилсън, това иди-дойди, периодично я възбуждаше и разочароваше. Че бе зажадняла за допира на мъж, че Джак беше преливащ от сила любовник и че тя бе хипнотизирана от неговата агресивна мъжественост.

Когато си тръгна, сякаш без да вярва какво се бе случило, Джак каза:

— Ти си истинска жена, Елин. Почти няма такива наоколо вече. Ела насам следващия вторник, около четири и половина.

„Истинска жена...“ — повтори си Елин като прегърна комплиментата.

Когато дойде вторникът, Елин беше възстановила своето здравомислие. Тя не се отзова на уговорката с Джак, а вместо това подкара колата към Скарздейл.

— Елин! Колко хубаво, че те виждам! Пийни чай!

Сухият, тютюнев аромат на „Лапсанг сучонг“ се носеше из празния магазин и Тамара беше в особено добро настроение. През миналата година тя бе открила филиал в Гринидж и бе купила съседния цветарски магазин в Скарздейл, така че сега можеше да подсигурява и цветната украса ведно с храната. Това бе прибавило хубавки четиринайсет на сто към брутната и солидни осем на сто към чистата ѝ печалба.

Помощникът, когото бе наела да ѝ върти магазина, бивш учител по рисуване в Парсънс на име Клос Фиъринг, се справяше много добре. Клиентите го харесваха — той беше висок, рус, съвършеният северен тип — и харесваха неговите елегантни, но не букварни аранжimenti на цветя, вдъхновени от фламандските майстори от седемнайсети век — поклонничество, което винаги впечатляваше клиентите и позволяваше на Тамара да вдига цените. Изкуството беше добър бизнес. Но Тамара си го знаеше.

— Не ми се харесва да разправяте на хората, че вие правите кулибяка! — връхлетя Елин и отказа чая; когато избълва думите, тя осъзна, че е дори по-ядосана, отколкото си мислеше. — Хората би трябвало да знаят, че го правя аз. Че идва от *моята* кухня. Не от вашата!

— Елин, не се разстройвайте така! — каза Тамара като си даваше сметка, че трябва да направи предложение; не можеше да си позволи да загуби Елин; тя бе нарекла Гриниджкия си филиал „Пипнато от руска ръка“ и работата вървеше страхотно. — Виж, предлагам ти сделка: ще деля част от печалбите с теб.

— Забрави го! — изсъска Елин. — Както те познавам, ясно ми е, че никога няма да разбера колко наистина продаваш.

— Така ли си мислиш за мен? — Тамара изглеждаше обидена, но не чак толкова, после запита: — Какво *тогава* искаш?

— Искам взаимно доверие, Тамара! — Елин взе тесте бланки за заявки от тезгяха. — И част от печалбата.

Бланките, забеляза Елин, изброяваха специалитетите на „Пипнато от руска ръка“: каша, пиле по киевски, бифтек „Строганов“, телешко „Орлоф“, котлети „Поярски“, съомгов кулибък, всичките — готвени от Елин. Бланките сочеха името на Тамара, адресите и телефонните номера на магазините в Скарздейл и в Гринидж. Елин не бе спомената никъде — и никакви цени. Бог знаеше дали Тамара не определя цените според хороскопа си за всеки отделен ден.

— Какво правиш с тези бланки? — попита Тамара и този път беше разтревожена; тя видя как бланките изчезват през вратата заедно с обърнатия гръб на Елин. — Върни ги! Платила съм за отпечатването им! — зави Тамара, а екзотичният ѝ руски акцент изведнъж се превърна в чисто крякане.

Дори да беше чула, Елин не го показа. Тя се качи в колата си и завъртя контактния ключ.

— Елин! Елин! — Тамара я бе последвала на улицата и дращеше по стъклото на колата. — Ако не ми вярваш, ще напиша цените върху бланките.

— Аз ще напиша цените върху бланките! — извика в отговор Елин, вдигна пета от спирачките и излезе на заден ход от паркинга.

— Как можеш! — Тамара призоваваше небето. — Как можеш да ми погаждаш това!

— Лесно — усмихна се Елин. — И с невероятно удоволствие!

Клос Фиъринг бе чул целия спор на Елин с Тамара, след което цял следобед си игра да аранжира букет, който лично изпрати на „Догууд лейн“ 76.

[1] Чили (англ. Chili, chilli, chile) — люта чушка; лютив червен пипер, с който се приготвят разнообразни варианти на супи с месо и боб. — Б.пр. ↑

[2] Намек за едноименния роман на Олдъс Хъксли „Храбър нов свят“, в който хората се възпроизвеждат като роботи, без собствена свобода, за да изпълняват безпрекословно чужда воля; използва се като нарицателно за подобна човешка общност. — Б.пр. ↑

11.

— Джоана? — каза Макс от дълбините на следоргазмично блаженство, с разперени ръце и крака върху огромното легло в апартамента на Грамърси парк, който бе купил за Джоана.

— Да? — прошепна тя, косата ѝ (руса като шампанско „Мидиъм“) бе разстлана като копринена завеса върху възглавницата.

— Направи го пак!

— Не.

Равнодушно. Ето така. Дума от една сричка. *Не*.

— Какво? — попита Макс сепнат, и се изправи на лакът.

— Не.

Равнодушно. Такова едно безразлично. Разбирай го както щеш.

— Какво искаш да кажеш с това *не*? — разяри се Макс; *не* не беше от думите, които чуваше често.

— Чу ме. Не.

— А сега пък какво има? — попита Макс, слисан и смутен.

— Зависи от теб.

— От мен?

— Искаш ли да го направя пак?

— За бога, това беше първото, което казах! — изохка Макс като си отдъхна, че тя е започнала да мисли в правилна посока отново.

Джоана се размърда бавно и като приближи уста до ухото на Макс, прошепна шест безсмъртни, незабравими думи, които кристално проясниха нейното положение.

— Искаш да кажеш, че нямам избор? — продума той.

— Искам да кажа, че нямаш избор — потвърди тя.

— Мамка му! — отрони той.

За Макс Суан това беше почти все едно да направи предложение.

— Какво знаеш ти, което да не знам аз? — попита Макс Лу три седмици по-късно. — Жени *ти* изпращат пари! — възкликна той с

обичайния си грубоват хумор. — Моите жени знаят само две неща: *Давай!* и *Давай още!*

Макс беше тайно горд от желанията, които неговите жени стоварваха отгоре му — и от способността си да задоволява тези желания — финансови и сексуални.

— И аз самият съм малко изненадан — призна Лу. — Елин е изплатила вече почти половината заем.

Още един чек — този път за триста долара — бе дошъл по пощата същата сутрин, когато Макс бе пристигнал в града с новина за Лу. Лу се канеше да звънне на Елин, да ѝ благодари и да я покани на обяд. През последната година те бяха свикнали да обядват заедно всеки път, когато Елин плащаше част от заема, и никой от двамата не признаваше — още не — колко силно очакваха тези обеда.

— Майка ти и аз се развеждаме — обяви Макс като се взираше в Лу за реакцията му. — Надявам се, няма да ме сметнеш за лошия.

— Не, разбира се, че не — отвърна Лу, който не бе изненадан от новината на баща си. — Ти и майка... — Лу секна, като показа с жест, че разбира, че знае как Макс и Езми не се погаждат от години.

— Разводът ще ми струва цяло състояние — мрачно отрони Макс. — Майка ти е жадна за кръв. Не че я виня...

— Какво ще стане с „Дейкор“?

Лу бе работил в „Дейкор“ дванайсетина години; фирмата бе кажи-речи животът му.

— Няма проблеми — успокои го Макс. — Майка ти не се интересува от бизнеса. Тя иска къщата и пари в брой. Пари за любовници. Можеш да продължиш да ръководиш „Дейкор“ както обикновено. По дяволите, той е твоя рожба! — тръсна Макс, макар че, честно казано, беше прав само наполовина: „Дейкор“ беше наполовина рожба на Макс, наполовина — на Лу; всеки от тях притежаваше петдесет на сто от акциите.

— Бих искал да изкупя твоята половина — каза Лу. — Ще се чувствам по-добре, ако „Дейкор“ е изцяло мой.

Последното, от което имаше нужда, беше Макс да вземе да продаде фирмата на някой непознат, за да се заплати за развода. Или, още по-лошо — да я продаде на Джоана, която беше, по мнението на Лу, кучка, ламтяща за златни кюлчета и пиринчени топки.

— Мамка му, Лу! Не можеш да си позволиш да ме изкупиш! — подметна Макс с характерния си добряшки сарказъм. — Ти свърши много добра работа в „Дейкор“. Сега акциите са много високи. Ще се прецакаш.

— Ако решиш да продаваш, искам да съм първият, на когото ще предложиш. Става ли?

Лу нямаше да се предаде лесно. Беше вложил твърде много — и емоционално, и иначе — в „Дейкор“.

— Естествено — обеща Макс. — По дяволите, та ти ръководиш проклетия бизнес!

— Днес чух най-голямата дивотия! — каза Макс на Джоана, когато се върна на Острова. — Жена, която изплаща заем на мъж! Помниш ли Фил Дърбън? Споменава ли съм ти изобщо за него? Търговският директор на Лу. Дължал пет хилядарки на Лу, когато се споминал. Лу си мислел, че никога няма да ги види. Но, виж ти, вдовичката изплаща, сто тук, двеста там. — Макс отметна глава и се засмя с учудване и с възхищение.

— Как изглежда? — попита Джоана, веднага нащрек; тя беше твърде наясно с неутолимия апетит на Макс и с непрестанно шарещите му очи.

— Откъде, по дяволите, да знам? — избоботи Макс. — Никога не съм я зървал.

Джоана не знаеше дали да вярва на *това*, но го остави настрана и се добра до темата, която истински я интересуваше:

— Как реагира Лу, когато му каза за развода?

— Попита дали Езми ще грабне „Дейкор“ при подялбата — отговори Макс. — Казах му да не се безпокои. Езми се интересува единствено от пари в брой.

— Не каза ли нещо за *мен*? — попита Джоана.

Какво я беше грижа какво ще вземе Езми при уреждането на развода! Макс беше толкова богат, че нямаше значение какво ще вземе Езми, пак щеше да остане много.

Макс поклати глава.

— Искам да ме хареса — каза Джоана, като се чудеше какво трябва да направи, за да я хареса Лу.

Разводът на Макс щеше да е гаден и Джоана искаше съюзници, знаеше, че ще й *трябват* съюзници. А за Макс Лу беше по-важен от всички, освен от нея. Тя искаше Лу да я хареса; искаше Лу да е на нейна страна. И реши, че ще трябва да помисли за нещо наистина специално, което да подари на Лу... нещо, което ще го накара да види колко свестен човек е тя... нещо, което ще го накара да я хареса.

Разводът на Макс и начинът, по който Лу изумено осъзна, че го смята за правилно решение, най-после го изтръгна от примиреното приемане на равнодушието в собствения му брак. След студения си, снежен период Рийни още веднъж се бе завърнала към умерената привързаност, която бележеше ранните години на брака им. Умереността, помисли си Лу, ревнив към усиленото преследване на щастието от страна на баща си, не беше достатъчна. Лу беше на трийсет и шест, страстен мъж. Твърде млад за някаква си *умереност*.

Тази сутрин Лу беше остойностил чека, който му бе пратила Елин, и бе употребил част от парите да й изпрати цветя. На картичката той й благодареше за нейните усилия да изплати заема и, както се очакваше от него, я канеше на обяд.

От много време насам си мислеше за нея между редките им обеда. Време беше да действа.

12.

— *Ти* никога не ми се обаждаш — каза Уилсън на Елин почти година, след като за първи път се бяха срещнали.

Беше я завел в бар „Карлайл“ да чуе Боби Шорт. Бейби Джейн Хоулзър, чиято разчорлена коса блещукаше като златна, беше там с Анди Уорхол, чиято убийствено права коса блестеше като сребро. Мик Джагър, с бял атлазен костюм и с бял казашки гайтан, беше с група типове от звукозаписния бизнес и разнасяше дим и блянове, а по залата се понесе шепот, че Дейвид Бейли и Джийн Шримптън идват насам.

— Това добре ли е? — попита Елин, за да прикрие смущението си.

Не разбираше. Призоваваше ли я Уилсън да се обажда? Намекваше й, че би трябвало? Когато казваше, че *той* ще звънне, всъщност, да не би да е очаквал *тя* да звънне? Елин си спомняше ухажването от времето, когато я ухажваше Фил, когато мъжът предприемаше всички стъпки, а жената изчакваше, или, както казваха по него време, *той я преследваше, докато тя го хване*. Елин никога не се бе обаждала на мъж през живота си — и никога не би го направила.

— Та добре ли е, или зле?

— Различно — отвърна Уилсън, като се усмихваше загадъчно.

Той беше толкова привлекателен, колкото всеки от знаменитостите или минизнаменитостите (или микрознаменитостите) в залата. Когато той влезе, всички бяха извъртели глави, да го преценят за миг, и после охотно си бяха продължили задушевните разговори. Елин беше изострено чувствителна към вниманието, което привличаше Уилсън; горда, че е с него, прекрасно осъзнаваща, че *тя* — консервативно облечена — бе низвергната за частица от секундата.

— О! — проточи Елин като не знаеше какво друго да каже.

Последва кратък миг на смутено мълчание. Елин винаги се чувстваше малко нервна с Уилсън. Отчасти защото го смяташе за толкова привлекателен; отчасти защото той изглеждаше толкова лъснат и изискан, че тя непрекъснато се боеше да не каже или да не направи

нещо погрешно (каквото и да значеше това в кръговете *днес си свой, утре чужд*, сред които се движеше Уилсън); и отчасти поради сексуалната неяснота помежду им.

Това, което тя не знаеше — това, което не би могла да знае, защото Уилсън сам не го знаеше — беше, че той е преходен мъж: отчасти направляван от начина, по който е бил отгледан, както бе отгледана и Елин; отчасти направляван от свободното общество, където се усещаше особено желан член, допуснат от втори поглед. Животът на Уилсън беше сбъднатата мечта на „Плейбой“/„Пентхаус“.

Телефонът му звънеше толкова често, че той трябваше да си прекара втори, за да се брани. Легиони блестящи, шикозни, завидно успели жени — самотни и разведени, уплашени и неомъжени, омъжени, но на разположение — го заливаха с покани за коктейли, вечери, премиери, откривания на галерии, за обеда, следобедни закуски, за постановки на балет, на театър, на филми, или, казано с две думи, *в леглото*.

Когато Уилсън хвана грип, жени се редяха на опашка да му носят домашно приготвени супи и последните списания, да играят карти с него, да му мъкнат пощата от кантората, да му разтъркват гърба, да му препират, да му сменят чаршафите и да му пазарят от бакалницата.

Почивните си дни Уилсън не прекарваше в нечий изключително обзаведен кънектикътски обор (част от разделено след развод имущество), той го прекарваше в нечия крещящо модерна къща, разположена всред дюните на Ийст Хемптън (построена с пари, спечелени от самата собственичка).

Елин не беше като другите жени, които Уилсън познаваше.

Тя никога не му телефонираше. Никога не му изпращаше болезнени, печални картички от сорта *защо, боже мой, не съм те виждала напоследък*. Никога не му изпращаше по пощата изрезка от вестник по тема, която бяха обсъждали в последния си разговор на коктейл, или поне да му пусне бележка „Обаждай се“. Никога не го бе канила никъде — нито на обяд, нито на следобедна закуска, нито на коктейл или на забава. Никога не се *оказваше* на спирката от татък улицата пред неговия апартамент, когато той излизаше да отиде на работа сутрин, и никога не се *оказваше* случайно минаваща край кантората му, когато си тръгваше оттам вечер.

Уилсън беше *свикнал* да бъде желан; Елин сякаш не го желаше.

— Подлудяваш ме! — каза Уилсън.

Той беше любовник в стил *веднага*: напираше здравата и после изчакваше да бъде пожелан. Наполовина преследвач, наполовина преследван; наполовина момчето, което е бил, наполовина мъжът, който е станал.

— Радостна полуда, надявам се — каза Елин.

Тя бе заслепена от Уилсън и от света на Уилсън. Заслепена и развълнувана, и поласкана от неговото внимание — и *объркана*. Объркана, защото той ѝ пращаше объркани сигнали.

— Луда лудост! — отвърна Уилсън и изражението в очите му беше изражение, което Елин бе виждала в очите на Фил, изражението на мъж, който преследва; само дето Уилсън беше малко отвикнал.

За разнообразие, Уилсън Хоубак се оказа агресорът. За разнообразие, се оказа, че той набира телефона на една жена. За разнообразие, се оказа, че той мисли как да угоди на тази жена. За разнообразие, се оказа, че той е преследвачът, а не преследваният. И за разнообразие, той се чудеше не кога, а *дали* Елин ще легне с него.

Когато я целуваше, тя отвърщаше на целувката му с целувка, но това бе всичко. Когато я прегръщаше, тя отвърщаше на прегръдката му с прегръдка, но това беше всичко. Когато ближеше дланта ѝ, тя потреперваше, но това бе всичко. Той бе навикнал жените да правят следващата крачка, да му *показват* ясно, че няма да бъде отхвърлен.

Но Елин никога не правеше тази следваща крачка.

Уилсън беше така свикнал жените да правят тази следваща крачка от всекидневната към спалнята, че започна да се пита какво ѝ е на Елин. Питаше се дали не е мъжемразка. Питаше се каква е нейната игра. Питаше се защо не се държи като всички други жени, които бе срещал след развода си.

Но онова, което абсолютно никога, положително никога дори не бе минавало през ума на Уилсън, беше, че може да си има съперник.

Големи количества говеждо филе, кашони с лимони и лук, бушели^[1] картофи, галони мляко и четвъртинки гъста сметана, найлонови опаковки и десетки кутии от алуминиево фолио, тави, тигани, телени бъркалки и формички за сладки — всичко това, купено на едро, защото „А ла карт“, каза Ал на Елин, вече развиваше

достатъчно голям бизнес, за да купува на едро — препълниха гаража, който сега беше складово помещение. Купен втора ръка хладилник стоеше в трапезарията; а през натоварените сезони върху плота за кълцане на месо се нареждаха взети под наем фурни.

В началото количествата изглеждаха прекалени. Но всяко парченце бе употребено и спестяванията взеха да растат — спестявания, които отиваха за двамата ѝ средношколци, които сега работеха за Елин почти всеки ден след училище и през повечето почивни дни.

Идеята на Елин да си изпроси аванси от фирмени клиенти се оказа подходящата идея в подходящото време, защото през 1963 година индексът „Дау Джоунс“ скочи от 646 в началото на годината до рекордните 767 и икономиката беше вече трийсет и пет непрекъснати месеци във възход. Индексът „Дау Джоунс“ и брутният национален продукт бяха артефакти на хорски светове, които все още не означаваха нищо за Елин, но все пак и тя усещаше въздействието им върху себе си.

През първата година на нейното самопредлагане по пощата тя достави ястия за: представянето на нова серия аксесоари за бюра на една компания за обзавеждане на кабинети в Армонк; коктейлно увеселение за нов съдружник на филиал на „Мерил Линч“ в Уайт плейнс; две модни ревюта (пролетно и есенно) на бутика „Юткуейк“ в Скарздейл; откриване на филиал на Нюйоркска спестовна банка в Хартсдейл; вечеря за съдружници от адвокатска фирма „Рай“; и за годишния пикник на Четвърти юли^[2], който „Уестчестър рекорд“ организираше за деца със затруднено развитие.

Но колективните клиенти имаха само частичен принос за нарастването на печалбите ѝ. Хиляда деветстотин шейсет и трета беше година на прощъпалници за Елиновия „А ла карт“.

Тя достави храната на първото си тържество за сто души — годежно тържество. То мина толкова добре, че майката на годеницата я помоли да захрани и сватбата — за двеста и петдесет души. Още един прощъпалник.

Тя се сдоби с първите си постоянни заявки. Елин бе сготвила за месечния официален обяд на библиотечното настоятелство в Уайт плейнс три пъти, когато председателят я попита дали не би подсигурявала трапезата редовно — всеки втори вторник.

Имаше и пресечни точки между частните и колективните клиенти. Хелина Бранч, чийто съпруг беше собственик на „Уестчестър рекорд“, беше така впечатлена от пикника на Четвърти юли, че помоли Елин да захрани трийсет и пет годишнината от сватбата им, а шефът на Сам Уитиър хареса нейния соф ау вѳп и вечерите с говеждо „Строганоф“, които Елин подготвяше на всеки шест месеца така обилно, че той я помоли да захрани представянето на нов комплект инструменти за домашен ремонт, който неговият отдел *гарнираше* с обяд за журналистите от печата.

Когато Елин каза на Уилсън колко добре върви „А ла карт“, тя вече не преувеличаваше.

А годината на прощъпалници за Елин беше също и година на една окончателност — окончателното изплащане на пет хиляди доларовия дълг на Фил.

— Днес черпя аз! — заяви Елин, като влезе в кабинета на Лу с кошница с капак за пикник — изящна плетена вещ, която Фил бе купил от „Абъркромби & Фич“ и която Елин не бе използвала от произшествието насам. — Може да отидем в парка.

Беше идеален майски ден, топъл, нежнозелен и с бледи валма облаци, които плуваха високо в свежосиньото небе.

— Би ми доставило голямо удоволствие — каза Лу, — но архитектът, с когото трябваше да се срещнем на двайсетия етаж в три и половина, ми звънна, че ще трябва да хване самолета за Вашингтон в четири, така че ще е тук след час.

— Накрая си решил да го дадеш под наем? — попита Елин.

Лу кимна.

— Сключихме сделката, която искахме.

— Ами тогава нека си направим пикника на двайсетия етаж — предложи Елин.

— Става — съгласи се Лу и се надигна.

Докато вървяха към асансьорите, Елин забеляза метнатите в кабинета на Макс дрехи.

— Джоана — обясни Лу. — Префасонира за него кабинета на Макс.

— Мислех, че никога не го използва — промърмори Елин.

— Така е — потвърди Лу.

— Тогава защо *тя* го префасонира?

Лу сви изящно рамене.

— Кой знае? А е истинска досада. Притичва на всеки половин час в кабинета ми да ме пита за тази боя, за онази боя, каква платнена дамаска харесвам и колко стаи би трябвало да имат килими.

— Защо не пита Макс?

— Казва, че иска да е изненада за него.

— Мило от нейна страна — реши Елин.

— М-да — проточи Лу. — Предполагам. Само искам да не ме забърква в това.

Двайсетият етаж беше смразяващо пуст. Дървени магарета, електрически инструменти и облицовъчни листи, облепени по стените, бяха единствената мебелировка. Елин постла шарената покривка в един слънчев ъгъл и подреди яденето за пикника; печено пиле с пласт горчица и тарос, салата от пресни картофи и резенчета домати със сирене „Моцарела“, полети с олио и накълцан босилек; за десерт — нарязан плод с вишновка и дребни лешникови сладкиши. И бутилка шампанско.

— *Шампанско!* — възкликна Лу.

— Празник е — каза Елин като подаде на Лу чека, който бе донесла. — Четиристотин трийсет и два долара. Нямам дългове!

— Страхотна си, Елин! — отрони Лу като пъкна чека в джоба си.

— Смятал си, че никога няма да видиш парите?

— Вярно е — призна Лу, като ядеше пилето си с ръце по начин, който се струваше на Елин земен и призивен; тя не обичаше хора, които налитат на храната си или пък придирчиво се отдръпват от нея. — Смятах, че няма да ги видя, и баща ми смяташе, че няма да ги видя. Той още не може да повярва, че връщаш заема. Подиграва ме през цялото време.

— Навярно съм разрушила представата му за жените — засмя се Елин.

— Сто на сто! — потвърди Лу. — Веднъж той ми каза, че жените могат да броят само до девет и тъкмо затова са бременни девет месеца.

Елин се разсмя отново и тръсна глава с отчаяние. Беше толкова типично за Макс! А после поиска Лу да ѝ разкаже как е отдал под наем дваия етаж при условията, които му се искаха. Докато ядяха

храната за пикника и отпиваха шампанско, те започнаха да си признават колко важни са станали за тях тези обеда.

За Лу Елин беше единствената жена, с която изобщо някога е можело да разговаря за бизнес. Тя разбираше проблемите с парите, с увеличаването на доставките, с буйните служители, с производствените грешки и кризи — всичките хиляда и една подробности, които бяха част от ръководенето на една фирма. За първи път Лу разбираше колко пленително е да разговаряш с жена за онова, за което си най-много загрижен. Колко пленително и колко неустоймо. За първи път той взе да осъзнава възбудата, която поддържаше Джоана у Макс от гледната точка на Макс.

За Елин Лу беше връзка с едно щастливо минало, един от хората, които бяха получили одобрението на Фил. Тя си спомни как Фил ѝ разправяше, че привличала Лу. Колкото и невероятно да изглеждаше, сякаш Фил ги окуражаваше, нея и Лу.

И за разлика от Ал, чийто интерес към „А ла карт“ беше професионален, и за разлика от Уилсън, който смяташе „А ла карт“ за символ на обществено положение — жизненоважен символ на обществено положение — Лу имаше личен залог в нейния успех, защото нейният успех ѝ бе позволил да изплати заема, който някога Фил бе взел от него.

Но сега, след като заемът бе изплатен, тя нямаше повод да обядва с него... и Лу нямаше причини да я вижда. И двамата остро осъзнаваха това, докато се наслаждаваха на храната и на шампанското.

— Увеличих серията кредити на „Дейкор“, за да взема етажа и да посрещна първоначалните цени на новия комплект. Ще се нарича „Ийгъл пейнтс“ — говореше Лу с явно въодушевление. — Ще бъде първокачествен комплект, белязан от ранноамериканските^[3] цветове. Ще има собствен търговски екип, рекламен отдел и счетоводен отдел. — „Ийгъл“ беше идея на Лу, първата стъпка в осъществяването на неговата мечта да превърне „Дейкор“ в голяма компания — стъпка, която той бе успял да направи сега, когато Макс беше разсеян по Джоана и по собствената си империя и вече нямаше време да обмисля всяка идея на Лу. — Взех назаем сто хиляди долара, за да потръгне „Ийгъл“ както трябва.

— Боже мой! Сто хиляди долара! — възкликна Елин, като си мислеше колко свободна и спокойна се чувства, след като бремето на

дълга на Фил най-после — *най-после!* — бе паднало от плещите ѝ: „Не дължи пари на никого...“; Елин сложи съчувствено ръка на рамото на Лу. — Колко време ще ти трябва, за да ги върнеш?

— Осемнайсет месеца... две години — предпазливо каза Лу, пронизан като от ток от допира на Елин, но без да го показва. — Важното е, че можем да напредваме с новия комплект. Ще дочакаме да ни донесе печалба до една година. Проучването ни показва, че има пазар за качествени бои с цветовете на Ранна Америка. Никой производител не е нахлул на пазара — все още. „Дейкор“ ще е там пръв!

Докато нарастваше напрежението в гласа на Лу, той се наведе по-близо до нея и положи ръка върху нейната.

— Ти наистина изглеждаш *щастлив*, че се захващаш с нещо, което ще те вкара в дългове! — рече Елин, като си мислеше колко съкрушително потискащо ще да е да дължиш сто хиляди долара. — Щях да се застрелям, ако дължах толкова много пари.

— Е, не бих ти позволил да носиш пушка! — пошегува се Лу и разтвори пръстите ѝ като че ли за да провери дали в ръката ѝ няма оръжие; той — и тя — се усмихнаха един другиму, за да изразят колко леко, колко томително е тяхното докосване, колко официално, колко незначимо. — Заемане на пари е името на играта, Елин. То ти позволява да *печелиш* пари.

— *Ти* гледаш на това като на начин за печелене на пари — възрази Елин като свали ръката си от рамото на Лу и като измъкна дланта си изпод неговата, изведнъж твърде чувствителна към неговото докосване. — Аз гледам на това като на дълг... като на бремене.

Лу се зае да напълни отново двете чаши, проумял колко празни са ръцете му без нейните, и леко поклати глава:

— Елин, понякога разсъждаваш твърде много като домакиня.

— Но аз съм домакиня! — възропта тя.

— Може би — промълви Лу. — Но ти си и бизнесменка. Ръководиш печеливша фирма. В края на краищата доказателството е, че изплати целия дълг на Фил.

На това място Елин отново положи ръка на рамото на Лу.

— Чудя се дали изобщо ще се видим повече от тук нататък, след като аз...

Лу беше смирен. Той беше почти непоносимо наясно с физическото присъствие на Елин. От начина, по който медноцветните светлини си играеха върху къдрицата, паднала на бузата ѝ, и от полусянката, която хвърляха миглите ѝ върху почти прозрачните ѝ синьо-зелени очи. Думите ѝ го накараха да почувства недоловимо, колко много ще му липсва, че няма да я вижда, да бъде с нея, да ѝ говори. А в тишината Елин запаметяваше Лу: здравата му и фина, леко загоряла кожа; просветлената му от слънце гъста тъмноруса коса; овладения тембър на гласа му, мек, макар и властен, интелигентен, насмешлив и топъл. Дълго и напрегнато те стояха в унесено, нервно мълчание, като се страхуваха да не развалят магията.

После внезапно Елин се намери в прегръдките му. Той я целуваше с огромна нежност, дланите му бяха в косата ѝ, топлите му устни — върху нейните, топли, а после и горещи. Елин се загуби в целувката, целувка, която ги отнасяше към безкрайността, докато лягаха на пода, сгущени в прегръдките си, загърбили всичко, освен онова, което чувстваха.

— Търсих те навсякъде! Секретарката ти каза, че сигурно си тук долу. — Джоана Уикоф стоеше в рамката на вратата с праметнати през ръка парчета плат. — Имам някои образци, които искам да видиш. — Гласът ѝ кънтеше неестествено силно в празните кантори, ехтеше между голите стени и голите подове.

Тя въртеше очи от Лу към Елин и обратно.

— Ако моментът е неподходящ... — наблегна тя, като не помръдваше и не беше ни най-малко смутена, ни най-малко сепната от сцената, която така натрапчиво беше прекъснала.

Лу и Елин се спогледаха, очите им — пълни с неизразимо чувство. Елин се наведе да прибере остатъците от храната, виното, салфетките, като избягваше очите на Лу и откровеното преценяване от страна на Джоана.

— По-добре да тръгвам — каза тя като си даваше сметка, че бузите ѝ горят от емоции и смущение. — Този следобед ще има много работа в кухнята.

Тя опакова чиниите и остатъците в кошницата с капак, без да гледа към Лу, с желанието тази жена — която и да беше тя — да изчезне зад хоризонта.

— Аз съм Джоана Уикоф — каза Джоана и протегна ръка на Елин като че ли се срещаха на коктейл.

Разчорлена коса, румени бузи, хубаво тяло откъм стройност, без грамадни цомби, къси крака, страхотни очи, нищо и никакви дрехи, отбеляза си Джоана, без да пропуска нищичко.

— Елин Дърбън — измънка Елин; искаше само да избяга от тази нахакана, твърде рязка, лъскава, добре гледана жена.

— Макс смята, че си чудесна — каза Джоана и задържа в силната си ръка за миг ръката на Елин; тя предизвикателно се извърна към Лу: — Нали?

Лу гледаше настрани и отвратен от нейната безчувственост му се щеше, като на Елин, Джоана да изчезне. Междувременно Джоана весело си бърбеше за образците плат, като се вкопчваше ту в единия, ту в другия, умолявайки Лу за мнение, молейки Елин за нейното. Не отвори и дума за целувката, която бе прекъснала. Тя просто бе складира епизода в паметта си...

За припомняне в бъдеще...

Заедно с кафявия плик писма, който бе открила тикнат на найгорния рафт на вградения дрешник в кабинета на Макс.

[1] Бушел — мярка за обем, около 36,3 литра. — Б.пр. ↑

[2] Четвърти юли е националният празник на САЩ. — Б.пр. ↑

[3] Ранноамериканският стил в мебелировката, архитектурата и изкуството имитира стила, който е властвал в Америка през първите години на XIX век. Б.пр. ↑

13.

— Не мога да оставя нещата да приключат така — каза Лу по телефона същия следобед, а гласът му заля Елин като водопад на насладата; той намекваше за прекъснатата от Джоана целувка; намекваше за собствените им неразрешени чувства; питаше се какво ли би станало, ако не бе влязла Джоана. — Ще се видим ли на обяд следващата седмица? Във вторник?

Елин се съгласи, а размекнатото ѝ се сърце отскочи високо над съмненията и несигурността ѝ.

Вторник.

Косата ѝ беше свежо измита и натъкмена, ноктите ѝ — с маникюр: редки подаръци към самата себе си. Беше употребила ново червило с цвят на праскова, носеше най-хубавото си, най дантелено бельо, бледа ленена рокля и чифт перли. И беше с „Мис Диор“, който не бе използвала от смъртта на Фил. Веднъж и влакът за Ню Йорк да спази разписанието си.

Елин слезе от влака в дванадесет часа и две минути и тръгна нагоре към „Кок руж“, между второто и третото каре на Петдесет и втора улица, където трябваше да се срещнат с Лу. Вървеше бавно, наслаждаваше се на деня, на въздуха, на припрения поток минувачи, за първи път от толкова време — с чувството, че е хубава, че е желана и че *желае*. Тя забеляза колко много любовни двойки има по улиците на града, хванати за ръце, прегърнати през кръста, целуващи се в сянката на небостъргачите, шепнещи си за любов и бъдеще, и усещаше, че ги свързва тайна. Тя се чувстваше *вписана* — а не както се бе чувствала през цялото това време след произшествието с Фил, *отписана, сама*.

Спомняше си целувката с Лу, представяше си целувките им в бъдеще. Питаше се каква е кожата му, питаше се за силата на ръцете му, за обиколката на кръста му, за мириса на косата му, за дължината на краката му, за нежността на дланите му и, заслепена от вътрешните

си видения, се натъкна право на Уилсън, сблъска се с него на Четиридесет и осма улица.

— Елин! На другия край на света ли беше? — викна Уилсън като си мислеше, че никога не я бе виждал така красива, така мека, така достъпна.

— Май да — призна Елин, тайно развълнувана, че среща Уилсън на улицата (ама наистина!), когато знаеше, че е в най-добрата си форма; непознатите по улицата се заглеждаха по нея, отбелязваха минаването ѝ с ласкав поглед, с предизвикателна усмивка.

— Накъде си се запътила? — попита Уилсън и погледна ръчния си часовник. — Имаш ли време за един обяд?

Елин поклати глава.

— Съжалявам.

— Неотложна среща? — подразни я Уилсън като я хвана за ръката и я придружи.

— Просто приятел — смотолеви тя, смутена от усещането, че поруменява.

— *Просто приятел* — имитира я Уилсън. — Елин, ти си най-лошият лъжец, когото съм виждал! — Внезапно той си спомни за всички, които бяха срещали заедно, за всички мъже, женени или не, а той беше виждал отношението им към Елин... — Познавам ли го?

Елин поклати пак глава:

— Не — каза тя. — Не го познаваш. — Бяха на ъгъла на Петдесет и втора и „Лексингтън“. — Аз съм по тая улица — каза тя. — Трябва да те оставя сега.

— Бих искал да не го правиш — изрече Уилсън с тон, който Елин не бе чувала преди.

Уилсън дълго я гледа как завива на изток по Петдесет и втора, гледа я, докато му остана само споменът от парфюма ѝ. Сега знаеше защо тя бе така хладна с него, така влудяващо изплъзваща се. Чудеше се с кого има среща; чудеше се кой е съперникът. Петдесет и втора улица бе опасана от елегантни, висококласни ресторанти; който и да беше, не жалеше пари за нея.

Докато Елин вървеше на изток по Петдесет и втора улица, тя не можеше да събере отново романтичните фантазии, които срещата ѝ с Уилсън бе прекъснала. Мислеше само за това, че Лу е женен, щастливо

женен, доколкото знаеше, и че трябва да си е изгубила ума да се среща с него сега, когато нямаше законно основание да го прави.

Когато стигна до вратата на „Кок руж“, тя постави ръка на тежката пиринчена дръжка, а-ха да я отвори, но се помая. Противоречието веднага я бе изхвърлило от релсите. Противоречието между неустоимото привличане, което изпитваше към Лу, и мисълта, че той е съпруг на друга жена. Елин се попита как би се почувствала тя, ако мъжът, който чакаше вътре, бе Фил, а тя си бе вкъщи, с очакване, с любов, с доверие в него.

Тя потръпна, разсъдливо отдръпна ръка от дръжката и продължи към Второ авеню, а сърцето ѝ туптеше, докато не излезе от полезрението, от *опасността*.

Елин се върна надолу до Четиридесет и втора улица и се натовари на влака в един и тридесет за Ню Роучел, засрамена от своята страхливост и от жестокостта си спрямо Лу, но същевременно — горда от силата на волята си.

— Искаш ли да стоя настрана? — попита Лу през същия следобед, след като Елин му звънна.

— Да — отвърна Елин. — Така ще е по-добре.

— Знаем, че си права — въздъхна Лу. — Ще е по-добре.

„По-добре за кого?“ — помисли си той, когато се сбогуваха. И се попита дали ще има достатъчно силна воля, за да стои настрана. В края на краищата не му бе стигнала сила на волята да не я докосне, да не я целуне на импровизирания пикник.

Две седмици по-късно Елин легна с Уилсън за първи път.

— Казах ти — промълви той с пресипнал глас като я изяждаше с очи, — подлудяваш ме, лудо ме подлудяваш, радостно ме подлудяваш, подлудяваш ме сякаш с молитва да бъда подлуден.

Той беше топъл, силен и нежен любовник и Елин му се отдаде, отзивчива, жадна, страстна. И колко чудесно беше, помисли си тя, когато се предаде, че нямаше никакви усложнения!

Уилсън беше привлекателен. Уилсън беше успял. Уилсън беше желан. Уилсън беше подръка.

— Къде си взе тези смешни очила? — попита войнствено Дани, когато Елин за първи път покани Уилсън на вечеря. — С тях изглеждаш като язовец.

Елин тъкмо прехвърляше едно парче агнешко върху тавичка и си помисли, че ще трябва да мине по пода смутена, с агнешкото и с всичко останало.

— В града — късо каза Уилсън като си наля чаша вино и отпи едра глътка.

— Кой град? — намеси се Бренда. — Столицата на Долна Лъохмандия?

— Не *столицата*! — възрази Дани като разстилаше едно листо от маруля над горната си устна като мустак. — Някъде от дълбоката провинция. Дори столицата на Долна Лъохмандия не би продавала очила като тези.

— Дани! Бренда! — предупреди Елин; щеше ѝ се да ги убие и двамата. — Мистър Хоубак е гост. Бъдете учтиви.

— *Някакъв* си гост! — начумери се Дани като разтягаше друго листо от маруля под брадичката си като брада, а крайчетата на листото влизаха във врата му и в яката на ризата му.

— М-да — подигра се Бренда и се обърна към Дани. — Това не е гост. Това е *гаджето* на мама.

— Имаш чаровни деца — каза Уилсън като навъсено бърникаше из агнешкото.

Елин трябваше да посипе главата си с пепел, че го бе поканила на вечеря вкъщи. Не трябваше изобщо да го представя на децата. Никога.

Но след седмица тя го направи пак. Уилсън беше важна част от нейния живот и децата ѝ просто трябваше да се научат да приемат това.

— Какво работиш в крайна сметка? — попита Дани.

— Притежавам фирма за връзки с обществеността — каза Уилсън.

— Върви ли ти бизнесът? — попита Бренда.

— Печелиш ли много пари? — в същия миг попита и Дани.

Елин стисна зъби и хвърли поглед към Уилсън.

— Да — натърти той. — Да, върви ми. И, да, печеля много пари.

— За дълго ли ще се навърташ насам — запита Бренда, — около мама?

— Да — каза Уилсън. — И ще трябва да се научите да се разбирате с мен. *Ти* — каза той, като се обърна към Дани — ще трябва да си по-малко неприятен, а *ти* — той погледна Бренда право в очите — ще трябва да си промениш отношението. Очаквам поне да уважавате повече майка си.

За учудване на Елин Бренда кимна послушно:

— М-да — каза тя, засрамена. — Знам що за стока съм.

А Дани, поне този път, не направи умна забележка.

Уилсън бе казал на място вълшебните думички и възхищението на Елин към него, и без това голямо, я изпълни цялата.

Това, от което имаха нужда, беше мъж в къщата, някой, който да ги наставлява и да държи на тях. Елин беше съвсем наясно, че се разкъсва между това, да отпуска повечко Бренда и Дани, и това, да е по-строга към тях. Да ги отпуска, понеже се чувстваше виновна, че многото ѝ работа я отнема от тях; по-строга, когато започваха да показват признаци на разглезени от нейната либералност деца. Като хем се мъчеше да възпита децата си, хем да ръководи бизнеса си, Елин се чувстваше сякаш в несигурна клатушка и непрестанно обвиняваше себе си, че не я уравниласява по-добре.

— Ако се ожениш за майка ми, ще ми бъдеш ли баща? — попита Дани няколко седмици по-късно; той искаше да знае какво да каже на хлапетата в училище.

— *Втори* баща — отвърна Уилсън като веднага схвана какво имаше предвид Дани; собственият му син бе задал същия въпрос, когато Мери Лу се бе омъжила повторно.

— Дани, мистър Хоубак дойде на вечеря — чу се да казва Елин с учудваща властност. — Той дойде *на вечеря*, а не на разпит.

Дани взе да се смее — смехът му толкова много приличаше на смеха на Фил, че неизбежно сепна Елин. *Разпит* беше дума, която Дани бе чул в телевизионните програми за ченгета, и всеки път, когато Елин питаше децата какво са правили или къде са били, те обвиняваха *нея*, че ги подлага на разпит.

Елин хвърли поглед към Уилсън, който ѝ намигна. Тя усети, че са се сблъскали с голямо препятствие и са го преодолели, и най-после си

позволи да откъхне.

Точно както *уговорки* едва ли беше подходящото определение за сгъстената и страстна връзка, която Елин имаше с Уилсън — цели нощи, през които не напускаха леглото на Уилсън, нощи, през които бяха абсолютно неспособни да не се докосват всеки миг — Елин нямаше подходящо определение и за самия Уилсън.

Гадже звучеше юношески, по-подходящо за петнайсетгодишната Бренда. *Любовник* беше твърде изтънчено, по-подходящо за аристократични европейци като София Лорен и Бриджит Бардо. *Приятел* едва ли беше подходящо. Ал Шелдрок беше приятел. *Годеник* беше неточно, макар Елин да започваше да си мисли, че би могло Уилсън да ѝ направи предложение. В края на краищата, когато Дани бе запитал черно на бяло, дали ще се ожени за Елин, той не бе казал *не*, нали така?

А истината беше, че Елин искаше да се омъжи.

Тя си казваше, че иска да се омъжи, защото е самотна. Защото ще е по-добре за Бренда и за Дани. Защото щастливият брак беше най-важното нещо в живота. Защото тя беше изтощена и направо болна — беше анемична и с признаци на язва — от двойното задължение, да отглежда децата си и да върти бизнес, изхабена от непрекъснатата необходимост да прави неудовлетворителни избори между двете. Защото привличането и възхищението, които изпитваше към Уилсън, бяха започнали да се превръщат в любов.

Онова, което не смееше да си каже — онова, за което едва си позволяваше да помисли — беше, че бе отрекла чувствата си към Лу точно преди да легне с Уилсън за първи път. Съпоставката, която не си позволяваше да направи, беше съпоставка между невъзможността на чувствата ѝ към Лу Суан, която водеше към някакви потайни отношения, и обещанието, което бе сложил на масата Уилсън — обещанието, че е на *разположение*.

14.

Елин бе израснала през същото време и в същата културна среда, както и Уилсън, и споделяше разбиранията му за мъжете и жените. Жените се *нуждаеха* от подкрепа; мъжете даваха подкрепа. Жените бяха емоционални; мъжете бяха рационални. Мястото на една жена беше у дома; мястото на един мъж беше в света.

Изборът на жените беше ограничен, а цената, която трябваше да плащат — висока: отказ от всички интереси и амбиции, които не служеха на идеалната къщовност и на саможертвеното съпружество и майчинство. Изборът на мъжете беше също толкова ограничен и цената, която трябваше да платят — също толкова висока: потискане на всички чувства, които не служеха на гранитната сила и на пълната неуязвимост.

При Елин условията на живот бяха почнали да променят — малко — схващането ѝ за жените. А при Уилсън условията на живот бяха започнали да променят — малко повече от малко — *неговото* схващане за жените.

Уилсън Хоубак бе дошъл в Ню Йорк в средата на петдесетте години, млад мъж с големи, ако не и грамадни мечти за успех. Току-що завършил държавния колеж в Мериленд, Уилсън, със задължителната хуманитарна диплома и с основна специалност английски език, се установи на работа в печатния отдел на Ен Би Си, като представяше актьорите и актрисите в сапунените опери. Той премести Мери Лу и новороденото им бебе в най-хубавия апартамент, който можеше да си позволи, в четириетажен блок от пясъчник, без асансьор, в Гринидж вилидж.

Веднага щом можа, Уилсън напусна Ен Би Си и сапуните и отиде да работи в „Парамаунт“, където правеше същото за филми и филмови звезди за по-висока заплата в по-престижна сфера. Уилсън си казваше, че е на път да стане богат; Мери Лу се питаше защо прекарва толкова дълго сама.

След две години в „Парамаунт“ и второ бебе вкъщи, Уилсън основа собствена фирма за връзки с обществеността. Той се бореше заедно с борещите се актьори и актриси, които бе срещнал по пътя си. Надяваше се — както се надяваше всеки агент по печата — на големия удар. На дълготрайно шоу с национална пътническа компания, на касов филм, който ще впише името му в кино-географията, на звезда, която ще стане свръхзвезда — Мери Лу жадуваше за свястно жилище, за градинка и дръвчета, за деня, когато няма да се налага да тика, да дундурка детски колички и да се качва и слиза по тесните тъмни стълби между четирите етажа два пъти на ден.

Уилсън направи своя удар — но той се пръкна най-ненадейно в лицето на италианската съпруга на роден в Алабама театрален продуцент, който беше един от малкото наистина богати клиенти на Уилсън, дребен, умен, пъргав бивш актьор, който играеше затворници и се казваше Клайв Лайънхарт.

Семейството на Адриана Лайънхарт притежаваше лозя по хълмовете на Тоскана, където много поколения бяха правили приятното сухо вино „Фраскати“, наричано „Амиата“. Адриана се чудеше дали няма да има пазар в Америка за пивкото, евтинко семейно вино. Тя искаше да спечели сама малко пари; искаше да се освободи от здравия захват на Клайв върху семейните финанси.

— Накарай ги да ти дойдат на крака — каза ѝ Клайв, като сподели една от тайните на своя успех.

— Как? — попита Адриана, любознателна ученичка с хубавия ръст сто осемдесет и три сантиметра; Клайв беше сто шейсет и осем с каубойски ботушки на високи — петсантиметрови — токчета.

— Реклама — отговори Клайв и ѝ препоръча собствения си представител, Уилсън Хоубак.

— *Подходящата* реклама — поправи я Уилсън и се хвана за работа.

Той отиде в „Ромео Салтас“ с литър „Амиата“ — и с предложение. Ако Ромео харесаше виното, Уилсън щеше да го продава изключително на него в Манхатън срещу това, Ромео да го отбележи в асортимента.

После Уилсън хвана телефона и взе да предлага същото на най-добрите италиански ресторанти в Лос Анджелис, Сан Франциско, Чикаго, Маями и Далас.

Същевременно той пусна клюки в колонките на вестниците и върза още клиенти — звездата „А“ в Чикаго, която играе на нашумялата сцена „Б“ се наслаждавала на бутилка „Амиата“ в ресторант „В“ — и така надмина печатния вариант на хеттрика: четири рекламки в една информация.

Хората бяха любопитни да опитат виното „Амиата“, за което бяха чели. Отиваха в магазините за спиртни напитки и искаха да си го купят. Магазинерите искаха развозвачите им да докарат нови каси. Но го нямаше никъде.

Много скоро Адриана си имаше три вносителя, които се надборваха кой да получи правото да внася „Амиата“, вино, за което преди осем месеца никой в Съединените щати не бе чувал.

Стратегията на Уилсън проработи идеално. И Мери Лу получи каквото искаше: къща с дръвчета и с градинка в предградията на Лонг Айленд. Тя и не предполагаше колко много време ще прекарва в нея самичка, в компанията само на двете малки деца.

— Беше прав — каза Адриана на Клайв, когато продажбите на „Амиата“ отскочиха стремглаво нагоре, като намекуваше за едно негово по-ранно изявление. — Виното е развлекателен бизнес.

— Мила моя — отрони Клайв, докато палеше цигара „Дънхил“ и изучаваше печалбите, отразени във „Варайъти“, — всичко е развлекателен бизнес.

Клайв беше радостен, абсолютно въодушевен от успеха на жена си. Неспокойната му душа вече диреше начин да я накара да финансира един мюзикъл, на който той бе хвърлил око. В една рок опера, „Психодинамит!“, имаше beaucoup^[1] шум, beaucoup четирибуквени думи и beaucoup открита голота. Беше направо шейсетте.

Наистина, *самите* те.

Успехът на Адрианата „Амиата“ не мина незабелязано за Италианската търговска комисия, която прати представители при Уилсън, да видят какво би могло да се направи за вината на Сицилия и

на Корсика. Можеше, каза им Уилсън, да се организира фестивал на италианските вина и да се поканят журналистите.

Докато светът на Уилсън разширяваше своите граници, светът на Мери Лу се свеждаше до паркинги, до „Мускетарите“ и бейзбола в нисшата лига; до прически, рецепти и фурни за тостове; до обиколката бакалница — сушилня — химическо чистене — супермаркет и до синдрома заушка — шарка — варицела.

Когато Уилсън се връщаше вкъщи, страшно велеречив за очерковата скица „Очи в очи“, която бе нахвърлил същия ден за някой клиент, Мери Лу, раздвоена между непокорно дете и пералнята, която бе наводнила зимника, беше безразлична:

— Защо просто не забравиш кантората, когато се прибиращ вкъщи?

А когато Мери Лу, прекарала целия ден у дома в очакване на водопроводчик, който така и не се бе появил, се оплакваше, нейният хленч бе досаден на Уилсън.

— Е, голяма работа! Ще оправи кранчето утре.

Разговорите между Мери Лу и Уилсън се ограничаваха до: неща (Косачката за трева се развали. Ще лъснеш ли колата? Пилешко или агнешко искаш за вечеря?); планове (Феърчайлдови ни канят в събота на вечеря. Искаш ли да отидем?); и проблеми (Училищният доктор казва, че Бъди има нужда от очила.). Макар Мери Лу и Уилсън така и да не го проумяха тогава, те никога не говореха за нещо *важно*, и причината да не го проумеят беше, че те не бяха по-различни от повечето млади семейни двойки, които познаваха като съседни. В два разделени свята, съпрузите се бореха с успеха, а съпругите — със самотата.

Решението за развод беше взаимно. Мери Лу искаше да се върне в Мериленд, където хората живееха спокоен традиционен живот. Уилсън искаше да остане в Ню Йорк, където можеше да усети възбуждащата целувка на живота по пистата за спринтьори.

Успехът на италианците разбуни шовинизма на французите. Не че на французите им трябва много, за да се разбуни шовинизмът им. Френските растениевъди също произвеждаха хубави, пивки, скромни вина!

Беше смъртоносна грешка да се смята, че френските вина се свеждат само до надутите бургундски, елегантните сотерни,

кадифените бордо, прескъпото шампанско. Ами приятните, без претенции вина от Прованс? От долините на Рона и Лоара? От Каор? Zut! Alors!^[2] В края на краищата това бяха вината, които самите французи пиеха през ден.

Френските винопроизводители, естествено, отидоха при човека, който бе сторил толкова много за италианците.

Виното неизбежно водеше към храната и четири години бизнесът на Уилсън беше почти изцяло посветен на представянето на храни и вина. *Почти* означаваше: с изключение на определени стари клиенти като лисицата Клайв, чиято постановка на „Психединамит!“ счупи всички рекорди за печалба в Бродуей, чийто албум беше номер едно в класациите, чиито пътнически компании се бяха разпрострели из цялата страна, чиято премиера като продуцент в Лондон бе посетена от самата кралица и чиито права за филмиране бяха продадени за повече от един милион долара.

Колко повече от един милион, хитрият агент на Клайв по печата, разбира се, така и не проясни както трябва, за да позволи на журналистите бясно да подхвърлят предположения, разтърсвани от алчност и завист.

Виното стана мода в Съединените щати през шейсетте и започна да догонва по продажби предишните предпочитания — скоча и сухото мартини.

В Бостън през шейсет и втора година една жена, наречена Джулия Чайлд, току-що завърнала се от Франция, започна серия от готварски уроци по местната образователна станция. Френският главен готвач мигновено стана шлагер, а мисис Чайлд мигновено стана знаменитост.

По онова време готварските книги редовно бяха всред най-продаваните. Авторите им — Джулия Чайлд и нейните съдружници в *Ecole des Trois Gourmandes*^[3]; Крейг Клейборн, водещият рубриката за ястия в „Ню Йорк Таймс“; Джеймс Биърд, смятан за професор по американска кухня — станаха звезди. И за разлика от звездите в по-осветени области — кино, телевизия, театър, звездите на гастрономията бяха звезди с непресъхваща сила.

Храната и виното бяха *шик*. „Психединамит!“ беше отвъд шика. И Уилсън беше *шик*.

Но след като няколко години беше *шик*, Уилсън осъзна, че да си шик не е достатъчно. Той живя почти години с една сексуално безмилостна психотерапевтка, която беше най-амбициозният човек, когото Уилсън бе срещал някога през живота си. Нейната книга „Еротичните права на жените“ бе разпродадена почти мигновено в два милиона екземпляра и авторката ѝ стана мишена на всички дискуссионни предавания. Когато тя заяви на Уилсън, че го напуска заради някаква долнопробна порнозвезда, той изпита всъщност облекчение.

Но беше самотен. Липсваха му Мери Лу и децата. Искаше да споделя успехите си. Искаше да споделя живота си.

От своя брак Уилсън бе научил, че да си съпруга, не е достатъчно. И още преди средата на шейсетте той бе осъзнал, че един мъж би могъл да очаква от една жена да бъде нещо повече от съпруга. Уилсън, като много мъже, бе започнал да гледа на жените другояче.

И жените бяха започнали да гледат на себе си другояче. Но промяната беше слаба и наблюдателят трябваше да е предпазлив. Две книги очертаха новия образ на жените най-релефно.

„Женската мистика“, публикувана през шейсет и трета, направи всеизвестно онова, което много жени вече знаеха от личен опит. Жените, дотогава кротки и къщовни, започнаха да говорят високо как безмълвието и домашната работа ги карат да се чувстват: гневни, използвани, пренебрегнати, незначителни, раздражителни.

„Сексът и неомъженото момиче“ оповести, че наистина има живот и отвъд съпрузите, дечурлигата и къщата в предградията. Да си неомъжена — щастливо, радостно неомъжена — беше алтернатива. Всъщност — прекрасна алтернатива, с вълнуващи хоризонти, алтернатива, която включваше финансова независимост, поглъщаща работа и авантюристичен сексуален живот.

Да бъдеш омъжена, изведнъж взе да изглежда някак ограничително, някак *скучно*.

Филмите бяха в крак с времето. През шейсет и четвърта „Оскар“-ът отиде у Джули Андрюс, която игра Мери Попинз, гувернантката, вълшебната *добра майчица*, алтруистично посветена на своите деца. През шейсет и пета, само година по-късно, същата награда отиде у друга Джули, Джули Кристи, за ролята ѝ на успяваща манекенка в „Скъпа“, роля на жена, чийто богат, сексуално интензивен,

емоционално сложен живот нямаше нищо общо със съпрузи, бебета или домакинство.

А в Сан Франциско, на националната конференция на републиканците, Маргарет Чейс Смит, сенаторка на Мейн, беше предложена за президент — първата жена, получила такова признание. Може би предложението беше само символично, но и символите, така или иначе, влизаха в сметката.

Външният облик — както и вътрешният — също се промени. Полите бяха по-къси, чорапогащите с цвят на човешка плът — освобождаваща дрешка от едно парче — замениха коланите с железни токи и неудобните жартиери и чорапи; прически в стил *измивай-и-носи* замениха седмичните уговорени сеанси при фризьора или часовете, посветени на натъкмяването, изсушаването и къдренето на косата. Красотата на измислените кукли — от типа на Джун Алисън/Дорис Дей/Джанит Лий/съседското момиче — изглеждаше слаба и не вълнуваше. Барбара Стрейзънд, с нос, който филмовите продуценти само преди години биха осмели, и с екзотични очи като на Нефертити, промени виждането за това, кое у една жена е красиво, или за това, кое би могло да е красиво.

Тези нови лица на жени — новите възможности за жените — не подмениха традиционната представа, но се насложиха върху нея като повърхностен пласт. Както писа по него време (шейсет и пета) Маря Маниз, есеистка, драматуржка, водеща рубрика и коментаторка по обществените въпроси: „Никой не възразява една жена да е добър писател, стига тя да успява да е също добра съпруга, майка, хубавка, весела, добре облечена, чистофайница и неагресивна“...

Уилсън желаше жената, описана от Маря Маниз. Той желаше някоя, която е еманципирана и независима, но не и застрашителна.

Елин желаше само да го направи щастлив.

— Единственото несъвършено нещо у теб е адресът ти — подхвърли ѝ Уилсън една сутрин в пет и половина.

Той си слагаше бельото, ризата, вратовръзката и чорапите, костюмът от вчера и накрая — обувките си. Трябваше да се връща в Ню Йорк, да вземе душ, да се преоблече, да вземе „Таймс“ и да бяга в кантората.

— Измъквам се от къщата като някой крадец...

— Но децата — прекъсна го Елин; беше още в леглото, а Уилсън вече й липсваше.

Тя беше сигурна, че той само я предизвиква, но не можеше да не вземе това насериозно. Тя винаги вземаше мъжете — чувствата им, желанията им, най-малките промени на настроенията им — насериозно. Така беше възпитана. Това, което тя или майка й искаха, беше маловажно в сравнение с онова, което искаше Франк Кендъл.

— Какво ще казвам на децата? — попита тя.

— Май не можеш да им кажеш, че майка им има право на сексуален живот — подметна Уилсън, — за колкото и свободолюбиви да се смятат.

Дани на дванайсет и Бренда на петнайсет знаеха за секса — или поне си *мислеха*, че знаят — онова, което Елин знаеше на двайсет.

Уилсън се приближи, седна на крайчеца на леглото и взе ръката на Елин.

— А какво ще кажеш да им известиш, че се каним да се женим.

— О! — беше всичко, което Елин в първия миг успя да каже. — О, Уилсън...

За Елин това беше предложение, за Уилсън — вероятност.

[1] Beaucoup (фр.). — Много. — Б.пр. ↑

[2] Zut! Alors! (фр.). — Многозначно възклицание, което в случая може да се преведе като „Хайде де!“. — Б.пр. ↑

[3] Ecole des Trois Gourmandes (фр.). — Школата (училището) на тримата лакомници. — Б.пр. ↑

15.

През есента на 1964 година, пет и половина години след смъртта на Фил, Елин беше раздвоена жена — раздвоена между преоткритата увереност, че част от нея е все още страхотното хлапе от колежа, което не виждаше никакви граници на своите възможности, и факта, че е и жената, която все още иска онова, което я бяха възпитали да иска: да обича и да бъде обичана от мъж, да се посвети на неговото щастие и на щастието на техните деца.

Така че когато Уилсън влезе в живота ѝ, имаше две Елини: Елин Завоевателката и Елин Която Искаше да Бъде Завоювана. Двете Елини живееха в неустойчиво примирие и когато Уилсън започна да става все по-важен за нея, равновесието между двете Елини взе да се разклаща.

Онзи първи срок на годината, след която Бренда трябваше да отиде в колеж, годината, през която Дани стана средношколец, те разговаряха за сватба, за това, че трябва да живеят с тази мисъл. Уилсън искаше да го направят веднага.

— Хайде да подаряме направо към Градския съвет — каза той с напрегнати очи. — По-добре ме окови, преди да съм осъзнал колко съм уплашен.

— Градският съвет е толкова неромантичен! — оплака се Елин, без много-много да вниква в думите на Уилсън, без да схваща, че той говори истината — и дори повече, отколкото си мислеше.

Елин искаше да почакат. Есента, с Деня на благодарността и с Коледата, беше безспорно най-натовареният ѝ сезон, а тя искаше да се наслади на сватбата си, а не да я изкара в състояние на крайно изтощение.

— Искам *истинска* сватба — заяви тя на Уилсън като се остави на мечтата си и си припомни, че с Фил се бяха оженили в скромната всекидневна на родителите ѝ и че тя винаги бе съжелявала за уреждането на толкова проста церемония. — С музика, с хубава рокля, с трапеза — *поверена другиму!* — с всичките тези романтични работи.

Красивите ѝ, екзотично оформени очи се съсредоточиха върху мечтаната сватба от фантазиите ѝ: тя като булка — романтична и вечно влюбена; Уилсън като младоженец — силен, закрилящ и безкрайно възхитен.

— Разбирам — поспря Уилсън и я целуна.

Той разбираше, че жените имат по-други чувства към неща като сватбеното тържество. Той и Мери Лу имаха огромна сватба, екстравагантно събитие, охотно замислено и платено от нейната рода. Мери Лу имаше албум със сватбените им снимки, облицован с бял сатен, и когато бяха младоженци, тя непрекъснато ги разглеждаше. Когато се разведоха, той откри албума метнат в един кашон в гаража ведно с бебешките дрешки на децата.

— Щом искаш... Аз самият бих се задоволил с граждански брак и с няколко зрънца ориз.

— Ах, вие, мъжете! — възкликна Елин. — Толкова сте неромантични...

— Май съм много по-старомоден, отколкото си мислех — каза Уилсън шест седмици, след като за първи път остана за закуска; шест седмици, през които Дани и Бренда свикнаха — невероятно бързо! — с почти всекидневното му присъствие на закуска, на вечеря и през почивните дни. — Малко или много, живея тук — продължи той. — А ти плащаш всички сметки. Започвам да се чувствам като държанец, а това не ми харесва.

Елин се съгласи (с неочаквано остро чувство на облекчение) с предложението на Уилсън той да плаща основните сметки.

— Но — попита тя, като веднага му върна жеста — какво да правя с парите, които аз припечелвам?

— Ще ги харчиш за себе си — каза Уилсън, който се чувстваше най-удобно, най-сигурно в ролята на пазител, на съветник, роля, която той бе приел мигновено, след като Елин му върна жеста. — Едно е очевидно: ти определено си дължиш нова кола.

Когато зимата се смени с пролет, Елин се усещаше омъжена всякак, освен по име. Бренда, на шестнайсет, вече бе превалила етапа

на бунтарските настроения и беше, и то с желание, най-компетентният, най-интелигентният помощник на Елин в кухнята.

— Един ден ще сме съдружници — каза тя; връстничка на поколението на Бети Фрийдън/Глория Стайнъм^[1], Бренда знаеше, че ще работи — и знаеше, че това ще ѝ харесва. — „Елин и дъщеря“. И ако Дани е добър, също ще го пуснем в компанията!

— Не бъди женски шовинист! — предупреди Елин на шега. — Знаеш колко са ти омразни мъжките шовинисти!

Бренда предпазливо приемаше Уилсън:

— Той е секси — светски го оцени тя. — Точно както беше татко. Само се надявам да се ожени за теб...

Без баща у дома, представите на Бренда за нещата, които ставаха между мъжете и жените, бяха формирани от съветите на „Космополитън“ към неомъжените жени, от новото поколение филмови звезди, които открито признаваха, че живеят с гаджетата си (без веригите на брака), и от телевизионната версия на „Пейтън плейс“^[2], която изкара на показ травмата на юношите и запретения секс през най-гледаното време. Нейната изтънченост — или онова, което минаваше за изтънченост — никога не спираше да изумява Елин.

— Ще се ожени — увери я Елин. — Трябва само да намерим време, когато разписанията ни ще позволят да го направим.

— Ще го повярвам като видя пръстена — издума младата циничка.

Но Елин бе забелязала, че галерията от снимки на Фил, освен онази върху бюрото на Бренда, бяха нежно опаковани и отделени настрана. Сега мъжът в къщата беше Уилсън и неговото присъствие запълваше у Бренда празнотата, която я бе измъчвала от смъртта на баща ѝ насам.

Дани разцъфтя. Момчетата от тяхното училище бяха луди по спорта. Спортът беше начин да се справиш, да станеш известен, да гледат на теб изотдолу — и Дани се напъваше като трета резерва хвъргач в бейзболния отбор и толкова много му се искаше — и толкова неуспешно — да бъде известен — както и да има главозамайващо силно хвърляне. Беше ядосан и раздразнен, докато Уилсън, чийто собствен баща беше някогашен учител по физкултура в средно училище, не заведе Дани в задния двор и не стана личният му треньор.

— Ако не можеш да ги биеш със скорост — поучи той Дани, — бий ги с ум!

Той научи Дани как — и кога — да използва засилването, приплъзването, гмурването и преобръщането. И Дани, който бе трета резерва, когато се опитваше да стане бърз, вече беше пръв между равни, когато стана *пожарникарят* на отбора, избавителят, когото треньорът вкарваше в игра през последните минути, за да удържи слабата преднина в точките.

— Успехът ти се вдига — коментира Елин, когато Дани донесе вкъщи бележника си: подобрение с десет-петнайсет на сто.

Дани се усмихна със своята дяволита, досущ като на Фил усмивка и намигна:

— Уилсън ми каза тайната: *бий ги с ум!*

Бренда и Дани напълно бяха загърбили своята неприязън към Уилсън. Те все питаха Елин кога ще се омъжи за него. Като млади консерватори, те искаха нещата да бъдат узаконени.

Да има мъж в къщата ти отново, беше като да караш по познати пътища, да спиш в уютното легълце на защитеното детство, да плуваш в топло и дружелюбно море. Всичко това допадаше на Елин. Тя не можеше да си прости колко много навярно бе загубила, когато имаше мъж в живота си, без да си дава ясна сметка за това.

Но когато прането на Уилсън беше в кошницата с капак, когато идваше на вечеря кажи-речи всяка нощ; когато го наблюдаваше как разговаря с Бренда за момчета и за секс или как проверява високите и ниските удари на Дани сега, когато футболният сезон приближаваше; когато му приготвяше специални закуски през неделните утрини, независимо до колко късно бе работила предната нощ, Елин си припомняше какво значи да си *женствена* отново.

И тя харесваше секса с Уилсън, обичлив, домашен секс, онзи секс, който бе правила и с Фил. Чувствеността, която се бе натрупвала през годините на въздържание след смъртта на Фил и я бе завела в задната стаичка на Джек Буш, я смущаваше; приливната вълна на еротичното й въображение, което Лу бе пробудил, я ужасяваше с намеците си за дълбочината на собствените й сексуални импулси.

Да се чувства обичана и обичаща — жена с мъж — беше чудесно и Елин притискаше чувството към себе си като топла фланела. Тя чувстваше, с течение на месеците, че след непочтените криволици, към които я бе тласкал животът, най-после си бе у дома. С мъж вкъщи, с мъж в живота ѝ, Елин отново се чувстваше истинска жена и дори си припомняше думите на Фил при последното им скарване с горчиво-сладка нежност.

Истинска жена. Елин въздъхна с облекчение:

— Толкова съм щастлива! — прошепна тя на Уилсън като се притискаше към него в леглото, през нощта, когато новата ѝ каравана — идеална за доставки на големи количества храна за тържества, каравана, която не би и помислила да си купи, ако Уилсън не ѝ бе предложил — за първи път бе паркирана в гаража. — Колата е прекрасна — каза тя. — Благодаря ти.

— Заслужаваш я — промърмори Уилсън, като прие благодарността ѝ така, сякаш бе платил колата от собствения си джоб. — Следващия път, когато понатрупаш пари, защо не си вземеш чифт от тези нови ботушки „Куреже“?

На другия ден за първи път, откак бе създаде „А ла карт“, Елин отказа работа, съботна вечеря за двасет и петима. Защо да готви за двасет и петима непознати, когато можеше да си остане вкъщи и да сготви на мъжа, когото обича?

Есента беше най-натовареният сезон за Уилсън и той искаше Елин да ходи навсякъде с него: да бъде подръка за вечерите в градската къща на Джеймс Биърд, за дегустацията на вина край басейните на „Фор сийзънс“, за вкушване на образци сирене в „Уолдорф“. Елин не можеше да излиза четири пъти в седмицата с Уилсън и да приема всички заявки за „А ла карт“.

Тя трябваше да направи избор. И изборът беше лесен: със съгласието на Уилсън тя отказваше поръчки и избираше Уилсън.

Но докато Елин се отдаваше все повече на Уилсън, Уилсън ѝ обръщаше все по-малко внимание. Елин не знаеше защо и когато той най-накрая ѝ обясни, се успокои:

— Наемът за кантората се вдига — каза той на Елин, доволен, че може да разговаря с нея така, както не можеше да говори навремето с

Мери Лу, която не разбираше нищо от бизнес и от проблемите на бизнеса. — Ако остана където съм, наемът ще се вдигне с осемнайсет на сто и няма да имам ни един метър площ повече — а имам нужда. Но ако се преместя, ще ми струва дори повече.

Той не добави, че е получил писмо от Мери Лу с молба за по-високи издръжки на децата — всичко бе поскъпнало: частните уроци, тарифите на докторите, дрехите, книгите, уроците по пиано. Уилсън се бе отзовал с по-голям чек.

Той се чувстваше притеснен парично и се безпокоеше, че няма да може да отговори на задълженията си или поне на собствената си самооценка като гръб и щит на семейството. Трябваше да печели повече пари — а за да печели повече, трябваше да харчи повече. Повече отколкото имаше.

Но Уилсън не можеше да си го признае. Той споделяше финансовите си тревоги с Елин само за да отрече съществуването им.

— Парите не са проблем — бе казал нетърпеливо, когато тя го бе запитала. — Проблем е разширяването. Трябва ми повече пространство, трябва ми повече служители, които да обслужват повече клиенти.

— Не можеш ли да вземеш назаем? — попита Елин като си спомни разговорите с Лу, след като акуратно протълкува отричането на Уилсън и остана с усещането, че все пак парите са проблемът.

— Разбира се, че мога да взема заем! — възкликна Уилсън, сякаш тя бе казала нещо съвсем идиотско.

— Само искам да знаеш, че съм с теб, Уилсън. Че съм до теб — каза тя, като гледаше надолу.

През цялата есен Уилсън беше пренатоварен, избухлив, раздражителен. През цялата есен той упорито отричаше да има финансови затруднения.

— Ще помогне ли, ако платя ипотеката? — запита Елин през ноември, когато бизнесът около отпуските потръгна.

— Не! — тръсна Уилсън. — Категорично не! Знаеш какво мисля за жени, които плащат сметките!

Интонацията му приключи темата.

През 1965 година „А ла карт“ свърши повече работа около отпуските от всякога и когато Елин подари на Уилсън чек за изплатена тримесечна ипотека, той не ѝ отказа.

— Благодаря — смънка като отбягваше очите ѝ, сякаш като не я гледаше, заплащането не се бе състояло.

Той никога не го спомена, нито веднъж. Гордостта не му позволяваше да живее на равна финансова нога с една жена.

Но Елин му съчувстваше, обичаше го дори повече заради разкритата му уязвимост.

До началото на новата година Уилсън най-после се реши: той подписа договор за кантора под наем на „Пето авеню“ — скъпо място на престижен адрес. Уилсън се питаше и питаше дали не е налупал голям залък, който не може да сдъвче.

Не ставаше ли твърде амбициозен за хлапе от Мериленд? Заслужаваше ли си престижният адрес на „Пето авеню“ безсънните нощи? Беше ли направил подходящото преместване през подходящото време? Можеше ли да си го позволи? Можеше ли да си позволи същевременно повишените детски издръжки?

— Обичаш ли ме все още? — попита Елин, като се мразеше, че пита, че не проявява повече разбиране по отношение на натиска, който явно изпитваше Уилсън, но ѝ беше невъзможно сама да превъзмогне любопитството си; тя искаше потвърждение; тя *се нуждаеше* от потвърждение.

— Знаеш, че те обичам — отговори той, възмутен от товара, който хвърляше на плещите му Елин; още един товар по време, когато най-малко му бе нужен. — Би трябвало просто да отидем в Градския съвет, и вече да сме свършили с това.

Думите му едва ли бяха романтични, но Елин знаеше, че е прав. Беше се държала като глупачка, беше разсъждавала като деветнайсетгодишно момиченце, вместо като трийсет и шест годишна жена.

Нейна беше вината, че тя и Уилсън не бяха съпруга и съпруг. Нейна беше вината, че бе толкова глупаво романтична. И понеже Ню Роучел беше, така да се каже, малко градче, хората говореха. Дани беше размахвал юмруци в училище заради някакво гадно подмятане, което бе дочул, и Елин се обвиняваше, че е причината синът ѝ да бъде мъмрен за побойничество.

Все пак Уилсън я уверяваше, че я обича, грижеше се за нея и за нейните деца. Елин си казваше, че само да е по-търпелива, всичко ще

да се нареди както трябва. Беше важно, каза си тя, да не разклаща много лодката.

[1] Бети Фрийдън (1921) — известна американска феминистка, която поставя под въпрос схващането, че ролята на жената е да бъде майка и съпруга; автор на книгата „Женската мистика“. — Б.пр. ↑

[2] „Пейтън Плейс“ — филмиран роман от Грейс Металиъс, в който хората от едно малко градче са в трудни емоционални отношения и се държат зле един с друг; нарицателно за сложни любовни връзки, разочарования и тежки емоционални затруднения. — Б.пр. ↑

16.

Януари и февруари бяха, е, бяха си януари и февруари. Колективните клиенти на Елин — брокерска къща, която празнуваше *освещаването* на трима нови сътрудници на прием с шампанско; бутик, който излагаше пролетната си колекция покрай кроасани и оранжеви цветя; рекламна агенция, която предлагаше нов маршрут за пътешествия ведно с обедни суфлета — и една голяма танцова вечер на Свети Валентин^[1] осигуриха плащането на повечето сметки за зимните месеци.

Разходите на Уилсън скочиха повече, отколкото можеше да понесе. Самото преместване струваше повече от очакваното. Сумата за обновяване и за мебелиране на новите кабинети надхвърли предварителните разценки почти с двайсет на сто. За да освободи пари за надници, един от най-щедрите клиенти, вносител на английски чайове и тестени сладкиши, излезе от бизнеса и намали приходите на Уилсън.

Елин пусна жената, която почистваше веднъж в седмицата, да си ходи и с удоволствие переше и чистеше сама. Имаше време и да направи завесите от памучен раиран плат с петлички за корнизите, които искаше да постави от толкова отдавна, а и да засади стръкчета здравец и семена петунии за лятото. И се захвана с градина за подправки — магданоз, босилек, бабина душица, чимен, чубрица, да ги използва в готвенето.

— Наистина съм много къщовна — каза тя на Уилсън. — Харесва ми да правя завеси и да градинарствам. Освен това така се спестяват много пари — гордо прибави тя.

Елин беше съгласна да бъде и бедна. Тя бе свикнала.

Уилсън мразеше бедността, защото се бе борил много, много здраво да избяга от нея. Мразеше да се чувства беден, мразеше да се чувства подмятан от течението, мразеше да се чувства неуспял, мразеше да зависи от Елин и от парите, които Елин припечелва. Мъчеше се да крие как се чувства; не можеше да скрие въздействието върху сексуалния им живот, който бе сведен до нула.

Споделянето на паричните мъчнотии приближи Елин още повече до Уилсън, даде ѝ усещането, че проблемът е общ, задълбочи ангажираността ѝ към него. За Уилсън беше невъзможно дори да признае паричните затруднения. Той се чувстваше засрамен и обезценен, по-малко любовник, по-малко мъж.

През това време Елин често се изпускаше и наричаше Уилсън *Фил*. Тя не разбираше защо. През двете години познанство с Уилсън никога не бе правила тази грешка. Мъчеше се, здраво се мъчеше да не го прави и в повечето случаи успяваше.

През март, като по ирония на съдбата — през същия месец, през който бе умрял Фил, Уилсън се прибра вкъщи с бутилка изстудено шампанско — „Дом Периньон“, а как иначе. В походката му се усещаше старото пружиниране, очите му светеха похотливо, секси; дори косата му изглеждаше като наелектризирана и разцъфнала от живот и енергия.

— Добре, направих го! Трима нови клиенти за един ден! — провикна се той като грабна Елин в прегръдките си и я завъртя из всекидневната в лудешки танц; единият беше престижен вносител на ирански хайвер; вторият — национална мрежа за първокачествени замразени храни; а третият — ресторантска консултантка с добро име в търговските среди, която току-що бе подписала договор за издаване на готварска книга и искаше името ѝ да бъде популяризирано. — Не един! Не двама! А трима!

— Това е чудесно! Направо чудесно! — избъбри Елин, пощастлива от победата на Уилсън, отколкото от която и да било своя собствена победа; тя го целуна и донесе две чаши за шампанско от шкафа. — О, Уилсън, така се радвам за теб!

— Преместването се оказа гениален ход — каза Уилсън. — Дори да звучи нескромно. Адресът на „Пето авеню“ в крайна сметка подкупи вносителите. Те всички ми казаха, че Пето авеню е символ на най-доброто, а те искали най-доброто.

— Чудесно е! — възкликна Елин. — Ти си чудесен!

— И за теб това е страхотна възможност. Вносителите планират грамадно увеселение в „Плаза“, да представят хайвера си. Искат да издухат руснаците от картата! Канят доставчици като теб да предложат

цени за празненството. Записах те. Може да хвърчиш до небето, Елин! Развилней въображението си! „Плаза“! С неограничен бюджет!

И последното нещо, което той каза на Елин, след като се любиха — по-пламенно, по-страстно, отколкото от месеци насам — беше:

— Повече няма да ми трябва помощта ти за покриване на сметките. Искам да си купиш най-красивата рокля, която някога е продавана в „Бъргдорф“, а след това ще я разходим до „Фор сийзънс“.

Когато есента замени лятото, животът се върна към равното си течение. Уилсън работеше по-здро̀во от всякога и сякаш преуспяваше. Елин работеше по-малко от всякога и преуспяваше в това.

Сега тя приемаше заявки за онези забави, с които можеше да се справи, без да отнема от времето си за Уилсън, за Бренда и за Дани. Искаше да прекарва почивните дни с тях, така че вече не приемаше да подсигурява събития през почивните дни. Сега, когато компанията на Уилсън беше на върха на вълната, графикът му беше препълнен с обществени прояви, вечери, коктейли, благотворителни начинания и дегустации и той искаше Елин да присъства с него на тях, така че тя вече не приемаше и заявки за вечери.

Наистина продължаваше с обедните срещи на бридж, с деловите закуски и с официалните обяди, със следобедните коктейли и с дамските събирания на чай. Когато Уилсън ѝ каза, че вносителите се канят да повторят миналогодишното увеселение в „Плаза“ и че тя трябва отново да предложи цени, Елин започна да пресмята това-онова, като използваше миналогодишното си посещение за отправна точка. На нея всичко ѝ изглеждаше плашещо скъпо и накрая, без да каже на Уилсън, тя не предложи цени.

Карълайн не одобряваше това. Никак.

— Ти беше на ръба да завърташ наистина успешен бизнес — каза тя на Елин. — Защо се примиряваш сега? Само още малко усилие, и „А ла карт“ може да стане нещо, с което наистина да се гордееш... нещо, което да завещаеш на Бренда и на Дани.

— Не ми трябва парите — обясни Елин като си мислеше, че Карълайн говори точно като Фил. — Има достатъчно за образованието на Бренда и на Дани, достатъчно дори за мои прищевки като

италианска ръчна чанта или наистина хубаво подстригване. Какво повече ни е нужно?

Елин се блазнеше най-вече от това, че не трябва всекидневно да се занимава с неприятностите около ръководенето на бизнеса. Тя не пропусна да спомене за домакинята, която звънна на другия ден след едно увеселение да си изиска парите обратно, понеже гостите ѝ не харесали храната, след като всички си бяха поискали втори път, а някои — и трети; за битките си с доставчици, които ѝ пращаха далеч не най-качествените продукти; или за необходимостта от поне десетина телефонни обаждания, преди да може да намери водопроводчик, когато мивките се запушат. Тя не изпитваше носталгия към времената, когато най-добрите ѝ помощници се разболяваха от грип или когато трябваше да пренаправи триста тиганички за бар мицва^[2], защото някой по погрешка е сложил в маслото сол вместо захар. Винаги бе ненавиждала да събира закъснели разплащания, да уволнява нахални бармани и да се надява, че хората някак ще проумеят колко е мила под бизнесменската си фасада.

Чувстваше се така, както се бе чувствала, когато Фил бе жив: връщаше се навреме, в удобно време. Чувстваше се женствена. Някой — един мъж — беше там, за да се погрижи за нея.

Тя дори се питаше дали един ден да не закрие „А ла карт“. Искаше да съгради живот с Уилсън: мисълта да има бебе от него ѝ се мярна, макар да внимаваше да не се изпусне пред него. Усещаше се спокойна, щастлива и уредена; нощем спеше дълбоко и без сънища, като да беше опита с хероин.

Единственият взрив, който помрачи щастливото им съжителство, беше, когато Уилсън разбра, че тя не е дала цени за второто увеселение на вносителите на хайвер в „Плаза“.

— Това е престижно събитие! — гневно рече той. — Не можеш да си позволиш да не представиш цени!

— Но миналата година загубих! — защити се Елин. — Цените тази година са дори по-високи от миналогодишните. Знаех, че нямам шанс, така че защо да си давам труд?

Онова, което не казваше, бе, че увеселението ще изисква огромна работа и че тя не вижда причина да работи толкова здраво, след като не

й трябва.

— Откъде знаеш, че нямаш шанс! Твоите цени едва ли ще са по-високи от цените на когото и да било друго. Като те познавам, най-вероятно ще са дори по-ниски! Да не мислиш, че спечелвам всеки клиент от първия път, щом се срещнем! Да не мислиш, че клиентите приемат от първия път всяка идея, която им предложи! Когато човек върти бизнес, Елин, онова, което трябва да прави, е да опитва *отново*!

Уилсън беше обиден и ядосан и една седмица се държа студено-сдържано с нея, като загърбваше всички усилия на Елин да го умилостиви.

Уилсън я объркваше. От една страна, той не ѝ даваше да плаща нищо, освен сметките на хлапетата. Всеки път, когато тя заработеше някаква неочаквана сума, той ѝ казваше да отиде да си купи нови дрехи. Тя непрекъснато му повтаряше, че не се интересува от нови дрехи. Интересуваше се от него. И всеки път, когато имаше несъгласуваност между коктейл, който някой искаше да бъде захранен от Елин, и делова проява, на която Уилсън искаше Елин да присъства с него, той очакваше тя да откаже заявката и да отиде където той иска.

От друга страна, понякога той сякаш смяташе, че тя трябва да се заеме с бизнеса си така сериозно, както той се бе заел със своя. Искаше да впечатлява приятелите и клиентите си с нейния успех. Искаше от нея да е добавка към собственото му определение: финансово независима, успяла жена с вълнуваща кариера, която се посвещава на него и винаги го поставя на първо място.

[1] Свети Валентин се чества на 14 февруари като Ден на влюбените. — Б.пр. ↑

[2] Бар мицва (евр.). — Религиозна церемония, когато еврейските момчета навършат 13 години — възрастта на религиозното служене и отговорности. — Б.пр. ↑

17.

Елин и Уилсън имаха първата си голяма караница — грозна, раняваща, словесна свада — през нощта след Деня на благодарността. Горчивата ирония в цялата тази работа бе, че денят преди това беше идеален. Направо супер.

Денят на благодарността през 1967 година беше първата *истинска* ваканция, която Елин и децата ѝ си бяха позволили от смъртта на Фил, първата семейна ваканция с цялото семейство накуп, първата ваканция, през която Елин нито беше разкъсвана от потиснатост, нито беше изтерзана от прекомерна работа.

— Нека тази година си направим един истински старомоден Ден на благодарността — бе предложила Елин, когато първите заявки бяха започнали да пристигат, като си мислеше за старомодните ваканции, с които само се бяха лъгали през отминалите години. — За нас.

— Кой го заслужава повече! — съгласи се Уилсън. — Децата ми ще бъдат тук. Време е да се срещнеш с тях.

— Ще ги поканя — каза Елин, вече нервна при мисълта, дали децата на Уилсън ще я харесат, или не. — И родителите ти също — добави тя, като знаеше, че той се мъчи да ги избягва. — Ще бъдем като истинско семейство.

— Харесва ми — отвърна той за изненада на Елин; тя бе поела пресметнат риск, когато бе предложила на Уилсън да покани родителите му, и беше въодушевена, че той приема предложението ѝ; искаше всички да са щастливи. — Хлапетата отдавна не са виждали дядо си и баба си. И аз отдавна не съм виждал семейството си събрано на едно място. Твърде отдавна.

Сега, когато бизнесът на Уилсън бе по-успешен откогато и да било, той беше, както и да го погледнеш, мъжът, когото Елин бе срещнала първия път: напълно доверителен, със загърбени тревоги. Той искаше семейството му да види *колко* е успял.

И така, Елин бе поканила родителите на Уилсън, които дойдоха с кола от Мериленд заедно с двете му деца — сега на шестнайсет и на осемнайсет. Дърбънови — Томи изглеждаше по-възрастен, отколкото беше, а Карълайн — по-млада с всяка изминала година — също дойдоха. Бренда се прибра с най-добрата си приятелка, Тоуни Рийс, върху която яко се нахвърли Дани:

— Ще се ожена за теб — уточни Дани на Тоуни.

— Обичам те — каза Тоуни. — Но аз съм по-възрастна жена.

— Само с четири години — каза Дани. — Четири години са нищо.

Осемнайсетте нейни спрямо четиринайсетте на Дани изглеждаха на Тоуни цял век. Тя се засмя лекомислено:

— Не искам който и да е да ме обвини, че съм похитителка на бебета.

— Не се тревожи! — сериозно промълви Дани. — Никой няма да те обвини!

И Тоуни си помисли колко страхотно е да имаш обожател. Една жена с мераци за бизнес администратор имаше нужда от всички обожатели, които можеше да спечели.

Както обикновено, но този път не за пари, а от любов, Елин готвеше три дена преди празника. Тя бе постлала голямата трапезна маса с най-хубавата си покривка, с вази диви теменужки и жълти хризантеми, а на тухления под стояха излъскани пиринчени кофи, пълни с искрящочервени и жълти клонки с есенни листа. Върху боровата маса бе сложила пуйката и подправките, лукчетата със сметана и соса, чесново броколи, жълъдова каша с мед, пюре от картофи, лешникова плънка и посолени ядки, баници — месна и тиквеник — обградени от кани с щедро подсладена бита сметана.

— Изглежда като снимка от списание — каза Дани в отглас на онова, което всички — дори свръхкритичната майка на Уилсън — си мислеха.

Докато Дани я хвалеше, Елин безмълвно се помоли за себе си и Уилсън, за любовта, за щастието, което така невероятно бе имала късмета да изпита неведнъж, а дважд в един живот. Тя благодари за благодатта, преливаща иззад думите на събраните семейства, за щастливите лица на нейните и на Уилсъновите деца, за красиво

наредената маса. Денят на благодарността беше сбъдната мечта и Елин беше като замаяна.

Тя поднесе вечерята в четири; към девет и половина, сити, гостите си бяха отишли. Към единайсет, когато Елин привършваше с разчистването, Уилсън я похвали за вечерята.

— Беше великолепна вечеря — каза той. — Най-добрата, която съм вкусувал.

Елин се усмихна, стоплена:

— Не оставих нищо на случайността — каза тя. — Всичко направих сама.

— Кога успя? — попита Уилсън.

— Отказах повечето заявки за Деня на благодарността — отговори Елин, като постави голямата тава от пуйката в една отвесна ниша.

— Какво?!

— Приех само поръчките, при които клиентите идваха и си вземаха яденето оттук — каза Елин. — Отказах всичко друго. Уговорихме се, че ще имаме истински старомоден Ден на благодарността тази година. Как смяташ, че щях да се справя, ако работех така здраво, както миналата година?

— Не ти вярвам! Миналата година беше толкова въодушевена от това колко добре ти върви. От това, колко народ направи заявки за втори път тъкмо при теб. От това, как от година на година ти поръчват все повече и повече. А тази година... да *отказваш* работа! Какво, дявол да го вземе, става с теб? — Той не искаше да повярва.

— Смятах, че нашата собствена вечеря е по-важна — измънка Елин така сащисана от избухването на Уилсън, както той твърдеше, че е сащисан от нейните отказани заявки.

— Не можеше ли да сколасаш и с двете? — попита Уилсън.

— Как?

— Помощниците ти могат да правят сладките, баниците и зеленчуците не по-зле от теб. Бихме могли да ядем същото, което ядат и клиентите ти — тръсна Уилсън ядосан, че Елин бе свършила всичко, включително и сервирането; защо не бе използвала една от сервитьорките да поднася и да прибира празните чинии?

— Но аз исках да е *идеално*! Не исках да ядем неща, готвени от *други*. Исках сама да приготвя всичко. Исках да си е *мое* — каза Елин.

— Какво значение, по дяволите, има кой го е сготвил, щом е хубаво? „А ла карт“ щеше да има по-добра година от миналата, а ти си зарязала всичко! — Уилсън, който никога не пиеше след вечеря си наля скоч, отпи глътка, плисна остатъка в мивката и сложи чашката на умивалника. — Зарязала си го заради *някаква си* семейна ваканция!

— Семейната ваканция е по-важна от някоя слисваща рокля, която бих могла да си купя с парите, които припечелвам — възропта разгорещено Елин.

Защо я нападаше той? Нали се бяха уговорили за истински Ден на благодарността? И какво толкова бе направила, освен че му бе дарила това, което той бе поискал?

— Не смяташ, че бизнесът ти е по-важен! Не смяташ, че бъдещето ти и бъдещето на децата ти е по-важно!

— Не, не смятам! — тръсна Елин, сигурна в своята правота. — Семейството ми е много по-важно от бизнеса ми. Много, много по-важно! И смятам, че ти си по-важен. Уилсън, направих го за *теб!* — отчетливо натърти тя. — За нас!

Уилсън взе втора чаша, сипа си второ уиски, отпи от него и после внимателно каза:

— Задушavam се, Елин. Не знам какво ще се случи...

— Да се случи? — повтори Елин и потръпна от страх. — Какво може да се случи? Какво искаш да кажеш?

— Искam да кажа — пророни Уилсън, докато изгълтваше питието на един дъх, — че не знам какво ще стане с нас... в бъдеще...

Те си легнаха през онази нощ като непознати, внимаваха да не се допрат. Елин се чувстваше загубена... изплашена и празна.

Два дена по-късно те се любиха в леглото и след седмица всичко отново изглеждаше добре — сякаш нищо не се бе случило.

Елин си каза, че Уилсън е бил на нокти по време на Деня на благодарността, обезпокоен от присъствието на разглезената си и свръхкритична майка и на недодялания си баща, който пиеше твърде много. И нервен от срещата на неговите деца с Елин и с нейните деца. Беше казал неща, които в действителност не мислеше.

През седмиците между Деня на благодарността и Коледата Уилсън прекарваше по няколко нощи на седмица в Манхатън, като

често се обаждаше в последния миг, че няма да си е вкъщи за вечеря. Нещата в кантората, твърдеше той, бяха най-натоварени около празниците. Елин отбиваше леките бодвания на съмнението, което се надигаше в нея, и се мъчеше да му вярва.

Но докато Уилсън беше зает, Елин не беше. Като знаеха колко заета е обикновено тя, повечето хора плануваха своята Коледа доста по-отрано и около Деня на благодарността вече правеха поръчките си. А през периода преди Деня на благодарността тя бе имала ненасърчително малко работа. Елин имаше време подръка; тя го запълваше като се подготвяше за тяхната собствена Коледа — нейна и на Уилсън.

Хабеше часове да избира идеалните подаръци: сако в стил „Неру“ за Уилсън, бейзболна ръкавица „Мики Мантъл“ за Дани, албум на Рави Шанкар и дълго палто за Бренда. Тя си поръча грамадна ела, клонки от бор за пред входната врата и лаврови клонки за вратата на кухнята. За себе си купи най-скъпата рокля, която изобщо бе имала през живота си: широка дълга риза от червено кадифе като на викторианско девойче, с ръчно бродирана яка.

Коледата, с приятели и семейство, с пакети подаръци, с коледни песни по високоговорителите, с аромата на бор в стаята и с огън в камината, с печена гъска с всичките ѝ гарнитури и среднощно сервиране на свещи, беше сбъднат сън, а караницата на Коледа беше по-лоша и от караницата след Деня на благодарността.

— Казах ти, че тези проклетни празници за мен не означават толкова много, колкото за теб! — каза Уилсън, когато всички се бяха разотишли; той си спомняше коледите на манхатънски тавани, чаровни люде, мириса на успеха. — Би трябвало да градиш „А ла карт“, а не да показваш на света каква щедра дама си. С *moi* пари!

— Ти нямаше да ми позволиш да харча мои! — изропта Елин, поразена от промяната в мненията на Уилсън. — Ти знаеше през цялото време, че отказвам заявки. По времето, когато си промени мнението след Деня на благодарността, вече беше твърде късно за голям коледен бизнес. Ти твърдиш, че искаш семейни тържества. Ти твърдиш, че искаш всички да сме заедно. Твърдиш, че искаш да градя „А ла карт“, но не ми позволяваш да харча парите, които печеля за нищо друго, освен за дрехи и за фризьор. Искаш да съм в града четири пъти в седмицата, но искаш и да съм тук и да ти приготвям вечерята.

Ти говориш за женитба, но все отлагаш датата. Е, объркана съм. Какво *всъщност* искаш, Уилсън? Бизнесменка? Домакиня? Гадже? Съпруга? Трябва да избереш. Кое от тези неща искаш да бъда?

— Всичките — отрязва Уилсън, и го мислеше, без да схваща, че реакциите му изискват невъзможното.

Къщовните жени му додяваха; успяващите жени го плашеха. А това бяха единствените два начина, по които той — и Елин — можеха да си представят съществуването на една жена.

— Но аз *не мога* да съм всичко — възрази Елин. — Не съм Свърхжена.

— Някога беше — каза Уилсън. — Беше, когато те срещнах за първи път.

— Тогава нещата бяха по-различни. Бях *сама*. Имах работата и децата. Това беше всичко. А сега имам и *теб*. Искам само да те направя щастлив. Искам да върша това, което *ти* искаш да върша, но не мога да се разкъсам на петдесет парчета. О, Уилсън, искам само да се обичаме... Просто искам да сме щастливи. — Елин положи ръка на рамото му.

Уилсън погледна настрани през прозорците в нощния мрак навън.

— Елин, не позволявай да ставаш толкова *зависима* от мен.

— Какво искаш да кажеш? — Паниката се впи в Елин, ледени пръсти сграбчиха сърцето ѝ.

— Искам да кажа, че не съм сигурен дали ще мога да се обвържа — каза Уилсън като избягваше очите ѝ, докосването ѝ.

— Но аз правя всичко за теб. *Живея* за теб!

— Е, недей! — каза той и отметна ръката ѝ от рамото си. — Казах ти, че ме задушаваш. Вече съм минал по този път. Съпруга и деца в проклетите покрайнини...

— Ти знаеше къде живея, когато ме срещна! — вцепи се в нещо конкретно Елин.

— Смятах, че си различна! — продължи Уилсън и изразът в очите му я изключваше. — Изнервям се. Чувствам се като в капан и не издържам. Душиш ме до смърт, Елин!

— А ти разбиваш сърцето ми! Ти ме раздираш, Уилсън! Първо искаш едно, после — друго. Струва ми се, че *ти самият* не знаеш какво искаш! — Елин извика думите, бясна, на предела да заплаче, а

после, когато гардът ѝ падна, звярът изскочи от клетката си, звярът, който бе нападнал и Фил. — Ти имаш някаква любовна връзка, докато аз тук се посвещавам на теб и на твоята кариера! Признай!

Изречението на Уилсън даде на Елин отговора, от който се боеше:

— Да — тихо каза той. — И всъщност не знам защо. Не я обичам. — Последва миг тишина, а сетне: — Ще е по-добре, ако си замина сега.

Той отиде в спалнята и започна да си стяга багажа.

— Недей! О, недей! — замоли Елин като със сила се мъчеше да го задържи. — О, Уилсън, съжалявам за това, което казах! Не го мислех. Съжалявам. О, моля те, не заминавай! Моля те! Не ме изоставяй! Недей! Моля те, не ме изоставяй... Ще направя *всичко*, каквото поискаш!

Колкото повече молеше Елин, колкото повече го зовеше, толкова по-мрачно опаковаше той багажа си. Безмълвно, като избягваше очите и досега ѝ.

Когато той си тръгна Елин плачеше.

— Какво ще кажа на децата? — Бяха планирали цялата ваканция: футболен мач и забава след това, печени курабии с течен шоколад и пързалане с кьнки на езерцето, което беше замръзнало. — Какво ще кажа на Бренда и Дани?

Уилсън се поспря на прага. Той протегна ръка и докосна косата на Елин.

— Кажи им, че съжалявам — почти прошепна той, преглътна собствените си сълзи и изчезна в коледната нощ, през която нежно падаха снежинки, а белотата, тъмнината и светлината на свещите превръщаха нощта в нещо като вълшебен сън — сън, в който това не можеше да става, сън, в който той не си заминаваше, сън с лош край... втори сън, в който мъжът, когото обичаше, си заминаваше и Елин оставаше сама.

За Джоана краят беше щастлив. Четири години след като постави своя ултиматум на Макс, тя се омъжи за него през същия ден, през който разводът му приключи. Четири години на пазарлъци с адвокати, които се опитваха да постигнат споразумение с Езми: тя не искаше

развод и не ѝ пукаше колко време ще е нужно на Макс да го уреди. Ако изобщо успее.

— Но аз си струвам мъките — увери Джоана Макс, когато двамата заминаха на меден месец в Южна Франция.

— Гледай да е така! — предупреди я Макс.

Разводът му бе струвал един милион долара.

— И си струваше и последното пени — каза на Лу подмладеният Макс. — Джоана е най-хубавото нещо, което някога ми се е случвало.

И Лу трябваше да се съгласи. Макс имаше повече joie de vivre^[1] от когато и да било, изглеждаше с двайсет години по-млад и с неизменното си напористо настроение печелеше повече пари от всякога. Парите и тяхното печелене бяха за Макс онова, което бяха за Пикасо боите и творчеството. И както вървяха нещата, май Макс щеше да живее колкото Пабло и да бъде толкова богат.

Лу Суан не беше никак глупав и осъзнаваше, че до голяма степен той сам си е архитект на собственото недоволство. Добрите му намерения застилаха пътя му към ада. Лу беше прехвърлил юношеството и бе навлязъл в мъжеството по време на нещастните средни години от брака на родителите си. Той бе видял как неразумните измени бяха подкопали самочувствието на майка му, уважението ѝ към съпруга и накрая — любовта ѝ към него. Свидетел на разсипването на брака между родителите си, Лу се бе заклел, че ще бъде верен съпруг — и беше. През студените периоди на Рийни и през горещите ѝ периоди.

Той удвои своята вярност по време на емоционалните бури в увлечението на Макс по Джоана, по време и на развода му с Езми. За да го плати, Макс бе продал търговски център, за да увеличи наличните за споразумението, като даде на Езми колите и къщата плюс огромна застрахователна полица „Живот“ и огромна издръжка.

— Ами „Дейкор“? — бе попитал Лу разтревожен.

— Не се безпокой за „Дейкор“! — увери Макс сина си, когато подробностите на споразумението още се работеха.

За човек, чиито главни интереси в живота бяха сексът и парите, Макс имаше изключително силно чувство за семейност. Той тачеше паметта на своя баща имигрант, който бе основал „Дейкор“ с висококачествена формула за фасадни бои, която бе донесъл от Старата родина, с пари, които грижливо бе спастрил.

— *Никой* няма да вземе „Дейкор“! „Дейкор“ е *наш*.

— Нека изкупя твоя дял — предложи Лу.

Отделението „Ийгъл“ беше успех, какъвто Лу и очакваше. Окуражен, той бе започнал да мисли дори още по-мащабно, започнал бе да разговаря за откупуване и сливане с други компании. Тъкмо нея седмица му се бе обадил един милионер от Швейцария — Райнхарт Естес, който притежаваше престижна компания, която произвеждаше драперии и платове за дамаски. Ако Естес реши да продава компанията си, би ли бил заинтересован „Дейкор“ да откупи „Айлберг фабрикс“? Лу бе поискал да види балансовите отчети.

— Нямам намерение да градя „Дейкор“, и някой да се изниже с печалбите — заяви той на Макс.

— Не, не можеш да откупиш дяла ми. Първо, аз съм сантиментален стар негодник. Второ, сега струва повече, отколкото миналата година, когато ме помоли. Ти не можеше да си го позволиш тогава, не можеш да си го позволиш и сега — възпря го Макс. — За бога, не се тревожи! „Дейкор“ е стопроцентово семеен бизнес. Семеен бизнес на *Суанови*. Твой и мой. Точка! Така че не се тревожи. Обещавах ли?

Като знаеше колко свирепо Макс бранеше рода си, Лу му обеща и изслуша поредното му бизнес приключение.

— Салон за красота, бога ми! — малко глуповато се радваше Макс. — Купих го за Джоана. Като подарък.

Салонът за красота беше шикозна фризьорна на Петдесет и седма улица, между Пето и Шесто каре, собственост на Уилям Фъргюсън, предишен художествен директор на „Видал Сасон“. Макс се оплакваше колко много време — и колко много пари — пилее Джоана при Уилям.

— Ами купи ми го — бе казала тя.

— Защо не? — бе отвърнал Макс, когато се увери колко много пари се въртяха във фризьорството.

Уилям работеше шест дена в седмицата, при него се записваха осем седмици предварително и накрая грабваше петдесет долара за едно тупиране. Откога, запита се Макс един ден, когато хвърли поглед на заявките, продължаваше това?

Когато Лу размисляше за новото щастие на баща си, той отново поставяше под въпрос собствените си клетви за вярност. Макс

цъфтеше. Беше по-буен от всякога. Забавляваше се повече от всякога. Докато Лу все още беше предан син и предан съпруг.

Дали не беше твърде честен? Твърде праволинеен? Боеше се да рискува. А защо? За какво? За един умерен брак с дълги студени промеждутъци и случайни горещи епизоди?

И Лу беше готов да посегне към телефона, готов да се обади на Елин...

Но после си помисляше за своята майка, за Езми, която беше тъжна и потисната заради напускането на Макс, която отпиваше шери и хлипаше през дългите следобеди в голяма къща в Лоукъст вали, сега изцяло нейна — и празна. Макс беше убеден, че Езми ще превъзмогне това, но Лу не беше толкова сигурен.

Лу бе настоявал да я качи на круизен кораб, но тя беше отказала. Беше ѝ предложил да продаде голямата къща с всичките ѝ спомени и да започне нов живот някъде другаде, но тя не го бе послушала. Беше я посъветвал да си купи нов гардероб, но тя бе казала, че дрехите не я интересуват. За кого ще ги носи?

Лу ѝ бе дал билети за театър, беше я завел на балет, беше я поканил да отиде до Пеконик за почивните дни, беше сторил всичко, което можа да измисли, за да я изуми, да я разсее, да подобри настроението ѝ. Но нищо не стана.

Езми, две години след развода, все още седеше в спалнята си, отпиваше шери и плачеше. Лу се страхуваше, че може да умре, страхуваше се, че може да се затири.

Когато мислеше за майка си, мислеше за Рийни; когато мислеше за майка си, обвиняваше баща си за егоизма му; когато мислеше за Рийни, обвиняваше себе си в егоизъм и не посягаше към телефона.

Разкъсван и раздвоен, Лу търсеше магическата пръчка, бленуваше за невъзможното.

Той искаше да има роман с Елин, без да се чувства виновен, без да се чувства отговорен, без да се чувства *потърпевш*.

Трябваше да намери магия, която ще позволи това да стане. Беше сигурен, че само да е търпелив, само да е настойчив, само да не се предава, и магията ще сработи. *Все някак*.

[1] Joie de vivre (фр.). — Радост от живота, жизненост, жизнерадост. — Б.пр. ↑

18.

Беше ѝ неудобно да звънне на Ал Шелдрок през март. През изминалите три години — годините с Уилсън — Елин бе ходила при счетоводителя на Уилсън, както и при зъболекаря, адвоката и доктора на Уилсън. Но Ал се държа мило, въпреки отстъпничеството на Елин и дори не го спомена. Уговориха тя да отиде при него в средата на март.

— Аз се преместих на ново място — каза Ал на Елин и ѝ даде новия адрес. — Сега съм на „Мадисън“ 301... на дващест и първия етаж.

„Мадисън“ 301 беше сграда на „Крайслер“ — кулоподобна кантора като грозд с порестоваровиково-мраморен вход, сводести тавани, разкошни вътрешни мекоходови асансьори „Арт Дикоу“. Елин не можа да се сдържи и я съпостави със сиво-кафявата тухлена сграда, която „Кули & Хайзър“ заемаха, тежка, тромава, безлична, възниска господарска машина за пари. Но фойето на 301 изобщо не можеше да се нарече изненада в сравнение с онова, което очакваше Елин, когато стигна дващест и първия етаж.

Стените в приемната на Ал и коридорите на мрежата от кабинети бяха покрити с облицовки в естествени цветове, тъмни килими от стена до стена покриваха подовете. Мебелировката беше класическо-съвременна, елегантна, но не и стряскаща. Фотографии на актьори, на певци, на личности от телевизията — с автографи за Ал — висяха по стените.

Собственият кабинет на Ал, с прозорци от пода до тавана, засенчени с отвесни щори, които насичаха светлината на златни ленти, беше уютен, хубав, успокояващ. Голямото бюро, отрупано с книжа, химикалки и папки с дела, не беше нито разхвърляно, нито пусто и стерилно. Беше добро, функционално работно бюро с много площ да се развихриш, да организираш, да мислиш. Елин неволно си спомни хралупестата, разхвърляна кутийка в „Кули & Хайзър“.

Но преображението на кабинета беше нищо в сравнение с преображението на самия Ал.

Ризата с къси ръкави, с химикалки, пъхнати в горния джоб, и омачканите работни панталони бяха изчезнали. Вместо това той носеше добре оразмерен сив тъкан костюм и бледосиня риза от египетски памук. Неподходящите очила на книжен червей бяха заменени с хубави рогови очила и язовските бузи бяха сега гладки и загорели — Ал бе отслабнал с поне осем килограма и половина. Но усмивката му беше същата: интелигентността — и *симпатичността* — в топлите му кафяви очи бяха същите; такъв беше и забележително мъжественият му плътен глас:

— Успехът ти е изписан на лицето — произнесе Елин, след като превъзможна изненадата си.

— И на теб — каза Ал като си мислеше колко приятно е да види жена с грим и с мека блуза в ласкаво морскозелено, която правеше синьо-зелените очи на Елин още по-живи; той дори долови слабия аромат на парфюм — струваше му се, че са минали стотици години, откак Гейл не бе използвала парфюм.

— Не толкова, колкото бях — със съжаление изрече Елин. — Може да го видиш в счетоводните книги.

Ал кимна.

— Какво се случи, Елин? По-миналата година ти спечели почти двайсет и две хиляди долара. Тази отминала година падна на по-малко от четиринайсет. Да не са възникнали необичайни разходи? Болна ли си била? Или се е появила някаква загуба? Нещо, което не е видно от книгата?

— Не — тръсна глава Елин. — Просто не работих така упорито. — Тя нямаше намерение да му казва *защо* не бе работила така упорито.

— Ще можем да спечелим от усредняването на данъците — отрони Ал, който знаеше какво е да си останеш професионалист, да отмахнеш личното любопитство, да не се питаш какво се е случило на Елин. — Това е данъчно облекчение за хора, които са имали непредвидени харчове — обясни той. — Като теб.

— Като мен? Искаш да кажеш, че има и други?

Елин се почувства поуспокоена както от това, което казваше Ал, така и от разсъдливия му тон.

— Естествено — усмихна се Ал. — Всъщност повечето от клиентите ми...

— Всички тези знаменитости твои клиенти ли са? — попита Елин като имаше предвид фотографиите.

Ал кимна.

— Между другото счетоводството е само малка част от работата ми напоследък. Работя като агент на много хора, преговарям от тяхно име за договорите им. И като финансов мениджър. Аз се грижа за парите им, влагам ги, плащам им сметките. Повечето ми клиенти са хора твърде заети с кариерата си, за да се занимават със собствените си финанси.

— Звучи интересно. — Елин беше заинтригувана. Тя чувстваше въодушевлението на Ал, докато той говореше. И си спомни въодушевлението, с което Фил отваряше всяка нова сметка. И въодушевлението на Лу, когато създаваше „Ийгъл“. И въодушевлението на Уилсън през деня, когато бе спечелил трима нови клиенти.

— Много ми харесва! — каза той. — Никога не съм бил пощастлив! — Той имаше предвид — професионално; в личен план животът му вървеше към пълен провал и той не знаеше какво да прави.

— Някога и аз се чувствах така по отношение на „А ла карт“ — спомни си изведнъж Елин. — Първия път, когато изкарах сто долара, събудих децата посред нощ! А на първото увеселение на което захранвах сто души се мислех за Свъръжена!

— Така си е било — каза Ал. — Ти свърши чудесна работа с „А ла карт“. Малцина мъже биха могли да изградят такъв успешен бизнес, ако трябва да започват от нулата.

— Наистина ли? — попита Елин; никога не бе мислила за това преди; гледаше на „А ла карт“ като на нещо, което *трябва* да създаде, за да издържа децата и себе си, докато не се омъжи отново. — Дори при скромна година като миналата?

— Дори при скромна година като миналата — потвърди Ал. — Бизнесът си има спадове и възходи.

— Като хората, които го въртят? — попита Елин.

Разсъжденията на Ал и собствените й, внезапно нахлули спомени, накараха Елин да се почувства по-добре. Тя започна да гледа на своето оттегляне от „А ла карт“ като на временно, като на обратимо.

— Като хората, които го въртят — каза Ал и захвърли професионалната си броня, за да може да се запита какво ли е ставало

с живота на Елин през годините, през които не я бе виждал.

Струваше му се, че всички, които познава, минаваха през едни или други катаклизми. Хиляда деветстотин шейсет и осма година беше година на обществени катаклизми — убийствата на Мартин Лутър Кинг и на Робърт Кенеди; бунтове в големите градове; решението на президента Джонсън да не се кандидатира отново; протестите против войната във Виетнам. Нацията се гърчеше и агонизираше в спазми на насието. И личният живот на хората не бе имунизиран против разпадане — изглежда всяка втора двойка се развеждаше; всеки ден излизаха ужасяващи хроники за хора, ограбени посред бял ден; младежи — младежи, които Ал познаваше от деца — отиваха в затвора за политическите си убеждения, присъединяваха се към странни религиозни секти, изгаряха мозъците и нервните си клетки с наркотици. Сякаш никой не беше избягал от това. Но той се опомни и се върна към работата:

— Ще подготвя дължимото и ще ти се обадя за подпис. Ще го имаш след седмица-две.

— Благодаря, Ал — промълви Елин като си мислеше колко е мил Ал.

Тя искаше да срещне някой като него, но знаеше, че ако го срещне, той няма да я привлече. Привличаха я само обаятелни мъже, вълнуващи мъже, мъже, които я *измъчваха*.

— Елин! Елин Дърбън!

Елин се спря в елегантното фоайе и се усмихна предизвикателно, като се опитваше да си спомни коя беше тази жена и къде я бе срещала.

— Елин! Ти не ме позна! Аз съм Гейл Шелдрок!

— О! Гейл! — каза Елин и се опита да потисне шока си.

Докато се мъчеше да види някогашната Гейл в новата Гейл, тя си спомни деликатната ѝ хубост, лъснатите и подходящи си дрехи, изтънчения нюйоркски вид, на който Елин винаги се бе възхищавала. Тази Гейл носеше косата си невчесана и нефризирана в отблъскващо полуафро, което почти загробваше дребните ѝ черти. Нямахше никакъв грим — ни следа от червило, молив или руж — беше с тениска, без

сутиен, с безформен чифт работнически джинсови панталони. Единственото ѝ бижу беше значка „Женска стачка за мир“.

— Току-що идвам от кабинета на Ал — каза Елин и си помисли, че не е виждала Гейл от осем години. — Как си?

— Чудесно! *Сега* — каза Гейл. — След всичките тези години на пеленки, разходки с колата и съществуване в ролята на опора, най-после започвам да разбирам коя *всъщност* съм аз. Реших да си взема диплома за счетоводител и да навляза в практиката.

— Ал сигурно е въодушевен — каза Елин като си спомни мечтите на Ал да споделя кабинета си със своята жена, като си спомни колко уплашена бе Гейл от провал на изпита — толкова уплашена, че накрая дори не се бе явила на него.

— Не с Ал! С една жена от моята група за повдигане на съзнанието. Тя се връща в училище да си вземе дипломата по право! — Гейл сияеше от възторг и Елин успя да зърне хубостта, която си спомняше у нея. — Вече започнах да взимам курсове в „Пейс“. Но, Елин, исках да ти кажа колко често съм говорила за теб в моята група. За това, как си се захванала със собствен бизнес! За това, колко добре печелиш! Та ти си една от нашите героини!

— Аз? — попита изумена Елин. — Героиня?

— Да! — възкликна Гейл. — Защо трябва да оставяме на мъжете да определят героините? Те виждат в жените само девственици, ложета или почитащи героя изтривалки на прага. От сега нататък жените сами ще определят своите героини — интелигентни, компетентни, настоятелни, успяващи, сложни, напълно завършени човешки същества. Ето *това* е героиня!

— И ти такава ли ме виждаш?

— Не само аз — каза Гейл, — но всички жени от групата.

И не само Гейл и жените от нейната група, а и жените от цялата страна.

Защото съзираният през мъгла образ на новата жена, който току-що се бе мярнал пред очите в началото на шейсетте, беше сега портрет в цял ръст. Жените бяха започнали да се интересуват от политика. Националната организация на жените беше основана през 1966 година, за да постигне *истинско равноправие за всички жени в Америка...* И

Женската стачка за мир организираше антивоенни походи, участваше групово в кампании, в антивоенни бдения и в протести против бомбардирането на Северен Виетнам.

Филми като „Весело момиче“, „Най-хубавата част от мис Джийн Броуди“ и „Рейчъл, Рейчъл“ показваха жени с повече в главата, отколкото само да ловят и/или да угаждат на мъжете. На книжните лавици страхотно популярните романи на Джаки Сюзан^[1] показваха, че макар жените да желаят любов, те също така се напрягат и борят за кариера. Дебютира списание „Мис“, а женските страници във вестниците отхвърлиха еднотипните рецепти за диети, модни кройки и бележки за обществени прояви и отпечатваха злободневни статии върху абортите, еднаквото заплащане за еднакъв труд, сексуалните злоупотреби на работното място и психологично ориентирани статии върху самооценката и женския страх от успеха. Към края на десетилетието телевизията печелеше много зрители, когато Мери Тайлър Муър играеше ролята на новинарски продуцент (вместо на секретарка) по телевизионната станция на Минеаполис.

Жените, които бяха женствени и стеснително кротки толкова дълго, сега говореха на висок глас; и ако понякога отиваха твърде далеч, добре е да се проумее, че дълго погребваният гняв, отпусти ли се, е вулканичен.

Елин добре беше преболяла своята собствена ярост и през следващите няколко дена тя се замисли над новооткрития феминизъм на Гейл и над енергията и решителността, която той й даваше. Замисли се над вълнението, което мъжете дето познаваше, изпитваха от работата си — и над вълнението, което самата тя бе открила в нея. Замисли се и над преобразението на Ал, след като се бе преместил от потискащото стайче на „Кули & Хайзър“ в тези внушителни кабинети, където вършеше важна работа за богати клиенти. Сега той се обличаше като директор и му стоеше добре; излъчваше самоувереност, която очевидно извираше отвътре.

Какво имаше да покаже тя за през същото това време?

Живееше в същата къща и макар все още да я обичаше, тя, къщата, страшно се нуждаеше от боядисване и от здраво почистване. Освен някои вдъхновени от Уилсън прищевки — италианска кожена

чантичка, дреха на известен моделиер — тя все още носеше неназрапващи се дрехи на средни цени, които Фил така недолюбваше, като се страхуваше да харчи пари за себе си, понеже нямаше увереността, че ще продължи да ги заработва. Тя всеки-всеки месец се тревожеше за сметките по същия начин, както се тревожеше малко след като Фил бе умрял. Все още изпадаше в депресия всеки път, когато се появяше неочаквана сметка от доктора или неплануван, но необходим ремонт на къщата. Успяла бе да спести достатъчно за образованието на децата в отделен влог, но имаше по-малко от три хиляди долара на собствена сметка и никакви други спестявания.

Какво би било, ако беше работила, ако истински беше работила през изминалите осем години? Какво би било, ако беше вземала себе си, бизнеса си насериозно? Ако беше гледала на „А ла карт“ като на кариера, а не като на заместител, като на нещо, което да държи на повърхността нея и децата ѝ, докато наоколо не се завърти мъж? Какво би било, ако беше вложила в „А ла карт“ същата енергия, която бе вложила във връзката си с Уилсън? Може би и тя щеше да е на върха на света, вместо да крета месец след месец. Може би щеше да се чувства осигурена — поне финансово. Защото когато Уилсън я бе напуснал, Елин бе почувствала двойна загуба. Беше загубила не само мъж, когото бе обичала, но и работа, която я удовлетворяваше много повече, отколкото си даваше сметка. По отношение на мъжа не можеше да направи нищо. По отношение на работата би могла.

И сега, когато Елин внушаваше на Бренда колко важно е за една жена да си изкарва сама хляба, тонът ѝ бе променен: Трудът не беше вече гибелно наказание, а предизвикателна възможност.

През пролетта и през лятото Елин приемаше всяка работа, която ѝ предлагаша; тя уреди седмична реклама в „Уестчестър рекорд“; изпрати още веднъж покани по пощата на своите колективни клиенти и за първи път изпрати по пощата покана на всеки клиент, за когото някога е готвила храна, взимана от дома ѝ, или чието тържество е захранвала, без значение колко голямо. До есента вече не можеше да паркира колата си в гаража, защото гаражът беше пълен с консерви домати в щайги, с вносен зехтин, с торби брашно и захар, с каси швейцарския шоколад, който тя използваше за своите трюфели и

сладкишчета, с чували лимони, портокали и лук, с още два хладилника втора ръка, които трябваше да купи за допълнителни провизии. За шест месеца пълно ангажиране „А ла карт“ бе пораснал отвъд етапа на стайната индустрия, която Елин би могла да ръководи направо от кухнята си.

Тя се озова в точно същото положение, в което се бе оказал Уилсън. За да се погрижи за разрастващия се бизнес, й трябваше повече пространство. Много повече пространство. Имаше два избора: да намери нещо под наем или да построи нещо свое. Наемането би било по-евтино в кратка перспектива, но Ал изтъкна, че структурата на данъчното облагане благоприятства притежаваното повече от наетото.

За Елин беше не по-малко важно, че ако притури професионална кухня към къщата, тя ще може все още да прекарва повечето време там. Следващата година Дани отиваше в колеж. Тази година значеше много за Елин.

Оказа се, че решението да наеме или да застрои площ не беше никакво решение. Новата кухня беше необходимост — както и заемът на пари, с които да я построи.

— Мисис Дърбън, радвам се да ви видя. И мистър Дърбън ли е на път? — попита bankerът, тънка, суха, сива, могъща църковна мишка зад махагоново бюро.

Титлата му беше вицепрезидент. Тъй като Общинската търговска банка имаше шейсет и седем вицепрезиденти, титлата не означаваше кой знае какво, но Елин не знаеше това. Тя беше впечатлена и доста изплашена. *Банки* бяха отнели бакалницата на баща й от него; *банки* бяха съсипали живота му — и нейното детство.

— Мистър Дърбън е мъртъв — измънка смутена Елин.

— О, съжалявам. — Bankerът изглеждаше объркан. — Мисля, че един заем трябва да се обсъди... — Той разлисти някакви документи.

— Да — каза Елин. — Искам да заема пари, за да построя професионална кухня. Аз съм доставчик на готови ястия.

— Разбирам — кимна bankerът, който се държеше обаче така, като че ли изобщо не разбираше. — Но кой ще подпише договора за заема?

— Аз — натърти Елин. — Вижте — тя махна с ръка към молбите, — подписах молбата и попълних формулярите. Елиновият „А ла карт“ е мой бизнес. Аз съм Елин.

— Но ние имаме нужда от някого, който да носи отговорността — възропта несигурно мишката, на чиято плакетка бе изписано името му: Едуин Гарън.

— Аз нося отговорността — тръсна Елин като не можеше да проумее защо Едуин Гарън не разбира от чист английски. — Аз ви дадох всички факти и сметки, оценката на договарящия се, кривата на собствените ми заплатки.

Елин беше горда от това, колко делово и поверително звучеше — и се чувстваше. Ал ѝ бе казал точно какво да направи, за да подаде молба за заем, бе изчислил всичко вместо нея и дотук всичко вървеше чудесно. Общинската търговска банка беше одобрила условно молбата ѝ за заем от двайсет хиляди долара, които ѝ бяха нужни, за да вдигне кухненска пристройка към къщата си. Беше дошла в банката да подпише окончателните документи.

— Мисис Дърбън, не можем да ви дадем заема само срещу вашия подпис. Ще ви трябва поръчител. Имате ли съдружник? Кой ви даде парите, за да подхванете своя бизнес? Вероятно той би поръчителствал.

Едуин Гарън само се опитваше да помогне.

— *Никой* не ми даде пари, мистър Гарън. Сама основах „А ла карт“. С мои собствени пари — каза Елин като позволи на раздразнението да се усети в гласа ѝ.

— Разбира се. — Изражението на Едуин Гарън беше озадачено. — Но въпреки това изискваме още един подпис. Това е политика на банката. Трябва ни някой, който да поеме отговорност — отново каза той като наблегна на думата *отговорност*; на Елин мишката започваше да ѝ прилича на плъх.

— И смятате, че аз *не мога* да нося отговорност? — попита Елин. — Започнах с „А ла карт“ от нищо и го превърнах в печелившо предприятие. Съвсем сама. И отгледах децата си. Съвсем сама. Изплатих дълговете на починалия си съпруг. Съвсем сама. А вие намекувате, че не мога да нося отговорност!

— Сигурен съм, че сте свършила достойна за възхищение работа, мисис Дърбън — продължи да усуква Гарън. — Но банката не

се интересува от това как сте започнала бизнеса си или колко добре сте отгледала децата си. Ние се интересуваме от даването на заеми и от наличието на отговорни хора, които да ги подпишат. — Сетне гласът му стана мъничко по-дружелюбен. — Повярвайте ми, нямам нищо лично против вас, мисис Дърбън. Не е някакво отношение към вас или към вашите способности. Може би баща ви ще подпише? Или брат ви?

Елин горчиво се засмя.

— Мистър Гарън, баща ми е мъртъв. Той беше беден човек. Брат ми преподава в училище и има да издържа три деца. Аз съм богаташката на семейството.

Елин грабна папката с документите си. Хич не беше чудно, че такива като Гейл Шелдрок бяха толкова ядосани — и такива като Елин Дърбън!

Докато излизаше от кабинета на Едуин Гарън, той все още говореше:

— Може би бивш работодател. Виждам, че сте работила в сладкарски магазин...

Елин се спря на прага и се извърна:

— Мистър Гарън, за ваше сведение, в света се извършва революция. Няма да можете да се отнасяте повече с жените така, както се отнесохте с мен. И то много скоро!

Той я погледна, мишото му лице беше като бял лист.

Имаше и други банки по света, но никоя от тях, уви, не беше просветена от Общинската търговска банка. За късмет имаше една — само една-единствена! — *Райнхарт Естес*.

[1] Джаклин (Джаки) Сюзан (1918 — 1974) — американска авторка на популярни романи, между които и „Долината на куклите“. — Б.пр. ↑

19.

Райнхарт Естес беше пруски перфекционист. Той беше президент на компания, която внасяше разнообразен асортимент от чудесни швейцарски продукти — ръчни часовници, прецизни писала, дамаски. Когато получи сърдечен удар на четирийсет и две годишна възраст, неговият доктор му препоръча да си купи местенце в провинцията, където би могъл да отдъхва през почивните дни.

Райнхарт купи сто и петдесет акрова необработвана ферма в областта Дъчис. Трябваша две години и трима дизайнери по интериорите, преди стопанската постройка от седемнайсети век да бъде възстановена така, че да го удовлетворява. Той превърна обора в балетно студио за дъщеря си от своя първи брак, построи плувен басейн, къща за хазартни игри, тенискорт и конюшни; и когато бе построил толкова, колкото можеше да построи, му доскуча. След като не остана нищо за доусъвършенстване, Райнхарт изгуби интерес към фермата си.

Когато взе да говори, че иска да я продаде, жена му (третата), която лека-полека бе обикнала фермата, му каза, че просто трябва да си намери нещо друго, което да го заинтересува. След вечеря в „Павилиън“ и спор с Анри Суле около това, че американските пилета още не могат да се сравняват с френските домашни птици, които се отглеждат в Бресе, той реши да отглежда най-добрите домашни птици в Съединените щати. Трябваша му седем години грижи, опити, провали, трима експерти по домашните птици, батальони от съветници от училището по селско стопанство в Корнел и десетки съчетания на хранителни съставки, за да бъде пръкнато най-хубавото пиле.

Месните пазари на „Шамборд“ и „Туенти уан“, „Суле“ и „Ривър кльб“, „Фор сийзънс“ и „Лоубелс“ на „Медисън авеню“ до един станаха негови клиенти. Елин прочете за пилетата на Райнхарт в списание „Гурме“ и реши, че трябва да ги има. Не само че не харесваше Бърни Аркин, но и не си падаше много по неговите безвкусни бройлери. Тя отиде с колата до Дъчис и се представи.

— Имам фирма за доставка на ястия и искам да купувам от вашите пилета — обяви тя на Райнхарт.

Седяха в съвършено възстановена дневна с оригинално дюшеме, прозорци с оловни стъкла, редки столове в стил „Куин Ан“, безценна маса „Уилям анд Мери“ от Изрейъл Сак, избеляла черга и оригинална камина, достатъчно голяма, за да се опече в нея цял овен.

— Мисис Дърбън, много хора искат да купуват от моите пилета. Всъщност има записвания, опашка — осведоми я Райнхарт.

Той беше съвършен като стаята. Със синьо дълго сако, светложълта риза, изящно притегнато шалче, изглеждаше така, сякаш е на вечеря в „Балморал“. Докато говореше, Райнхарт откъсна един непоносимо-недокрай-съвършен лист от червена роза в сребърен бокал „Ривиър“ и го смачка между пръстите си. Фиксира Елин с неръждаващо стоманените си сиви очи и запита с равнодушна, съвършена вежливост:

— Какво ви кара да мислите, че ще искам да ви продавам от моите пилета?

— Не всеки може да отиде във „Фор сийзънс“, мистър Естес, но ако продавате на мен, много повече хора ще хапнат и ще се насладят на вашите пилета. Техните отлични качества и тяхната слава ще се разпространят отвъд сегашния много тесен кръг.

— Доста логично — кимна Райнхарт, — а обикновено не очаквам логика от жена. Не знам дали ще реша да ви продавам или да не ви продавам. За да взема решение има няколко изисквания: ще трябва да опитам гозбите ви. Трябва да знам как възнамерявате да представяте моите пилета. Ще искам лични препоръки — две стигат — и финансови препоръки. Банкова препоръка и може би бизнес препоръка. От някого, с когото сте правила бизнес най-малко две години. Ясно ли е? *Съвсем ясно?*

Елин кимна, горда, че лицето ѝ не бе трепнало. Тя искаше само да купува пилета, а не диаманта Хоуп^[1].

След като Елин представи препоръките, които Райнхарт искаше, и образците пилешки гозби получиха одобрението му — *poulet au salvados*^[2], за да покаже пилето на фона на сметанов сос, *pollo al ajillo*^[3], за да го покаже на фона на силен чеснов сос, и направо пиле в тенджерата, за да го покаже в най-простия вариант — Райнхарт се съгласи да ѝ продава от своите пилета.

Имаше, разбира се, и условия:

— Най-малката заявка е дващест и четири броя. Не ми е изгодно да коля и да доставям по-малко. Плащането е в брой до десет дена. Най-голямата заявка е шейсет пилета, защото това е максимумът, с който можем да се справим, без да смъкваме високото качество. Разбирате ли условията?

— Напълно — кимна Елин, докато се чудеше какво ще прави през седмиците, когато ще ѝ трябват по-малко от дващест и четири пилета, и през седмиците, когато ще ѝ трябват повече от шейсет.

— Добре — отрони той и после абсолютно ошашави Елин като я покани на вечеря; заинтригувана и развълнувана, тя прие.

Райнхарт я заведе в „Павилиън“, където с тях се отнасяха като с кралски особи. Дори Уилсън не бе обслужван с такава почит. След вечерята, на път за Ню Роучел, в ролс-ройса с шофьор, Райнхарт взе ръката на Елин:

— Прекарах прелестна вечер — каза той. — И бих искал да се видим пак. Но преди да го направим, смятам, че трябва да се любим. Да видим дали сме съвместими.

Нищо чудно, че се бе развеждал четири пъти. (Съпруга Номер Три се бе отказала през седемгодишната битка за Съвършеното Пиле; Номер Четири изтрая шест месеца, а прекара четири години във възстановителни психоанализи.)

— Мисля, че ще е по-добре, ако запазим взаимоотношенията си делови.

Отговорът на Елин беше толкова официален, колкото и предложението на Райнхарт. Тя се питаше дали Райнхарт ще се откаже да ѝ продава пилета, понеже тя му е отказала да легне с него. Неговото предложение я накара да се почувства така, като че ли трябва да премине още един от неговите тестове. Беше учудена, че тоя път не иска препоръки.

— Щом така предпочиташ... — спокойно каза той. — Ти си много привлекателна и аз много бих искал да се любя с теб. Но ако не искаш... Е, харесвам жени, които знаят какво искат.

Което даде на Елин изхода, който търсеше:

— Онова, което наистина искам, е да доставя ястията следващия път, когато се забавляваш.

— Всичко зависи от теб — каза Райнхарт по телефона шест седмици по-късно, след като ѝ бе казал, че дава прием с вечеря за двайсет души — и че е решил да ѝ позволи да осигури трапезата. — Освен че основното ястие трябва да е пиле, а десертьт — шоколад. Швейцарски шоколад.

Разбира се, помисли си Елин, плюс още нещо: и последната подробност трябваше да е най-малкото съвършена.

Райнхарт бе изградил своя бизнес от нищо. Започнал бе като помощник в едно бижутерско магазинче, в което се продаваха фини швейцарски часовници на модната цюрихска „Банхофштрассе“. После в бърза последователност той работи за „Адемар-Пиге“, после за Швейцарския часовникарски съвет, а после за Швейцарския търговски съвет, който рекламираше швейцарски изделия по целия свят. Когато му се удаде възможност да закупи разпространителските права за Съединените щати и за Канада от бившите си работодатели в „Адемар-Пиге“, той го направи.

Премести се в Манхатън, разведе се с първата си жена, мила цюрихска красавица, ожени се за втората си, извратена бостънска развратница. Той енергично представяше, рекламираше и продаваше висококачествени часовници „Адемар-Пиге“ и прибави на ход престижните „Вашерон Константин Женев“.

Хаус във Айлберг, тъкачи на световноизвестни декоративни и облицовъчни дамаски, не пасваше особено на бижутерската империя на Райнхарт, но когато фрау Айлберг, вдовица на основателя на фирмата, помоли Райнхарт да купи компанията през 1959 година, той го направи — най-вече от признателност към семейството на Айлберг, когото познаваше от дете.

Райнхарт привнесе същия енергичен перфекционизъм, който бе развил спрямо всичко, което правеше, та компанията и нейният престиж се разраснаха неимоверно. Но през шейсет и осма на Райнхарт бе предложена най-голямата възможност в живота му. И му трябваша пари — много пари — за да се възползва от нея.

Карл Щорц беше най-големият конкурент на Райнхарт. Щорц владееше разпространението в Съединените щати и в Канада на три

върховни марки швейцарски часовници: „Жерар-Перего“, „Бом & Мерсие“ и „Пиаже“.

През есента на шейсет и осма Карл бе отишъл на доктор за обичайния преглед. Обичайният рентген разкри, че Карл — който не бе изпушвал и една цигара през живота си — има рак на белия дроб. Можеше да се оперира, но операцията беше сериозна и много рискована.

— Ако умра — бе казал Карл на Райнхарт, докато ядяха raclette^[4] и лучена туршия, — искам вдовицата ми да наследи пари, не главоболието да управлява бизнес. А ако оживея, искам да се наслажда на остатъка от живота си... Всяка година садя жълти нарциси през ноември — продължи той. — Всеки април ми се струва, че съм длъжен да бъда в Швейцария. Ни веднъж не съм виждал нарцисите си цъфнали, а искам. Работата е там, че искам да продам „Карл Щорц Инк“, преди да ида в болницата. И искам да го продам на теб, Райнхарт. Ти си единственият човек, когото познавам, дето ще се отдаде на часовниците ми със същата любов, която съм им давал аз.

Цената на Карл за компанията беше три и половина милиона долара — петдесет на сто в брой, останалите петдесет на сто — на изплащане за двайсет години от печалбите — нито евтино, нито прекомерно. Цената на Карл — като самия Карл, като Райнхарт — беше абсолютно честна за изделия с безкомпромисно качество.

Предложението на Карл беше шансът на живота му. Ако Райнхарт купеше „Щорц“, той щеше да има изключителните права да разпространява най-търсените часовници в света по целите Съединени щати и Канада — истинско съкровище. Но Райнхарт трябваше да намери налични, а начинът да ги намери, беше да продаде „Айлберг“ — компания, която сега повече от всякога беше сякаш извън Райнхартовото царство от фини часовничета.

Той искаше да намери купувач, подходящия купувач, перфектния — като самия него — купувач. Купувачът трябваше да бъде напълно честен и почтен, някой, който разбира от качество, някой, който знае как да ръководи бизнес от висока класа. След проучване, което обходи цялата домашно-мебелна индустрия, Райнхарт намери перфектния купувач. Името му бе Луис Суан. Перфектната вечеря щеше да е перфектното място за перфектната сделка.

[1] Хоуп (Надежда) е може би най-големият диамант в света; пази се в Музея по естествена история на САЩ. — Б.пр. ↑

[2] Poulet au calvados (фр.). — Пиле по калвадоски. — Б.пр. ↑

[3] Pollo al ajillo (исп.). — Пиле с чесън. — Б.пр. ↑

[4] Raclette (фр.). — Швейцарско ястие от топено сирене и картофи, подобно на познатия у нас огретен. — Б.пр. ↑

20.

— Мисис Дърбън, фурната не пали — каза Габи, помощничката на Елин.

— Сигурно горелката е излязла от строя — отвърна Елин, докато хвърляше последен поглед на тава пушена съомга с копър, преди да изпрати другата си помощничка, Джаник, да я даде на сервитьорите.

Самата Елин никога не напускаше кухнята по време на забава. Като генерал, тя ръководеше битката далеч от бойните линии, и дори всред гостите да бе кралицата на Англия, Елин нямаше да научи.

— Вземи кибрит и я запали. Но внимавай!

— Пак не ще — осведоми Габи няколко секунди по-късно, докато в просторната кухня на Райнхарт се носеше слаб мирис на сярата от палените клечки.

— Нека аз опитам — предложи Елин и взе кибрита. — Докато го правя, занеси скаридите!

— Фурната ти е развалена — каза Елин на Райнхарт след малко.

— Не е възможно. — Той беше раздразнен, че Габи го вика в кухнята точно когато разказваше на Лу Суан за копринената дамаска, която Белият дом току-що бе поръчал на „Айлберг“ за овалния кабинет на президента.

— Аз не търпя техника на която не мога да разчитам — добави той; как смееше *негова* фурна — някаква си фурна — да не работи!

Елин му подаде кибрит.

— *Ви*е я запалете!

Райнхарт грабна кибрита от нея, бесен заради притеснението, заради фурната, заради некадърниците, които не можеха да я запалят.

Студените ордъоври нямаше да са проблем, замисли се Елин, докато наблюдаваше как Райнхарт се пъне да наложи волята си на горелката: съомгата, скаридите в сос с аквавит^[1], белите гъби в кисела горчица, студеният хайвер.

Ами топлите ордъоври? Gougeres? Малките топчета месо с кимион? Рокфортското mille-feuille^[2]? Ами — сърцето й затупа, устата

й пресъхна — приготвените poulet au calvados, цели девет и половина килограма?

— Надявам се, че имате мили съседи — каза Елин на Райнхарт, когато с вледеняващи ругатни най-накрая той се предаде, — чиято фурна работи.

— Блумбъргови — сети се той. — Те са собственици на фермата в съседство.

В съседство значеше десет минути с кола.

Трябваше петнайсет минути да се препакова храната и да се натовари колата. Още десет да се откара до Блумбъргови. Още десет да се стопли фурната им. Още двацет да се стореци всичко. Още петнайсет да се опакова отново и да се натовари пак, десет да се откара до фермата на Естес, петнайсет да се разопакова и да се подредят подносите и чиниите.

Общо разкарването *в съседство* отне час и трийсет и пет минути. Час и трийсет и пет минути за гостите да си получат трето и четвърто питие без нищо за ядене, освен леките студени ордъври. Час и трийсет и пет минути, за да се ожесточи апетитът на всекиго.

Елин работеше като луда, припряна, щура, тревожна, потна.

Джаник сервира първите подноси с топли ордъври — *gougeres* — и мигновено се върна в кухнята.

— Те унищожиха тези предястия! — възкликна тя вцепенена от скоростта, с която бяха опустошени подносите.

Елин отмахна кичур коса от челото си и се опита да не мисли за катастрофата, която приближаваше. Каза на Джаник и Габи да поднесат вечерята, докато тя остана в кухнята и правеше всичко възможно да опази вторите ястия топли върху четирите горни котлона. Тя чупеше пръсти и се надяваше да има достатъчно храна, която да задоволи стимулирания с алкохол апетит на гостите, чиято вечеря бе поднесена с час и половина закъснение.

Нямаше.

— Вечерята беше катастрофа! *Ти* беше катастрофа! — Райнхарт плюеше думите като хрочки. — Ти ме унижи пред гостите ми. И съсипа бизнес сделка! Струваш ми стотици хиляди долара!

— Не беше моя вината, че фурната ви е развалена — възрази Елин, крайно вбесена от неговите обвинения. — Направих всичко, каквото можах...

— Ти беше тук по една-единствена причина — продължи Райнхарт, като пренебрегна думите ѝ: — да стотвиш храна за гостите ми. Работа, за която *ти* помоли. Аз няма, уверявам те, да платя за тази катастрофа. Спирам плащанията по тази сметка.

С това той се завъртя и напусна кухнята. Двукрилата врата се полюшваше напред-назад тихо, обвинително. Несправедливо.

В очите на Елин бликнаха яростни сълзи и тя ги избърса с опакото на ръката си като размаза грима си. Черни вадички обкръжиха очите ѝ, а тя стоеше в кухнята и ѝ идеше да убива. Вместо това напълни кофа с вода и прах, взе гъба от стаичката на метачките и започна да чисти пода. Щеше да изхвърли беса си във водата, сапуна и добрата стара мръсотия по лактите. Тя чистеше като нападаше пода, сякаш беше Райнхарт, и дори не усети, че двукрилата врата се отвори.

— Аз харесах вечерята.

Гласът беше халюцинация. Стоманено-кадифена халюцинация. Елин си помисли, че ѝ се причуват разни неща. Помисли си, че ѝ се привиждат разни неща... мираж в кухнята на Райнхарт Естес.

— Всъщност *страшно харесах* вечерята. Най-добрата проклета вечеря, която някога съм ял!

— Лу Суан! Какво правиш тук? — Елин спря по средата на търкането като внезапно си даде сметка, че гримът ѝ се е размазал по цялото лице; навярно приличаше на нощна мечка!

— Смазвам си оръжието — каза Лу с глас, от който Елин винаги я побиваха тръпки; беше свеж, чист и красив като филмова звезда с вечерното си сако, сякаш цяло поколение бленувани любовници се бе въплътило в един мъж. — Райнхарт има нужда от пари. Иска да купя една от компаниите му.

— И вечерята беше част от стратегията му на продавач? — попита Елин, която започваше да разбира гнева на Райнхарт.

Той, разбира се, не ѝ бе доверил целта на вечерята. Клиентите по принцип не го правеха, освен ако не е нещо като сватосване или годеж.

— Аха — подхвърли Лу; Елин си даваше сметка за потното си чело, за лъщящия си нос, за размазания грим, за червилото, което бе избледняло преди часове, всичко това — безмилостно подчертано от

високоволтовото флуоресцентно осветление в кухнята. — Искан да ми продаде компания, наречена „Айлберг фабрикс“. Решил е, че съм приемлив купувач. Даде тази вечеря, за да ми покаже каква чест ми оказва. И да вдигне цената. *Високо* — обясни Лу. — Тъкмо ми казваше, че лейди Бърд Джонсън току-що си е поръчала дамска от „Айлберг“ за завесите на Овалния кабинет. Беше девет и половина и още никой не бе хапвал. Казах му, че се надявам да е ръководил „Айлберг“ по-добре, отколкото ръководи вечерята.

Елин извъртя очи към небето като си представи как е реагирал Райнхарт на това.

— Нищо чудно, че беше толкова бесен! — каза тя и се върна на пода.

— Тогава още не знаех кой готви — рече Лу. — Съжалявам, ако съм те прецакал. Просто си търсех повод.

— Май си го намерил — отвърна Елин като продължи да чисти.

— За бога, ще хвърлиш ли най-последна тази бърсалка! — Лу я издърпа от ръцете ѝ, преди тя да отрони и дума. — Развалената фурна не беше твоя вина. Ако спрем да ти плаща, ти не му дължиш нищо повече. Нека си изчисти сам проклетата кухня!

— Но аз винаги съм оставяла кухнята на клиентите съвършено почистена! — упорито каза Елин. — Спазвам много строго това правило.

— Ти си създаде правилото, ти можеш да го нарушиш — каза Лу и пое ръцете ѝ в своите, като не ѝ разрешаваше да докосне гъбата или кърпата за попиване, или планината от тенджери и чинии в мивката.

— Но аз не искам да му давам възможност да каже, че съм си заминала, без да съм си свършила работата докрай. Не искам да наливам масло в огъня — настоя Елин, полуосъзнаваща в своята убийствена умора, че това е вече извратеност.

— Не се безпокой за Райнхарт! — каза Лу и знаеше какво говори; с баща като Макс, Лу знаеше много добре как да се оправя с невъзможни хора — кога да устоява, кога да се бунтува, кога да предумва, кога да казва едно, а да върши друго; след Макс Райнхарт беше работа за аматьор. — Точно сега е накокошинен, но той повече лае, отколкото хапе. Ще го превъзмогне.

— Но ще каже на всички, които познава, да не ме наемат — възрази Елин.

— Мамка му! Той не е Бог. Макар че понякога се обърква и си мисли, че е. Хайде! Измий си ръцете и лицето и си сложи малко червило. Ще те изведа за по едно питие. Заслужаваш го.

— Шампанско? — учуди се Елин, когато сервитьорът отвори „Мос“.

Седяха на ъглова маса в облицования с дърво бар на близката странноприемница „1770“. В камината пукаше огън, снежинки мигаха зад прозореца, смъглени светлилки горяха върху червените покривки, в отсрещния ъгъл седеше двойка с преплетени ръце, прилепнали глави, усмихваха се, шепнеха и от време на време се целуваха.

— Естествено! — каза Лу.

— По какъв случай?

„Магия“ — беше думата, което прехвъркна през ума на Лу.

— По този случай — каза той, — че скоро ще купя „Айлберг фабрикс“.

— Но Райнхарт мисли, че сделката е провалена — възрази Елин, докато сервитьорът наливаше шампанското. — Той ми каза, че му струвам хиляди долари. *Стотици* хиляди долари.

— Прав е! — въодушеви се Лу. — Той мисли, че сделката е провалена, понеже аз искам той да мисли така. Погледни от тази страна, Елин. Може би тази вечеря *струва* на Райнхарт неколкостотин хиляди долара. От друга, аз спестявам неколкостотин хиляди долара.

През мъглата на своята изнемога и прекалената си впрегнатост в собствения си сблъсък с Райнхарт, Елин започна да провижда посланието.

— Аз съм решен да купя „Айлберг фабрикс“ — продължи Лу. — Не бях сигурен до тази вечер. Боях се, че е твърде голяма стъпка, твърде скъпа. Но не и сега. Сега вече мога да я купя на цената на Лу Суан... не на цената на Райнхарт Естес. Благодарение на *теб!*

На усмивката *хванах-го-изкъсо-където-трябваше* върху лицето на Лу Елин отговори с усмивка *така-му-се-пада-на-негодника* върху своето лице.

— И когато го купя — заключи Лу, — познай кой ще достави яденето за официалното разгласяване?

Лу и Елин вдигнаха чаши, поздравиха се за победата, разсмяха се; двамата се чувстваха така, сякаш бяха минали два часа и половина, откак за последен път се бяха срещнали... а не две и половина години.

Тържеството в чест на закупуването на „Айлберг“, с неговите швейцарски fondue^[3] и raclette и с потопените в шоколад — потопени в швейцарски шоколад! — ягоди с дръжки, беше голям успех.

— Дори Райнхарт го призна — с усмивка каза Лу на Елин на другия ден.

И когато „Ийгъл пейнтс“ представи на празненство за журналистите нова серия тапети, съгласувани производни на „Уилямсбърг“, Елин сътвори букет от източни морски специалитети: минихапчици от раци, варени стриди, бухтички с „Върмонт“ и сирене „Чедар“, югоизточни печени миди, сладкиши от черни боровинки, царевични пръчки и пенсилвански наденички със сос от горчица и хрян.

— Как, по дяволите, направи това в онази твоя кухня? — попита Лу, когато празненството свърши.

— Трудно — отговори Елин. — Истината е, че ми трябва истинска кухня с професионално обзавеждане.

— Тогава защо не си построиш?

— С какво? Ще струва двайсет хиляди долара — каза Елин. — Аз ги нямам, а банките, изглежда, не искат да заемат на жени.

— Двайсет хиляди? — попита Лу.

Елин кимна и му показва предварителните оценки, които бяха в портмонето ѝ.

— Ще ти трябват повече от двайсет — каза Лу като прегледа набързо цифрите.

— Повече!? — възкликна Елин.

Бог знае защо, тя бе чувствала някаква плахост да моли за двайсет назаем. Досега парите бяха за нея най-мъчната част от въртенето на бизнеса. Да мисли за суми над неколкостотин долара все още ѝ тежеше, а двайсет хиляди долара бяха за нея астрономично количество пари през шейсет и осма, когато четвъртинка мляко струваше тридесет цента, а седемстотин грама пържола — долар и двадесет и пет.

— Ще ти трябват двайсет за строежа плюс още поне десет на сто за преразходи — подсказа ѝ той. — А имаш ли по-голяма кухня, ще можеш да поемаш повече работа. Това означава, че ще ти трябва повече персонал, повече телефонни линии, *повече* от всичко.

— Може би затова банките ме връщат — промълви Елин като осъзна, че не е обмислила докрай плановете си за разширение.

— Глупости! Но какво ще кажеш, да продадеш „А ла карт“ на „Дейкор“! Ще си го управляваш точно както и досега. Изгодата за теб ще е достъпът до капиталите на „Дейкор“. Изгодата за „Дейкор“ ще е дял от печалбите на „А ла карт“.

— Но защо ще рискуваш с мен, след като нито една банка не ще да го стори? — Елин беше съблазнена; беше и уплашена: щеше да е голям ангажимент; ами ако подведе Лу?

— Ти вече си изплати един дълг към мен, тоест вече знам, че те бива за това — каза Лу. — И си свършила дяволски здрава работа, да управляваш „А ла карт“ от домашната си кухня. Представи си какво би могла да направиш с професионална кухня и с професионален екип!

Елин кимна.

— Аз съм станала много амбициозна — призна тя. — Искам „А ла карт“ да е най-добрият доставчик на храна в района. Най-добрият и най-печелившият.

— Страхотно! — рече Лу. — Това ми дава още едно основание да искам да привлека „А ла карт“ към „Дейкор“.

— Даваш ли ми седмица да го обмисля?

— Добре — съгласи се Лу. — Една седмица.

Той наистина харесваше тази нова Елин. Лу си спомни времето, когато тя беше толкова неустойчива, толкова принизена, че той се чувстваше като натрапник. Беше нелепо да го помисли човек — дори пред себе си — но нуждата да завърти собствен бизнес заради начина, по който Фил я бе напуснал ѝ бе сторила голямо добро.

Елин опита в още една банка, отказаха ѝ, и реши да направи онова, което и без това искаше да направи: да приеме предложението на Лу, но при нейни условия.

Тя послуша съвета на Ал и обяви „А ла карт“ за акционерно дружество. Полагаха се двеста дяла. Тя запази сто; другите сто станаха

собственост на „Дейкор“.

— Май сега притежаваш половината от мен — отрони Елин, когато подписаха документите в непретенциозния кабинет на Лу, който тя помнеше много добре от деня, през който разчисти бюрото на Фил.

— „Дейкор“ притежава половината от „А ла карт“ — поправи я Лу. — Аз не *те* притежавам.

Очите им се срещнаха за един напрегнат миг, после и двамата погледнаха встрани.

Когато я поведе към асансьорите, Лу я разходи — по нейна молба — до кабинета на Макс. Заседателно бюро от осемнайсети век беше сложено в средата на просторната правоъгълна стая, заобиколено от шест стола „Чипъндейл“ с музейна стойност върху старовремско синьо-кремаво копринено китайско килимче. Тежки копринени завеси — платовете, изработени на ръка в Швейцария от „Айлберг“ — ограждаха трите северни прозореца и трите западни прозореца. Останалите две стени на стаята бяха с дограма; и дограмата, показва й Лу, таеше вградени масички, складови шкафове и изискан мокър бюфет. Една от дървените плоскости беше врата, която водеше до мраморна баня, да ти зайде ума, и до гимнастически салон от двайсет и първи век.

— Баща ти никога ли не използва този кабинет? — попита Елин като си мислеше какъв срам е такава разкошна зала да стои празна.

Лу леко поруменя.

— Сега уж е *мой* кабинет.

— Твой!

— Беше идея на Джоана. Тя накара татко да се съгласи да ми даде кабинета, след като изобщо не стъпва тук. И тя го украси. Каза ми, че го прави за баща ми, но когато работата свърши, ме попита дали го харесвам. Когато отговорих, че го харесвам — кой не би го харесал! — тя каза: „Изненада! Твой е. Подарък от баща ти и от мен“!

— Тогава защо не го използваш?

— Смущава ме — каза равнодушно Лу по много свой начин.

— Но не се ли чувства засегната Джоана?

Лу погледна Елин и си спомни онзи път, когато Джоана бе нахлула при тях.

— Джоана, може би си забелязала — наблегна той, — е чувствителна колкото ракета „Титан“. Тя искаше да я харесам. Искаше

да съм на нейна страна, когато родителите ми се развеждаха. Кабинетът беше подкуп.

— Бих искала да подкупи *мен!* — каза Елин, впечатлена от хубавата работа, която бе свършила Джоана.

— Не, недей! — каза Лу. — Повярвай ми.

[1] Аквавит — скандинавска алкохолна напитка, подправена с кимион. — Б.пр. ↑

[2] Mille-feuille (фр.). — Ястие от тънколистно тесто, вид крем-пита. — Б.пр. ↑

[3] Fondue (фр.). — Хапки, оваляни в топено сирене и подправки. — Б.пр. ↑

21.

Новата кухня на Елин беше, както и бе планирала да бъде, просторна, старомодна селска кухня — с всякакви съвременни удобства.

Имаше печка „Гарланд“ с десет горелки и с огнеупорна фурна, три грамадни мивки от неръждаема стомана и много тезгяси за транжиране на месо. Един мраморен плот беше предвиден специално за сладкарски изделия. S-образни куки от легирано желязо висяха по едната стена от пода до тавана и придържаха в боен ред тигани, бъркалки, тефлонирани тигани, скари, хаванчета, цедилки, сокоизстисквачки, формички за сладкиши и медени купички — всички на открито, винаги и мигновено подръка.

Имаше професионален смесител с приставка за пасти, стандартно голям „Robot Coupe“^[1] с непрекъснато хранване, дърворезни лавици за ножовете на Елин от карбонизирана стомана и два хладилника „Зиъроу кинг“ от неръждаема стомана, с ресторантски размери, в които можеше да се разхождаш. „Ролс-ройсът ми ведно с шофьора“ — наричаше ги Елин.

Грамадна старовремска борова трапезна маса, намерена в един магазин в Личфийлд, стоеше до прозореца, обградена от дванайсет удобни високи стола.

— Това е сбъдната мечта — каза Карълайн, когато я видя за първи път.

— Моята мечта — уточни Елин. — Нямахте да успея без Лу Суан.

Карълайн погледна внимателно към Елин и после, като обмисляше всяка дума, предпазливо попита:

— Има ли *нещо* между теб и Лу Суан? Освен бизнеса...

— Не — откровено каза Елин. — Не, няма. Сега съм много щастлива, Карълайн. По-щастлива от всякога.

И това *беше* истината, истина, която вече не учудваше Елин. А тя направо не можеше да повярва как така някога е мислила, че бракът е

единственото определение за щастието на една жена. Свободата, бе открила тя, беше другото.

Тя бе преодоляла Уилсън, тъжна, че увлечението бе свършило, мъчително осъзнала собствения си принос за провала. Още не беше готова да се влюби отново, но не беше готова и да изключи напълно любовта от живота си. Междувременно се опиваше от първите стъпки на своята свобода, първите, откак бе достигнала зрелостта.

Бренда беше далеч, в колежа, посещаваше избирателно лекции, вадеше пълни шестици и вършеше почасова работа като домакиня в трапезарията на най-добрата странноприемница в Провидънс.

Дани, който оправяше книжата на „А ла карт“, както го правеше, откак Елин се бе захванала с бизнес, беше абитуриент и гледаше напред към колежа — към Пенсилванския университет, където бяха учили Елин и Фил.

Свободна от поглъщащата връзка с мъж, свободна от изискванията на малките деца, Елин вече не беше раздвоена жена. Вече не бе разкъсвана между вината спрямо своите деца и нуждата да ги издържа, не бе разкъсвана между желанието да обича и да служи на мъж и преоткрития, дълго потискан образ на Елин Завоевателката. Елин беше свободна да се посвети на бизнеса си и „А ла карт“ бързо ставаше онова, за което бе мечтала: най-добрият и най-печеливш доставчик на храна в района.

— Приятелите ми бяха така впечатлени! Всичките направо *плякосаха* хапките с червен хайвер! — каза на Елин по телефона майката на булката на другия ден след една сватба за двеста и петдесет души; четирима от гостите на сватбата се обадиха на Елин, когато техните дъщери се заомъжваха.

„Просто изключително! От варените резенчета риба в *sauce verte*^[2], та чак до крем карамела!“ — гласеше благодарствената бележка от жената на застрахователен бос от Ню Хейвън, чийто рожден ден Елин бе захранила в приказната им къща до пролива на Лонг Айлънд. — „Моля ви, запазете ми втория петък от юни. Тогава е моят рожден ден и искам вие да направите всичко отново!“

Десет гости от онова тържество, всичките — богати банкери, застрахователни директори, адвокати, доктори — се обадиха в „А ла карт“, когато последваха техни поводи за празненства.

— Бих искал варена съомга с копъров сос. Можете ли да го пригответе?

И:

— Мъжът ми е на безсолна диета. Можете ли да измислите меню, като го имате предвид?

И:

— Когато съпругът ми и аз бяхме в Париж, опитахме най-божественото агнешко бутче с билково-чеснова кора от хлебно тесто. Знаете ли как се готви?

Елин знаеше — и го правеше. И скоро „А ла карт“ стана доставчикът, на който се обаждаха в Уостчестър.

До лятото на 1969 година тя бе наела главен готвач на пълно работно време, Кларънс Сейлз, завършил *другото* СІА — Кулинарния институт на Америка^[3], талантлив млад готвач от Сиатъл, Вашингтон. Имаше нещатен персонал от трийсет и пет сервитьори, сервитьорки, бармани и момчета за паркиране на коли при повикване; и клиентите ѝ — частни и колективни — сега се разшириха из цял Уестчестър, в южен и в западен Кънектикът, в северно Ню Джърси и в областта Насо. Но най-безспорният знак за успех бе посещението на графиня Тамара.

— *Скупа!* Не одобрявам начина, по който ми подкопаваш продажбите — каза тя и запали своята тънка черна цигара със златен крайник.

— Тамара, нямам си и представа какво предлагаш — отвърна Елин. — Аз излизам на пазара с цени, основани на себестойност плюс труд, плюс печалба.

— *Скупа* — съзаклятнически вметна Тамара, — защо не постигнем споразумение върху обща тарифа с цени? По този начин и двете ще можем да печелим повече.

Елин я попари:

— Фиксираните цени, мила моя Тамара, са противозаконни.

Тамара я изглежда, сякаш бе паднала от Марс.

После се изнесе. Под чертата, но не и зад нея.

Успехът, откри Елин, беше нещо забавно и вълнуващо. Такава беше и връзката ѝ с Лу Суан. Докато Елин разширяваше „А ла карт“,

Лу разширяваше „Дейкор“ и през месеците и годините те станаха съратници, съмишленици, съветници и сподвижници.

Един клиент с испански деди искаше Елин да захрани лятна фиеста за сто и петдесет приятели. Когато плануваше менюто, Елин остави въображението си необяздено.

— Chorizos на скара, вносни севилски маслини, печени бадеми, гаспачо, миди с шафран, паеля, печени пиперки, плодова торта и сангрия^[4] — каза тя на Лу, който огладня само докато я слушаше. — Но имам една идея, която искам да споделя с теб. Винаги съм искала тавите, чиниите и чашите да вървят със съответната храна. Това ми се вижда най-добрият случай да пробвам. Как смяташ?

— Страхотно! — възкликна той. — Защо не звънеш на Испанския търговски съвет, да видиш какво може да се намери тук, в града?

Испанският търговски съвет прати Елин в „Каса монео“ на Западна Двайсет и трета улица за образци на глинени съдове с рисунки на петли, изработени в Гранада; при вносител в „Гифтуеърс билдинг“ на Източна Двайсет и втора улица за подноси от рафия, произведени в Севиля; на шестия етаж на „Блумингдейл“ за красиви тънкоснаги кошове, използвани при бране на маслини в Южна Испания; и при вносител на вино, който ѝ помогна да купи шери в дървени бъчви направо от Херес.

Фиестата, излишно е да се казва, въодушеви клиентите на Елин и повлече още най-разнообразна работа — и най-разнообразни идеи.

Елин започна да съсредоточава вниманието си върху това, как се поднася храната, а не само какъв вкус има. Тя използваше огледални подноси за ордъврите и подноси с мъх и бръшлян и с метални преградки за тостовете. Направи плетени кошчета от кора на грейпфрут за поднасяне на плодове и украсяваше прекрасни десерти със свежи розови пъпки. Поднасяше парченцата зеленчуци в кофички „Шейкър“, варената риба в единствени по рода си тавички, намерени в един антикварен магазин, а домашно приготвените ѝ шоколадови трюфели — в спагетени гнезда от бял шоколад. Тя стана известна с красотата на своята храна толкова, колкото и с нейния вкус — а всяка една идея споделяше първо с Лу.

И работата беше двустранна.

— Имам възможност да купя „Консо“ — каза й Лу; „Консо“ беше стара линия за производство на кабинетно обзавеждане.

— Дочувам едно *но* — погледна го Елин. — Какъв е проблемът?

— Това е солидна фирма — поясни Лу и се замисли за секунда как да посочи точно онова, което го безпокоеше по отношение на „Консо“. — Солидна, но не секси — изрече той и докато го изричаше си даде сметка, че току-що е налучкал най-големия плюс и най-големия минус на „Консо“.

— Защо не съхраниш солидното в нея и не направиш нещо, за да я подбутнеш като облик в същото време? — попита Елин.

И Лу направи точно това. Той нае Уилям Мачадо, един от най-добрите проектантите на мебели и архитектурни интериори в страната, да проектира серия ергономични кабинетни мебели. Новата серия „Консо“ беше одобрена веднага и изкупена дори по-бързо от веднага — и „Дейкор“ имаше още една победа в ръцете си.

После възникна проблемът с вътрешните водопроводни инсталации.

„Шез Персе“ беше фирма, която произвежда обзавеждане за бани: черни ониксови мивки, кранчета *виновен лебед*, мраморни вани с украса от златни листа, бидета от рисуван порцелан, които биха могли да са си у дома във всеки свръхпалат, розови мраморни тоалетни масички и масички за спални с мраморни повърхности.

— Продава се — каза Лу на Елин. — Фантастична компания с фантастични финансови баланси, но ми се струва, че Макс ще получи сърдечен удар, когато му кажа, че „Дейкор“ навлиза и във водопроводния бизнес.

— „Шез Персе“ не е точно водопроводен бизнес — вметна Елин. — Повече напомня „Тифани“. Кажи на баща си, че купуваш тоалетните принадлежности на „Тифани“ и той няма да има възражения.

— Хайде сега, защо не помислих аз за това? — сепна се Лу и взе решението си.

Деловите разговори, които Лу провеждаше с Елин, преди това бе провеждал с Макс. Макс щеше да стовари десетина възражения, да предложи няколко ужасно сложни начини за справяне с финансирането, да го посъветва да огледа осем други фирми, преди да купи „Консо“ или „Шез Персе“, щеше да разкаже на Лу за пет-шест разпродажби, които са се оказали гаф, и за още пет-шест, за които

можеше да се каже, че не са чак гаф само защото купувачът се бе оказал по-търпелив. Към края на разговора Макс би изредил толкова много възможности, толкова много съображения, толкова много варианти, че Лу щеше да е преял и щеше да прати всичко по дяволите. Защо да не си гледа само „Дейкор“, което в края на краищата си беше доста прилична фирма, така както вървеше?

Но реакциите на Елин бяха прости и смислени; и с нея като съветник, Лу започна да се чувства като Лу Суан, а не като син на Макс Суан. И отдавнашната мечта на Лу да изгради от малката, успешна семейна фирма голяма и печеливша семейна компания, вече не беше само мечта. Беше започнала да става действителност.

А като растеше „Дейкор“, растеше и „А ла карт“.

Всеки път, когато нова компания се присъединяваше към „Дейкор“, всеки път, когато нова серия мебели, бои, стенни облицовки, дамаски биваха представяни с тържества за журналистите или за търговците, доставчик на гозбите беше „А ла карт“.

А що се отнася до Елин, работата, която вършеше за Лу ѝ отваряше нови врати. Андре Тейлър, известен декоратор във висшето общество, спечелил си име с изключителния си усет към цветовете и с изумителното използване на лъскави памучни покривки и лак, се оказа топчеста, сладка, нервна отломка от Скратън, където Елин бе израснала. Като председател на Зимната изложба на антики, Андре я покани да предложи меню за коктейла през вечерта на откриването за хиляда души. Редакторът на забавните страници в „Хаус бютифул“ помоли Елин да даде някои идеи за документален очерк върху летните тържества при завършването на училище, а директорът на украсителите от „Лорд & Тейлър“ взе името и телефона на Елин, като ѝ спомена за предстоящата премиера на сезонните салони за манекени.

Успехът, откри Елин, беше нещо забавно и вълнуващо. *И секси.*

Когато бяха един край друг, Лу и Елин грееха; не можеха да удържат ръцете си далеч един от другиго; довършваха изреченията на другия и се смееха на шегите му. Хората го забелязваха — не само Карълайн.

Но и Макс:

— Надявам се, че не устояваш — каза той на Лу.

И Джоана:

— Лу е луд по теб — каза тя на Елин. — Можеш да го имаш, ако поискаш.

И Бренда:

— Лу е мъж-мечта — каза тя на Елин. — Но е *женен!*

И Дани:

— Ти и Лу влюбени ли сте?

[1] Robot Coupe — марка известни френски многофункционални миксери. — Б.пр. ↑

[2] Sauce verte (фр.). — Сос с магданоз. — Б.пр. ↑

[3] Аббревиатурата на института (на латиница CIA) съвпада с латинската аббревиатура на Централното разузнавателно управление на САЩ. — Б.пр. ↑

[4] Chorizos — тънки испански наденички, подобни на нашата амбарица; гаспачо — студена испанска супа от домати, зелени пиперки, краставици и лук; Паеля — испанско ястие от ориз, сготвен с парченца месо, риба и зеленчуци; сангрия — студено испанско ястие, смес от червено вино, плодов сок и вода. — Б.пр. ↑

22.

Любов. Какво за любовта?

Елин си спомняше младежката любов, идеалистичната любов, покорната любов, която бе споделяла с Фил със страхотно увлечение. Но тя знаеше, че никога няма да повтори брака си с Фил, че вече не искаше такъв брак. Брак, който, като помислеше разумно, бе започнал да показва белезите на твърде много домашна уседналост, на твърде рязко разграничаване на ролите между съпруг и съпруга. Но след като бе умрял Фил, Елин дълго бе идеализирала своя съпруг и своя брак. И любовта.

После срещна Уилсън. И известно време бе споделяла с Уилсън любов, различна любов от любовта, която бе споделяла с Фил. Любов отвъд нов хоризонт, любов между мъж и жена, които бяха надраснали напрегнатия, всепоглъщащ романтизъм и илюзии от двайсетгодишната си възраст. Мъж и жена, които имаха нужда, които желяеха любовта и света отвън и които се опитваха да намерят начин да имат и двете. Накрая обаче не се бе получило. Уилсън искаше независима жена, която да зависи от него — а после, когато тя стана такава, я загърби. А Елин, от своя страна, се бе опитала да угоди на Уилсън, помъчила се бе да бъде и да прави това, което той искаше, и бе допуснала същите грешки, които бе допускала с Фил. В процеса на угаждането тя бе отрекла самата си същност, същността, която най-напред бе привлякла и двамата.

Но дори така, почти година, след като Уилсън я бе напуснал, Елин отчаяно желяеше той да се върне, бе му се обаждала неведнъж, а два пъти, и унизително го бе молила да си дойде. Но той не го стори и в крайна сметка Елин прие факта, че няма и да го стори.

Без Уилсън животът на Елин беше живот на монахиня всред миряни. Тъй като живееше в покрайнините, където живееха само двойки, в района преди баровете за самотници (в които и без това не би влязла), Елин намираще, че е трудно — направо невъзможно — да срещне подходящи мъже, а онези, които срещаше, все не ставаха.

Имаше мъже, които очакваха от нея — понеже тя ръководеше собствен бизнес — да ръководи и тях. Мъже, които искаха тя — независимо от факта, че ръководи собствен бизнес — да забрави задълженията си и да се превърне в нещипана мома, която се лови за всяка тяхна дума и за всяка тяхна прищявка. Мъже, които, с хиляда мечти, искаха да прилапат „А ла карт“ и да превърнат успеха на Елин в покрайнините в още един Макдоналдс или в още една Пица хът.

Имаше мъже, които без свян ѝ казваха, че е изпуснала влака; те се интересуваха само от момиченца на двацет и няколко. Имаше мъже, които открито се интересуваха само от секс и от нищо друго; мъже, които си търсеха мамче; и от дъжд на вятър — мъже, които искаха някоя да ги издържа.

От време на време се появяваше мъж, който, изглежда, наистина харесваше Елин, беше истински привлечен от нея, който я целуваше за лека нощ и ѝ казваше, че на другия ден или другата седмица ще се обади, когато никога повече тя не чуваше, сякаш човекът пропадеше вдън земя. А имаше, разбира се, същински грешки на природата, които загрижени приятели изнамираха по ъглите на своя живот, такива, дето не можеха да се задържат на работа, алкохолици, безполови, интелектуалци, несретници.

И Елин се питаше какво щеше да се случи, ако Фил беше жив. Щеше ли да се захване с „А ла карт“? Не. Категорично не. Щяха ли дори да останат женени с Фил? Елин не знаеше. Като се огледаше наоколо, тя *знаеше* само, че това, което вижда, е обезсърчително.

От десетте двойки, които бяха на онова съботно празненство преди смъртта на Фил, четири вече бяха разведени, една се бе изселила, защото работата на съпруга изискваше преместване, а една ходеше на семейни консултации, за да избегне посещението на съда в дело за развод. Сам Уитиър се бе издигнал в корпорацията, за която работеше, и Алис, която му бе помогнала като двигател на неговия успех, изведнъж се оказа вън от неговия презапет делови живот и креташе ден за ден, като смесваше валиум и дубоне^[1]. И макар Матисънови да не бяха разведени, мъжът на Каръл Матисън я бе напуснал и живееше в комуна на свободната любов някъде в западен Масачузетс, а Каръл живееше с полицейски сержант, чиято жена и петте му деца живееха в съседния Пелъм.

Само две от двойките на онова нощно съботно тържество бяха все още женени, ала и двете съпруги, по различно време, бяха изразявали пред Елин завистта си за нейния „А ла карт“ и че нейният живот беше къде-къде по-интересен от техния собствен. Когато Елин им каза, че се е безпокояла всеки ден от живота си, защото е трябвало да оставя Бренда и Дани сами въщи, когато бяха по-малки, те сякаш се успокояваха, като че ли виновността беше единственото опущение в рая на Елин — нещо, което ги сродяваше с нея, нещо, което можеха да си представят, нещо, което правеше завистта им поносима.

И когато Елин си казваше, че не завижда на никого, тя все пак завиждаше на *влюбените*.

Някога Елин смяташе, че знае какво е любовта. Сега вече не знаеше. Ни едно от предишните ѝ определения вече не беше приложимо, а нови не бяха дошли на бял свят.

Елин се питаше дали изобщо някога пак ще се влюби.

И се питаше как ще изглежда това.

Сътрудничество и съдружност, забава и вълнение, електричество и другарство, и онова особено, неуловимо чувство, че сте двама против целия свят... това ли щеше да е любов?

В началото Лу не мислеше за любовта. Той мислеше за магията.

Първо, магията да чуе комплименти от страна на Макс.

— Страхотна работа си свършил в „Дейкор“ — каза той на Лу. — Всяка твоя стъпка се оказва правилната стъпка.

И понеже Макс беше толкова щастлив — щастлив с Джоана, щастлив със строителния си бизнес и с покупко-продажбите на недвижими имоти, които изливаха печалби като от златен рог — нямаше съпернически ежби да размазват гордостта, дето изпитваше към сина си. Лу, каза си Макс, правеше точно онова, което Макс би правил в „Дейкор“, ако бе имал време. И, разбира се — Макс беше достатъчно честен, да си го признае — той не се чувстваше конкурентно застрашен от Лу, защото „Дейкор“ беше нищо и половина в сравнение с империята, която Макс градеше. Детска работа, но *впечатляваща* детска работа.

После идеше магията на обичливото отношение на Рийни, на нейното отзоваване на Лу, който излъчваше някаква нова

мъжественост, нова увереност, нов магнетизъм — съпруг, който внезапно се бе оказал вълнуващ като любовник.

— С всяка година ставаш все по-хубав — каза тя. — Лу, хайде да отидем някъде през почивните дни. Само ние... сами...

И накрая беше магията на потвърждаващата се правилност на всяка стъпка, която предприемеше. „Айлберг фабрикс“ бе избрано да произведе дамаските и другите интериорни облицовки за „Конкорд“. Почетната награда на Американския институт на архитектите бе присъдена на Уилям Мачадо за новата серия мебели „Консо“. И всеки отдел на „Дейкор“ носеше печалби — включително „А ла карт“.

— Имаме дванайсет на сто възвръщаемост на инвестициите си в „А ла карт“ — каза Лу на Елин през есента на 1969 година, годината, през която (съответно) Дик купи на Лиз^[2] шейсет и девет каратов пръстен с диаманти. — И то след изплащането на заема. Трябва да си много горда със себе си. Аз съм.

В този миг той ѝ изглеждаше — с интеллигентните си, възприемчиви очи, с характерно стиснатите си устни, но все пак леко извити от чувственост — бронзов и благороден като лъв. Всеки път, щом го видеше, Елин реагираше с физическа възбуда, която по своята интензивност беше нещо свършено ново.

— Не бих се справила дори приблизително така добре без теб — отвърна тя.

Лу се бе оказал прав: новата кухня струваше повече от двайсет хиляди долара. И стойността на допълнителния персонал и на готварското обзавеждане, и неповторимите подноси и съдини бяха повече от това, което би могла да си позволи без него, а тя никога не би поела риска да разширява предприятието си без подкрепата на неговата кипяща енергия и въображение.

— Бих искал ние... — ненадейно подхвана Лу и точно толкова ненадейно спря.

Той ѝ се усмихна, даваше си сметка за нейната уязвимост, за миловидността ѝ, която успехът не бе ѝ отнел, за електричеството, което винаги усещаше помежду им, за начина, по който нейното присъствие в живота му го бе освободило да прави неща, които отдавна бе мечтал да прави. Даваше си сметка за копринената ѝ, медна коса, за нейната широко усмихната уста, за нейните синьо-зелени

котешкоподобни очи; и за миг той бе почти повален от острата физическа наслада, че тя е тук.

— Какво ние? — попита Елин меко; щеше ѝ се той да продължи, не искаше да спира, не искаше повече да устоява, чувстваше, че „не“ вече не е единственият отговор.

— Да останем *сами*... — каза Лу. — Някъде.

„Някъде“-то беше жълто-кремав апартамент в Карлайл; „някъде“ беше все едно къде.

— Никога не съм вършила нищо такова — промърмори Елин, изведнъж уплашена и засрамена, щом вратата се хлопна зад тях.

— И аз — отвърна Лу и един дълъг, изумителен миг те се взираха дълбоко в очите си; а после той се приближи към нея: — Искам да съм в *теб*...

— Искам да си — просто каза Елин и разтвори прегръдката си за него.

През онази есен на 1969 година част от Елин, която бе тайна — дори за самата нея — се разпука и разцъфтя. Тя се оказа не само Елин Завоевателката, свободна да работи, да постига, да успява, но и една друга Елин, сексуална, чувствителна, чувствена. Една Елин, която досега бе оставала скрита.

Сексът с Фил беше чудесен секс, но домашен секс, секс в контекста на позволеното, в рамките на дома, брака и децата. А сексът с Уилсън, в началото — същинско приключение, също се бе превърнал в домашен секс, в *разрешен* секс. Но сексът с Лу беше *откраднат* секс, запретен, необуздан, безпътен, дълбок, неприкосновен секс, нескован и незадушаван от отломките на всекидневността и на навика. До Лу Елин не бе осъзнавала, че сексът не бива да се опитомява. Тя не бе осъзнавала, и дори не се бе досещала, че да искаш открито наслада и да я даваш без свян, беше в крайна сметка типично женско, и че е без съмнение красиво.

До Лу Елин не бе осъзнавала, че всяка част от нейното тяло може да отвърща на докосването на любовника ѝ, че кожата ѝ може да е толкова остро чувствителна, устата ѝ — толкова гореща и сладка,

ушите ѝ, пръстите на краката ѝ, бедрата ѝ и вътрешната страна на ръцете ѝ — места на необикновено силна наслада. До Лу Елин не бе осъзнавала, че краката ѝ могат да се разтварят толкова широко и че нейните гърди бяха способни на такава усетливост. До Лу Елин не бе осъзнавала, че пълнокръвно еротизираният живот беше живот, пълнокръвно живян и пълнокръвно изживяван.

И тя изобщо не мислеше за утрешния ден, изобщо не мислеше за обвързване, изобщо не мислеше как да достави удоволствие или дали доставя удоволствие, понеже цялата ѝ същност бе пронизана от удоволствие.

Така беше и за Лу.

Опиянени от откраднатите часове и вечери, от почивните дни извън времето, в наета къща високо връз дюните на Монток, въодушевени от тайните randevuta и от изненадващите телефонни обаждания, възнаградени с всяческо задоволяване и с неспирно чувствено наслаждение, Лу и Елин, като всекиго, въввлечен в зряла интимна връзка, се смятаха за различни от останалите. В началото, като всекиго, те смятаха, че ще се справят с положението.

Септември възторжено се превърна в октомври, октомври — в ноември...

[1] Дюбоне — питие на основата на сладко френско грозде, което обикновено се сервира преди ядене в малки чашки. — Б.пр. ↑

[2] Дик и Лиз — умалителни имена на Ричард (Бъртън) и Елизабет (Тейлър). — Б.пр. ↑

23.

Любов и работа. Любав — в едно сепаре; работа — в друго. Секс без обвързване; открити бракове без вина; връзки без вързалки. Това искаха мъжете; това искаше Уилсън; това, каза си през есента на 1969 година Елин, искаше и *тя*.

Не *това* искаше Лу Суан.

От самото начало той искаше да се ожени за Елин. Искаше да се ожени за нея, защото искаше да е щастлив така, както бе щастлив Макс. Искаше да се ожени за нея, защото искаше да е с нея през цялото време — искаше техните часове да не бъдат подплашвани от вина, да не бъдат ограничавани от часовника. Искаше да се ожени за нея, защото *измамата* — в работата, спрямо жена, в живота — го отвращаваше до дъното на душата му.

Първия път, когато ѝ направи предложение, беше през Деня на благодарността. Суанови, както винаги, се събраха в една от къщите на децата. Тази година беше ред на Лу и Рийни. Тук беше сестра му с втория си съпруг; брат му, на път да се разведе, беше тук с тазседмичната си приятелка; тук беше майка му, сама; а баща му изобщо не беше тук. През първата година от развода на Макс и Езми, Езми бе заявила съвсем ясно, че не би отишла никъде, където е Макс.

Цял ден Лу, заобиколен от семейството си и от останки на семейства, не спираше да се пита какво търси тук. Защо не беше с човека, когото обича най-много? Защо не беше с Елин?

Като се извиняваше, че иска да си вземе вестниците, да купи гъста сметана, която трябваше на Рийни за тортата, да заведе племенниците си на езерцето с патиците, той звъня на Елин три пъти.

— Лу Суан се обади — каза Бренда, когато Елин се прибра вкъщи след единайсет; „А ла карт“ бе снабдявало дузина тържества през този Ден на благодарността и макар сега да разполагаше с екип, на който да се опре и на който се доверяваше, Елин намина при всеки клиент, за да се увери, че храната е без грешка, обслужването — внимателно, клиентите — щастливи. — *Три пъти.*

— Благодаря ти — само каза Елин и Бренда помисли, че майка ѝ е ужасно хладна.

— Какво става между вас двамата? — попита Бренда.

— Нищо — каза Елин и Бренда не беше сигурна дали майка ѝ лъжеше, или не — не че личният живот на майка ѝ беше нейна работа.

На сутринта, преди седем, Лу звънна отново.

— Искам да се разведа с Рийни — започна направо той. — Искам да се ожена за теб. Омъжи се за мен, Елин!

— Лу, нека помисля — отвърна Елин, но не беше съвсем искрена.

Тя искаше всичко да си остане, както си беше. Искаше още успехи с „А ла карт“. Искаше още от удоволствията, които споделяше с Лу. Не искаше да се омъжва и да започне да се лута отново кое да предпочете.

По-късно тя осъзна, че е излъгала два пъти. Дъщеря си и любовника си. Елин мразеше това усещане и се надяваше то да отминe.

— Искам да сме най-добри приятелки — каза Джоана на Елин в началото на декември. Седяха в едно сепаре, което бе обърнато към Руската чайна, и Джоана се наклони към Елин и продължи: — Никога не съм виждала Лу толкова щастлив. Ти си най-хубавото нещо, което му се е случвало. И помни, Елин, аз съм на твоя страна. Не забравяй — добави тя с усмивка, — аз бях там.

Елин, смутена и усетила неудобство от тази натрапена интимност с намеци за сексуално съзаклятничество, пропусна коментара край ушите си, което не стресна Джоана — ама никак. И тя си позволи да даде на Елин малък съвет:

— Повярвай ми — каза тя с гласа на опита, — те никога не напускат жените си, ако не им поставиш ултиматум. Как, смяташ, накарах Макс да се разведе с Езми? Той все повтаряше, че ще каже на Езми за нас, все повтаряше, че ще поиска развод, все се натискаше и плезеше език. Бях търпелива. Бях разбираща. Бях съчувстваща. Най-накрая проумях, че мога да си легна в гроба с моето търпение и с моето разбиране, така че му го рекох изкъсо: *без халка няма да го духам!*

Елин се свъси:

— Настина, Джоана, не искам да слушам това!

— Но аз мога да ти помогна! — настоя Джоана. — Можеш да принудиш Лу да напусне Рийни за секунда. Той е узрял за подходящата жена. От години. Бъди хитра, Елин! Трябва само да го подложиш на лек натиск — додаде тя, като прокара пръсти през косата си, чист рус кехлибар. — И тук ще се намеся аз. Мога да ти помогна да свършиш с брака на Лу веднъж завинаги и тогава пътят пред теб ще е чист. Не забравяй, Елин, аз съм на *твоя* страна.

Ако Лу и Елин се оженеха, Макс и Джоана нямаше да са вече така изолирани. Щеше да има втори филиал на рода Суанови и Джоана и Макс щяха да го оглавяват.

— Джоана, *не искам* да си на моя страна — прекъсна я рязко Елин, покъртена от грозното нехайство на Джоана по отношение живота на другите, и за първи път погледна на връзката си с Лу през други очи; видя себе си през други очи и не хареса онова, което видя. — И в края на краищата кое те кара да мислиш, че между Лу Суан и мен има нещо повече от бизнес? — попита тя и излъга за трети път.

Джоана не отговори. Нямаше защо. Откритото неверие в погледа ѝ казваше всичко.

Джоана, която се държеше като сърдита особа, беше всъщност обиден, наранен и разочарован човек. Тя бе смятала, че най-после ще има всичко, за което беше копняла, когато се омъжи за Макс — любов, щастие и разбиране. Смятала бе, че обичта на другите към нея най-сетне ще я сподоби със способността да обича себе си. Но изобщо не се бе получило така.

Семейството на Макс я бе отхвърлило. Нейното семейство — също.

Майката на Джоана, изключително способна, изключително конкурентна, презираше другите жени и насила измете Джоана от семейния бизнес. Бащата и братята на Джоана, вече посветили своите самоличности на блестящата майка на Джоана, бяха щастливи, че няма да им се налага да противостоят на помитация натиск на още една енергична и амбициозна жена, и така станаха съучастници в изритването на Джоана.

От самото начало Суанови дадоха ясно да се разбере, че тя е натрапник и не е добре дошла. Езми, която никога нямаше да прости на Макс, че я е напуснал, не винеше Макс за развода; вместо него тя обвиняваше Джоана, гледаше на нея като на съблазнителка, дяволица, похитила Макс с неустойима сексуална изкусителност. Езми, с чувството, че е безсилна, откри определена сила в безсилието. Тя откри, че жертвите пробуждат съчувствие, подкрепа и внимание; и Езми въртеше Суанови около себе си. Езми мразеше Джоана; тя зарази Суанови със своята омраза. Джоана не бе допускана до семейните събирания на Суанови; поканите на Джоана получаваха откази; подаръците на Джоана минаваха незабелязани; опитите на Джоана за сближение бяха пренебрегвани. Колкото повече Джоана желаше да бъде желана, толкова повече семейството на Макс се сплотяваше и я отхвърляше.

В отговор Джоана започна да дели света на два лагера: победители и победени. Езми и нейните съюзници бяха победени; тя и Макс бяха победители. Лу, който бе започнал да се измъква изпод сянката на баща си, беше победител; победителка беше и Елин. Ако Лу и Елин се оженеха, щеше да има още победители сред Суанови, повече хора на страната на Джоана. Тя каза това на Макс.

— Стой далеч от брака на Лу, по дяволите! — предупреди я той. — Това, което вършат Лу, Рийни и Елин, си е тяхна работа. Не се бъркай!

Но Джоана не можеше да устои. И отказът на Елин да ѝ бъде помогнато, я учуди. Но не я спря.

Джоана и Макс, които не желаеха да понасят своята отчужденост пасивно, прекараха Деня на благодарността на Бермудските острови; щяха да ходят до Сен Мартен за Коледата и за Нова година. Победителите си прекарваха добре; победените си стояха вкъщи.

Но Макс, който обожаваше ролята на глава на семейството, беше жестоко ранен от ултиматума на Езми, с който му се забраняваше — сам или с Джоана — да се появява на семейните събирания. Неспособен да вини себе си, склонен да не вини Езми, към която изпитваше вина, той обвини Джоана за своето отхвърляне. Бракът, който уж трябваше да ощастливи и двамата, ги правеше по-малко щастливи от всякога.

Всеки използва *пари* — в една или друга степен — за да изрази чувствата си. Джоана и Макс ги използваха повече от когото и да било и Макс започна да изразява своето негодувание към Джоана със свидливост, която никак не беше в нрава му.

Джоана, която се оказа обградена с по-малко любов, отколкото ѝ се искаше, сега се оказа и с по-малко пари.

Тя искаше да премести Уилям от Петдесет и седма улица — в търговската зона на „Дженеръл мотърс“, а Макс отказа да финансира преместването, като обясни на Джоана, че допълнителните разходи щели да бъдат повече, отколкото Уилям заслужавал. Той дори имаше наглостта, според гледната точка на Джоана, да прати своите счетоводители да прегледат счетоводните книги на Уилям! Търговската зона на „Дженеръл мотърс“ беше едно от най-престижните месторазположения в града; и Джоана, която искаше да покаже на своето семейство какво може да направи без тях, искаше Уилям да е там. И възнамеряваше да постигне това, което искаше. В края на краищата тя беше един от победителите.

Неприемливият отказ на Елин да ѝ бъде помогнато да разведе Лу, принуди Джоана да промени плановете си около това, какво да прави с писмата, които бе открила в плика на Фил Дърбън, докато префасонираше стария кабинет на Макс в „Дейкор“. Вместо да ги показва на Лу, щеше да ги покаже на Макс... Макс, който ѝ бе заявил с ужасно неприлични слова „да не се бърка, вече има достатъчно разводи в семейството“, щеше да полудее... а тя щеше да ги изгори пред него веднага щом получи парите, които ѝ бяха нужни, за да наеме място в търговската зона около сградата на „Дженеръл мотърс“.

— Елин — каза Лу през седмицата преди Коледа, — никога не си казвала, че ме обичаш. Обичаш ли ме?

Елин искаше да го каже; искаше да го чувства. Тя бе развълнувана от потребността му да го чуе. Тя се чувстваше също притисната, чувстваше се и виновна. Сега се усещаше така, както навярно се бе чувствал Уилсън. Не искаше да нарани Лу с истината, но не искаше и да лъже пак. Много ясно си спомняше какво бе изпитала и как мразеше това чувство.

— Не е това — най-накрая отрони тя като диреше думите в най-затъntenите ъгли на своето аз. — Харесвам те. Бих направила всичко за теб. Възхищавам ти се. Имам ти доверие. Понякога благоговеея пред теб. Вярвам в теб. Не минава и ден, без да мисля за теб, и почти не минава нощ, през която да не те сънувам. Грижа ме е за теб повече, отколкото за когото и да било с изключение на децата ми. Бих отишла на края на света за теб. Но, не, *не те обичам*.

Изразът на лицето му я разкъсваше и представата на Елин за самата нея като за мил човек се срути на парчета, в отломки.

Но как да го обича? Как да си *позволи* да го обича? Той беше *женен*. И каквото и да говореха за открити бракове, все пак това имаше значение.

За Лу. За Елин. Каквото и да си казваше.

— Не е моя работа — каза Макс през деня, преди той и Джоана да отпътуват към Сен Мартен за Коледата, — но направи ли ти Лу предложение?

Елин кимна.

— А ти какво каза?

— Че искам да помисля — каза Елин, — но излъгах. Не искам да се омъжвам за Лу. Не искам да се омъжвам за никого.

— Сигурна ли си? — попита Макс. — Съвсем сигурна?

— Съвсем — потвърди Елин. — Защо питаш? Да не би Лу да е казал нещо?

— Не — отвърна Макс, — Лу не е казал нищо. Джоана ми каза. Тя би искала ти и Лу да се ожените. Тя би сметнала това за собствена победа.

— Джоана! — Елин беше изумена и раздразнена: какво се бъркаше Джоана в личния живот на Лу и Елин? — Казах ѝ това, което казах и на теб. Нямам желание да разбивам брака на Лу.

— Тя не ти вярва.

— Знам — каза Елин. — А ти?

Макс я погледа няколко секунди и кимна:

— Имам си някакъв лайнян детектор, хиляда процента точен — рече той. — *Вярвам ти*.

— И? — попита Елин с облекчение, че въздухът вече е прочистен. — Сега какво?

— Сега нищо — отговори Макс. — Само исках да науча от самата теб как се чувстваш.

— Вече знаеш — каза Елин. — Надявам се, не мислиш, че аз... — Тя спря, дори не знаеше каква дума да използва.

— Аз? — Макс изглеждаше потресен. — Аз съм последният човек на този свят, който би произнесъл морална присъда.

Елин се усмихна насилено. Защо повече хора не бяха така откровени като Макс? Защо тя не беше?

— Макс?

— Да?

— Кажи на Джоана да не се меси в живота ми. Нито в живота на Лу.

— Не се тревожи! — изръмжа Макс със същото желязно изражение, което сигурно е придобивал Патън всеки път, когато си е помислял за Ромел. — Тъкмо това смятам да направя.

Той се прибра вкъщи, написа чека, който искаше Джоана, каза ѝ — с впечатляващо неприлични слова — да не си пъха носа, и понаблюдава как тя изгаря писмата.

Суанови празнуваха Коледа в къщата на Езми. Макар че не беше празник — само празна игра на празник.

В десет през нощта Лу се качи на колата си и подкара към Ню Роучел.

Елин, Бренда и Дани бяха около кухненската маса и споделяха традиционната пица за Коледа. След цял ден готвене и сервиране на пуйки, гъски и кокошки, пицата, извадена направо от мукавената кутия, половината с всичко за Бренда и за Дани, половината — с допълнително сирене за Елин, беше гощавката на Дърбънови. Кана с „Маунтин ред“ стоеше на масата, в камината танцуваше огън и от стереото се носеха коледни песнички. Елин, с джинси и с дебела памучна риза, с разпиляна по лицето ѝ коса, имаше вид на петнайсетгодишно девойче. Те изглеждаха толкова щастливи като семейство в което се обичат един другиго и се радват един другиму!

Лу толкова много искаше да се почувства така, както се чувстваха те... толкова много искаше да има пристан!

— Лу! — възкликна Елин, изненадана, че го вижда на прага, засрамена, че децата ѝ ще разберат...

— Трябваше да те видя — каза той; изглеждаше измъчен: под очите му имаше тъмни кръгове, дори обикновено позлатената му коса изглеждаше суха, потъмняла. — Майка ми хленчи по време на цялата вечеря. Макс се обади от Сен Мартен, доста пийнал. А Рийни и аз се счепкахме ужасно. Обвини ме, че имам друга...

— О, боже мой! Да не би Джоана...? — попита Елин ошашавена като мятеше погледи към Бренда и към Дани, а очите ѝ ги молеха да я оставят насаме с Лу; те тихо напуснаха стаята.

— Джоана? — Лу беше учуден, тръсна глава. — Джоана не знае нищо. Така или иначе Рийни е на страната на майка ми. Не би разговаряла с Джоана.

— Е, ти какво каза? — запита Елин; прилошаваше ѝ. — Не призна... нищо, нали?

— Не — каза Лу и седна, почти се преви. — Стига ми умът за толкова. Но тя подозира. Не прекарвам вкъщи толкова време, колкото преди... онази неделя в Монток... Предполагам, че съм споменал между другото името ти. Не мога да живея така. *Не искам да живея така.* Елин, моля те, омъжи се за мен!

Той протегна ръце към нея в очакване тя да дойде при него.

— О, Лу! — нежно промълви тя и пое протегнатите му ръце в своите. — Караш ме да се чувствам като спасителен пояс.

— Това ли е всичко? Като спасителен пояс? — попита той.

Изглеждаше физически сломен отвътре. Прободен. И сетне — изтърбушен.

— Дали това е *всичко!* — повтори Елин. — То е твърде много, Лу. Мога да направя много неща за теб. И ти — за мен. Но не мога да те спася от собствения ти живот. *Ти* трябва да го сториш!

Тя беше тъжна, но не сълзлива; най-после беше честна.

— Не го осъзнавах — смирено промърмори той. — Досега...

Той ѝ бе поднесъл товара на опустошения си брак и онова свое аз, което искаше да избяга от бащината сянка. Той бе поискал от нея да му помогне да живне и до голяма степен тя го бе сторила. Но той едва

сега започна да проумява колко висока трябва да е била цената за нея, колко много от себе си тя бе вляла в него.

— Мразиш ли ме? — попита я.

— Не — отвърна меко тя. — Как бих могла?

Той се усмихна нежно и целуна ръцете ѝ, които още бяха в неговите.

— Чудя се какво ли ще стане — промълви той. — *С мен. С теб. С нас.*

— Защо трябва да става нещо? — запита Елин. — Защо всичко да не си остане, както си е?

Макар Елин да предложи на Лу да остане, той отказа. Прибра се вкъщи почти в пет сутринта. Рийни никога не го попита къде е бил и той никога не ѝ каза.

Лу звънна у Елин малко след полунощ на Нова година. Той не се учуди, че никой не отговори, не се учуди и на това колко изоставен се почувства.

Елин беше в *Бедфорд хилс*, за да подsigури храната на голямо, елегантно празнично събиране. Когато будилникът удари дванайсет си помисли за Лу, липсваше ѝ, но беше доволна, че има „А ла карт“, щастлива, че не трябва да избира между двете.

Нещастният край на увлечението ѝ по Уилсън я бе научил, че изискванията и очакванията убиват любовта. Нямахше да допусне същата грешка с Лу.

Но на другата сутрин Елин се скара ужасно с Бренда, когато тя ѝ заяви, че възнамерява да се омъжи за Джеф веднага след дипломирането. Обаче, след като се успокои, се запита дали пък Бренда не е права.

Ами ако тя не беше еманципирана, а *напласена*? Твърде напласена, за да направи нещо повече от това, да дели един мъж с друга жена.

Дани, който, докато порастваше, често бе играл ролята на умиротворител между Елин и Бренда, го направи пак. Бренда и Елин не си говориха почти шест седмици след тяхната новогодишна свада.

Накрая на Дани му писна от техните детинщини и два дена преди Свети Валентин той телефонира на Бренда:

— Кларънс е пипнал грип, а мамчето има да приготвя храна за десет тържества на Свети Валентин — каза ѝ той. — Можеш ли да дойдеш да помогнеш?

— Разбира се — без помайване отвърна Бренда.

Колкото и да се караха, когато някой или нещо заплашваше едного от тях, те се сплотяваха — като барикада, по-стегнати от всякога. Когато нещо се скапеше, нямаше значение за какво бяха водили битки, Дърбънови разчитаха едни на други, повече от мнозинството семейства. И Елин се бе питала много пъти дали щяха да бъдат толкова близки, ако Фил беше жив. Все ѝ се струваше, че нямаше да е така.

— Съжалявам за онова, което казах на Нова година — пророни Бренда, докато правеха в кухнята *soeur a la creme*^[1] с ягоди. — Май имам голяма уста.

— Така си е — съгласи се Елин. — И аз много плямпосвах на твоята възраст.

— Това не е оправдание — смотолеви Бренда и после кисело добави: — Не знаех всичко това за татко. Че ни е оставил без пукнатото пени и с дългове. Защо никога не си ми казвала?

— Достатъчно мъчително беше за теб, че си изгубила баща си. Не исках да изгубиш и илюзиите си — отговори Елин. — Може би сгреших, че не ти казах. Може би трябваше да бъда по-голям реалист. Не ми беше лесно да взема решение. Молих се, молих се... мъчех се да върша и да говоря верните неща... мъчех се да направя всичко по-поносимо за теб и за Дани.

В очите на Елин имаше сълзи, в очите на Бренда имаше сълзи, и двете се прегърнаха — за дълго: Елин, почти на четиридесет, все още привлекателна, хващаща око, излъчваща жизненост, по средата на пътя между доброто момиченце, което е била, и героинята, която тепърва щеше да става; Бренда, копие на майка си, но красива някак по-стандартно, с все още неоформено *аз*, млада жена, докосната от смъртта, но все още недокосната от живота.

— Ти все още си най-добрият *sous-chef*, който някой е имал — благодари Елин на Бренда за почивните дни. — Нямаше да се справя без теб.

— Знаеш, че може да разчиташ на мен — подхвърли Бренда на заминаване. — *Когато* и да е. *Където* и да е.

През деня преди дипломирането на Бренда в „Браун“ Елин направи нещо, което бе намислила отдавна. Тя отиде до личния си спестовен влог и взе двацет и пет дяла акции от „А ла карт“. Може би онова, което имаше наум, беше рушвет; може би беше просто добро дело. Във всеки случай, осъзна тя със смес от скръб и гордост, Фил несъмнено би го одобрил.

По същото време, когато Елин отиде до кутията със спестовния си влог, Джоана отиде до своята, не за да вземе нещо, а за да сложи нещо вътре — плика с ксерокопията на писмата, които Рийни Суан бе писала на Фил Дърбън по време на пламенния любовен роман, който бяха имали, когато Фил внезапно бе загинал.

[1] *Soeur a la creme* (фр.). — Сладкиш, подобен на еклер. — Б.пр.

↑

II ЖЕНСКИ СВЯТ

1.

Всички хубави неща, които се бяха случили на Бренда, се бяха изписали върху лицето ѝ, когато напускаше подиума с випуск 1970-а.

След осем години с пълни шестици в средното училище, последвани от четири години със същото постижение в колежа, тя имаше разкошни предложения за работа от водещи фармацевтични фирми. Имаше любовна връзка с Джеф Мъсър, младия офталмолог, когото бе срещнала, докато работеше през лятото в Провидънс — мъжа, за когото се канеше да се омъжи. За разлика от жените от поколението на майка ѝ, които трябваше да избират между брака и кариерата, Бренда, като останалите жени от *нейното* поколение, смяташе за сигурно, че ще има всичко.

Лъчиста, развълнувана, усмихната, Бренда стоеше отстрани на подиума и трескаво се оглеждаше за майка си всред публиката; зърна я и ѝ помахна. С ушити габардинени одежди-за-надежди и с красиво напасната тъмночервена копринена блуза, Елин приличаше на жената, която всяко момиче от курса на Бренда би искало да бъде. Докато приемаше целувки и прегръдки за поздрав, Бренда си проправи път през множеството към майка си.

— Поздравления! — рече Елин като прегърна и целуна Бренда. — И научната награда „Колкът“! Не си ли чудесна! Направо чудесна!

Бренда се изчерви от удоволствие и се усмихна гордо; лицето ѝ бе белязано от лъщящи, слънчеви целувки с червило.

— Не чак толкова чудесна — стеснително промълви Бренда.

— Не бъди толкова скромна! Ти се справи! — прекъсна я горда Елин; тя извади плика с акции от чантата си и го подаде на Бренда. — Имам нещо за теб, Бренда. Подарък...

Бренда разкъса плика и Елин за секунда си спомни как със същата нетърпелива радост тя бе отворила и комплекта за химически опити на Фил. Бренда погледна акциите, схвана какво е това и какво означава, и сълзи заискриха в очите ѝ:

— О, мамо! Не знам какво да кажа! — Акциите представляваха почти един живот работа и борба. — Не знам как да ти се отблагодаря

достатъчно... или да ти кажа какво означава това за мен.

— Ти току-що го направи — отрони Елин с усмихващи се устни и замъглени очи. — Ще дам и на Дани двајсет и пет дяла, когато той се дипломира. Бих искала един ден вие двамата да се заемете с „А ла карт“.

Малко по-късно, на път за празничния и тържествен обяд с Дани, с Джеф и с най-добрата приятелка на Бренда Тоуни Рийс и нейните родители, Елин попита Бренда кое от трите предложения за работа е избрала.

— *Четири* предложения за работа — поправи я Бренда и очите ѝ светнаха; четвъртото предложение бе дошло през тази седмица.

— Четири!

— Четири — потвърди Бренда.

През цялата пролет фирмени вербувачи се ослушваха из района на университета, да уловят най-добрите студенти. Бренда, с отличните ѝ оценки и със специализацията си по химия, беше най-целената мишена. Само отлични оценки, научна специализация... и при това — жена! Бренда беше момиче-мечта за всяка компания през епохата на равноправното наемане на работна ръка.

— И според най-лошото — продължи тя — бих могла да получавам тринайсет хиляди и петстотин долара.

— *Най-лошото!* — Елин едва можеше да проумее това.

Тринайсет хиляди и петстотин долара бяха повече, отколкото бащата на Елин бе заработвал през коя да е година от своя живот. Беше почти толкова, колкото бащата на Бренда бе изкарвал през последната година от живота си, а на Елин ѝ бяха потрябвали десет години, поне да се доближи до тази цифра. Беше със сигурност повече, отколкото Елин би могла да ѝ предложи, за да започне работа в „А ла карт“, и Елин знаеше, че това е една от причините Бренда да иска да работи в света навън — най-малкото да започне своя кариера. И беше повече, отколкото Джеф щеше да изкарва.

— *И* — продължи Бренда, неспособна да потисне гордостта си от последния успех през своя успешен млад живот — да не вземете да повярвате, че ще приема най-лошото предложение! Ще приема най-доброто: младши научен сътрудник. Плащат петнайсет хиляди на

година. „Мед Лабз“ е името на компанията, а главната им кантора е в Бостън. Джеф и аз използвахме подаръците си от теб и от неговите родители около дипломирането, за да си наемем градински апартамент в Нютън. *Жилище.*

Джеф беше възпитан и човеколюбив млад мъж, продукт на шейсетте, който бе сторил едно от малкото неща, които един доктор би направил, без да очаква отплата: беше отишъл в общественото здравеопазване. Работеше в клиника в Роксбъри. Заплатата, която му плащаше федералното правителство, беше единайсет хиляди долара годишно.

— Ще печелиш повече от Джеф — каза Елин като запази интонацията си предпазливо неутрална; тя имаше съмнения по отношение на млади хора, които се готвят да спасяват света, особено когато жените им ще плащат повечето от сметките. — Няма ли да е проблем?

— Не — отсече Бренда с цялата убеденост на своите двайсет години. — Съвсем не. Много от момичетата в моя курс заработват толкова, колкото — или повече от — момчетата.

Елин повдигна вежди и не каза нищо.

Фил бе очаквал тя да напусне колежа и почасовата си работа, когато се ожениха, и Елин го бе послушала, без да се замисля и за миг. Тя се опита да си представи как би реагирал Фил, ако тя печелеше колкото него, да не говорим за повече. Опита се, но не успя.

— Трийсет преди трийсет!

Това беше техният девиз.

Трийсет хиляди долара заплата годишно, преди да навършат трийсет, обещаха си Бренда и Тоуни, като само близнаха пържолите си.

След като първата работа на Бренда след завършването на „Браун“ в „Мед Лабз“ ѝ осигуряваше петнайсет хиляди на година, а първата работа на Тоуни в „Едър анд Стърн“ като пазарен аналитик също ѝ носеше петнайсет хиляди, единствената същинска дилема сякаш беше: кой ще го постигне пръв? Ето за *това* те се бяха обзаложили: загубилият дължеше на победителя обяд във „Фор сийзънс“.

— Започни да пестиш пари! — наежи се Тоуни.

— Не, по дяволите! — отвърна Бренда. — Вече се мъча над въпроса какво да си поръчам.

И така, две представителки на първото еманципирано поколение жени, които сякаш имаха всичко — Бренда, с нейните отлични оценки и научна степен, и Тоуни, с нейната нова-новеничка диплома по стопанско управление — тръгнаха към света облечени и подготвени за успеха: Бренда — към Бостън, Тоуни — към Ню Йорк.

Бренда и Джеф се ожениха през седмицата след дипломирането от „Браун“. Елин им направи трапеза — по тяхно желание, само с естествени продукти — а медения си месец прекараха през почивните дни в Грийн маунтинс, Върмонт. Те решиха — взаимно, както смятаха да решават *всичко* — че Бренда няма да се откаже от моминското си име. Пощенската кутия в градинския им апартамент, еднакво отдалечен от лъскавите кантори на „Мед Лабз“ в покрайнините на Лоуъл и от Роксбърийската обществена клиника, където работеше Джеф, имаше табелка Дърбън-Мъсър.

Тоуни и нейният приятел Тъкър Бърнс, адвокат, живееха в малък, убийствено скъп апартамент в блок без асансьор в чистилището между СоХо^[1] и Гринидж вилидж. Родителите на Тоуни бяха кисели (както Тоуни се изразяваше), защото тя и Тъкър не бяха женени.

— Мислиш ли, че всъщност ни подкупваха тази седмица? — попита Тоуни Бренда. — Казаха, че ще ни купят собствен кът, ако се оженим!

— *Моята* майка ме подкупваше да не се омъжвам! — каза Бренда. — Буквално тази зима тя ми предложи да ме изпрати на следдипломна квалификация, ако не се омъжа.

Бренда и Тоуни се разсмяха. Родители!

Бренда беше една от най-ухажваните, една от най-отвоюваните жени, завършили през 1970 година. С нейните четири сладки предложения за работа, най-големият ѝ проблем беше кое да избере.

Тя бе избрала „Мед Лабз“, защото „Мед Лабз“ беше бързо напредваща компания с малък, но впечатляващ списък от изделия — малко рецептурни, малко собствени лекарства.

И понеже „Мед Лабз“ беше на предния фронт в разработването на диетично лекарство към което човек не се прираствява, без

значими странични въздействия, а дипломната работа на Бренда беше върху причиняващия затлъстяване об-об хромозом.

И понеже вербувачът, който я бе завел на обяд, бе наблегнал на това, че в „Мед Лабз“ няма ограничения докъде може да се издигне една жена; той гордо изтъкна факта, че в управителния съвет има жена.

И понеже канторите на „Мед Лабз“ бяха близо до Бостън, където Джеф вече работеше.

И понеже „Мед Лабз“ беше голямо акционерно дружество. То предлагаше безопасност, сигурност, стабилност и възможност за бляскава кариера.

И, накрая, понеже Бренда си бе обещала твърдо да не прави онова, което бе правила майка ѝ — да върти свой бизнес: твърде много главоболия, твърде много тегоби.

Шефът на Бренда, Хайнрих Лебен, си поговори накратко с нея през първия ден.

— Тук ще си добре, Бренда — каза ѝ Хайнрих. — Само не бъди много нетърпелива.

Родом от Берлин, химик-изследовател, Хайнрих Лебен бе задължен да одобри наемането на Бренда. Той се бе впечатлил от научната награда „Колкът“, която тя бе извоювала през последната година, от счупването на всички рекорди с нейното пълно отличие и от факта, че управата го подлагаше на натиск да назначава жени. Беше дребен къдрав мъж — тенисист — който пушеше лула, защото човек не вдишва дима от лулата и защото му харесваше да си има нещо в устата.

Бренда се усмихна.

— Търпеливостта не е сред моите достойнства — каза тя; даваше си сметка, че носи своята амбиция като сигнален огън. — Макар че вие ще спечелите дивиденди от моята нетърпеливост. Ще работя два пъти по-усилно от когото и да било.

— Един ден без съмнение ще бъдеш мой шеф — каза Хайнрих като подръпваше от лулата си. — Не се съмнявам.

Бренда не чу снизходителността в гласа му: акцентът му я разми; това, че той никога не слагаше всичките си карти на масата я разми;

фактът, че Бренда бе израсла без баща, който да ѝ каже, че работата не е училище и шефовете не са учители, бе причината тя да я пропусне.

Методът на „Мед Лабз“ да овладее затлъстяването не беше основан върху ограниченото поглъщане на калории чрез потискане на апетита, а върху предотвратяване на насищането с калории, след като са вече погълнати. На Бренда бе наредено да работи върху лекарство, което би се размазвало по вътрешностите и по този начин би намалявало абсорбирането на калории. Повечето от висококалоричния товар просто щеше да се изхвърли с изпражненията.

За Бренда „Мед Лабз“ беше точно като лабораторните упражнения в „Кем 35“ в „Браун“, само дето тук ѝ даваха страхотна заплата и работеше в ултрамодерна лаборатория, зад гърба си — с ресурсите на компания, която разполага с милиони долари. Подтиквана от мечтата да бъде първата, направила пробивното откритие, което ще извади на пазара лекарството на „Мед Лабз“ за овладяване на напълняването, сутрин Бренда нямаше търпение да стане и да отиде на работа.

— Трийсет преди трийсет ли? — рече тя на Джеф една сутрин. — Който пръв се появи на пазара с безопасно, ефикасно лекарство, което да ограничава затлъстяването, ще спечели милиони. С една дума, „Мед Лабз“ ще ми дадат всичко, което поискам. *Всичко!*

И тя се втурваше на работа, пламнала от амбиция.

И Елин беше пламнала от амбиция. Тя изпрати своите изчисления за откриването на Зимната изложба на антики и се впусна в претоварения летен сезон. Приемаше всичко, което ѝ се изпречваше на пътя: пикници и забави около басейни; годишни празненства и сватби; рождени дни, бар мицва и кръщенета. Работата ѝ с колективни клиенти, която никога не бе изоставяла, продължи да се разраства. Тя обслужваше журналистически срещи, събирания на търгове, филиални и коктейлни тържества, пазарни конференции, сесии на мозъчни тръстове и шефски обяди. Отново с добрите препоръки на Райнхарт Естес, тя захранваше всички прояви на Швейцарския търговски съвет, на който Райнхарт беше президент, а също — всички негови изяви, свързани с много успешните му кампании по вноса на часовници и фина бижутерия.

— Действам по два начина — довери Елин на Карълайн. — През почивните дни работя като роб. През работните дни не си давам много труд и работя просто като куче.

— Аз съм изцяло за успеха — подхвърли Карълайн. — Но се питам дали трябва да работиш *чак пък толкова* усилно. Спомням си, че когато Томи работеше, той винаги намираше време за своя скуош и два пъти седмично, като поклонник, плуваше в басейна на „Йейл клуб“. Защо не си заделяш по един следобед от време на време? Направи си масаж... иди на упражнения.

— Упражнения! — засмя се Елин. — Правя толкова много упражнения като вдигам пет-шестлитрови тенджери от легирана стомана дванайсет часа на ден.

— Е, все пак смятам, че трябва да отделиш малко време и за себе си — настоя учтиво Карълайн. — Не съм чувала някой мъж да работи така здраво като теб.

— Имам време да се гримирам, Карълайн — каза Елин. — Живях много години, без истински да се съсредоточа... а сега, когато и двете деца са далеч от дома, мога да го правя.

Дани, в Университета в Пенсилвания, се специализираше във финансите, а като втора специалност изучаваше проучване на пазара.

— Ще стана голяма клечка — каза Дани. — Милионер. — На седемнайсет той беше красив като Фил на неговата възраст: с як орлов нос и поръсени със златен пращец маслинен очи; жените го намираха за неустоим, мъжете виждаха в него приятелят — или синът — за когото мечтаеха. — Освен ако ти не го направиш преди мен!

— Съмнявам се! — усмихна се Елин. — Моите амбиции са поскромни. Искам да съм добър доставчик на храна. *Много* добър доставчик на храна. Може би най-добрият в страната.

И така, както работеше, Елин бе станала. За фискалната 1970 година печалбите на „А ла карт“ бяха по-високи от всякога: Елин изчисти почти трийсет хиляди долара през тази година.

— Отлична инвестиция — каза Лу в рядкото за него самохвално настроение. — „А ла карт“ е на път да стане ценно капиталовложение. Акциите ти се качват през цялото време — заяви той на Елин.

Макс също се бе запалил:

— Ако ръководеше бизнеса си поне наполовина така добре, както го върши Елин — каза той на Джоана, — нямаше защо да

просиш през цялото време пари от мен.

На Джоана не ѝ се нравеше сравнението.

За поколението на своите родители Джеф изглеждаше като поредния хипарливец. Той беше висок и много слаб, имаше пясъчноруса брада, нежна уста, и — зад очила с телени рамки — интелигентни и състрадателни очи. По-възрастните бяха склонни да мислят, че хора като Джеф живуркат като пушат трева и слушат рок, но техните представи бяха стереотипни. Те бяха далеч от истината, защото Джеф беше работяга.

Той работеше така усилено, както и Бренда. Беше зареден с еднакво обсебваща — макар и съвсем различна — мотивация: потребността да върши нещо добро. Той влезе в медицинското училище с планове да прави онова, което, знаеше, всеки студент в медицинско училище планува да прави: да се дипломира, да поработи няколко години за старши медицински персонал и после да започне собствена практика.

Демократичната национална конвенция през 1968 година промени за Джеф всичко това. Той бе работил като доброволец и лекуваше очни наранявания на демонстранти, които бяха разгонвани със сълзотворен газ от ченгетата на майор Дейли, и това преживяване бе пробудило у Джеф спотаено, но силно усещане за несправедливостта в света. То го направи идеалист; направи го феминист; промени плановете му за бъдещето. Реши да работи в общественото здравеопазване и да посвети времето, енергията и образоваността си, за да направи света по-добро място за живеене.

Като работеше с бедните и с онеправданите — като предписваше очила, извършваше тестове за глаукома, изрязваше кисти, бинтоваше рани и откриваше петна в очите — Джеф откри за себе си колко безпомощни са клиентите му пред лицето на лабиринта от указания как да се възползват от благотворителността, от добавките за стари инвалиди и объркано определяната медицинска и санитарна помощ. Бедните, според опита на Джеф, не дояха системата. Наопаки. Повечето бяха уплашени, бяха кротки и от тяхната примиреност Джеф ставаше все по-състрадателен, все повече на тяхна страна. Той работеше по-дълго, отколкото трябваше, и търпеливо попълваше

километри бюрократични формуляри; а след работа, през свободното си време, посещаваше пациенти в болницата.

Бренда и Джеф се прибираха къщи късно, изтощени и без дъх. Бренда, чудесна готвачка, не готвеше. Не ѝ оставаше време.

— Имаме богат избор за вечеря — каза тя на Елин, която им пращаше всяка седмица колети: — Макдоналдс, Кентъки фрайд или китайска — и пица, когато бързаме.

Но Бренда и Джеф не ги бе грижа за храната и не ги бе грижа за преумората, защото бяха щастливи — по-щастливи от всякога, с безпределно бъдеще и с всекидневни вълнения, които не спираха да ги пришпорват. След осем месеца работа Бренда вече правеше собствени експерименти и бе назначена за лабораторен помощник на самата себе си. Беше възнаградена с десетпроцентно увеличение и го използва, за да купи подарък на Джеф: усилвател и предусилвател Макинтош, за които бе копнял.

И точно преди да завърши първата ѝ година в „Мед Лабз“, Хайнрих Лебен я повика в своя кабинет, за да ѝ каже, че би могла да стори добро на „Мед Лабз“ — и на себе си — като говорител на компанията в колежа, вечер и през почивните дни.

— Искаме млади хора — особено млади жени — които да гледат на „Мед Лабз“ като на добро място за работа — каза той. — А ти ще си идеалният пример за тях.

И Бренда започна да ходи до близките колежи — Бостънския университет, „Амърст“; до „Васар“, който вече беше смесен колеж; до Университета във Вермонт; до „Смитсониън“ и Масачузетския технологичен институт; до „Бодън“ — разнасяше по цял свят името „Мед Лабз“ и си записваше имената на най-изявените студенти.

Бренда не се и опита да прикрие своите предразсъдъци — в полза на жените. Когато „Мед Лабз“ започна да вербува хора от тазгодишната тумба завършили, Бренда искаше да е сигурна, че ще има изявени жени, които да тръгнат по нейния път. Можеше да им помогне и да улесни нещата за тях.

— Боже, възхищавам ти се! — каза ѝ Джеф. — Повечето хора приказват. Ти го правиш.

— Израснах с добър пример — отвърна Бренда. — Винаги виждах майка си в непрестанно действие.

Думите на Бренда изненадаха леко Джеф. Той беше съвсем наясно с раздражителността и негодуванието, които понякога Бренда показваше към майка си, и често бе чувал клетвата ѝ никога да не заменя личното щастие за кариера — замяна, която Бренда смяташе за напълно непотребна. В края на краищата и двамата с Джеф успяваха и с уморителните си кариери, и с щастливия си брак. Необичайно щастлив брак.

С ангажиментите си на говорител няколко вечери на седмица и през повечето съботни следобеди и с Джеф *отгоре* през окастрените почивни дни и през понеделник и четвъртък вечер, Бренда и Джеф се шегуваха, че едва се виждат и че натоварените им всекидневия са най-доброто нещо на света за любовен роман. Нямаше време за скучната къщовност, която да прикове връзката им към някакъв коловоз.

Джеф все още купуваше маргаритки на Бренда, а Бренда все още обичаше да гризе пръстите на краката на Джеф. Не биха могли да бъдат по-щастливи... с изключение на едно.

Бренда мразеше да го вади на бял свят. Беше толкова под равнището ѝ и толкова под равнището на Джеф, че се смущаваше дори да го спомене. Проблемът беше домакинската работа.

Бренда нямаше кой знае какво против нея, когато имаше свободни вечери и почивни дни. Но сега, когато обикаляше близките колежи — пътувания, които често ѝ отнемаха цялата нощ — тя просто нямаше време да свърши цялата домакинска работа сама.

Не искаше да е мърла, подхвърли тя на Джеф. Едва ли беше чистофайница — в миналото бе почиствала само колкото да държи коремния тиф на разстояние. Въпреки това имаше определен задължителен минимум — като почистването на банята и на кухнята и прането — който на всяка цена трябваше да бъде свършен.

— Не ми се споменава — каза Бренда с чувството, че е една от онези простодушни домакини от телевизионните реклами, вманиачени на тема чисти подове и блестящи вани, — но това място е кочина. Джеф, нямам време да се оправям сама и наистина се дразня от това, че съм натоварена да върша мръсната работа.

— Не те виня — мигновено отвърна Джеф. — Щеше ми се да го кажеш по-скоро. Ще си разпределим работата, това е всичко. Така е честно.

Те се съгласиха на неформално разделение на труда. Бренда щеше да носи прането в пералнята, а Джеф, който се прибираше вкъщи по-рано от нея, щеше да го взима. Същото — и за сухото чистене. Почистването, бърсането на праха и търкането щеше да е поделено: една седмица Бренда щеше да се занимава с банята и с кухнята, докато Джеф щеше да почиства и прахосмучи останалата част от апартаментчето. На другата седмица щяха да си разменят задълженията.

— Чувствам се много по-добре — каза Бренда, след като закачиха работния график в кухнята. — Не се чувствам вече като мъченик.

— И аз се чувствам по-добре — призна Джеф. — Безпокои ме само, че пропуснах пръв да кажа нещо по този въпрос.

— Както и да е, от сега нататък нещата ще са други.

— Можеш да се обзаложиш — възкликна ревностно Джеф.

През нощта, когато се любиха, Бренда изпита удоволствие, което отдавна не бе изпитвала. Тя с изненада осъзна колко много раздражението ѝ от такова тривиално нещо като домакинската работа я бе карало да се въздържа по време на любовните им игри.

Тази нощ те си говориха както правеха от време на време за истинско семейство.

— Така е — каза Джеф. — Така е, искам деца.

— И аз — отвърна Бренда. — Но по-късно... Първо трябва да помисля за моите *трийсет преди трийсет*.

[1] Да не се бърка с едноименния английски квартал, който се пише с малко х; става дума за район в Ню Йорк сити, на юг от Хюстън стрийт, известен с модните си магазини и ресторанти. — Б.пр. ↑

2.

— Изпращаме те с Ед Словаки да представяте „Мед Лабз“ на конференцията на биохимиците в Илинойския университет в Ърбана — каза на Бренда Хайнрих Лебен в началото на 1972 година; сега тя имаше по-добро звание: помощник-химик, и по-висока заплата. — Мога да кажа на управителното тяло, че си се съгласила да отидеш, нали?

— Разбира се — отговори Бренда с преднамерено сух, делови тон; обикновено тя би отговорила на въпроса на Хайнрих с нахаканото, но искрено: *няма да си оставя магарето в калта*; но бе схванала, че Хайнрих няма чувство за хумор, и се озаптяваше: — Това е чест.

Ед Словаки беше завършил колеж — „Корнел“, който беше Алма матер и на Хайнрих — през същата година, когато бе завършила Бренда. И той беше биохимик, но имаше с по една единица, а понякога и с по две, по-ниски оценки от пълните шестици на Бренда. Той бе тръгнал на работа в „Мед Лабз“ през същата седмица, когато бе тръгнала и Бренда, с две хиляди долара по-голяма годишна заплата, което Бренда не знаеше. Беше един такъв русоляв — дори миглите му бяха руси — и макар че беше в отдел, който извършваше проучвания за лекарство против артрит, на Бренда ѝ се струваше, че прекарва повече време отдаден на фирмената политика и на връзките с „Корнел“, отколкото на лабораторното си отделение.

Бренда прие пътуването до Ърбана като знак, че тя и Ед са предопределени за нещо по-голямо и по-добро в „Мед Лабз“. Ед го приемаше сякаш като кратък, платен отдих от всекидневното еднообразие. По време на полета до Ърбана Бренда чете последния брой на „Джърнъл ъв байъкемистри“, докато Ед пийваше бяло вино и си бърбеше със стюардесата.

Три дена биохимиците четеха научни съобщения, обсъждаха нови опитни модели, говориха за обещаващи нови изследователски пътища и най-вече разнасяха последните горещи клюки: кой е получил стипендия и кой — не, кой ще заеме по-висок пост и кой си бе стъкмил

сладка консултантска фирмичка, кой ще оглави съвсем новата лаборатория в Хюстън и кой ще излиза от Университета в Южна Калифорния. Но докато всички се съсредоточаваха върху имената, Бренда посвети мислите си на инсулиновите рецептори.

Тя вече беше наясно с експериментите върху ролята, която играят инсулиновите рецептори за затлъстяването, проведени от Джеймс Райнкинг в лосанджелиския Калифорнийски университет. Беше чела научното му съобщение преди десет месеца в „Био-кемикъл ривю“ и когато видя, че в графика е включено той да осведоми колегите си за най-последните данни от лабораторните изследвания в Ърбана, засекретени след публикацията на научното съобщение, Бренда се записа.

Когато професор Райнкинг — който беше с телосложение като на бейзболист от задната линия и носеше очила с лупи, дебели като дъната на бутилка от кока-кола — приключи, Бренда се представи, каза му върху какво работи и сподели проблемите, които има в работата си.

— Изследванията ни са фокусирани върху възпрепятстването на абсорбцията в стомашно-чревния тракт — съобщи му тя. — Но ударихме на камък. Май няма да преодолеем страничните въздействия — гаденето и неочаквано бързото подпухване. В „Мед Лабз“ съм от две години и за тези две години никак не сме се приближили до решението на проблема. Питам се дали ако подхожда другояче като се съсредоточа върху инсулиновите рецептори, няма да е по-надеждно.

— Не знам — призна професор Райнкинг с научна коректност, но същевременно все пак грейна. — Но не желаете ли суровите лабораторни данни? Ще се радвам да ги споделя с вас.

— Това ще е чудесно — каза Бренда и също грейна.

— Ще ви пратя ксерокопия.

През нощта, когато Ед Словаки излезе и се напи с няколко химици от „Райдър & Евънс“, конкурент на „Мед Лабз“, Бренда, която ясно си даваше сметка, че е единствената жена на конференцията като изключим секретарките, отиде в стаята си и внимателно прегледа данните, предоставени ѝ от професор Райнкинг.

През деня, когато се върна от Ърбана, предложението ѝ легна на бюрото на Хайнрих Лебен. Като използваше за документация статията

на доктор Райнкинг в „Био-кемикъл ривю“ и най-пресните данни от лабораторията му, Бренда предлагаше „Мед Лабз“ да добавят към изследователската си програма за овладяване на затлъстяването успоредни експерименти, като изучат обнадяващите водещи резултати около инсулиновите рецептори.

Бренда завършваше предложението си с молба за разрешително да се предвиди бюджет. Тя спокойно очакваше отговора и прекара съботната сутрин, преди да замине за разговор в университета на Сиръкюс, като се отдаде на любимото си занимание — да пазарува в „Джордан Марш“.

— Не разбирам — каза Бренда на Джеф. — Минаха две седмици, а той не е проронил и дума. Не смяташ ли, че би трябвало да му кажа нещо?

Бренда беше озадачена. Тъкмо подобна новаторска, напориста работа, каквато бе вложила в своето предложение да започнат експерименти върху водещите постижения, открити при работата на Джеймс Райнкинг върху инсулиновите рецептори, ѝ бе спечелила пълните шестици, научната награда „Колкът“, похвалите на преподавателите ѝ — и в крайна сметка, назначаването ѝ в „Мед Лабз“. Сега май ѝ спечелваше мълчание. Бренда беше обидена и объркана.

— Просто не мога да разбера — продължаваше да се оплаква тя на Джеф. — Може би трябва да кажа нещо?

— Защо не? — логично отвърна Джеф. — Всичко, което си ми разправяла за хрумването си, ме кара да мисля, че е доста добро.

Когато Бренда отиде в кабинета на Хайнрих Лебен и го попита дали е имал възможност да прочете предложението ѝ, той ѝ каза, че *не му е останало време*.

И Бренда бе обезпокоена от неговото нежелание да обещае, че *ще намери време*, че *ще му остане време*.

— Можеш ли да си представиш! — изплака с ярост Бренда пред Тоуни, когато Тоуни и Тък дойдоха в Бостън за почивните дни. — Платиха, за да ме пратят в Ърбана, а сега дори не искат да чуят какво съм научила там! Хем сме в задънен тунел с противоабсорбния подход, а инсулиново-рецепторната гледна точка е начин да помръднем от мъртвата точка! Човек би помислил, че вече трябваше да са ми поверили програма!

— *Ти би помислила и аз бих помислила* — каза Тоуни. — Но *те* не мислят така!

Те бяха другият пол. Мъжете. Противоположните. Членовете на тесния кръг, в който искаха да влязат Бренда и Тоуни — или по покана, или с насрещна стрелба. Мъжете имаха парите, властта, удоволствието. Бренда и Тоуни също искаха да са *вътре*.

А Тоуни бе започнала да става много вещица на тема *Те*. Работата ѝ беше такава, че я вършеше сама. Работата на Тоуни беше да анализира фирмите, чиито изделия „Едър анд Стърн“ продаваха на своите клиенти. Тя обикаляше страната и разпитваше управители, разглеждаше заводи, анализираше цифри. Резултатите от нейната работа се изпращаха във формата на доклади до посредниците на „Едър анд Стърн“, които ги използваша като основа на своите препоръки за покупко-продажби.

— Трябва да си едно от момчетата — каза Тоуни на Бренда. — Обзалагам се, че ако някое от момчетиите на Хайнрих бе написало доклада, нещата щяха да са вече уредени.

През съзнанието на Бренда за миг пробяга образът на Ед Словаки, с неговите руси мигли и безцветни петици и четворки, но тя мигновено го прогони.

— В работата, която ти вършиш, може би има мъжки шовинисти — рече Бренда като не желаше да повярва на Тоуни, — но ние сме *учени*. Стойността на един учен се определя по лабораторните резултати, по обективни данни. Полът няма нищо общо с това. *Нищо!* Всъщност Хайнрих винаги ми поръчва най-важните експерименти, защото знае, че аз ще свърша нещата както трябва, в график и в рамките на отпуснатия бюджет.

— Не се самооблажвай, Бренда! — отвърна Тоуни. — Ти си просто доброто момиченце на Хайнрих. Той те *използва*.

— Тоуни, много си кисела! — нацупи се Бренда.

— Може би — съгласи се Тоуни със сериозни очи изпод тъмните ѝ блещукащи клепачи. — Аз го наричам *реализъм*.

В изследователския отдел на „Едър анд Стърн“ Тоуни беше единствената жена — освен специалистката по тоалетните принадлежности Рийта Аш, която бе работила за „Ревлон анд Рубинстайн“, говореше с пропит от безсрамие и уиски глас и плашеше всички, понеже се предполагаше, че *знае къде са заровени телата*.

— Наричат ме *момичето* — каза Тоуни на Бренда през същите почивни дни; и двете бяха започнали работа преди малко повече от две години. — Знаеш ли какво ми се случва всеки, ама всеки път, когато отида да получа най-новите сведения за някоя фирма или да проуча някоя нова фирма? В първия миг, в който вляза и съобщя коя съм, израженията на лицата им ми казват ясно: чувстват се оскърбени, че им пращат *жена*. За тях това означава само едно: че „Едър анд Стърн“ не гледат на тях — и на тяхната стока — сериозно; че им пращат някой от резервната скамейка. Така че първото, което трябва да сторя, е да настъпя много здраво, много компетентно, много авторитетно. Понякога това ги кара да усетят първото си разочарование. В повечето случаи — не. Обаждат се в Ню Йорк. Питат защо им пращат *момичето*. Докато съм там, при тях! Тогава един от съдружниците трябва да говори с тях и да ги успокоява. И знаеш ли какво е второто нещо, което правят? — продължи Тоуни.

Бренда, развълнувана и ужасена, тръсна глава. Тя си стоеше в лабораторията; работното ѝ всекидневие протичаше главно в компанията на други биохимици и на Хайнрих Лебен. Осъзнаваше, че в сравнение с Тоуни почти не се бе сблъсквала с деловия свят като цяло.

— Не — смънка Бренда. — Какво става?

— *Предлагат* ми се — равнодушно каза Тоуни.

— Хайде бе! — възкликна Бренда. — В наши дни!

— О, да! В наши дни. Държат се сякаш аз — тялото ми — е част от сделката. По-извъртащите казват нещо като: *Няма да прекарате тази нощ в „Шератон“ сам-сама, нали? Имам подръка апартамент на приятел, ако нещо...* По прямите казват нещо като: *Вие, еманципираните жени, сте отворени. Защо не се отвориш за мен?*

Бренда тръсна глава с неверие, макар сега, като поразмисли, да осъзна, че помощникът ѝ в лабораторията неизменно се отъркваше в гърдите ѝ, когато вадеше и разменяше местата на епруветките.

— И какво им казваш? Как се справяш с положението? — попита Бренда; самата тя се *справяше* с помощника като се правеше, че не забелязва.

— Не много добре — призна Тоуни. — Ако кажа, че не съм свободна, те започват да се интересуват от интимния ми живот. Ако им откажа и заявя, че не правя такива работи, те ми казват, че съм

страхотно парче. Ако им кажа да се омитат, ме обвиняват, че съм негостоприемна. — Тоуни повдигна рамене. — Положението е лошо, защото съм склонна да отстъпя. Не би трябвало, знам. Но така го чувствам.

После тя продължи:

— И ще се изненадаш колко много типове твърдят, че са спали с мен. Невярно, разбира се. Но това не им пречи да го твърдят. И после следващият тип казва: *Ти си пуснала на Джоу Блоу. Какво ми е на мен?*

— Пред това, което разказваш, „Мед Лабз“ е истински рай — рече Бренда и се закле, че никога няма да се остави да я вкиснат толкова, колкото се бе вкиснала, изглежда, Тоуни. Тоуни бе започнала да носи ултраскроени костюми, които приличаха повече на броня, отколкото на дрехи, и за първи път, откак я познаваше Бренда, бе напълняла.

Бренда се чудеше дали не го е направила, за да привлича по-малко мъжките погледи. Но тъй както си обещаваеше да не се оставя да загубее като Тоуни, тя реши също, че няма да си седи мирно, докато Хайнрих се намери да ѝ прочете доклада. Даваше му още седмица. Ако дотогава не го прочетеше, тя щеше да *направи* нещо.

Бренда поднови предложението си след седмица. Тя забодее напомнителна бележка за Хайнрих и чрез вътрешноведомствената поща изпрати копие до шефа му, Сам Винсът, глава на научните изследвания в „Мед Лабз“.

Два дена по-късно копието беше върнато на бюрото на Бренда с драснато с молив „добра идея — С. В.“ и с искане тя да изготви груба сметка на разходите по предложението. В рамките на седмицата Бренда сложи изчисленията на бюрото на Хайнрих, с копие до Сам Винсът, на когото сега гледаше като на свой защитник.

Когато Хайнрих я извика в кабинета си да обсъдят предложението ѝ, Сам Винсът, висок, благ, достолепен, с мека тлъстинка над колана на панталоните, също беше там. Но макар Сам Винсът да се усмихваше, говореше Хайнрих.

— Подходът с инсулиновите рецептори изглежда... обещаващ — изрече Хайнрих като замислено подръпваше от лулата. — И изчисленията сякаш отговарят на замисъла.

Бренда едва удържаше да не се усмихне. Тя се насили да изглежда сериозна, добросъвестна.

— Ще трябва да се вместим в бюджета, но, струва ми се, можем и да го пораздуюем — продължи Хайнрих. — Ти ще се заемеш... бъди на разположение. Това си е твоя рожба.

— Благодаря — отвърна Бренда, като се чувстваше по същия начин, по който се чувстваше в колежа, когато някой преподавател я вдигаше, за да я отличи. — Радвам се, че се съгласихте с мен. Изглежда, ударихме на камък с другия подход.

— Добро момиче! — за първи път се обади Сам Винсът.

Тонът му беше сърдечен, одобрителен и като кимна на Хайнрих, той напусна кабинета. За първи път началник от ранга на Сам Винсът май бе забелязал, че тя е живо същество, и едва по-късно Бренда си припомни думата „момиче“.

— *Никога* вече не върши неща през главата ми, Бренда! — изсъска Хайнрих, когато останаха сами; той говореше със зъл, нисък глас и докато продължаваше, този глас стана с няколко градуса по-студен, от киша — на лед. — Никога, никога не го прави отново! Не си го и *помисляй*. — Той остави лулата си и погледна право в лицето на Бренда, като прикова очите ѝ към своите. — Защото ако го направиш, ще те уволня така скорострелно, че няма да разбереш кога ще си на улицата.

— Но защо? — попита уплашено Бренда. — Вие нямахте време да прочетете паметната бележка, а работата е важна за „Мед Лабз“. Стори ми се, че ще спестя време, ако отида при мистър Винсът.

— Е, не го приемам. Аз ръководя този отдел. И по някаква случайност го ръководя *много добре*. — Тонът на Хайнрих беше свъсен и зимен: февруари гонеше януари по петите.

— Съжалявам — промълви Бренда, но не съжаляваше.

Тя бе работила за „Мед Лабз“, опитала се бе да ги оттласка от мъртвата точка на техните изследвания, опитала се бе да им покаже обещаваща посока. Осъзна, че наблюденията на Тоуни върху деликатното мъжко его бяха на дневен ред повече, отколкото обикновено си позволяваше да го признае. Все пак, ако Хайнрих искаше извинение, щеше да му се извини. Въпросът беше, че програмата за инсулиновите рецептори вече бе задвижена.

— Какъв кът от лабораторията ще трябва да уредя за новия проект? — запита Бренда, развълнувана от мисълта да е ръководител на проект; лабораторното пространство винаги не достигаше в „Мед Лабз“, напоследък — повече от всякога.

— Не знам — каза вежливо Хайнрих, като смукна от лулата. — Не съм мислил още. Това е *твой* проект. Ти си разчисти място.

През онази вечер Бренда се прибра вкъщи попарена и нетърпелива.

— Не разбирам — сподели тя на Джеф. — Победих! Стана на моята. Получих каквото исках! Ще вървим напред с моята идея! Победих... а се чувствам така, сякаш съм изгубила. Днес нещо стана, но не разбирам какво...

Джеф беше презает със собствените си проблеми в клиниката — главният лекар искаше от него да оправя пациентите по-бързо (*оправя* беше дума от бюрократичния речник на главния лекар). Повече пациенти означаваха по-голям пай от федералните фондове, с които се издържаше клиниката — и като следствие, по-голям пай от щатските фондове, тъй като Масачузетс трябваше да съгласува своето финансиране с федералното финансиране. Джеф, който бе свикнал с медицинските и с бюрократичните затруднения, не знаеше какво да каже на Бренда. Но се опита:

— Вероятно нищо не е станало — отрони той като я прегърна, за да я утеши. — Само служебни тъпотии.

На Бренда ѝ се щеше да му повярва.

3.

Осем седмици по-късно Хайнрих Лебен се издигна: той напусна „Мед Лабз“ и отиде в „Райдър & Евънс“ като директор по научните изследвания — същата работа като на Сам Винсът, но в много по-голяма фирма. Ед Словаки замина с него — като заместник изпълнителен директор, и съответно — негов наследник.

— Но Ед Словаки е направо некомпетентен! — оплака се Бренда на Тоуни, разкъсвана от обида, смут и негодувание. — Той не е завършил и един доклад в „Мед Лабз“. Само няколко промеждутъчни рапорта. Беше му предоставена дори възможност да работи по проекта за инсулиновите рецептори. Отклони я. Ед Словаки не би открил нов подход, дори да се спъне в него!

Тоуни повдигна рамене с учтиво изражение на лицето, нещо от сорта на „Какво очакваш“!

— Не е честно! — продължи Бренда. — *Той* се издига, докато аз изоставам. Смятах, че ще получа поне повишение, но досега и това не би! Въпреки че все още се надявам... — заключи тя като се мъчеше да си подобри настроението.

— Тревожиш се не за каквото трябва — предупреди я Тоуни.

Бренда я погледна.

— Какво искаш да кажеш? *Не за каквото трябва!* А за какво трябва?

Неразгадаемо изражение прекоси лицето на Тоуни; сетне тя пое дълбоко въздух:

— Може да го чуеш и от мен.

— Какво да чуя? — Чувството, че нещо потъва в дълбините на стомаха ѝ, споходи Бренда.

— Преметнали са те — каза Тоуни. — „Райдър & Евънс“ е една от фирмите, които следим отблизо. Те са в нашия списък за покупки. Току-що отписаха проекта, който ти подхващаш.

— Инсулиновите рецептори? — Бренда помисли, че ще повърне. Тоуни кимна.

— Те му посветиха почти година. Райнкинг беше консултант. Но доникъде не стигнаха и Управлението по храните и лекарствата погребва този подход. Няма начин досега Управлението да си е променило мнението по такава основна клетъчна структура. Още никой не е достатъчно наясно как работи тя.

— И Хайнрих е знаел?

Тоуни кимна пак.

— Навярно. Трябва да е разговарял с „Райдър & Евънс“ доста преди да се съгласи да оглави техните изследователски програми. И те сигурно са му казали в какви насоки работят.

— Райнкинг имаше проучвания, но нямаше къде да ги занесе. Той искаше да се натъкне на ново място за консултант. Ед Словаки сигурно е знаел. Той се напи с онези типове от „Райдър & Евънс“ в Ърбана. Хайнрих в крайна сметка махна с ръка, защото това ще тласне „Мед Лабз“ в грешен коловоз. А той ще има време добре да огледа „Райдър & Евънс“... — Докато бързо го премисляше, Бренда си даде сметка и за най-малката извивка на двойния капан, в който не само бе попаднала, ами всъщност сама си бе и сложила. — А аз оставам с глава в торбата. Аз поемам вината.

— Не и ако ги изпревариш — посъветва я Тоуни.

— Какво да направя?

— Напусни. Намери си друга работа. Натопи другиго с инсулиновите рецептори. В края на краищата официално Хайнрих ти е дал добро. Нека той да му бере гайлето.

— Но това не е хубаво! — Бренда бе стресната от предложението на Тоуни.

— Иначе той ще прехвърли отговорността върху теб — разсъдливо каза Тоуни. — Всъщност вече го направи.

Бренда се умисли за миг. Как Тоуни бе загрубяла така? Или беше просто разумна? Не играеше ли печено, както непрекъснато повтаряха мъжете в кантората?

— Права си — каза Бренда. — Напълно си права!

През този следобед тя написа резюме. С академичния си рекорд, с тригодишния си опит в „Мед Лабз“, с богатия си опит на говорител по университетите и с Десетилетието на жената на своя страна, тя знаеше, че ще изглежда добре в очите на евентуалните работодатели.

— Ами ако трябва да се преместя в Синсинати? — Бренда попита Джеф от дълбините на среднощна атака тревожност; нейните резюмета бяха разпратени по фармацевтични и по химически компании из цялата страна.

— Ще го обмислим, когато — и ако — се случи.

— Обичаш ли ме? — зададе Бренда въпроса, който задаваше поне веднъж на ден.

— Да — отвърна Джеф; той смяташе, че потребността на Бренда да бъде непрестанно уверявана, бе свързана със смъртта на баща ѝ. — Обичам те. Много.

— Ще се борим за кариерата ми, нали?

Бренда винаги бе желала кариера и брак. Всяко списание, всяка женска страница във вестник, всеки пример за подражание, от архитектка-съпруга-майка до журналистка-съпруга-майка, ѝ нашепваха, че кариера *плюс* брак не само е възможно съчетание, но е желателно, и в крайна сметка — не толкова трудно, ако просто си достатъчно добре организирана. Това беше първото истинско противоречие между кариера и брак, с което Бренда се сблъскваше, първото загатване, че онова, което списанията, вестниците и примерите за подражание излагаха, не беше толкова безметежно, колкото твърдяха.

— Нали? — повтори тя.

— Разбира се — промълви Джеф като я прегръщаше.

Кариерата на Бренда означаваше за Джеф почти толкова, колкото и за Бренда. През целия си живот той бе искал да се ожени за момиче, което работи.

Майката на Джеф беше зъбна хигиенистка, преди да се омъжи за бащата на Джеф, зъболекар. Бракът им не беше нито подчертано щастлив, нито нещастен. Беше лениво неутрален през всичките години от съзнателния живот на Джеф и през всичките тези години Джеф си спомняше само за едно оплакване на майка си: че е зарязала работата си, когато бе народила деца. Тя наричаше това решение най-голямата грешка през живота си.

— Трябваше да наема някоя да се грижи за вас — казваше тя на Джеф и сестра му — и да си запазва работата. Дори ако трябваше да давам цялата си заплата.

Тя бе подтикнала сестрата на Джеф да изгради своя кариера, бе подтикнала и Джеф да се ожени за момиче с кариера.

— Работещата съпруга е щастлива съпруга — обичаше да казва тя, като си даваше сметка, че скуката и раздражението ѝ до голяма степен се дължат на факта, че напускането на работата отвори зееща дупка в живота ѝ, огромна празнота. — Бях свикнала да съм Някой, с дневник на посещенията и с телефон, който звънеше — се изразяваше тя. — Сега съм *просто домакиня*.

Думите на Нели Мъсър имаха отзвук. Сестрата на Джеф беше зъболекарка като баща им, а Джеф винаги бе смятал за сигурно, че ще се ожени за работещо момиче. Той бе повярвал на майка си, когато му каза, че скучаещата съпруга е нещастна съпруга — в края на краищата не беше ли самата тя идеалният пример?

Джеф мислеше, че, чисто и просто, една работеща съпруга би била по-интересен и по-стимулиращ партньор. Никога не се бе замислял за икономическите последици.

— Устройвам се в Нютън — бе казал Уейн Елбаум на Джеф, докато пиеха кафе; Уейн беше състудент на Джеф от „Браун“, специалист по уши, нос, гърло, който бе прикрепен към суперспециалист по уши, нос, гърло в „Бостън дженеръл“ и сега искаше да се отдели самостоятелно. — Търся хора, с които да делея мястото — продължи Уейн. — Намерих банка, която ще ме финансира, така че всичко, което трябва да направиш, е да се вземеш в ръце и да се преместиш в Нютън. Ти си добър специалист, Джеф, и бих искал да те привлека. Какво ще кажеш?

На двайсет и осем, Уейн изглеждаше като на трийсет и пет. Добър, добре обучен, добре нахранен, добронамерен мъж на трийсет и пет. Беше мъж, който ясно знаеше накъде отива и как да стигне там, и имаше самоувереността на цял хокеен отбор.

— Това, което ти предлагам, Джеф — продължи Уейн, — на практика е лиценз за печелене на пари. Заемът от банката ще бъде изплатен за пет години, лесно, и след това — пей, сърце. Какво ще кажеш?

На Уейн му се мерзелееха видения: мерцедес и зимни ваканции, и скъпа къща в богаташко предградие. А Джеф дори не се изкушаваше.

— Знам, Уейн — каза Джеф. — И се лаская от предложението. Наистина. Но съм щастлив в клиниката.

— Но там няма *пари*, човече! — възкликна Уейн, стъписан от непробиваемостта на Джеф.

— Но има други награди — отрони Джеф.

— Ти винаги си бил класическият алтруист — посви рамене Уейн.

Но наградите, за които говореше Джеф, не бяха изцяло алтруистични. Работата на Джеф в Роксбърийската клиника го караше да се чувства добре. Той се чувстваше значим, когато нов чифт очила помагаха на някое хлапе от гетото да си вдигне успеха; когато операция на катаракта спасяваше зрението на стара жена, която разчиташе на подаяния; когато точно напаснати контактни лещи даваха възможност на талантлив училищен атлет да подпише професионален договор.

— Искам да продължа в клиниката — каза Джеф на Бренда през онази ноц. — Мислиш ли, че сгреших, като отхвърлих предложението на Уейн? Щях да натрупам доста пари.

— Гордея се с теб, че си му отказал — промълви Бренда, която знаеше колко много от себе си влага Джеф в своята работа, която споделяше отвращението на Джеф към докторите, с които бе учил заедно, дето разговаряха вманиачено за новите широкоекранни телевизори „Ъдвент“, за сделките си с недвижима собственост и за последните слухове около данъчните облекчения. — Радвам се, че не си като тях. Нямаше да го понеса.

През първите три години от брака им Джеф бе отклонил четири предложения за частна практика — и винаги с пълното одобрение на Бренда. Каквото искаше той, това искаше и тя; каквото искаше тя, това искаше и той. Те споделяха общи идеали и единственото нещо, за което се счепкваха, беше домакинската работа, защото независимо колко битки и препирни водеха и независимо колко пъти закачаха работен график в кухнята, рано или късно Бренда отново трябваше да свърши повечето сама.

— За феминист — каза Бренда на Джеф по време на едно от спокойните обсъждания на проблема с домакинската работа, — ти май

не помниш откъде се хваща метлата.

Темата беше толкова болезнена, че Джеф дори не се усмихна.

Бренда бе изпратила дузина резюмета. Получи почти мигновено десет отговора. Осем фирми бяха заинтересувани и я молеха да посочи час за разговор; две ѝ писаха, че макар в момента да нямат нищо за нея, ще съхранят резюмето ѝ; от две не се чу нищо.

Месец, след като бе разбрала, че са я праметнали в „Мед Лабз“, Бренда имаше шест предложения за работа във фирми — повече, отколкото бе имала дори след завършването на „Браун“.

— Всеки, който те познава, знае, че си върховна! Но *това!*

Елин беше горда и щастлива и никога не се срамуваше да покаже на Бренда какво изпитва.

И като не искаше да отклонява вниманието от триумфа на Бренда, тя не спомена, че не само — най-накрая! — се бе наложила за празничната трапеза по откриването на Зимната изложба на антики, но и току-що я бяха избрали да осигури храната на *кънтри-анд-уестърн* — тържество за петстотин души, организирано от базирана в Хюстън петролна компания, която откриваше нова кантора на шейсетия етаж на Световния търговски център. Годината беше седемдесет и пета, инфлацията започваше да се усеща и компаниите харчеха така, сякаш утрешният ден нямаше да настъпи. Какво друго да направиш с долари, които поевтиняват от ден на ден?

Тоуни се опитваше — не много усърдно — да не звучи наставнически.

— Виждаш ли! Нали ти казах! Белязаният да победи превръща загубата в триумф! И ти го направи! Би ги със собствените им карти!

Те, както винаги, бяха противоположните — *мъжете*.

И Джеф я подкрепяше, обичаше, беше заинтересован от щастието на Бренда:

— Само се увери, че избираш работата, която ще те направи най-щастлива.

Точно това щеше да каже баща ѝ, помисли си Бренда, и без да го огласява, взе своето решение.

Тя прие предложението на „Ол кем“, многонационална компания с щаб в Питсбърг, при заплата двайсет и една хиляди долара.

Предупреди Тоуни, че ще е по-добре да започне да спестява за шампанското във „Фор сийзънс“. Тоуни изкарваше само 18 бона — така се изразяваха в „Едър анд Стърн“.

Тя каза на Джеф, че едно *бракосъчетание през почивните дни* ще е секси. Беше чела статии в едно ново списание за мода и стил на живот, в което бе изтъкнато — в текст и в разточителни цветни снимки — колко секси може да е бракът, ако партньорите не живеят заедно седем дни от седмицата! Тя каза на Елин, че ще си търси мястото в управителното тяло на „Ол кем“. Това, което не каза на никого, бе, че сега заработва значително повече от Джеф.

Джеф, разбира се, знаеше, но той и Бренда не смятаха, че това е някакъв проблем. Никой от тях не беше кой знае какъв материалист. Освен това Бренда харчеше повече, отколкото припечелваше.

— Най-добрият клиент на „Мастър Чардж“ — пъчеше се тя пред Джеф като не си даваше сметка, че говори точно като баща си.

Но след седмица усърдна работа (а и повечето домакинска работа!) Бренда чувстваше нужда да се поглези — със скъпа копринена блуза, с чифт непотребни, но неустойими обувки и с набрана дълга пола с подгъв. В края на краищата за какво работеше толкова здраво!

— Повече никаква Мис Добро момиче — закани се Бренда на Тоуни, преди да се премести в Питсбърг; опитът ѝ с „Мед Лабз“ беше отрезвяващо-поучителен.

— Учиш се — изръмжа Тоуни. — Само не преставай да се усмихваш през цялото време. Това ги вади от равновесие.

Бренда и Тоуни — промушили се в системата момичета, избухнаха в смях.

В „Ол кем“ Бренда посещаваше колкото може повече събирания на отдела. Тя сметна за разумно да обядва с един или с друг свой колега почти всеки ден. През почивните дни ходеше на толкова конференции и сбирки за мозъчни атаки, на колкото можеше, без да издевателства над физиката си. Тя прекарваше така нареченото от нея *качествено време* в лабораторията, като прехвърляше на другиго рутинната работа всеки път, когато бе възможно, и посвещаваше по-голямата част от работното си време да поддържа висока форма.

В началото, въпреки забавните напътствия на Тоуни, на Бренда всичко ѝ изглеждаше не както трябва.

— Имам чувството, че мамя компанията като не попълвам сама лабораторните данни — каза ѝ тя.

— Нямах ли си помощник за това? — попита Тоуни.

Бренда кимна.

— Тогава остави тази работа на помощника! На него за това му плащат. На теб ти плащат, за да ръководиш. Трябва да покажеш, че те бива тъкмо за това.

— Добре — кимна предизвикателно Бренда. — Само се надявам, че знаеш, по дяволите, за какво говориш.

Тя разбра, че Тоуни е права, когато „Ол кем“ реши да изпрати екип в Германия да се стикова (техен термин) с едно звено на „Ол кем“, което разработваше контактни лещи, които могат да се носят непрекъснато — несменяеми лещи, за които още нямаше дори разрешение за изпитвания в Съединените щати.

— Ти си първокласен ръководител, Бренда. Хората те обичат, а очевидно си и първокласен химик — ѝ каза началникът на Бренда.

Сид Ърло беше началник на проучванията в „Ол кем“ от четири години; беше най-младият на този пост в цялата индустрия и, навярно поради възрастта си, не изглеждаше нелепо развълнуван от факта, че Бренда е жена. А също — защото Сид Ърло — нисък, очилат и все по-шишкав — имаше изумително красива жена, която беше по-висока от него и изглежда, направо целуваше земята, по която той стъпва. Каквато и да беше причината, Сид Ърло беше, поне така изглеждаше на повърхността, съвсем различен тип от Хайнрих Лебен.

— Изпращам *шестчленов* екип във филиала в Мюнхен — каза Сид на Бренда с обичайния си маниер на горски началник; да включи Бренда в *шестчленовия* екип, беше идея на Сид, израз на похвално доверие, а Бренда отдавна се бе отказала да му прави забележки за граматиката. — Един ден Управлението по храните и лекарствата ще даде път на дълготрайните лещи и искаме да сме готови за скок. Слагам те ръководител на екипа, Бренда. Знам, че ще направиш всичко, за да се гордея с теб.

Бренда беше добър ръководител — талант, който не бе придобила в училище, не и в „Мед Лабз“, а в кухнята на майка си. Тя бе наблюдавала как майка ѝ направлява Джанис, Габи и Кларънс, като

гледаше задачите да не се застъпват една друга, рецептите да се изпълняват точно, стъпка по стъпка, поръчките да отиват на място и навреме. Ръководенето не беше нещо, което Бренда бе научила; то беше нещо, което бе *вдишала*.

Тя прекара в Мюнхен месец, открила с изненада, че немският ѝ от колежа всъщност ѝ върши работа. Увери се, че е направен разширен и подробен договор за разработването на несменяемите лещи и че копията със суровите лабораторни данни са изпратени в Питсбърг. Тя лично драсна поверителна паметна бележка на Сид Ърло като изтъкна плюсовете и минусите на досегашните открития, като предложи начини, по които процедурите биха могли евентуално да се пригодят към изискванията за изпитвания в Съединените щати.

Макар сама по себе си работата да бе интересна, макар Бренда особено да хареса факта, че веднъж и тя върши нещо, за което можеше да говори с Джеф, най-важното в това пътуване беше, че то я накара да се чувства другояче.

От мига, когато стъпи в първата класа на самолета на Луфтханза и стюардът ѝ предложи шампанско и пушена съомга, до мига, когато напусна Мюнхен в лимузина на „Ол кем“, с багаж, предплатен от Питсбърг чрез отдела за връзки с обществеността на „Ол кем“, тя се чувстваше особена. Беше важна за „Ол кем“, и така се и отнасяха с нея. По време на пребиваването ѝ в Мюнхен към нея бяха прикрепени секретарка и помощник-изследовател; „Ол кем“ ѝ осигуряваше билети за театър и концерти; колата на „Ол кем“ я очакваше пред хотел „Байеришер хоф“, където тя живееше в луксозен апартамент на „Ол кем“.

Месецът в Мюнхен беше досег с лукса, от който Бренда вкушаше за първи път; и макар да беше представителка на поколение, което се гордееше с това, че не е материалистично настроено, тя се наслаждаваше на всеки миг от разкоша, от глезенето, от вниманието, от професионалното уважение, с което се отнасяха към нея началниците в „Ол кем“. Може би защото беше американка, а германците очакваха *какво ли не* от американците, фактът, че Бренда е жена — и то привлекателна — за първи път в кариерата ѝ беше наистина плюс. Тя се изстъпваше на всяко събрание, на всеки семинар, на всяка обиколка из лабораторията. Тя беше забележима и беше влиятелна — забележима, защото беше единствената жена в изцяло

мъжка атмосфера; влиятелна, защото ѝ бе гласувано доверие от всесилния централен щаб.

Бренда се завърна възбудена от успеха, с амбиция, която за първи път бе възнаградена с нещо повече от добра заплата и потупване по рамото. Уважаваха я професионално; значи небето ѝ беше предел.

И се завърна у дома тъкмо за щастливото събитие: Тък и Тоуни се женеха.

— Май най-накрая станахме еснафи — каза Тък след приема, който бе подсигурен с ястия от Елин.

Бренда бе прекарала почивните дни като помагаше на Елин в готвенето — първото ѝ готвене от дълго време насам — и си припомни колко много обичаше да го прави. Готвенето беше едно от удоволствията, от които Бренда се бе отказала заради кариерата си; в момента това едва ли приличаше много-много на жертва.

— Вие сте си еснафи — подразни ги Бренда. — Ти си юрист, а Тоуни е на Уолстрийт. Какво по-еснафско от това?

— Бих могла да съм президент! — предположи Тоуни и всички избухнаха в смях; те седяха на пода в жилището на Западна Шейсет и осма улица, което родителите на Тоуни им бяха дали като сватбен подарък. — Първата жена президент!

Всички се закискаха, подбуждани от тревата, която пушеха — навик, останал им от колежа.

— Да ти кажа истината, беше започнало да става смутно в „Коулс, Уоткинс анд Форист“ — вметна сериозно Тък; „Коулс, Уоткинс анд Форист“ беше адвокатската фирма на Тък и Тък знаеше, че ако не стане съдружник през близките три години, той или трябваше пак да се мести в друга адвокатска фирма, или да легне по гръб като търтей; не му се правеше ни едното, ни другото. — Направо ще се учудите, ако разберете колко се интересуват съдружниците от това дали сте женени, или не. Не млъкват на тая тема, искат да дразнят, понякога не чак толкова. От рода на: *Кога ще го узаконите, Тък, ти и Тоуни?* Затова с Тоуни решихме, че ако искам да стана съдружник — което, естествено, искам — ще е разумно да се оженим.

— Същото е и в „Едър анд Стърн“ — каза Тоуни. — Харесват ме. Свикнали са с мен. Но те са затворена, полупротестантска-

полуеврейска фирма. Пускаха намеци да ме правят съдружник. Жена — наред с протестанти и евреи! Добре поне, че не съм черна! Така или иначе ще изглеждам добре на проспектите им. И един издигащ се в службата съпруг е от полза. — Тя погледна влюбено към Тък и той ѝ отвърна на погледа. — Бог знае какво ще последва, бебета и юбилеи...

— Мислех, че вие, двамата, не искате деца — вмъкна Бренда.

— Не искаме — каза Тоуни в същия миг, в който Тък попита:

Защо не!

Тоуни и Тък се спогледаха за секунда, смутени и учудени.

После Тоуни се изчерви:

— Може би — пророни тя. — Винаги мога да размисля.

— Наистина ли? — грейна Тък и изглеждаше много щастлив.

По сантиментални причини Тоуни и Тък искаха да прекарат първата си брачна нощ в малкия апартамент на „Томпсън стрийт“, в който бяха живели през последните пет години. Те предложиха на Бренда и Джеф да останат в новото жилище — предложение, което те приеха.

Апартаментът, който още миришеше на прясна боя, беше напълно необзаведен, ако се изключи едно легло, масичка за карти и четири сгъваеми стола — положение на нещата, в което майката на Тоуни бе решена да се намеси колкото се може по-скоро.

— Напомня ми Питсбърг — каза Бренда, когато се приготвиха да лягат.

Тя си мислеше за стаите, които бе наела, когато постъпи на работа в „Ол кем“ преди почти година и които си стояха почти толкова празни, колкото и в деня, когато се бе нанесла. Имаше легло, трапезна маса и столчета, които бяха откънати от предишните наематели, и килим с ресни от старата ѝ стая в Ню Роучел. Просто не ѝ бе останало време да я мебелира. Още една жертва в името на кариерата ѝ, която според нея си заслужаваше.

— Бренда, *безпокои* ли те това, че не напредвам бързо? — попита Джеф, когато си легнаха.

— Да ме безпокои? Дори не съм се замисляла. Не ми е минавало и през ум.

Това беше истина, но още докато говореше, Бренда неочаквано се запита дали един богат съпруг ще накара шефовете в „Ол кем“ да погледнат по-благоклонно на нея.

— Не мисля — каза Джеф. — Но все пак ме утешава, че го чух от теб. — Той помълча за малко. — Бренда? Какво ще кажеш да си имаме бебе? — внезапно попита той, съвсем изненадващо за Бренда.

— Е — повлече тя, — мисля, че би било...

— Какво? — повтори Джеф. — Какво *би било*?

— Мисля, че би било хубаво.

— В тона ти дочувам едно *но*.

— Мисля, че би било хубаво — повтори Бренда, — но по-късно. Усещам, че ми предстоят големи неща в „Ол кем“. Сид Ърло продължава да прави намеци. Точно сега не е добре да забременявам.

— Но все пак искаш деца? — попита Джеф.

— О, да — потвърди Бренда. — Но по-късно...

Темата за децата беше малко или много загърбена и животът си продължи така, както бе потръгнал, след като Бренда бе постъпила в „Ол кем“. Тя прекарваше седмиците в Питсбърг, почивните дни — у дома в Бостън, освен през онези почивни дни, през които участваше в симпозиуми или Джеф отиваше на конференции за общественото здравеопазване.

През тези почивни дни Бренда оставяше своя пуст апартамент и отиваше в Ню Роучел, където с удоволствие помагаше на майка си. „А ла карт“ се бе разраснала дотам, че Елин бе принудена да назначи още един главен готвач на пълно работно време да помага на Кларънс.

— Ти ставаш истинска богаташка — каза Бренда на майка си. — С работници и всичко останало.

— Бизнесът е добър — отвърна Елин. — А може и да се разширим. Тамара иска да се пенсионира. Попита ме не искам ли да я изкупя.

— И?

— Лу и аз мислим по това. Тамара, знаеш я, иска цяло състояние.

— Има си хас! — подвикна Бренда и се позачуди за Лу и майка си; тя се позачуди колко дълго майка ѝ ще се задоволява с *поделян*

мъж; замисли се, че Елин е сама отдавна; твърде отдавна. — А как е Лу?

— Добре — кимна Елин. — Каквото и да си мислиш, Бренда, той значи много за мен. Не мисля, че щях да постигна с „А ла карт“ дори *приблизително* успеха, който имам днес, без Лу да ме вдъхновява, без Лу, с когото да сондирам мнения.

И макар Елин да не каза нищо на Бренда, връзката ѝ с Лу се променяше. Недоловимо, но сигурно. Ставаше успокояваща; ставаше убежище; ставаше, за Лу и за нея, почти *втори* брак.

Това, което не бе все още готова да признае — дори на себе си, — беше, че връзка, която не узрява и не се променя, е връзка, която бавно загива.

Джеф беше верен на Бренда и Бренда беше вярна на Джеф. Макар мъжете да я сваляха — точно както сваляха Тоуни — Бренда се бе научила, точно както се бе научила и Тоуни, как да им отказва, без да наранява чувствата им или егото им. Тя бе стигнала дотам — както бе стигнала и Тоуни — да не го взима много навътре и ако мъжът беше привлекателен, понякога го смяташе за ласкателно.

Но тъй както беше погълната от своята кариера, сексът не беше кой знае какво за Бренда. Тя бе израснала, еманципирана от вижданията на Хелън Гърли Браун, от Мастърс и Джонсън^[1], от Плейбой и Пентхаус, от прямата голота, от Бийтълс и Поколениято на любовта. Бренда, като мнозина от своето поколение, приемаше секса като нещо гарантирано. И като повечето от своите връстници се питаше какво му е толкова *особеното* на секса. Защо майка ѝ и поколението на майка ѝ бяха превърнали секса в такава особена тема. Каквото и забавно да му имаше, Бренда смяташе, че това си е било — *и е* — само пропаганден шум на поредното ново поколение.

Докато не срещна, или по-точно — не срещна *отново* — Сандор Тобайъс.

[1] Хелън Гърли Браун — директорка и главна редакторка на най-високотиражното женско списание в света „Космополитън“ (Космо); Уилям Хауъл Мастърс (1915) и Вирджиния Ешълман Джонсън (1925) — двойка американски учени, изследвали сексуалното

поведение на човека, чиято най-известна книга е „Сексуалният отклик у човека“. — Б.пр. [↑](#)

4.

Много дълго Джеф беше всичко за Бренда. Първия път, когато го срещна, той бе спасил оставането ѝ на работата, която ѝ беше нужна, за да си плаща за колежа.

През лятото на 1969 година, годината между първата и последната година на Бренда в университета, през лятото, след като Уилсън си бе заминал — вторият важен мъж, който бе избягал за краткото време на живота ѝ — тя най-после бе събрала кураж да каже на майка си, че няма да се прибере къщи в Ню Роучел през лятната ваканция, че не иска да работи за „А ла карт“ през лятната ваканция, както го бе правила през всички предишни лета.

— Искам да съм самостоятелна — заяви тя на Елин. — Искам да видя дали ще мога да се оправям в големия свят.

— Разбирам — отвърна Елин, горда, че Бренда бе почнала да съзрява; тя разбираше желанието на Бренда да бъде независима и бе внезапно натъжена от това, че годините бяха отлетели толкова бързо и че нейното малко момиче е вече млада жена. Елин пожела на Бренда късмет, а после добави: — Но ще ми липсваш. Ти си най-добрият sous-chef, който някой някога е имал!

Бренда се поразтича и си намери работа като лабораторен техник в клиниката за очи и уши „Райнд“ в Провидънс, където провеждаше основните биологични тествания. Работата изискваше точност, макар да беше в основата си доста механична. Заплатата беше отлична и очно-ушната клиника беше добро място за работа.

Атмосферата не беше като в обикновена болница, понеже пациентите рядко биваха истински болни. Състоянието им беше обикновено такова, че можеше да се излекува или с хирургични, или с нехирургични методи. Етажите на педиатрите се къпеха в атмосферата на вечни рождени дни със сладоледи и балони, защото хлапетата, които идваха с кривогледство, си отиваха без него, а хлапетата, които идваха с нарушен слух, си отиваха с нормален слух. Същото бойко настроение преобладаваше и по етажите за възрастни, където операциите на катаракт бяха изключително резултатни и пациенти,

които биваха приемани полуслепи, обикновено си отиваха зрящи, докато пациентите, които идваха за пластична хирургия на очите и на лицето, си отиваха подмладени с години.

За разлика от повечето болници, клиниката не приемаше пияници и наркомани, посинени и ранени през съботните нощи или заблудени скитници, пометени в задния двор на големия град. Атмосферата в „Райнд“ беше в общи линии приятна, плодотворна и положителна. С изключение на много редки случаи; единствените сблъсъци бяха сблъсъци на личностна основа и тъкмо когато тя се бе замесила в една такава караница, Бренда за първи път срещна Джеф.

Ралф Киърмън, чийто баща беше шеф на „Райнд“, беше много, много млад хирург. И имаше темперамента на хирург. Всичко трябваше да се свърши за по-малко от секунда и точно в такова настроение Ралф влетя в лабораторията на партера след почивните дни около Четвърти юли.

— Мамка му! — тръсна той и както обикновено, гневът му бе насочен към подчинените му (това значеше към всекиго, който не беше толкова богат, с толкова връзки в обществото и толкова агресивен, колкото него). — Къде са резултатите на Хърст?

— Още не са готови — каза Бренда.

Хърст беше Селинда Хърст, чиято снимка в разкошна рокля на Оскар де ла Рента с цвят на кайсия и с още по-разкошна огърлица от сини и бели диаманти от Маркизките острови на Хари Уинстън, се бе появявала веднъж на корицата на списание „Таун & кънтри“. Бренда се канеше да каже, че пробите трябва да отлежат още четиринайсет часа в разтвора, за да има резултат, но не ѝ бе дадена възможност дори да си отвори устата.

— Тогава защо не, по дяволите? Това тук по негърско време ли работи, или по времето на белите хора? — ревна Ралф Киърмън толкова близо до Бренда, че тя можеше да види космиците между веждите му.

Джим Харт, друг техник, поклати мълчаливо глава. Джим беше черен. Той беше свикнал на изблиците на Ралф Киърмън и го наричаше *мъката на чернокожите*.

— Доктор Киърмън, получихме пробите в четири следобед, петък. До пет бяха вече в разтвор — започна Бренда като четеше четливите бележки, които бе залепила в края на петри-паничката. Канеше се да обясни, че е физически невъзможно да се получи сериозен резултат преди четиридесет и осем часа. Толкова им трябваше на бактериите, за да съзряят.

Ралф Киърмън отново я пресече:

— Не знам защо не мога да имам резултатите, когато ми трябват — изрече той с нисък глас, както винаги, когато беше ядосан (противно на обичайното му тъничко вопиене).

— Не можете, защото не може... — пак започна Бренда.

— Слушай! Аз не съм кой да е. Тук аз съм бог! — кресна Ралф Киърмън, без да си дава сметка, че всеки може да се разгневи на това последно твърдение. — Мис Дърбън — каза той като прочете името ѝ на плакетката върху ревера на престилката ѝ, — може би ще трябва да си намерите работа другаде. Някъде по хайляшки. Може да ви подменим, така да знаете. Лесно!

За Ралф Киърмън се носеше, че уволнява хора така, както Хауърд Хюз^[1] вероятно използваше книжните носни кърпички.

— Хей, Ралф, стига си вдигал пушиляк! — вряза се мъжки глас, който принадлежеше на доктор, когото Бренда бе виждала да се навърта из „Райнд“.

Беше висок и строен и имаше пясъчноруса брада и топли кафяви очи. Ралф Киърмън се извъртя, все още ядосан.

— Писна ми, гади ми се от тази некомпетентност! — избъбри той, все още със зловещо нисък глас.

— Хайде, Ралф! Тези тестове трябва да изкарат четиридесет и осем часа. *Дори* ти си го учил в медицинското училище. Имам предвид, че и аз съм седял в някоя от същите класни стаи, в които си седял и ти. Не може да се отхвърлят природните закони. *Дори* заради *теб!*

— Искам този резултат — настоя Ралф, но въпреки това слабо поруменя и смутена усмивка изкриви крайчетата на устните му. — Довечера съм на забавата с фойерверки на Селинда Хърст и искам да мога да ѝ кажа какво става с това нейно око.

— Ще можеш да ѝ го кажеш. *Утре* — каза Джеф.

— Мамка му! — измърмори Ралф Киърмън и излезе от лабораторията.

— За какво беше всичко това? — обърна се Джеф към Бренда, когато Ралф си бе отишъл; двукрилните, облицовани с гума врати на медицинската лаборатория се поклащаха напред-назад като безмълвно завещание на яростта и раздразнението на Ралф.

— Щеше да ме уволни! — Бренда не можеше да повярва. — Представяте ли си!

— Естествено — отвърна Джеф. — Той смята, че е собственик на „Райнд“ и на всички хора в болницата.

— Много добре го оправи — каза Бренда. — Благодаря ти.

— Постъпих в медицинското училище две-три години след него — рече Джеф. — Ралф го спасява само това, че наред с ужасния си нрав той има и паметно чувство за хумор. Това е единственият начин да му влезеш под кожата.

— Признателна съм ти — каза Бренда като още веднъж благодари на Джеф; той ѝ остави партида проби да ги изследва.

— Ще се видим след четиридесет и осем часа — подсмихна се той и ѝ намигна на тръгване.

И това беше началото. За нула време Джеф навикна да слиза долу през почивките за кафе, и скоро-скоро — да изпраща Бренда пеша до апартамента, който тя делеше с Тоуни, която през онова лято работеше като талиманка в една фирма за брокераж.

На път към апартамента Бренда и Джеф се спираха някъде за вечеря, а после взеха и да готвят заедно. Бързи, прости, евтини неща като пилета и макаронени изделия, хамбургери и стотици видове ястия с яйца. Тоуни казваше, че най-хубавото нещо, което ѝ се е случвало, било, когато влязла в апартамента и открила, че се приготвя хубава вечеря, а Джеф казваше, че най-хубавото нещо, което му се е случвало, било, когато влязъл в лабораторията и открил Бренда.

— Знам, че ме харесва — сподели Бренда, но беше объркана. — Той е толкова мил. Толкова внимателен. Но не го *разбирам*. Дори не се е опитал да ме целуне.

Тя се чудеше да не би да е хомосексуалист. В края на краищата бе израсла през период на агресивна сексуална освободеност. Момчета и момичета се въргаляха в леглото просто така, сякаш смятаха половия

акт за нещо толкова обичайно, колкото бе поклащането на глава, само че малко *по-дружелюбно*, разбира се.

— Той е срамежлив — разсъди Тоуни. — И чувствителен. Това е всичко. Просто бъди търпелива.

В началото на август, през една неделя, Бренда и Джеф грабнаха раниците за пикник и подкараха към плажовете на Нюпорт. Когато слязоха от разбишкания фолксваген на Джеф, ръцете им случайно се докоснаха. И в следващия миг Бренда си спомняше, че се държаха за ръце като че ли са се родили с хванати ръце. Когато по-късно през този ден Джеф я целуна пак беше като че ли се бяха целували винаги, и когато през нощта се любиха, преживяването беше толкова сладостно и изпълнено с нежност, че сексът, който до този момент беше разочаровал Бренда, изглеждаше естествен и хубав като дишането.

Другите жени тръгваха към мъже, чиито очи бяха втречени в спалнята, към мъже, които бяха влудяващо недостижими, към мъже, които излъчваха сила и властност. Не и Бренда. Бренда тръгваше към чувствата и когато се влюби в Джеф, тя всъщност се влюби в начина, по който той я караше да се чувства.

Когато баща ѝ умря, Бренда беше на девет години и имаше много спомени за него. Спомняше си как той я взимаше във фабриката, където се изработваха боите на „Дейкор“, където химиците ѝ даваха да разбърква цяла гама от багрила, с които обичаше да оцветява всяка от стаите в къщичката на куклите си. Тя си спомняше, че нейният баща ѝ бе разказал всичко за екзотичните животни и за първобитните племена от „Нешънъл джиографик“ и че ѝ бе обяснявал интригуващите диаграми в „Сайънтифика американ“. Тя си спомняше, че я бе вземал на ледените зрелища в Медисън скуеър гардън, до Автомата^[2], където тя пушна никеловата паричка в процепа и отвори малката вратичка, и си спомняше, че като много специална почерпка, той ѝ позволи да използва хубавия му германски фотоапарат, онзи с всичките му там копчета и цифри в кръг. Тя си спомняше как бе седяла в скута му да кара колата и как той винаги ѝ искаше съвет какво да купи на майка ѝ за Коледа или за рождения ѝ ден.

Но макар Бренда да помнеше неща, които е правела с баща си и които той ѝ е казвал, най-яркият от всичките ѝ спомени беше споменът

за това, как той я караше да се *чувства*: сякаш светът имаше център, сякаш имаше постоянство, сякаш дори тя да направеше нещо лошо, дори той да беше бесен от нейна постъпка, винаги ще я обича. Когато той умря, тези чувства на сигурност напуснаха Бренда. А това бяха чувствата, които Бренда винаги свързваше с любовта.

И така, за разлика от своите приятелки, които търсеха романтика, вълнение или затваряне в своя интимен живот, Бренда търсеше *център* и го откри у Джеф. Седем години след като се бяха срещнали, Бренда и Джеф бяха така увлечени един по друг, както и на седмия ден, след като се бяха влюбили един в друг. Приятелките на Бренда я заклеваха да издаде тайната си.

Тайната, каза им Бренда, е никога, никога да не гледаш на този, когото обичаш като на свой *винаги*. Да го постигнат, беше трудно за повечето хора, но не и за Бренда.

Тя си спомняше какво стана, когато майка ѝ и баща ѝ се скараха, когато баща ѝ излезе да купи вестник и никога не се върна. Всеки път, когато се сбогуваха с Джеф, всеки път, когато тя се връщаше в Питсбърг за през седмицата, всеки път, когато Джеф тръгваше към клиниката, у Бренда за частица от секундата проблясваше мисълта, че няма да го види повече. Миг, в който сърцето ѝ се свиваше и тя преглъщаше трудно.

Винаги се случваха мигове, когато по време на счепкване около домакинската работа, около това, кой е оставил газовата бутилка почти празна, около това, кой е изхарчил повече от решеното, надвисваше опасността от разрастване на кавгата. Тъкмо в този момент Бренда винаги отстъпваше. Тя никога не бе спечелвала битка с Джеф — никога не бе *поисквала*.

Бренда знаеше, че тайната да опазиш любовта, да я съхраниш свежа, бе да си загубила баща си. Беше ужасна тайна и Бренда я сподели само с двама-трима приятели, и още докато им я казваше, тя долавяше, че те я разбират с ума си, но не я разбират със сърцата си.

Бренда не се бе влюбила в Джеф с романтична, спираща сърцето земетръсна внезапност, защото качествата, в които се бе влюбила Бренда, бяха невидими и затова не се разкриваха наведнъж в променяща живота *coup de foudre*^[3]. Вместо това, след известно време Бренда осъзна, че може винаги да разчита на Джеф, че Джеф не говореше празни приказки; Джеф вършеше това, което е казал, че ще

свърши; когато Джеф каже, че ще се обади по телефона, той се обаждаше по телефона, и когато каже, че ще я вземе в осем, беше на прага в осем.

Джеф никога не я разочароваше, никога не я натъжаваше, и дори когато тя и Джеф се караха — което те редовно правеха през седмицата, преди на Бренда да ѝ дойде мензисът — дори когато се нахвърляха с гневни думи, тя знаеше, че го обича и той я обича. Никаква кавга не можеше да промени това.

Джеф беше най-хубавото нещо, което се бе случвало на Бренда през целия ѝ живот, точно както смъртта на баща ѝ беше най-лошото. Бренда го знаеше, благодарна му беше, скъпеше го, не го приемаше за даденост и не се канеше да го метне на сметището; ето защо усещаше Санди Тобайъс като клуп около врата си.

Бренда никога не бе изневерявала на Джеф; тя много рядко биваше привличана от други мъже, и то смътно; не си бе и представяла да има двама мъже, влюбени в нея по едно и също време, а още по-малко — *тя* да е влюбена в двама мъже по едно и също време.

Защото известно време Бренда обичаше и двамата.

[1] Хауърд Хюз (1905 — 1976) — един от най-богатите американци, който се е занимавал със самолетостроене и филмопроизводство и е известен с това, че през последните 26 години от живота си почти не се е срещал с хора. — Б.пр. ↑

[2] Автомати в САЩ се наричат вид ресторанти, в които храната се сервира от машини след пускане на монета; сега са на изчезване. — Б.пр. ↑

[3] Coup de foudre (фр.). — Любов от пръв поглед. — Б.пр. ↑

5.

Санди Тобайъс, жилав, с очи — топази, стегнат, досущ ъгловатият тип на Рой Шайдър, беше на следдипломна квалификация в „Браун“, когато Бренда беше първокурсничка. Той водеше част от лабораторните упражнения в „Кем 101“ и като забеляза таланта на Бренда (и зелените ѝ очи), прояви особен интерес към нея като я окуражаваше, насърчаваше я и я ръчкаше всеки път, когато тя вземеше да мързелува. Накратко, казваше му често Бренда, той запълни тъкмо мястото, което бе освободила майка ѝ.

— Бих искал да се видя с майка ти — обикновено репликираше Санди, полу на шега, както си мислеше Бренда. — Тя май е моят тип жена.

Санди, блестящ, даровит учен (мозъкът му работеше безпоощадно дисциплинирано и беше способен на вдъхновени интуитивни пробиви), минаваше и за луд. Той не само че преподаваше химия на първокурсниците, ами и анализираше ДНК/РНК молекулярната структура за собствената си научна степен по биофизика. Навръх всичко той въртеше много печеливша фирма в колежа, „Стикс“, която изкупуваше излишна мебел от завършващите студенти и я препродаваше на новопостъпилите.

— Имаш мозъка на гений и душата на наркотрафикант — му бе казал един от професорите; не беше комплимент.

— Добро съчетание! — плесна Санди и още повече раздразни преподавателя.

Складът на „Стикс“ беше една маза извън района на университета. Студентите на които им трябваха кушетки, килимчета, столове, бюра, лампи и тъй нататък, можеха да си ги купят от Санди. В действителност Бренда си бе купила от мазата на Санди леглото, масичка за пишеща машина и стол и ги бе платила на вноски за четири месеца с лихва от по осем на сто.

Когато Бренда започна втория семестър, Санди стана кандидат на науките, продаде „Стикс“ на един младок, който следваше икономика, и следващия път, когато Бренда го видя и чу, беше на

семинар, спонсориран от „Ол кем“ в Ню Йорк сити. Санди, който работеше за „Омега кемикъл“, една от най-големите химически компании в света, беше директор по проучвателната дейност.

— Ненавиждам всеки миг от тази си работа — призна той на Бренда по време на следобедния съботен коктейл. — Не съм за фирма. Преди това бях в Принстънския университет. И това ненавиждах. Не съм академично устроен.

Голяма част от чара на Санди, който не можеше да се отрече, беше в това, че той казваше точно онова, което мисли.

— Винаги можеш да се върнеш към бизнеса с мебели — предложи Бренда.

— Винаги мога да се върна към рекомбинаторната ДНК — поправи я Санди.

— Значи като откриеш бактерия, която живее от въздух, не замърсява околната среда и произвежда чиста енергия, ще станеш богат, а?

— Все някой трябва да я открие — смирено промълви Санди. — Може и да съм аз.

Бренда се зарадва на Санди, когото все не го свърташе, но скоро го забрави, докато не се върна от второ пътуване до Мюнхен и не написа няколко страници за германските разработки в областта на следполимерните лещи, които „Био-кемикъл ривю“ публикува. Тя получи поздравителна бележка от Санди с послепис. Щеше да идва в Питсбърг по работа. Искане ли да вечеря с него?

— Защо съм в Питсбърг? — Санди повтори въпроса на Бренда. — В Питсбърг съм, защото в Питсбърг има много пари.

Те ядяха френска храна в скъп ресторант и това накара Бренда да си спомни колко вкусни са билетата с праз лук, когато са в ръцете на надарени готвачи като майка ѝ, като самата нея.

— Събирам пари — продължи Санди. — Зад мен стои една инвестиционна банка — зад *фирмата ми* де. „Био Тек“. Всички паралии са луди, луди по ДНК, а аз съм най-сияйната им надежда.

— Навремето все повтаряше, че никога не знаеш как да направиш избор между парите и науката — припомни му Бренда.

Тя носеше воднистосин ангорски пуловер, който подчертаваше още повече цвета на очите ѝ. От много отдавна тя за първи път се бе облякла като за вечеря, която не беше *точно* делова вечеря. Почти бе забравила какво значи приятелска вечеря.

— М-да — промърмори Санди като си спомни, че все се чувстваше прокълнат, задето най-голямата му дарба беше научната — напълно непечеливша дарба през шейсетте, чийто девиз беше „Направи си сам“; през тази епоха рокът бе печелившата дарба, а Санди имаше музикалния слух на прегладняла камила. — Сега не ми се налага. Ще мога да имам и двете: науката и до-ре-ми^[1].

— Малко ти завиждам — вмъкна Бренда.

— Само малко? — Санди я погледна над свещите; очите му, забеляза тя, бяха топази, изпъстрени със златисти петънца.

— Мога да се владеея — засмя се Бренда.

— Защо си даваш труд? — Санди беше сериозен.

Бренда нямаше отговор.

Тя бе говорила на Санди за това, колко много бумацина има в работата ѝ, колко много правителствени ограничения и правила за безопасност от страна на фирмата забавяха работата. Оплака се колко много време ѝ отиваше да поддържа мирното съвместно съществуване между лабораторните химици, които се интересуваха от същинския изследователски процес сам по себе си, и изискванията на управата, която ги притискаше за резултати, които мигновено да се превърнат в приход.

Докато говореше на Санди, Бренда си даде сметка, че никога на никого не е говорила за своята работа; никой от тези, които познаваше, не я разбираше истински в подробности. Тоуни разбираше — и можеше да даде съвет за — политическите, за крамолните ѝ аспекти; Джеф разбираше някои от биохимичните ѝ аспекти; но никой от двамата не разбираше *всичките* ѝ страни — сблъсъкът между изследванията и резултатността, разликата между това, добре да си вършиш работата, и това, да правиш добра кариера. Беше облекчително да разговаряш с някого, който разбира и двете страни на нещата, и това също накара Бренда да осъзнае, че звучи малко горчиво: а бе обвинила Тоуни, че звучи така!

— Няма да се имаш вземане-даване с вътрешноведомствените тъпотии, ако сама си направиш представлението — каза Санди. —

Това е една от причините да учредявам сега „Био Тек“ — освен парите, разбира се.

— Санди, мисля, че си единственият практичен учен, когото съм срещала — рече Бренда; повечето от учените, които тя познаваше, смятаха за грозно да се интересуват от пари, дрехи или имоти — грозно и леко *смуцаващо*.

— В такъв случай ти се навърташ не около учените, около които трябва.

— Бъди сериозен! — сгълча го Бренда.

— Аз съм сериозен — поправи я той. — Всички биохимици, които познавам, се скапват да драпат към златната мина ДНК.

— Значи съм не където трябва — каза Бренда. — Знаеш ли, макар че компанията, която е близо до пробив с безопасно лекарство против затлъстяване, с несменяеми контактни лещи, с хапче за сън към което човек не се пристрастява — макар че може да направи *милиарди*, всичко се движи сякаш с величествено бавна стъпка. Ама наистина *бавна*!

— Би трябвало да се захванеш със свой бизнес — отрони Санди над малките шишенца „Курвоазие“.

— Никога! — възкликна Бренда. — Майка ми върти свой бизнес. Зная какво е. Мно-о-о-го благодаря! Стигат ми проблемите в „Ол кем“. Те са истинско благо пред безсънните нощи.

— Ти си знаеш — повдигна рамене Санди. — Но ако това е решението ти, няма да слушам оплакванията ти.

— Искаш да кажеш, че ако се захвана със собствен бизнес, ще ги слушаш?

— Хлапачка! — разсмя се Санди и хвърли една намачкана салфетка към нея през масата.

Те говориха оживено до полунощ, после, до един, разменяха по някоя и друга дума, докато пиеха „Курвоазие“. Бренда не вярваше на очите си, когато си погледна часовника.

— Боже мой! Утре сутринта имам среща в осем и половина!

— Момичето на фирмата! — подразни я Санди, но плати и я свали пред входа на блока ѝ.

— Утре? — попита той, когато тя слезе от взетата под наем кола. — По същото време, на същото място?

— Готово — каза Бренда. — По същото време. Не на същото място. Аз ще сготвя. Можеш да научиш какъв е *истинският* вкус на пиле с праз лук.

Няма нищо лошо в това, каза си Бренда. Първо на първо, тя беше влюбена в Джеф. Второ, Санди не беше неин тип. Съвсем не. Беше твърде изтънчен в добре скроените си костюми и с елегантните си жълтеникави очила „Порше карера“. Той дори не приличаше на учен, повечето от тях олицетворяваха типа на Алберт Айнщайн: разпуснати, отпуснати и разпасани, и — ако е възможно — с дупки по ръкавите. Мислеха си, че така изглеждат *по-сериозни*.

Само че след третата поредна нощ, през която вечеря със Санди, Бренда не можа да заспи. Тя се въртя и се мята, но накрая, към четири сутринта, си призна, че той я привлича. И че тя го привлича. Беше доволна, че нямаше повече да го види. Слава богу, той напускаше Питсбърг още на другата сутрин.

— Не спирам да мисля за теб — каза Санди по телефона два дена по-късно; обаждаше се от Кливлънд. — Има много пари в Кливлънд — додаде той. — Бедата е, че те няма теб.

— Не казвай това! — остро отвърна Бренда и Санди се подчини.

Но след четири дена той я чакаше пред входа на „Ол кем“ в шест и четиридесет и пет, когато Бренда напускаше кантората.

— Това, което се случи между нас, е особено — призна ѝ той. — Такива чувства не се появяват всеки ден от седмицата. Знам, че поемам риск. Можеш да ми кажеш да се разкарам. Но нямам намерение да изчезвам. Нямам намерение да оставям това просто така.

Той държеше вратата на колата отворена за нея и, сякаш привлечена от магнит, Бренда се качи.

— Не бива да правя това — промълви тя.

— *Не бива* — повтори Санди докато въртеше волана, за да изкара колата от пресечката и да се влее в главния поток на трафика — е дума, която не бива да употребяваш.

Те отидоха до хотела на Санди и в мига, в който той хлопна вратата зад тях, тя се озова в прегръдките му, устата ѝ — впитва в неговата, страстта ѝ — откликваща на неговата. Тя се забрави, загуби

се в него, *намери се* в него. Любиха се и говориха цяла нощ, твърде възбудени, за да спят, твърде възбудени, за да спрат.

— Не знаех, че е възможно — въздъхна Бренда като си даваше сметка, че думите ѝ са клише, но и без да знае други, с които да изрази чувствата си.

— Аз знаех — каза Санди. — Знаех, че ще е така... с теб. Затова се и върнах. Затова и няма да си отида.

— Ами...? — Бренда остави въпроса недоизречен; Санди, разбира се, знаеше за Джеф. — Какво ще стане?

— Не знам — каза Санди. — *Ти* ще трябва да решиш. Ти ще трябва да избереш един от двама ни, а аз ще направя всичко, за да избереш мен.

Бренда се прибра вкъщи за почивните дни и се вкопчи в Джеф, сякаш той бе самият безценен живот.

— Наистина трябва да съм ти липсвал през тази седмица — каза той, развълнуван от нейния порив.

Да си влюбена в двама мъже едновременно е неописуемо вълнуващо в началото и Бренда беше непрестанно на върха на щастието. Тя се виждаше със Санди всеки път, когато той идваше в Питсбърг, и се прибираще вкъщи при Джеф за почивните дни. Тя сякаш нямаше нужда от сън, а работата и проблемите в работата сякаш се разрешаваха безусилно. Без дори да опитва, тя отслабна с двата и половина килограма, които отличаваха хубавото тяло от *превъзходното* тяло. Мозъкът ѝ сечеше като бръснач, а чувствата ѝ бяха сякаш ясни и бистри като планинско езеро.

Санди я предизвикваше; той искаше тя да се развива, да стане *по-добра*. Джеф я успокояваше; искаше тя да е *щастлива*, да върши онова, което ѝ е най-приятно. Санди виждаше огромните ѝ способности и окуражаваше нейната амбиция; той искаше тя да поема рискове, дори да не ѝ бе приятно. Джеф виждаше нейната топлина, потребността ѝ да дава любов и да получава любов; той искаше тя да си остане каквато беше, такава, каквато я бе обикнал за първи път. Джеф смяташе, че тя е съвършена такава, каквато е; Санди не спираше да ѝ повтаря, че е чудесна, но би могла да бъде и по-добра.

Никога не се случи Бренда да се запита защо да не може да има и двамата и да бъде и двете: обичаща и напредваща; щастлива и рискуваща. Вместо това тя протака почти три месеца като отлагаше решението, за което Санди настояваше, и не казваше на Джеф за Санди.

— Искам да те заведа на Бермудските острови за една седмица — каза Санди. — Искам отговор, Бренда: да или не.

Тя продължи да моли за още време.

— Променила си се — въздъхна Джеф. — Наелектризирана си. Не можеш ли да седнеш? Изнервяш ме.

Бренда се рея още в своя рай и после потребността ѝ от по-малко от обичайния сън се обърна в първата безсъница, която някога бе имала. Тя лежеше будна посред нощ, неспособна да заспи, въртеше се и се мяташе, а отломки и части от разговори с Джеф и със Санди неспирно кънтяха от някаква ту спираща, ту стартираща магнетофонна касета над която тя нямаше власт.

И вълшебното ѝ отслабване изчезна, заменено от свиреп, ненаситен глад. В безсънието си Бренда ставаше посред нощ от леглото и отиваше в кухнята, където си правеше големи топки от овесена каша, омесени с масло, гъста сметана и карамелизирана захар, които после поглъщаше със супена лъжица. Тя възстанови килограмите, които бе свалила, и наддаде още толкова. Чувстваше се едновременно преяла и недояла. Беше толкова *гладна*! Беше толкова неуютно пълна. Не можеше да спре да яде. Ядеше шоколадчета в службата и конусовидни сладоледи на път от работа към къщи. Не можеше да спре да се тъпче.

Една сутрин Санди се протегна през леглото. Бренда помисли, че ще се люби с нея. Вместо това той стисна меката плът на бедрото ѝ.

— *Zaftig*^[2] — каза той и стана; не беше комплимент.

— Наред ли е всичко? — попита Джеф през следващите почивни дни.

— Естествено — отговори предпазливо Бренда. — Какво те кара да питаш?

— Напълняла си — каза Джеф. — Не знам някога да си напълнявала.

— Напоследък не мога да спра да ям — призна Бренда като схващаше иронията: тя бе прекарала голяма част от професионалния си живот в опит да разработи безопасно диетично лекарство; де го сега! Повечето лекарства на пазара съдържаха амфетамин в една или в друга форма; ако Бренда ги взимаше, щеше да се почувства така, сякаш буквално изскача от кожата си. — Гладна съм през цялото време. Независимо от това колко ям.

— Може би трябва да отидеш на лекар — предложи Джеф.

— Може би — съгласи се Бренда. — Но ще отложи малко. Да видим какво ще стане.

Емоционалната температура на Бренда беше трескава, кипяща, живачна. В един момент се чувстваше високо като хвърчило, в ласките на двама желани мъже; в следващия миг — паднала духом, измамница, която щеше да свърши като измамена. Колкото по-дълго отлагаше да направи избора, толкова по-неспособна беше да го направи.

— Вече четвърти път те питам за Бермудските острови — настоя Санди. — Аз те обичам, и ти казваш, че ме обичаш. Но аз те искам *само* за себе си, Бренда. И ставам нетърпелив. Трябва да избереш: Джеф или мен. Кой ще е, Бренда? Няма да вися наоколо вечно.

— Да вървим! — реши Бренда като почти затаи дъх; беше като скок на гмуркач от висок борд. — Искам да отида.

Тя каза на Джеф, че „Ол кем“ ще има конференция в Сарасота. През тази почивка на белия коралов плаж Санди помоли Бренда да се разведе и да се омъжи за него.

— Моля те, кажи да — промълви той и я прегърна под слънчевата светлина.

През следващите почивни дни Джеф припомни на Бренда, че не са разговаряли за деца от сватбата на Тоуни и Тък.

— Знам — отрони Бренда. — Но...

— Не можем вечно да го отлагаме — настоя Джеф. — Ти си на двайсет и седем. Времето си върви.

Като неуравновесено търкало Бренда се въртеше между Санди и Джеф. Със Санди любовта беше искри и пламъци; с Джеф любовта беше покой и привличане. Сега Бренда вече започна да се пита защо да не може да има и двете. Но тя нито можеше да си отговори, нито да направи избор.

Всичко се струпа на главата ѝ един четвъртък вечер, когато Джеф я изненада като долетя в Питсбърг за почивните дни.

— Ти трябва да си Джеф — каза Санди учтиво като отвори вратата на апартамента. — Аз съм Санди. Санди Тобайъс...

Джеф премести поглед от Санди към Бренда — към сепнатото изражение на лицето ѝ — и веднага разбра напълняването, безсънието и дори необичайно страстните часове в леглото.

— Бренда! — промълви той. — О, Бренда...

Сълзите го заслепиха и Бренда направи избора си. Дори нямаше защо да се замисля. Тя действаше от много по-дълбока подбуда, отколкото бяха изборът или страстта, или дори любовта. Тя действаше от най-дълбоката си нужда — нуждата от център, нуждата от някого, който няма да я изостави.

— О, Джеф, не исках... — Тя отиде до него и положи ръце на раменете му. — Джеф, никога не съм искала да те нараня. Никога...

Тя го прегръщаше силно с усещането — по-остро от всякога — че ще загуби любовта си и че този път това ще е по нейна вина. Едно беше смъртта на баща ѝ при произшествие; друго беше да пусне любовта си да отлети.

Санди видя всичко върху лицето ѝ. Той си отиде и когато каза довиждане и затвори вратата, Бренда не чу затварянето на врата. Тя чу как половината от нея се претърколи, онази половина, която искаше да бъде предизвиквана, одързостявана, половината, която знаеше, че тя може да стигне нови висоти. Тя заключи това усещане и се шмугна в прегръдката на Джеф като се утешаваше със сигурност, уют и любов.

Избори. Изборите очертават контурите на всеки живот. И толкова често ги правим, без да разбираме последствията. Не поради неспособност или поради нежелание да разберем, а защото силата на

нашите потребности и слепите диктати на чувствата предварително ръкополагат нашите избори. Които от тази гледна точка, разбира се, не са никакви избори, а биографични императиви.

За Бренда изборът да се омъжи за Джеф не беше най-важният избор на досегашния ѝ живот, нито пък изборът на кариера. Изборът между Санди и Джеф беше, засега и досега, най-значимият избор, който бе правила. Този избор — между индивидуалностите на двама мъже — отпечатваше с черни букви — *до сега и отвъд сега* — несъвместимите потребности, които тя дълбоко-дълбоко в себе си би искала да посрещне.

Потребността от сигурност против потребността от нови хоризонти. Изборът между един добър мъж, който винаги би бил до нея, и един вълнуващ мъж, който би я вдъхновявал да изследва всичко онова, което би могла да върши и да бъде.

А онова, което Бренда не знаеше — и бе разбираемо, че не може да го знае при напрегнатостта на момента — беше, че някога бе съществувал мъж, който беше за нея и двете. Мъж, който я бе вълнувал и разпалвал, и въпреки това — винаги сигурен и наблизо до нея. *Нейният баща.*

— Честита седемгодишнина! — възкликна Дани при тоста с шампанско на малкото тържество за Джеф и Бренда, което Елин даде през юни 1977 година, за да отбележи седемгодишния им брак.

— Честит аз! — отвърна Джеф. — Имам Бренда — каза той и я погледна с изражение, което съчетаваше пламенността на ухажор с властничеството на съпруг.

— Честита и аз! — каза Бренда с израз на признателност. — Джеф ме изтърпя седем години.

Елин улови погледа, който двамата си размениха, и се попита какъв е бракът им. *В действителност.* Браковете на другите, помисли си тя, бяха измежду най-дълбоките от всички загадки.

— Е, не сте само вие честити — малко по-късно каза Дани. — И аз се справям доста добре. Софи току-що ме повиши — от помощник-купувач в купувач.

Софи де Уит, шефката на Дани, бе основала каталога „Кичън уъркс“, поръчваното по пощата „Дийн анд Де Лука“ и „Хорчоу’з“,

посветени изключително на хубавото кухненско обзавеждане и на кулинарните изделия.

— Това не е чест — поправи Бренда брат си като го прегърна и целуна. — Това е талант!

— Тя е права! — присъедини се и Тоуни. — Дани е талантлив... а Софи е умна. Повишила те е, защото си заработил повишението си!

Никой не споменаваще фиаското на Дани в първата му работа след колежа — с Шери Фрейнър. Особено Дани.

Но годишнината на Бренда и повишението на Дани не бяха единственото, което празнуваха този ден. Когато вторият кръг от поздравления замря, Елин имаше своя новина:

— Обади ми се графиня Тамара — съобщи тя.

— За пиле по киевски или за говеждо „Строганоф“? — подразни я Дани.

— Умник! — подразни го на свой ред Елин. — За голяма сделка — обясни тя. — Тамара иска да се оттегли. Отново. Исква да разпродава. Отново. На „А ла карт“. Отново. Последния път ми каза, че нашето предложение е оскърбление!

— Тамара се справя добре, нали? — попита Бренда.

— Меко казано — отвърна Елин. — Като добавка към филиала в Скарздейл, сега тя има филиали и в Гринидж, в Уестпорт и в Рай.

— Какво смяташ да правиш? — попита Тоуни.

— Ще го обсъдя с Лу и с Ал. *Отново*. Ако е разумно, бих искала да предложа цена.

Всички пожелаха на Елин късмет. Особено Тоуни и Бренда, които бяха възбудени, че виждат още една жена да се издига в света, защото след като бяха минали двайсетте, мъжкият свят, в който бе израснала Елин, сякаш се нахрани да се превърне в антична история, в предмет, годен само за археологични разкопки. Седемдесетте обещаваха да засвидетелстват раждането на нов, женски свят.

В средата на седемдесетте светове, които бяха дотогава затворени за жените, започнаха да се отварят за тях — невинаги с желание, невинаги красиво, но по това време — сякаш неизбежно. Светове, които досега бяха изключително мъжки светове, бяха сега и женски светове: светове на финансите, на дипломацията, на

религията, на работодателството, на спорта, на медицината, на закона, на тежкия труд, на политиката.

През 1973 година бяха известени плановете да се създаде първата женска банка; бяха организирани три юридически фирми само с жени; Боинг 737 прелетя от Денвър до Сейнт Луис с жена-пилот — Емили Хауъл — за първи път; изискванията за прием на жени и в Държавния департамент, и в армията бяха смекчени; беше зачислена и първата свещеничка във Въоръжените сили на САЩ; „Уолдорф Астория“ нае първата жена — главен готвач на четиридесет и две години, а колежът „Сара Лорънс“ беше първият, който предложи програма за висше образование по предмети, свързани с женските проблеми. Сенатът единодушно прие законопроект, забранителен спрямо заемодатели, които дискриминират клиентите според пола или според семейното им положение при всички кредитни взаимоотношения, закон, който дойде малко късно за Елин и малко рано за Едуин Гарън.

И да не забравяме спорта: Били Джийн Кинг измете Боби Ригс от корта на Астродоум. В преки сетове!

През 1974 година Втората бейзболна лига позволи на жени да играят, президентът Форд прокара ратифицирането на поправката за равните права (без съмнение, покуражен от Бети) и едно проучване на Галъп показва, че петдесет и осем на сто подкрепят поправката за равните права и само двадесет и четири на сто са против. Броят на жените в медицински училища се удвои от началото на десетилетието, организирани профсъюзи регистрираха нарастване на женската членска маса и трима от петима президенти на корпорации казваха, че планират да увеличат броя на жените в управата през следващите пет години. А през 1974 година три хиляди жени участваха в изборите за местни, щатски и федерални власти — тройно повече от кандидатките през 1972 година.

Седемдесет и пета беше обявена за *Година на жената*. През седемдесет и шеста Барбара Уолтърс стана първата жена, която бе съавтор на новинарска програма по телевизионна мрежа. А през седемдесет и седма година Джил Воулнър стана главен съветник в департамента на армията, Роуз Бърд стана новият главен прокурор във Върховния съд на Калифорния, Ела Гарсо седна на губернаторския

стол в Кънектикът, а Патриша Харис стана първата чернокожа, която стигна до висок ранг в правителствения кабинет.

Бренда, с нейните кроени костюми, лакирана чантичка и дискретен грим, изглеждаше като самата еманципирана млада жена, тръгнала нагоре, жената, на която другите жени драпат да приличат, жена, която отразяваше домогванията на новопръквация се женски свят. Тя имаше всичко — ум и красота, кариера и съпруг — и правеше нещата така, че изглеждаха лесни.

— Защото — казваше тя — майка ми беше моят пример за подражание. Жени като нея проправиха пътя.

А Елин, сега в средата на четиридесетте, най-после се разпореждаше със своя бизнес, разпореждаше се със себе си, разпореждаше се с живота си. Мнозина смятаха, че тя никога не е изглеждала по-добре, никога не е била по-привлекателна, никога не е подсказвала повече чувственост.

[1] Непреводим каламбур: в американския английски нотата „до“ и жаргонът „мангизи“ са омоними. — Б.пр. ↑

[2] Zaftig (нем.). — Сочен, сочно. — Б.пр. ↑

6.

Ед Сълоумей искаше да включи темата „Домашни удоволствия“. Той искаше жена, готвачка, добронравна личност, но не някоя разкошна мацка. Искаше жена, с която другите жени да съпоставят себе си. Ед Сълоумей беше продуцент на Ей Ем/Ю Ес Ей. Ей Ем/Ю Ес Ей беше номер едно в рейтингите, а това, което Ед Сълоумей поискаше, Ед Сълоумей го постигаше.

Той искаше Пола Уулфърт, но Пола преподаваше по крайбрежието. Той искаше Барбара Кафка, но Барбара беше в Хюстън да урежда менюто на нов ресторант. Той искаше Айлийн Уайнбърг от „Уърд тв маут“, и тя беше в града. Беше свободна, съгласи се да се появи. Щеше да покаже как една работна жена може да забавлява група приятели след тежък ден в службата.

Щеше да е идеално да присъства рамата Айлийн, с чувството ѝ за хумор, успокояваща, приземена, върховен готвач на подлутени гозби! Всичко беше уредено. Освен че през нощта, когато лимузината на Ей Ем/Ю Ес Ей трябваше да вземе Айлийн в шест за уговореното посещение в гримьорната, Айлийн падна съвсем прозаично, докато изхвърляше сметта. Посред нощ тя звънна на Ед Сълоумей от залата за спешна медицинска помощ в болницата „Ленъкс хил“, за да му каже, че трябва да отпадне. Съдружницата ѝ Кристи, която трябваше да я замества, отдъхваше в Сейнт Бартс.

— Ами сега? — Ед попита Уилсън Хоубак в един часа сутринта; Уилсън вече беше кръстникът на мафията из заведенията за хранене. — Отпуснато е време. Трябва да намеря някого. Ти познаваш всички. Кой от познатите ти може да ме спаси?

В два сутринта Елин каза „да“.

В три се чудеше в какво, дявол го взел, се бе забъркала.

В четири реши, че е било сън.

В пет телефонът иззвъня и жената от другата страна на линията — чието име Елин така и не чу — ѝ зададе няколко въпроса: Как се казва фирмата на Елин? Откога я има? Как се бе захванала с нея? Кое е било най-доброто празненство на което е доставяла ястията? Най-

лошото? Какво планира да покаже в предаването? Разговорът беше невероятно приятен — като бърборене по телефона с близък приятел — и когато свърши, Елин отиде в кухнята.

В шест тя се качи в лимузината на Ей Ем/Ю Ес Ей с кошници пълни с храна и с трапезни аксесоари. В седем и десет, гримирана, беше в Зелената зала. Между седем и десет и осем и двайсет и пет тя ходи до тоалетната десетина пъти. И не само тя. Тоалетната беше на пет сантиметра от Зелената зала и Елин реши, че който и да бе проектирал задкулиското пространство, той/тя е знаел/а какво прави.

А в осем и трийсет сутринта много красива млада жена я поведе между дебелите кабели като криволичеше по пода към подредбата на една кухня/трапезария.

— Ти си на ред — каза младата жена. — Ще си страхотна!

И тя изчезна като остави Елин сама всред слабо осветената подредба. Камерите, енергията, действието бяха съсредоточени към централния мебелиран кът, където домакинът — чийто глас беше надебелял от настилка — водеше зрителите към националните новини. Елин гледаше толкова нервна, че когато се опита да натисне копчето за осветяването на фурната, та да види как е мусаката ѝ, тя пропусна първите два пъти.

Сетне прожекторите я обляха.

През разтърсващите я нервни спазми, които овлажняваха дланите ѝ и пресушаваха гърлото ѝ, Елин чу въвеждането и осъзна със смътно изумление, че говорят за нея!

— Вечерното тържество на работещата жена! — обяви домакинът с носовия си дрезгав глас. — Вечеря, която можете да стъкмите без чужда помощ след дълъг ден в службата. И която няма да взриви бюджета ви! Елин Дърбън, собственичка на фирмата за доставка на храни „А ла карт“ ще ви покаже как!

После, като се обърна към Елин, която никога през живота си не бе виждал, той тръсна, сякаш винаги я бе познавал:

— Е, Елин, какво ще е предястието?

— Зелен боб в сос винегрет — каза Елин, гласът ѝ беше треперлив и няколко тона по-висок заради нервността. — Преди да отидете на работа сутринта, можете да бланширате зърната, да ги накиснете в студена течаща вода, за да се охладят, после да ги изцедите и подсушите с хартиени кърпи и да ги сложите в хладилника в покрит

съд. Когато се приберете вкъщи, сосът може да се приготви за минути точно преди сервирането.

И Елин показа как се приготвя чесновият сос винегрет като смеси горчицата и оцета и ги разби в зехтин, докато постигна кремopodobна емулсия. Когато прибавяше обеления чесън, ръцете ѝ трепереха и тя беше убедена, че целият свят обсъжда нейната нервност докато изсипваше яркозелените зърна в соса.

— А тази мусака мирише страхотно! — включи се домакинът. — *Дори* за ноздрите на настинал!

— Мусаката, съчетание от агнешка кайма и патладжан, със заливка от кисело мляко, яйца и сирене, може да бъде подредена през нощта преди тържеството и да се изпече час, преди да се поднесе вечерята — каза Елин като измъкна изумителната златистокафява мусака от фурната в студиото.

Вече съсредоточена върху онова, което говори и върши, Елин едва си даваше сметка за голямата камера, докато тя се приближаваше, за да надзърне в едър план към мусаката.

— Поднесете я с гореща хлебна питка — която може да бъде притоплена в същата фурна като мусаката — и със салата от краставици и пресен лук, и ето ви лесна за приготвяне, икономична, вкусна вечеря за осем души.

Елин занесе тавата с мусаката в трапезарната част от подредбата. Тя вече бе подредила евтини синьо-бели съдове, яркосини салфетки и букет синьо-бели метличини.

— Има много добри — и евтини — гръцки вина — продължи да говори Елин докато сервираше порция мусака. — „Родайтис розе“ е вино, което всеки обича. А търсачите на по-силни усещания да опитат рецина.

— Вечерята на Елин — прогласи говорителят — ще засити осем души за двайсет и пет долара. А през тези времена на двуцифрена инфлация, това е направо добре!

Докато Елин работеше с ястията и се движеше около обзавеждането, тя забрави нервността си, ярките прожектори и непознатото усещане на телевизионния грим. И когато домакинът опита мусаката, обяви я за чудесна и запита Елин за нейните разбирания какво прави празненствата добри и лоши, тя отговори, сякаш винаги го е познавала:

— Едно нещо, едно-единствено: *хората* — обобща Елин като показваше пластове патладжан, задушено агнешко и златистокафява шупнала заливка пред камерата, която се бе приближила на колела за още един близък план. — Може да имате най-добрата храна, най-хубавите цветя, най-скъпите вина, но факт е, че *хората* правят празника. Скучните хора правят скучни тържества. Интересните хора правят интересни тържества.

— Права сте! Бил съм и на двата вида — смъртно отегчителни забави с шампанско и хайвер и страхотни забави, на които сме яли спагети на пода — присъедини се домакинът. — И още нещо искам да ви питам. Аз съм най-нервният домакин на света... вкъщи, не в студиото — добави той и се усмихна срещу камерата със секси съседска усмивка. — *Винаги* си мисля, че ще е катастрофа. Какво правите вие в такъв случай? Не че вие самата сте *имала* катастрофа, убеден съм, че не.

— Все някога съм имала! — призна Елин и се усмихна за първи път с истинска, изумена усмивка при мисълта за Райнхарт Естес. — Беше първото наистина важно увеселение, което подсигурявах с ядене. Бях млада и неопитна, и по-нервна, отколкото съм дори сега. Фурната беше повредена и нямаше начин да сготвя вечерята. Паникьосах се. Докато подготвя цялата вечеря — а тя не беше и много добра — часът за коктейли се бе проточил с час и половина закъснение и повечето гости бяха полупияни и прегладнели, а аз не разполагах с ядене! Да не стигне храната, е кошмар номер едно за всеки доставчик на ястия. Това, което трябваше да направя, е да препичам месце от пиленото за основното ястие, да го кълцам на парчета и да ги сервирам като горещи ордъоври за тостовете, докато не намеря най-близкия ресторант, до който мога да пратя някого да купи храна. Тогава щях да я дотъкмя по най-добрия начин и щях да я поднеса с апломб. Хората нямаше да са пили толкова дълго, нямаше да са така изгладнели и аз нямаше да съм с недостатъчно храна! Бедата бе, че аз отчаяно исках да впечатля... а опитите да впечатлиш са на практика гаранция за катастрофа.

— Страхотна вечеря на работеща жена! Страхотна мусака. Страхотна салата. Екипът ни ще ги хареса! — каза домакинът и сетне остави нещата в ръцете на режисьорите и на минутите за реклама.

Прожекторите над подредения кухненско-трапезарски кът притъмняха, домакинът благодари на Елин и рязко продължи със следващото интервю. Елин стоеше сама в отново слабо осветения ъгъл и се чудеше какво да прави.

— Надявам се жена ми да е внимавала — каза един от операторите. — Тя е най-нервната домакиня в света. Всъщност никога не сме канили у дома когото и да било заради нейната нервност.

— Смяташ ли, че хората са видели колко нервна бях аз? — попита тревожно Елин.

— Само в началото — каза операторът. — После се успокои.

— Да си нервна, е плюс — додаде младата жена, която бе довела Елин в наредената стая. — Когато хората виждат, че си нервен, те са на твоя страна. Знаят, че те също биха били нервни. Хареса ми онова, което каза за опитите да впечатлиш.

Тя поведе Елин навън от студиото като я предупреди да внимава за навитите дебели кабели. След две минути един от сценичните работници върна чиниите, салфетките и чашите на Елин, всичко — грижливо пакетирано; а няколко минути по-късно тя беше отново на улицата, кошниците — на тротоара до нея, и бясно махаше на такситата в конкуренция с други бързаци пътници.

Вече не я чакаше дълга лимузина, вече не беше център на внимание, професионално гримирана, осветена от блясъка на прожекторите, никой не се изказваше ласкателно за мненията ѝ. Сега тя беше просто още една нюйоркчанка, която безумно се мъчеше да хване такси.

Когато Елин се прибра къщи, телефонът зазвънтя неспирно. Бренда се обади от Финикс, където бе на посещение във филиал на „Ол кем“, а Дани се обади от Чикаго, където присъстваше на търговско изложение на малки уреди. Карълайн, която бе зарязала своя гимнастически курс, за да гледа Ей Ем/Ю Ес Ей, се обади, а се обадиха и хора, които Елин не бе чувала от средното училище. Обади се секретарката на зъболекаря ѝ, както и поне двайсет и пет клиенти, Джак Буш, Джими Матисън, майката на Тоуни Рийс и шефката на Дани Софи де Уит. Графиня Тамара се обади от диетичната си седмица в Ла Коста.

Следобедът пристигнаха цветя от Уилсън и бутилка литър и половина шампанско от Лу. Елин имаше чувството, че целият свят гледа Ей Ем/Ю Ес Ей.

Може би не целият свят, но голяма част от него. Включително Джоана Суан, която погледна Елин, погледна себе си и не хареса онова, което видя.

Джоана винаги се бе смятала за жена, която се харесва на мъжете — а сега, за първи път, откак се помнеше, беше без мъж. И бе трудно да се каже дали Макс бе рекъл „Махай се!“, преди Джоана да каже „Отивам си!“. Или обратното.

Историята на любовното увлечение между Макс и Джоана и на последвалия брак беше история на сдобрявания и раздели. Те и двамата обичаха да се карат — на публични места, насаме, в службата и в апартамента, който в началото на тяхната връзка Макс бе наел за Джоана в Грамърси парк — и после се сближаваха в леглото.

Колкото по-лоша караница, толкова по-добър секс.

Всичко щеше да е идеално — само че Макс и Джоана решиха да се оженят. Фатална — и класическа — грешка.

Страстният, секси, ревнив любовник, който се чувстваше виновен, че мами жена си, се превърна в поредния уморен бизнесмен съпруг, който искаше само топло ядене и няколко часа пред телевизора нощ след нощ. Джоана се сдоби с усещането, че се слива с тапетите.

Тя бързо намери два начина да привлече вниманието на Макс: единият беше да пръска грамадни суми пари; вторият беше да спи с други мъже.

Фойерверките на кавгите, сдобряванията и разделите скоро станаха всекидневие. Не минаваше и седмица, без да говорят за — или между другото да се заплашват взаимно със — развод; не минаваше и седмица, без Макс да купи на Джоана съблазнителен подарък; не минаваше и седмица без счупени съдини и страстен секс. В началото и последната кавга не изглеждаше по-различна от останалите кавги.

Джоана бе прекарала цял следобед в отдела за кожени облекла на „Бендел“ с бързина *cinq a sept*^[1]. Макс се прибра в празен апартамент. Беше уморен; беше гладен; искаше вечеря. Джоана дъхтеше на секс и на „Бол а Версай“.

Обичайните обвинения бяха контрирани с обичайните контраобвинения; обичайните заплахи бяха контрирани с обичайните

контразаплахи; обичайните ругатни и позовавания се кълбяха из стаята. Счупените чинии и сексът щяха да са следващото нещо, само че Макс излезе от сценария.

— Уморен съм от караници, Джоана — изрече внезапно той, почти видимо смален. — Писна ми от това, писна ми от теб.

— И на мен ми писна от теб и от твоето безразличие! Исках любовник, а получих съпруг. Защо не се върнеш при Езми? Тя ще ти търпи гадостите и ще гледа да приготвя драгоценната ти топла вечеря редовно.

— Може и да го направя — измърмори Макс; споменът за спокойния му брак изведнъж придоби магнетично-носталгично излъчване.

— Няма! — пламна Джоана. — Няма да *посмееш!*

— О, ще го направя! — отвърна Макс. — Тъкмо сега това изглежда добра идея.

Той стана да си сложи палтото. Джоана се боричка с него до вградения дрешник в антрето и издърпа палтото от ръцете му. Тя се затича до печта за изгаряне на смет и пусна палтото вътре, а Макс я последва по петите.

— Изчезвай оттук, кучко! — кресна той и тръшна вратата на апартамента като остави Джоана без ключ отвън.

— Отивам си! — изкрещя тя и натисна копчето за асансьора; беше началото на декември, Джоана нямаше палто и не я бе грижа.

Мирисът на горящ плат прониза сградата. Съседите, отдавна свикнали с крясъците и ругатните от 9-D, само усилиха малко телевизорите и включиха вентилаторите.

Джоана си купи тристайно жилище на ъгъла на парка и Осемдесет и трета улица и изпрати сметките за покупката и за обзавеждането на Макс, който крещя, ви и се кълна, че няма да ги плати. Той и Джоана се събраха по обичайния начин в новия апартамент.

— Имам адвокат — каза Джоана, докато си подаваха една цигара след онази работа. — Искам развод.

— Аз също — рече Макс като галеше косата й. — Може би тогава ще я караме по-добре.

— Какво каза съпругът ми, когато отхвърлихте предложението му? — попита Джоана адвокатата си Мел Фактър през седмицата, преди да види Елин по Ей Ем/Ю Ес Ей; Макс бе предложил уреждане на отношенията с глобална сума от триста хиляди долара.

— Вдигна мизата до половин милион — докладва Мел.

— Това е смешно! — каза Джоана. — Първата му жена получи милион.

— Не мисля, че ще вдигне още — каза Мел.

— Смяташ ли, че трябва да приема? — запитва Джоана.

Парите бяха болното ѝ място. Макар семейната фирма за кутии и картони да бе основана от майка ѝ, когато умря, тя я остави на съпруга си и на братята на Джоана, като изключи Джоана — последен отказ, който Джоана никога нямаше да може да прости истински. Майка ѝ, самата отлична бизнесменка, нямаше вяра на жените — парадокс, който струваше на Джоана нейния дял от наследството и вечно, полуспотаено съмнение дали майка ѝ все пак не е била права. Джоана бе обзета от дълбокото гневно чувство, че някой някъде ѝ дължи нещо, че е била измамена и че бе време светът да ѝ го върне. Точно сега светът бе олицетворяван от Макс Суан.

— Това е решение, което ще трябва да вземеш сама — посъветва я Мел.

— Нека го обмисля — промълви Джоана.

Когато видя Елин в програмата на Ей Ем/Ю Ес Ей, старите босове и недоволства на Джоана се пробудиха отново. Елин успяваше, „А ла карт“ успяваше, Елин изглеждаше по-добре, отколкото Джоана я бе виждала да изглежда когато и да било (навярно благодарение на студийния гримьор, бързо си каза Джоана), и сега беше знаменитост.

Елин имаше всичко, а тя, Джоана — която беше поне толкова хубава, поне толкова умна, поне толкова амбициозна — нямаше нищо.

Нито съпруг.

Нито пари.

Нито любовници.

Нито обществено положение.

Мъжете, които се увиваха около нея, когато беше мисис Максимилиан Суан, бяха изчезнали като хлебарки, гмурнали се в тъмна дупка още в мига, в който се пусна дума за отделянето ѝ и за предстоящия ѝ развод.

Нямаше причина Елин Дърбън да има всичко, а тя, Джоана, да няма нищо. В мига, в който лицето на Елин избледня от телевизора „Сони“, Джоана телефонира на Мел Фактър.

— Реших — каза Джоана. — Кажу ми на Макс, че ще приема предложението му.

Обаче имаше едно недоизказано „но“. Джоана щеше да приеме предложението за пари *в брой*, но тя искаше и дял от фирмите на Макс: търговските центрове с паркинги в четири щата; веригата брокерски къщи за недвижими имоти; именията в Ню Йорк, Форт Лодърдейл и Финикс. Те трупяха много пари и нямаше основание Джоана да не си получи дела.

Джоана планува стратегията си, както Клеопатра бе подмамила Цезар, както Лиз бе хванала в капана Дик: ще си определи среща с Макс, ще му удари една караница, после ще се сдобрят с шампанско и секс, а след това, когато Макс си припомни колко много я обича, тя ще издума допълнителното си изискване.

До момента, когато Джоана напусна апартамента за сеанса си с Патрик в „Пайлътс“ — по ред беше след Джил Клейбърг и преди Канди Бъргън^[2], — тя се чувстваше доста добре. В края на краищата тя бе вперила поглед право в един милион долара.

А какво имаше Елин Дърбън? Скапана четириминутка по Ей Ем/Ю Ес Ей, след която ръцете ѝ сигурно са миришели на чесън.

Реакцията, с която се сблъска Елин след своето появяване на екрана, макар и ласкателна, не означаваше нищо. Реакцията, с която бе обсипано предаването обаче, значеше много.

Хората пишяха и телефонираха до телевизионната мрежа. Те искаха идеи за менюта и за подредба на маси; искаха съвети как да се оправят с пияници, с досадници, с примадони, с прегорели пържоли, с недопържени картофи, с неочаквани гости, с безответни покани и с други дилеми около тържествата.

Хората бяха харесали Елин и откликваха. Признанието ѝ, че е изпадала в паника и е имала провали, се превърна в гениален удар — хората се виждаха в Елин и осъзнаваха, че щом тя може да се справи, ще могат и те.

Пощата бе адресирана до Елин и тя отговори на всички. Месец след първата ѝ поява, Ед Сълоумей се обади да я покани отново в предаването.

[1] Cinq a sept (фр.). — От пет до седем; два часа. — Б.пр. ↑

[2] Джил Клейбърг и Канди Бъргън — американски филмови звезди. — Б.пр. ↑

7.

До пролетта на 1978 година беше трудно — ако не и невъзможно — да налепиш тапети в трапезарията, да боядисаш антрето, да смениш дамаската на кушетката, да поставиш плочки в кухнята, да завинтиш огледало в банята или да застелеш нов мокет без Лу Суан. Не излизаше ни една пищна многоцветна фотография на фолиото на „Архитекчъръл дайджест“ без плат, стенна облицовка или подова настилка, произведени от „Дейкор“ или от някоя дъщерна на „Дейкор“ фирма. Едва ли можеше да се появи брой на „Хаус & гардън“ или на „Хаус бютифул“, без да бъдат показани нови теракотени плочки, нова серия бои или лакове, нов избор на цвят за транспаранти, произведени от „Дейкор“ или от някоя от дъщерните ѝ фирми.

Империята за домашно обзавеждане „Дейкор“ сега покриваше целия спектър на домашното обзавеждане, с пълната гама качествени стоки на всички възможни ниски и високи цени, и за класата, и за масата. С годините Лу бе създал първоразреден конгломерат за домашно обзавеждане като купуваше фирми и, ако е необходимо, променяше стратегията на управлението им. После наемаше проектантите с големи имена, да препроектират и осъвременят серията и след това се впускаше в агресивна реклама и в изложения, за да представи преустроените дъщерни фирми.

В началото на шейсетте „Дейкор“ беше малка семейна фирма, която струваше може би четвърт милион долара, ако се случеше добър ден и подходящ купувач. Сега, за набитото око на Макс, тя беше компания за малко под седем милиона долара — ако използва консервативен счетоводител — и не беше за продан през никакъв ден и на никакъв купувач. Макар че за Макс „Дейкор“ беше все още детска работа, той бе впечатлен от успеха, който бе постигнал Лу с „Дейкор“. И по негово мнение имаше една причина за този успех — и тази причина беше Елин Дърбън.

— Той никога не е имал стръв да мисли на едро, докато не се появи ти — каза Макс на Елин по своя неповторим начин.

— А хрумвало ли ти е някога — отвърна Елин, — че аз се появих точно тогава, когато ти се нахвърли върху по-големи и по-хубави неща и остави Лу сам?

— Не съм мислил по това — съгласи се Макс и се засмя. — Вероятно си права... — призна той и после добави: — Ти си страхотна, Елин. Ти си най-хубавото, което се е случвало на Лу.

— Казваш това само защото „А ла карт“ също прави пари за „Дейкор“.

Да предизвиква Макс Суан беше едно от удоволствията в живота на Елин.

— Вероятно — кимна Макс. — Нищо не ме вълнува така, както сумата под чертата.

Елин повдигна вежди като си мислеше, че има и *други неща*, които вълнуват Макс. Но това не беше разговор, в който искаше да се замесва с него, и тя премълча.

А фактът си беше, че както се разрастваше „Дейкор“, така се разрастваше и „А ла карт“. Ако Елин влияеше положително на Лу като му помагаше *да мисли на едро*, Лу пък влияеше положително на Елин като ѝ помагаше да разшири „А ла карт“. Преговорите с графиня Тамара току-що бяха приключили и петте филиала на Тамара се присъединяваха към „А ла карт“. (Тамара си отдъхваше в Палм Спрингс с шестия си съпруг.) И — изненадващ развой — на Елин и Лу току-що им бе предложена възможността да откупят „Кичън уъркс“ — предложение, над което те сериозно размисляха.

Фирмата, с която Елин се бе захванала от отчаяние в собствената си кухничка, сега струваше седемстотин и петдесет хиляди долара, което за нея беше смайващо, за Лу и за Ал — впечатляващо, но за Макс — едно нищо.

През същата сутрин, когато Елин се появи за втори път по Ей Ем/Ю Ес Ей, Лу и Макс закусваха заедно в жилището, което Макс някога бе делил с Джоана. На масата бе разтворен „Таймс“, отгърнат на финансовите страници; телевизорът беше пуснат, но звукът беше изключен. Макс закусваше благоуханно и съблазнително козе сирене върху подлучено ръжено хлебче (!), докато Лу се доверяваше на английски сладкиш и чай.

— Джоана и аз ще се срещнем при адвоката днес — каза Макс. — Тя най-после е приела предложението ми. Петстотин хилядарки, но няма издръжка, няма такива тъпотии, няма нищо. Казах ѝ да ги вложи и седемнайсетте процента лихва ще ѝ носят осемдесет бона на година. Дори ти можеш да живееш с толкова.

— Добре — зарадва се Лу. — Време е вие двамата да стигнете до споразумение и да се отдадете на други неща.

Макс и Джоана се изтезаваха един друг за парите почти три години. Предостатъчно.

— Може и да си прав — измърмори неохотно Макс.

— Проблемът е, че ние наистина обичаме да се караме.

— Не е нужно да оставате женени за това — отбеляза натъртено Лу. — А, Елин... — сепна се той като пусна звука.

— Снабдителка на храни... майка... домакиня... работеща жена — нижеше се представянето. — Вече сте я виждали по Ей Ем/Ю Ес Ей... Елин Дърбън...

— Все си мислех, че е лошо, дето нещата между вас двамата не са уредени — отрони Макс докато мажеше последното късче подлучена ръж с хайвер, — но може би е по-добре човек да си кара с една съпруга.

— Така смятам — каза Лу; бракът му вървеше по-добре от всякога, а вървеше по-добре от всякога, защото връзката му с Елин го бе накарала да проумее, че бе влагал цялата си енергия в работата и дяволски малко — в брака си. — Рийни и аз поработваме върху брака си и всичко е пито-платено. Рядко сме били по-щастливи.

Макс погледна към Лу и си помисли, че от двама им Лу имаше повече акъл.

— Ед Сълоумей ме попита имам ли си агент! Можеш ли да си представиш! — кикотеше се една сутрин Елин, няколко часа след четвъртото си появяване по Ей Ем/Ю Ес Ей. — Ама и аз не си проиграх коза! Ал Шелдрок, казах му. Ал, ти *ще* бъдеш мой агент, нали? — Елин се приведе напред, облакът се на бюрото на Ал и се ухили с километрична усмивка в очакване на неговия отговор, пределно сигурна какъв ще бъде той. — Е?

Елин не бе влязла в кабинета на Ал, а по-скоро бе влетяла като почти докосваше тавана. Тя беше, и без да казва на Ал, на седмото небе. Сутринта, когато включването ѝ свърши, Ед Сълоумей ѝ подхвърли как ѝ се струва един редовен седмичен отрязък в предаването за домашните удоволствия.

— Не само ще ти бъда агент, Елин, ами щях величайшо да се оскърбя, ако не ме бе помолила — каза Ал.

Той също се наклони напред от креслото си и положи ръцете си със свити лакти върху бюрото. Елин одобри тъмния вълнен костюм, хубавата моркосиньо-бяла вратовръзка с дискретната ѝ виолетова ивица, защитите красиви копчета за ръкавели от „Тифани“. Ал имаше добър вкус. И Ал беше като тухла, винаги стабилен, човек, на когото Елин се бе опирала често през годините. Той беше, и Елин му го бе казвала, най-доброто, което бе наследила от Фил.

— Ей Ем/Ю Ес Ей! — викна Елин. — *Представяш ли си! Представяш ли си?*

Телевизионна звезда! На четирийсет и седем! Пробивни, енергични, свити в юмрук четирийсет и седем!

Елин никога през целия си живот не се бе чувствала по-добре и се чудеше защо жените винаги се тревожат за *мимолетността*, когато навършат четирийсет. Би трябвало да падат на колене. Трепетите на двайсетгодишните. Няма ги. Претоварването на трийсетгодишните. Забравено. Четирийсетте години бяха, както казваха хлапетата, *най-върховните*.

Възбудата на Елин се предаде и на Ал, не само чрез думите и озарението ѝ, а и чрез въздушните вълни, които течаха между тях. Елин беше, както казваха французите, *жена на определена възраст*. И тя очароваше Ал. Десетина пъти му се бе прищявало да я покани на вечеря и десетината пъти се бе помайвал. Беше се помайвал заради начина, по който се отнасяше тя с него — с едно такова официално сестринство, с отчетлива безполовост. Той усещаше, че макар Елин да го харесва много, тя не го смята за сексуално привлекателен и това познание винаги бе възпирало Ал. Но и докато ѝ се възхищаваше и се питаше какво у него я отблъсква, той мислеше как да уреди най-добрата сделка за нея.

— Ей Ем/Ю Ес Ей — замислено промълви той. — Харесва ми! Те бият дори „Събуди се, Америка“ с две точки в рейтинга. Това са

сума ти зрители. Постъпления от няколко милиона. И по една съдбовна случайност днес имам обяд с Ханк Роумън.

— Кой е Ханк Роумън?

— Продуцентът на „Събуди се, Америка“.

— Но аз се изявявам по Ей Ем/Ю Ес Ей... — смутено напомни Елин.

— Елин, бъди така добра — каза Ал и се отпусна като вече кроеше плана си за надлъгването и вдигането на мизата: — иди си в кухнята у дома! Забрави се във *vol-au-vent aux fruits de mer*^[1]. Отдай се на тестени джобове с копър. Щом искаш да съм ти агент, остави ме да си свърша работата. Става ли?

— Става — кимна Елин, а очите ѝ мятаха искри; тя се усмихна: те двамата бяха против могъщите милиони на телевизионната мрежа, против фалангите ѝ от вицепрезиденти и батальоните ѝ от адвокати; харесваше ѝ! — Между другото, Ал — попита внезапно тя, — къде научи така свършено френски?

— В Бронкс.

Той замълча, като се наслаждаваше на двоумението на Елин. Но преди тя да го облече в думи, Ал обясни:

— Съседското семейство беше от Екс-ан-Прованс. Аз си падах по дъщеря им. Тя ми говореше на френски докато се натискахме на задната седалка на бащиния ѝ олдсмобил.

Елин се разкикоти, поруменя и напусна кабинета на Ал като остави зад себе си следи от възбуда и очарование.

И, о, да! Тя беше и секси.

По пътя от кабинета на Ал до централната гара Елин мина покрай „Уолдорф Астория“. Тя не знаеше, нямаше как да знае, че докато минава, в апартамент 1207 Макс Суан поръчваше по телефона на румсървиса „Дом Периньон“ и хайвер, докато Джоана беше в банята от мрамор и огледала, където се преобличаше в нещо по-удобно. А дори и да знаеше, нямаше да я е грижа. В края на краищата какво общо имаше личният живот на Макс и Джоана с нея?

Кабинетът на Мел Фактър беше сцена на шумна препирня. Лице в лице с Макс и с неговото оскърбително, евтинко предложение, грижливо замислените планове на Джоана бяха забравени.

— Петстотин хилядарки! И точка! Това е сделката, Джоана. Взимай ги или изчезвай! — Макс беше тъмночервен; една вена туптеше в областта на сляпото му око.

— Петстотин хилядарки *плюс* процент от бизнеса: имуществото, търговските центрове, брокерските къщи. Помогнах ти да ги създадеш — обяви Джоана с глас, в който дращеха нокти. — *Заработих* си дела.

— Ти беше секретарка! — извика Макс.

— Помощник — изсъска Джоана.

— Помощник! — изрева Макс. — *Как не!*

— Аз се грижех за всекидневната черна работа и те оставях свободен да преговаряш и уговаряш — настоя Джоана.

— Ти ми духаше, за да си почина и да поспя нощем — поправи я Макс като се опитваше да постави нещата на истинските им места. — Петстотин хилядарки — и толкова! Най-скъпото духане на света!

Мел седеше там с учтиво, равнодушно изражение на учтивото си, равнодушно адвокатско лице. Дори когато по-бързо от скоростта на светлината крясъците внезапно спряха.

— Хей, косата ти е страхотна! — каза Макс като се присегна към облака-коса на Джоана (златист пустинен пясък) частица от секундата след като ѝ бе казал, че няма да получи и пукнат грош от него.

— Благодаря, Макс — усмихна се Джоана. — Разкарах Уилям. Сега ходя при един нов. Широко. Той е в „Суга“. Кани се да си уреди свой собствен салон.

— Не и с мои пари! — предупреди Макс като се чудеше какво друго, освен косата на Джоана ѝ прави този Широко.

Тези приказки за хетеросексуални фризьори! Макс гордо си спомняше времената, когато фризьорите бяха банда евнуси и мъжете не трябваше да се безпокоят, когато жените им заявяваха, че отиват в салона за красота.

— Защо не с *твои* пари? — възрази Джоана, а после — захарно, сладко: — В края на краищата твоите пари са и *мои* пари. Или *ще* бъдат.

— Само през трупа ми!

Учтивото, равнодушно изражение си беше точно на място по време на отмъстителната размяна на думи която последва, и дори малко по-късно, когато Макс и Джоана, без да разрешат работата, без да подпишат документите по споразумението, напуснаха кабинета на

Мел ръка за ръка като се мъчеха да решат дали предпочитат „Сейнт Регис“ или „Уолдорф“.

Но в мига, в който се прибра вкъщи, Макс се обади на адвокатата си:

— Тази кучка иска дял от фирмите — каза Макс. — Не знам какво ще правиш, но ги затвори, скрий ги, погребни ги!

И те бяха затворени, скрити, погребани. Търговските центрове с паркинги изчезнаха в бахамски корпорации. Имуществата бяха регистрирани на имената на неоткриваеми кандидати. Мрежата от брокерски къщи за недвижими имоти беше разхвърляна на три места чрез швейцарски, андорански и ливански корпорации.

Джоана, каза Макс на Лу, щеше по-лесно да открие кубче лед в пъкъла, отколкото някоя блуждаеща монетка от бизнес делата на Макс Суан. Всъщност, довери Макс, той обмислял намаляване на предложението от петстотин хиляди долара.

— Ще я подлудя! — каза Макс като потри ръце.

— Ако бях на твое място, щях да внимавам — предупреди Лу. — Джоана е алчна — и подла...

Двете точки, с които „Събуди се, Америка“ бе загубило от Ей Ем/Ю Ес Ей, се отразиха в двете мартинита, които Ханк Роумън изпи на обяд, и в двете „Тъмз“, които дъвка вместо разредител. Ханк обикновено удряше по една газирана „Перие“^[2].

— Толкова ли са зле нещата? — попита Ал, когато малокалорийните специалитети от риба на скара и мокриш (при шестнайсет долара и половина за газираната вода) пристигнаха, а Ханк ги пренебрегна, като вместо това се засили към кошничката с хляба и намаза сусаменото дълго хлебче с дебел пласт масло. Всеки началник, който изядеше и една калория над тристате, изчислени при такъв прескъп обяд, направо навираше в очи тревогите си.

— Нещата не са на добре — призна Ханк. — Продължаваме опитите предаването да изплува отгоре. Назначихме кучешки психиатър, съпругата на щатски сенатор, която преподава салонни танци в Олбъни, знаменитост по хороскопите и диетите. Само ги назови, и са наши. Хипи-християните, изпадналите от програмите, смешниците. Нали знаеш, основната медийна смес. Моралното

мнозинство и неморалното малцинство. Нищо не проработва — изръмжа ядосано Ханк като мажеше още едно тънко хлебче с масло. — Проклетниците от Ей Ем/Ю Ес Ей! Те не правят нищо повече от това, което правим ние. Просто не мога да го проумея...

Ханк започна да яде хлебчето по дължина, сякаш беше кочан царевица, и хрускаше сусамените зрънца със зъби.

— Знам нещо — *някого* — дете Ей Ем/Ю Ес Ей имат, а вие — не — подхвърли Ал и отхапа от писията на скара, като отсега си знаеше, че в четири ще поръча английски сладкиш, за да потуши гърчовите на глада, с които щеше да е придружено това прескъпо ядене за началства.

— Кой? — попита Ханк и преди Ал да успее да отговори, Ханк отсече. — Добре, искам го. Кажу *цифрата*.

— Откъде знаеш, че е *той*? — запита Ал. — Може да е човекояден тропически заек.

— Хайде, Ал! Не ме пързалай! — Ханк нападна трето хлебче и помахна на сервитьора за още масло. — Кой е?

Ал говори за „Рейнджърите“, за перспективите на кабелната станция на Си Би Ес и дали новите издънки ще могат да блокират предложените едночасови вечерни новини. Двамата мъже си изпиха кафето и Ханк подписа сметката.

— И така, кой е? — попита Ханк, когато се разделяха пред входа на ресторанта.

— Какво значение има? — попита Ал. — Ей Ем/Ю Ес Ей си е така или иначе на вътрешната писта. Сбогом, Ханк — рече Ал, спря таксито, което се оказа наблизо, и скочи вътре.

Следващият час и половина той прекара със студийен музикант, който си спомняше родителите на Ал от ония времена, и докато Ал се върне в кабинета си, имаше две телефонни съобщения от Ханк Роумън.

Спешни!

Ал пхна двете съобщения акуратно под попивката на бюрото си, обади се на кафенето долу и си поръча препечен английски сладкиш, а докато му се наслаждаваше, върна обаждането на Ханк.

— Елин Дърбън! Ето кой! — направо зави Ханк. — Изгледал съм всички записи на Ей Ем/Ю Ес Ей от последните шест месеца. Ето това е! Добре, Ал, хвана ме. Какво искаш за нея?

Ал и Ханк нападаха и отстъпваха по телефона известно време и когато Ал извоюва сумата до която Ханк можеше да качва, без да иска одобрението на началството, той се обади на Ед Сълоумей.

— Ед? Боя се, че имаш конкурент за Елин Дърбън...

Ал се облегна в креслото и продължи разговора с Ед. Няма да си бе и представа колко обича работата си. Беше *почти* незаконно!

[1] Vol-au-vent aux fruits de mer (фр.). — Многолистно тесто с пълнеж от морски деликатеси. — Б.пр. ↑

[2] Перие е известна марка френска карбонизирана минерална вода. — Б.пр. ↑

8.

Професионалният му живот, смяташе Ал, бе компенсация за личния му живот. През 1973 година Гейл се бе върнала от нейната група за повдигане на съзнанието и бе заявила на Ал, че иска да направи изявление. Изявлението предадено с равен глас беше всъщност *обвинение*. Обвинение, че Гейл се чувства потисната, неизявена и непълноценна и че това е по вина на Ал.

— Заради теб се отказах от обещаваща кариера — обвини го Гейл. — А с течение на времето станах второкласна гражданка, някаква поддържаща система за теб и за твоята кариера. Бракът ме смали до член на слугинската класа — обобщи тя.

— Но *аз* исках да си вземеш счетоводителския изпит — опита се да възстанови истината Ал, огорчен, негодуващ; еманципацията на жените сякаш бе отприщила бездънен резервоар от ярост у Гейл.

— *Устно* ти послание беше едно — възрази Гейл. — *Емоционалното* ти послание беше друго! Ще продължа на пълен работен ден в „Пейс“. Ще си взема удостоверението за счетоводител.

И преди Ал да успее да каже, че едва ли може да възрази против това, че всъщност е за това и винаги *е бил*, Гейл го осведоми също, че иска развод.

— Очаквам да издържаш децата — продължи Гейл. — Аз самата не искам и цент от теб. Искам да съм самостоятелна личност — храбро заяви тя и за една седмица се изнесе в стая с две легла на „Бруклин хайтс“ и започна да ходи в „Пейс“ с пълно работно време. Това беше план за действие, който бе разработен със съветите, съгласието и поддръжката на нейната женска група.

Докато Ал се отърси от потреса, разводът бе привършил. Децата, сега на петнайсет и на шестнайсет, се преместиха при Гейл и Ал се озова сам в къщата с подове на разни равнища, която бяха купили на Лонг Айлънд две години след женитбата. Ал продаде къщата с главозамайваща печалба и си нае апартамент в града, в уютна, но неотличима сграда доста на изток, на Шейсет и втора улица. На Ал обаче, който не можеше да дойде на себе си почти три години след

разтърсващото изявление на Гейл, завиждаха неговите женени приятели.

— Момче, тези стюардеси и тези разкошни манекенки! Огън и плам, Ал! — казваха те и лигите им направо потичаха.

Когато Ал се опитваше да им каже, че стюардесите обикновено си имат гадже във всеки град, до който редовно летят, и че той не се интересува от планове за делене на баницата с друго, приятелите му не искаха и да чуят. И когато се опитваше да им каже, че разкошните манекенки, които бе срещал в „Джим Макмълънс“ или в „Джордж Мартинс“, общо взето не можеха да свържат и две срички, те пак не искаха и да чуят.

Те искаха своите *фантазии*; не искаха истините на Ал за жените с които имаше срещи, с тези живи рани.

Имаше и една жена — вицепрезидент на отдел за връзки с обществеността в голяма фирма — с която Ал бе имал кратка връзка. Тя притежаваше представителна обител в Сентръл парк уест, с вълшебни изгледи към Пето авеню, Сентръл парк и река Хъдсън. Беше ѝ я проектирал един от големите архитекти в града. Резултатът — ненатрапчивото и елегантно мебелиране, ласкавото, сподавено осветление, остъклената тераса с менажерия, изисканата сбирка от камбоджански скулптури в осветени ниши — бе описан в „Аркитекчъръл дайджест“. Въпреки това жената живееше в мебелиран апартамент в жилищен хотел на Западна Петдесет и осма улица. Когато Ал я попита защо не живее в своя красив апартамент, тя му каза, че апартаментът *я плаши*, че е *твърде обвързващ*, а тя *не е готова за обвързване*...

И друга една: посредничка на недвижима собственост, която търгуваше със скъпи, но търсени градски къщи и жилища в „Парка“ и на „Пето авеню“ и работваше годишна заплата в шестцифрено изражение. Всяка нощ, преди да отиде да спи — дори с мъж в леглото — тя се обаждаше на майка си и ѝ надуваше главата с всички подробности от деня, от положението на текущите преговори до подробности за това, какво е обличала и какво е яла.

Имаше жени, които искаха предложение за женитба само след една среща; жени, които искаха да държат Ал подръка, докато текущата им връзка се разпаднаше или свършеше с брак; жени, които правеха див секс с Ал, но които не преспиваха у него; жени, които не

потвърждаваха уговорката до късно-късно през съответния следобед в очакване, Ал знаеше това, при случай да се навърти някой по-свестен; жени, които се интересуваха повече от банковите му сметки, отколкото от него; жени, които го обвиняваха, че е гей, ако не им се натиснеше още при първата среща; и жени, които го обвиняваха, че е *точно като всички останали мъже* — интересува се само от едно, ако пък го направеше.

Величествената, самоуверена външност на динамичните жени с кариера, които Ал срещаше, не пасваше на разпокъсаната и тревожно душеща тяхна вътрешна същност. Сякаш се биеха за каузи, които вече бяха спечелили. Те бяха жени в сблъсък — не с външния свят, а със себе си — и в края на петте години след развода си Ал започна да се усеща с белези от тези битки.

Но той беше наясно и със собствените си конфликти. Искаше жена, която да му е партньор, която да е независима, но въпреки това любеща, и която щеше да се нуждае от него така, както той искаше да се нуждае от нея. Съществуваше ли такава жена? И ако съществуваше, щеше ли да поиска *него*?

На Ал му се струваше, че повечето от успешите хора, които срещаше, са откровено нещастни, и той не изключваше себе си. Проблемът беше, че не знаеше какво да направи, за да промени нещата. Сякаш беше факт от съвременния живот: ако професионалният ти живот е успешен, личният ти живот отива по дяволите.

И обратно.

Изглежда, това беше прокобата на епохата.

— Сега, когато уредихме заплащането на Елин, може да започнем преговорите — каза Ал на Ървинг Голд, адвокатът на Ей Ем/Ю Ес Ей, който водеше преговорите за талантите.

Сега, когато Ал се ровеше в кирливите ризи на Ей Ем/Ю Ес Ей, сцената на скъпия обяд беше минала работа. Ал и Ървинг обядваха супа топчета, неподквасен хляб и тънка пастърма в „Карнеги Дийлай“. Купа с туршия беше отместена встрани заради разстланите по масата документи. (Никой не би извадил хартийка по-голяма от бизнес карта на обяд за шефове в четиризвезден ресторант.)

— Мисля, че Ей Ем/Ю Ес Ей би трябвало да извади реклами, които да представят предаването на Елин като редовно. В „Таймс“, „Нюз“, „Уошингтън поуст“ и „Ел Ей Таймс“. В „Чикаго трибюн“ също — изреди Ал. — А за „Варайъти“ и „Холивуд рипортър“ няма какво да говорим.

— Ой — хлъцна Ървинг, който ядеше своята пастърма върху ръж от корицата навътре; най-много обичаше ръжените корички.

— И искам твърдо потвърждение от отдела по представянията. Елин би трябвало да бъде интервюирана. Тя е сякаш родена за женските списания, за супермаркетните списания, за страниците с програмата на телевизията и за страниците със съвети за хранене, разбира се.

— Разбира се — повтори Ървинг като изимитира края на изречението; Ървинг беше нисичък, пълничък, *хищничък*.

— Значи ли това, че си съгласен? — попита Ал.

— Много добре знаеш — каза Ървинг с даскалски тон. — Това означава *ой*.

Ървинг и Ал бяха преговаряли върху десетки договори. Те бяха свели ритуала до художествен образец. Сега бяха през етапа, който Ал наричаше *ой-етап*. Той траеше почти две седмици. После щяха да се изкачат до етапа *бюджетът не го позволява*, който щеше да отнеме още десетина дена. Тогава Ал щеше да посочи, че „Събуди се, Америка“ все още може да им скърши крилата. *Техният* бюджет сигурно не е така стиснат.

Тогава щяха да преминат направо към етапа *купуване на кон*, който щеше да завърши с това, че Ал щеше да получи хубава половинка от исканията си за представяне и реклама и в отговор щеше да даде шест месеца загубено време за пробен период в Ей Ем/Ю Ес Ей.

Ал го знаеше; Ървинг го знаеше. Но така или иначе трябваше да си изтанцуват гавота. На Ървинг за това му плащаха; на Ал за това му плащаха. Така ставаха нещата.

Ървинг дояде своите филийки черен хляб, събра бележките, които си бе водил за изискванията на Ал, и каза:

— Ще ти се обадя утре.

Ал кимна.

— Знаеш, че искаш безмерно — продължи Ървинг. — Никой не я е чувал Елин Дърбън.

— Но ще я чуят — усмихна се Ал. — Благодарение на Ей Ем/Ю Ес Ей.

— Какво прави тя в края на краищата? Пее ли? Или свири на някакъв инструмент?

Ървинг бе свикнал с музикантската клиентела на Ал.

— Тя е готвачка и доставчик на храни — поясни Ал. — Не гледаш ли предаванията, които представляваш?

— Кой ти има време! — тръсна Ървинг като напъхваше документите в издута чанта. — Елин Дърбън... — повтори той. — Никога не съм чувал за нея.

— Тя ще е следващата Джулия Чайлд — обеща Ал.

— Страхотно — кимна Ървинг навъсено. — Това значи, че жена ми ще отиде и ще похарчи още петстотин долара за скъпи чинии и тигани, които никога няма да използва.

— Е — усмихна се Ал на отиване, — кой е казал, че светът е съвършен!

— Петстотин долара на участие! Две участия на седмица! Та това са хиляда долара на седмица! — Елин почти пребледня.

— Да не смяташ, че ще те оставя да работиш за скала, а? — попита Ал и после ѝ обясни за скалата. — Скала е онова, което получава някой захлупен тип, завършил незнайно къде някакво училище по журналистика с две години напразно преживяне като репортер с общо назначение.

— *Общо назначение?* — Деловото аргумент на Ал беше като гръцки за Елин.

— М-да — провлече Ал. — Нали знаеш, нахалът, който бута микрофон под устата на жена, чийто съпруг и трите ѝ деца току-що са загинали в автомобилно произшествие, и пита: *Как се чувствате?* Това е то общо назначение.

— О! — отрони Елин като все още се мъчеше да свикне с представата за хиляда долара на седмица, тринайсет седмици. С, бе ѝ казал Ал, уговорки за още четири тринайсетседмични цикъла. — *Хиляда долара на седмица!* Това си е цяло състояние!

— По-добре свикни с това — натърти Ал, — защото когато поискат да подновят договора, цената ти няма накъде да отиде, освен нагоре. Скок нагоре...

Седмица по-късно:

— Това са хубави пари, Ал — каза Елин като имаше предвид заплатата, която получаваше от Ей Ем/Ю Ес Ей. — Не искам просто да ги харча и да се стопят. Какво ще кажеш да ги вложа във фонд на паричния пазар?

Откак тя и Лу бяха откупили фирмата на графиня Тамара, Елин четеше финансовите страници — нещо, което не беше правила през живота си. Нещо, което, схващаше тя, щеше да смаже самочувствието на Фил — точно така.

— Мисля, че е отлична идея — отвърна Ал и си пожела повечето му клиенти да правеха опит да научат мъничко повече за финансите; толкова много хора знаеха как да печелят пари, но изобщо не се замисляха впоследствие за това, какво да правят с тях, след като веднъж са ги заработили.

— Нали знаеш, Ал, аз съм от бедно семейство. Никога не съм имала пари през живота си. Никога — натърти Елин. — Всичко, което заработвах в „А ла карт“ отиваше, за да издържам себе си и децата, и каквото останеше — а през първите години не оставаше нищо — се вкарваше отново във фирмата. Хубаво се чувства човек с излишни пари в джоба — призна тя със странна и призивна свенливост, която я разкриваше откъм страна, която Ал никога не бе виждал, страна, която я правеше за Ал по-привлекателна от всякога.

Щом тя свърши да говори, телефонът иззвъня и Ал се извини за краткия разговор.

— Вързаха ми тенекия — каза той като затвори. — Изгората ми за довчера си е намерила по-добро предложение. Така че имам излишен билет за мача „Рейнджърс-Айландърс“. Искаш ли да дойдеш?

— Никога не съм ходила на хокеен мач — отговори Елин, — така че с удоволствие бих отишла. Но искам да те предупредя, че не разбирам нищичко от хокей.

— Няма значение. Всичко, което трябва да знаеш, аз ще ти го кажа. Трябва само да се надяваш битката да е от нашата страна на площадката.

— Ал! Не знаех, че обичаш насилието!

Ал примига и ѝ се усмихна:

— А как, смяташ, ти извоювах хилядарката на седмица?

Когато Ал я откара до дома ѝ през тази нощ и не я целуна за довиждане, Елин откри, за абсолютно нейно изумление, че — без дори да е предполагала — *би искала* той да го бе направил. Кога, запита се тя, бе спряла да гледа на него като на старото другарче/готиното момченце Ал и бе започнала да проумява, че Ал е доста секси котарак? Какво, попита се тя, ставаше тук?

Какво трябваше да стори, след като я привлича един симпатичен мъж? Мъж, който, за разлика от Уилсън, не ѝ предлагаше терзания и затруднения. Мъж, който, за разлика от Лу, беше свободен.

9.

— Делът на „Ол кем“ на германския пазар се е увеличил с четиринайсет на сто през последната година — каза на Бренда Сид Ърло.

Германската фирма, знаеше тя, бе силно желана, защото твърдата германска марка ставаше все по-ценна в състезанието с разядения от инфлацията долар. Извлечените от Германия печалби имаха сериозна тежест в годишния балансов отчет на „Ол кем“.

— Искаме да открием още един германски завод — продължи Сид. — В Мюнхен. Бихме искали *ти* да оглавиш работата по лабораторията. — Сид замълча и вби врат между раменете си като бик, готов да нападне. — Как ти звучи идеята?

— Интересно — отговори Бренда, която бе научила от Хайнрих Лебен колко важно е да не слага картите си на масата. — Можеш ли да ме осветлиш по тънкостите? Описание на работата, заплащане, титла, продължителност на престоя зад граница?

Сид ѝ изложи нещата. Работата щеше да започне с уточняването на лабораторните операции — тя можеше да използва за модел съществуващата лаборатория във Франкфурт; заплатата щеше да е двадесет и седем хиляди и петстотин долара плюс премии; титлата щеше да е директор на лабораторните операции; продължителността на престоя зад граница ще е три месеца, след което ще има завръщане за три седмици в САЩ, като всички пътувания ще се плащат от „Ол кем“.

— Бих искала да ми дадеш време да поразмисля — каза Бренда делово, но отзивчиво. — Звучи много предизвикателно.

— Добре. Давам ти време. Това е важно решение — съгласи се Сид. — Важно за *теб*. Важно за *нас*. Ще трябва да се оправям сам-самичък без теб, Бренда.

Той вече я бе отпратил; по лицето ѝ заиграха смесени чувства. Ако тя се справеше добре, той щеше да изглежда добър шеф. Щяха да я юркат на всяко голямо събрание на „Ол кем“, щеше да има добър облик пред журналистите; отделът за връзки с обществеността щеше

да пожъне капитал от това; големите клечки щяха да се надуют; и Сид Ърло щеше да получи доверието им. Ако тя не се справеше добре, той щеше да опере пешкира. Управата се чувстваше като с примка на шията, задето ѝ натрапваха жени; и макар да нямаше друг избор, освен да се съобразява с нормативните актове за равнопоставеност при наемането на работа, и да бе назначила три жени — две химички и квалифицирана висшистка по стопанско управление, по препоръки на Бренда — все пак управата не бе длъжна да харесва това положение на нещата. И *не го* харесваше.

Изводът беше, че Сид Ърло рискува с Бренда, защото знае, че тя ще се справи чудесно, направо чудесно. Досега тя се бе оказвала истинска победителка. Никога не се бе появявал и най-малкият знак, че тя е нещо друго, освен челната призьорка.

Бренда напусна кабинета на Сид съвсем наясно какво точно си мисли той. Тя беше на двайсет и осем. Ако приемеше предложението, не само щеше да е най-младият лабораторен шеф в цялата фирма, ами щеше да е и единствената жена на такъв пост. Това беше тъкмо онзи звезден миг в кариерата, за който тя и Тоуни си бяха мечтали, откак завършиха колежа.

Бренда се виждаше как обядва течението и как избягва течението, как оглавява заседания около големи маси от розово дърво и диктува на работливи секретари, половината — *жени*, половината — мъже. И нямаше съмнение, че щеше да е първата, която да достигне *трийсет преди трийсет!*

Тя каза на Сид, че ще поеме работата. Не че у него — или у нея — някога е имало каквото и да било истинско съмнение. И тя започна да подготвя своята помощничка — Даян Уайър, химичка, чиято кариера тя попечителстваше, откакто за първи път срещна Даян в „Радклиф“, когато обхождаше университетите за „Мед Лабз“ — да приеме нейната работа.

И все пак, *все пак...*

Сега, когато ѝ бяха предложени всички изкушения на тепсия, тя се оказа с раздвоено *аз*, което я изненада. Половината от нея искаше да отиде и да грабне плячката; другата половина се отдръпваше като от невзривена бомба.

— Сега, когато почти имам онова, което винаги съм искала, какво да правя? Все още има време. Все още мога да се откажа. Ще кажа, че съм променила решението си — сподели тя с Тоуни.

Тоуни бе дошла в Бостън за почивните дни. Тък беше в Хюстън, където един петролен клиент бе ангажиран в дело за двеста и петдесет милиона долара върху правата за сондажи в пояса отвъд централна Невада. Тоуни, която обикновено бе бърза, този път се помая за миг.

— Преди две години бих казала: *Включвай се!* Дори преди година. Но сега... не знам какво да ти кажа. Зависи. Как се чувства Джеф?

— Той казва, че би трябвало да сторя онова, което ще ме направи щастлива — изрече Бренда като осъзнаваше, че част от нея се дразнеше от това, че Джеф не е по-взискателен, по-собственически настроен спрямо нея, но осъзнаваше същевременно и това, че нейното раздражение беше неразумно: в края на краищата тя и Джеф се бяха оженили с разбирането, че всеки от тях ще има максимум свобода; сега свободата, за която тя бе настоявала, започваше да се усеща като *твърде* много свобода. — Бедата е — продължи тя, — че се нуждая от него и от работата си, за да съм щастлива. Ако отида в Мюнхен, няма да мога да съм с него. Де да можеше Джеф да се премести при мен! Но не си струва за три месеца. Освен това той има лиценз да практикува тук, не в Германия. Какво ще прави там? Ще е помощник в лабораторията? Не мога да искам от него това.

Бренда леко повдигна рамене: жест на безотрадность, на безизходност. Тя искаше работата. Но искаше и Джеф.

— Тък иска да спра да пътувам — довери Тоуни; говореше с печал, с мекота, която бе нещо ново за нея. — Казва, че съм на път толкова много време, че може пак да си остане ерген. Казва, че сме се опознавали по-лесно, когато живеехме заедно. Припомних му, че когато живеехме заедно, аз бях книжен плъх, който събираше цифри. Сега съм водеща изследователка, специалист по високотехнологичните фирми. Повечето от които, за зла участ, са по Западното крайбрежие. Изкарвам колкото Тък и харча повечето си пари за междуградски телефонни разговори с него. — Тоуни се засмя, но това не беше щастлив смях или горчив смях; тя бе минала от лесния отклик на огорчението към витиеватостта на иронията. — Ето сега аз съм вкъщи, а той е в Хюстън. Когато се случи да сме в един и същи град по едно и

също време, сме щастливи. За беда не толкова често сме в един и същи град.

Тоуни замълча. Изглеждаше като че ще продължи, и после видимо промени намерението си и не каза това, което се бе накарала да каже.

— Наред ли е всичко... с вас двамата? — попита Бренда; тя се питаше какво ли се бе накарала да каже Тоуни.

— Не, не съвсем — призна Тоуни. — Тък иска да напусна работа и да си намеря нещо, което не изисква толкова много командировки. Но аз работих много, много здраво и заложих на страхотно кофти жребий, за да стигна дотам, където съм. Нямам намерение да се отказвам. — Тоуни протегна опипом ръка. — Бренда, просто не знам какво да ти кажа. Само мога да ти разказвам за нас. За Тък и мен. Връзката ни разцъфтява и пропада в пряка зависимост от времето, което прекарваме заедно. Когато сме заедно, е чудесно, когато сме разделени, не е толкова чудесно. И не че се караме. По-неуловимо е. Сякаш сме различни хора. Понеже твърде много се е случило, откакто сме се видели за последен път. Аз напускам Ню Йорк с едно настроение, а се връщам с друго заради онова, което ми се е случило в Сан Бернардино или в Лос Анджелис. През това време Тък е имал огромна плетеница от проблеми. Трябват ни три дена, за да си влезем под кожата, а дотогава обикновено някой от нас пак трябва да отива някъде... — проточи Тоуни.

Бренда въздъхна; искаше нещата да са по-прости, да са така, както по времето, когато съпрузите ходеха на работа, а жените си стояха вкъщи и всеки знаеше какво се очаква от него.

— Какво казва майка ти? — попита Тоуни.

— Не съм ѝ казвала за предложението. И със сигурност не съм ѝ казвала колко объркана се чувствам. Тя ще каже само: *Нали ти казах*. И, знаеш ли, Тоуни, ще е права — призна Бренда. — Ако баща ми беше жив, щях да поговоря с него. *Той* щеше да ми каже какво да правя.

— Хайде, Бренда! Говориш като осемгодишна. Не като двайсет и осем годишна.

— Не ми напомняй! — изохка Бренда и Тоуни се наведе, когато Бренда хвърли по нея една памучна възглавничка от дивана.

Когато Тоуни си отиде, Бренда все още не бе решила какво да прави и се люшкаше между едното и другото, като желаше за първи път, откак се помнеше, някой да ѝ каже какво да стори. Щеше да му е признателна.

У нея бе останало също толкова тежко чувство и относно Тоуни. Тоуни се бе накарала да ѝ каже нещо — нещо *важно* — и в последния миг не го бе казала. Бренда се питаше какво ли ще да е било.

Накрая, разбира се, Бренда реши да поеме работата.

— Как мога да се откажа от такова нещо? — попита тя Джеф. — За това съм се трудила!

Когато Бренда се качи на самолета, тя се извърна и помахна на Джеф. Ослепителната ѝ усмивка и искрящите ѝ синьо-зелени очи прикриваха раздираната ѝ на две душа.

Трите месеца се проточиха до осем месеца. Бренда работи в Мюнхен по-здро̀во отка̀гато и да̀ било, като се справяше с езиковите трудности, с културните различия и с десетте хиляди подробности, които съпътстват инсталирането на една ултрасложна изпитателна лаборатория.

Тя работеше по генерален план от „Ол кем“ за проект на лаборатория като използваше модификациите, направени във Франкфурт, за да го пригоди към германското законодателство и към германските правилници. Надзираваше поръчването и инсталирането на бунзенови горелки, центрофуги, стерилни места за изпитвания; инфрачервеното фотографско обзавеждане, електронните микроскопи и вкарването и складирането на хардуер и софтуер за вътрешнолабораторните компютърни системи, свързани със световните мрежи; системите на „Ол кем“, разполагането на баните с душеве и на местата за преобличане; складовете под ключ, изпитателните зони с ограничен достъп и с публичен достъп. Отговаряше за съоръжения на стойност пет милиона долара и през цялото време си спомняше месеците, когато майка ѝ надзираваше строежа на новата кухня в Ню Роучел. Процедурите, проблемите, мъчнотиите бяха същите — само че в многократно по-голям мащаб. Тя

успя, както бе успявала и при Хайнрих Лебен, навреме и в рамките на бюджета. Излизаше, както се надяваше Сид Ърло, че е родена победителка.

Сид Ърло беше щастлив с напредването на работата. Щастлива беше и Бренда — когато бе на работа. Когато се прибереше вкъщи нощем, в апартамента на „Ол кем“ на „Кирхещрасе“, тя беше сама. *И самотна.*

И когато се върна в Бостън за дълго отлаганата си триседмична ваканция на Коледа, от начина, по който я прегърна, но не я целуна, от начина, по който очите му избягваха нейните, Бренда схвана — още преди Джеф да произнесе думите — че той има интимна връзка.

— Никога не съм и помислял, че дори да живееш милион години, бих направил такова нещо — отрони той; изглеждаше жалък, наранен и гневен, и *виновен*. — Не съм щастлив. Чувствам се ужасно през цялото време. — Той едва не заплака.

— О, Джеф! — въздъхна Бренда. — Не ми харесва. Ненавиждам това. Но го разбирам.

Тя не му каза — и нямаше да му каже — че от време на време спеше с някого в Мюнхен. Нямаше нищо общо — нямаше много общо — със секса. Да легне с някого, беше като Банд-Ейд^[1] за нейния разкъсан живот, и след това Бренда се чувстваше по-зле, отколкото преди.

— Какво ще стане сега? — попита тя.

Джеф не знаеше. Нямаше отговор.

Имаше ли го някой?

През седмицата между Коледата и Нова година Елин я попита дали всичко между нея и Джеф е наред. За миг Бренда бе изкушена да излъже. А после реши да не го прави.

— Джеф си има интимна приятелка — каза тя. — Започнало се е, когато бях в Германия.

— Съжалявам — нежно отрони Елин, с тон, по-съчувствен, отколкото Бренда смяташе, че заслужава. — Съжалявам за Джеф. Съжалявам за *теб*.

— Бях сигурна, че ще кажеш: *Нали ти казах* — промълви Бренда. — Ти ме предупреди, че да имам добра кариера и щастлив

брак едновременно, няма да е лесно. Но аз смятах, че по-добре ги разбирам тези неща.

— И аз смятах, че разбирам нещата по-добре от родителите си — призна Елин като осъзнаваше колко разкъсвана отвътре е Бренда, ако се съдеше по умореното ѝ бледо лице, по тъжните ѝ, наранени очи. — Ако искаш да се върнеш на работа в Щатите, може да работиш за „А ла карт“. Сега, като откупихме Тамара, сме много натоварени. И ако сделката с „Кичън уъркс“ стане, наистина ще ни трябва повече помощ — додаде Елин. — Спомняш ли си как мечтаехме да работим заедно, когато беше малка и ми помагаше след училище? *Елин и дъщеря.*

Бренда кимна. Струваше ѝ се преди векове.

— Но аз съм химичка! Аз съм изпълнителен директор в многонационална корпорация.

— Сега е твоят връх — преведе мисълта ѝ Елин. — И не искаш да падаш на по-ниско било.

Бренда не отговори. Нямахше защо.

— Обичам те, Бренда — каза Джеф през нощта, преди Бренда да отлети отново за Мюнхен. — Обичам те и искам да съм женен за *теб*, но не се получава. Ти — на един континент, аз — на друг...

Джеф бе осъзнал, че макар майка му да го бе възпитала да уважава жените, които работят извън дома, самата тя винаги си бе вкъщи и че той винаги, несъзнателно, е очаквал работещата му жена да е *някак* тук, пералнята да е натъпкана, вечерята да е във фурната.

— Искаш ли развод? — запита Бренда, уплашена не защото тя искаше развод, а защото чувстваше, че трябва да предостави избора на Джеф.

— Не — каза Джеф като ѝ даде уверението, което тя желаше, — но и не искам да живея така.

— Какво да направим? — попита Бренда — въпрос, за който нямаше друг отговор, освен сълзи и, целите в сълзи, те се любиха и се вкопчиха един в другото, оголени емоционално.

И когато се целуваха за сбогом те плачеха.

Щом седна на мястото си в първа класа, Бренда помахна на стюарда за шампанско и се попита какво прави с живота си.

Беше почти на два̀сет и девет — омъжена и сама. Успяваща и живееща в чуждестранен град във фирмен апартамент, мебелиран от непознат. Заработваше повече пари от съпруга си и това не ѝ даваше нищо, освен презокеански телефонни обаждания и скъпи дрехи, които криеше под лабораторната престилка. Тя вече превалеше с премиите от шест хиляди долара трийсетте хиляди тази година и когато го заяви на Тоуни, Тоуни ѝ каза:

— Аз ги направих миналата година. Дори не си дадох труда да ти го кажа. Вече не изглежда *толкова* важно...

Скъпият обяд, за който се шегуваха от толкова отдавна, сега изглеждаше като тъжна шега. За Бренда всичко се сгромолясваше и когато Тоуни ѝ предложи да вложи премията ѝ от шест хиляди долара в „малка компания за силиконови чипове, която наглеждам“, Бренда се съгласи.

— Чудесно — каза тя. — Вярваш или не, но не ми се купува каквото и да било.

И Бренда се чудеше какво я очаква в бъдеще. Тя не искаше повече места в първа класа и шампанско на десет хиляди метра височина или каквито и да било случайни връзки с мъже, които харесваше едва колкото да легне с тях. Беше се местила на различни служби, с различни титли, с по-високи заплати, които още на другия ден ѝ изглеждаха все тия.

Но как да стигне до края? Като сидърловците и хайнрих-лебеновците от този свят? Те гледаха през рамо, тъпчеха трупове и си пазеха задниците за следващото повишение, за по-големия кабинет, за по-добрата титла. За какво? За кого? И *защо*? Никога ли нямаше да се размине с облика си на Бренда-победителката? С Бренда, която оправя нещата навреме и под отпускнатия бюджет? С Бренда, която имаше само отлични оценки?

Не беше типично за Бренда да се самоизяжда, да се рови в себе си, но докато самолетът пресичаше Атлантика, тя се чудеше какво прави с живота си и защо успехът в един мъжки свят и според мъжките правила и определения не я ощастливяваше. През главата ѝ претърча мисълта, че се усеща *ялова*.

Веднага щом кацна самолетът, дори преди да е минала през митницата, Бренда се обади в Бостън:

— Ако ме помолят да се върна в Мюнхен, ще поставя въпроса за преместването си — каза тя на Джейф. — Искам да съм с теб.

— „Емеси анд Суан Ко“, „Макс Кор и Шоп Ко.“, търговските центрове са заминали на юг — каза Мел Фактър на Джоана на среща в неговия кабинет. — На Бахамските острови по-точно. Те вече не съществуват под предишните си имена.

— Тогава ще водим дело под сегашните им имена — заяви Джоана, която не разбираше къде е проблемът.

— Не знаем сегашните им имена — обясни Мел. — След като компаниите са веднъж прехвърлени на Бахамите, те са регистрирани на имената на бахамски банки, а банковата тайна на Бахамите е толкова строга, колкото и банковата тайна в Швейцария. Няма да ни кажат новите имена на компаниите.

— Не можем ли да ги принудим?

— Не можем да принудим шефовете на банките да нарушат законите на собствената си страна — каза Мел.

— Добре, ами имуществата? — попита Джоана като се чудеше колко ли трябва да му е струвало на Макс да препрати компаниите си на юг; обзалагаше се — много; навярно толкова, колкото тя се домогваше да получи; не парите притесняваха Макс, осъзна тя, а че той не иска тя да получи парите. — Те не може да са натоварени на кораби за Бахамските острови!

— Не — отвърна Мел. — Но те вече не са регистрирани на името на мистър Суан. Доколкото можем да определим, те са сложени под имена на избраници.

— И какво означава това? — запита Джоана, макар че си имаше много добра представа.

— Означава, че те вече не са законна собственост на мистър Суан.

— А това значи, че по случайност бившата жена на мистър Суан не може да има претенции върху тях?

Мел кимна. Учтивото, равнодушно изражение на лицето му никога не се променяше. *Никога*. Сигурно с такова лице се и чука, помисли си Джоана.

— А посредническите къщи за недвижима собственост? Предполагам, и те за изчезнали? — подпита Джоана. — Къде са заминали, на север или на юг?

— Е — измърмори Мел, — доколкото можем да открием, в настоящия момент са в Андора. Транзитно...

— Значи късметът ми е говнян?

— В съдебната зала няма да го формулират така — каза Мел, — но това сумира горе-долу нещата.

— Значи, ако съм умна, ще грабна петстотинте хилядарки?

— Ако *все още* ти ги предлагат — отвърна Мел.

Джоана се запита дали юмрук в зъбите няма да промени учтивото му изражение.

— Искаш да кажеш, че този негодник опитва да се изплъзне от предложението си?

— Негово право е — смотолеви Мел. — Мистър Суан е труден човек.

— И *мисис* Суан — наблегна Джоана — е трудна дама.

Мел не се и съмняваше. Той си мислеше, че ако някога се ожени за такава, ще я чука, докато стане виолетова и не започне да моли за милост. Но разбира се, изражението му си остана учтиво и равнодушно.

— Като няма — няма — отрони Мел; Макс Суан не беше единственият богат мъж, замесен в бракоразно дело, който правеше този номер; всъщност Мел бе дирижирал номера сам, когато бе представлявал съпрузите; той бе *казал* на Джоана да вземе парите в брой. — Май мистър Суан ни надхитри.

— Никой не може да ме надхитри — каза Джоана.

— Какво смяташ да правиш? — попита Мел като си мислеше, че тя би трябвало да се вкопчи в петстотинте хиляди; голям пай от които щеше да е неговият хонорар.

За първи път Джоана нямаше отговор. Или поне не на мига. Беше убедена, че нещо ще ѝ хрумне. Винаги ѝ хрумваше. Просто нямаше да остави Макс да я изиграе така, както майка ѝ я бе изиграла, така, както я бяха изиграли братята ѝ.

Сид Ърло каза на Бренда две думи:

— Забрави го!

Тези думи бяха последвани от стотици други думи. Думи за проклетите жени, за безотговорните жени, за капризните жени. Думи за това, как той си е сложил главата в торбата пред висшата управа като е предложил нея за работата, и че няма да се върне при тях да им каже, че тя иска да напусне.

— Ти искаше работата. Ти скочи в работата. Ти се труди за нея — каза той, сякаш ехо на собствените ѝ думи към Джеф. — И сега имаш работата. Дръж се за работата! Изтърпи я, докато аз не ти кажа нещо друго!

В гласа му по презатлантическия кабел фучаха разпаленост и бяс.

По някое време на пазарлъка той я попита защо така или иначе тя иска преместване обратно в Щатите, след всичкото време и всичките усилия, които бе вложила по-напред, за да получи работата. Бренда направи фаталната грешка да му каже истината:

— Правя го, за да спася брака си.

— Никой мъж никога не би казал подобно нещо! Никой мъж не би го и помислил! А вие, негоднички, се чудите защо високите постове са затворени за вас!

Виковете му се превърнаха в безсловесно кряскане и той хлопна слушалката на телефона и остави отсамния край на линията да вибрира, преди Бренда да има възможност да събере мислите си и да го обвини, че има избухлив нрав, за който мъжете се кълнях, че е присъщ само на истерични жени пред мензис.

Може би Сид е прав, си каза Бренда. Може би никой мъж няма да постави на първо място брака си, но тя не беше мъж. Освен това за мъжете този проблем просто не съществуваше. Техните съпруги ги придружаваха при преместване зад граница — фирмата дори плащаше пътните им и преместването им в нов дом, като им помагаше да си намерят апартаменти и да си устроят домакинството. Но Бренда не можеше да помоли Джеф за такова нещо, не можеше да го очаква от него. Той имаше лиценз да практикува в Съединените щати, не в Германия. Честно ли щеше да е да иска от него да зарече своята кариера заради нейната? Не. А жените все пак, без да мислят, следваха своите мъже навсякъде, винаги. Но жените нямаха кариери, каквито

имаха мъжете. Жените нямаха, но Бренда имаше. Какъв беше отговорът?

Тя лежеше и мислите ѝ се въртяха в затворен кръг. Без да намират отговор. Само повече въпроси, защото когато Бренда бе казала на Сид Ърло, че иска да я преместят, за да спаси брака си, тя бе изрекла само част от истината. Останалата част от истината беше, че тя е вече на двайсет и девет. Трийсетте все ѝ изглеждаха невъзможни, извънземна фикция, нещо, което се случва само на другите. Изведнъж трийсетте започнаха да изглеждат не само възможни, но и *реални*.

Бренда забеляза, че ако се погледне в огледалата при определена светлина откъм юг, зърва наченките на бръчки около ъгълчетата на очите си и скоби между носа и устата си — черти, които един ден ще са така отчетливи, както у майка ѝ. И тя забеляза, че тук-там, от време на време, около слепоочията ѝ израстваха сиви косми. Макар да ги скубеше, тя не можеше да отскубне спомена за тяхното съществуване.

Бренда вече не можеше да мисли за себе си като за момиче, чийто живот лежи пред нея като безкраен път. Беше време да се замисли за себе си като за жена. Тя искаше да има семейство. Желанието ѝ да има деца се превръщаше в глад, ненаситен колкото и гладът за храна, за въздух, за дишане.

Тя осъзна, че времето за *по-късно* бе свършило.

По-късно беше сега.

Бренда се върна в Мюнхен и остана, докато лабораторията бъде инсталирана и започне да работи. В добавка към споразумението тя получи шест хиляди долара премия и помоли Тоуни да ги вложи на нейно име като си мислеше, че парите ще са спестяване за детето, което така отчаяно желаше.

Когато се върна в службата си в Питсбърг, Сид Ърло сякаш бе забравил пристъпа си. Целият пламенно делови, целият бащински покровителствен, той ѝ каза, че „Ол кем“ имат големи планове за нея, планове, които включваха проектирана нова лаборатория в Сао Пауло. Той я похвали за бившата ѝ помощничка Даян Уайър, която работеше отлично на предишния пост на Бренда като директор на лабораторното отделение; и ѝ каза, че преди да бъдат доогладени плановете за Бразилия, „Ол кем“ иска да я изпрати на обиколка по щатските и

канадските си филиали да им оправи недъзите. Той ѝ представи тази възможност, сякаш ѝ предлагаше каскет с диаманти, дълго лелеяна и преследвана награда.

— На никоя жена не е давана такава задача — додаде Сид като се ухили царствено. — Ти ще изпъкнеш в „Ол кем“, Бренда. Ще изпъкнеш!

Още диаманти.

Бренда покорно ходи до Синсинати и Финикс, до Атланта и Торонто, до Споукейн и Отава. За всички почивни дни, независимо къде се намираше, тя летеше до вкъщи в Бостън, за да е с Джеф.

— Изглеждаш фантастично! — произнесе Тоуни докато нагъваха катми с аспержи, които Бренда бе направила за обяд през една дъждовна неделя седем месеца по-късно. — Никога не съм те виждала толкова хубава. Каква е рецептата? Някаква тайна формула, която си забъркала в твоята лаборатория?

— Бременна съм — отрони Бренда и за първи път, откак познаваше Бренда, Тоуни видя и чу в гласа на приятелката си свенлива гордост.

— Ще го раждаш ли?

— Тоуни, ще се опълча против цялата армия на Цезар, но ще го родя! — потвърди Бренда.

— Ами работата ти? — попита Тоуни.

— За Бразилия и дума не може да става! — отсече Бренда. — Ще трябва да се подчиня на политиката на „Ол кем“ по отношение на майчинството и да напусна. Още не съм казала и дума в службата. — Сетне Бренда откликна на първия въпрос на Тоуни: — Тоуни, какво те кара да ме питаш дали ще го родя?

Тоуни сведе поглед като избягваше очите на Бренда:

— Почти ти го казах, преди да тръгнеш за Мюнхен, Бренда. Бях бременна...

— И?

Изведнъж ореховото масло в салатата — обикновено, сипвано с широки пръсти от Бренда — ѝ се стори отвратително тежко, с непоносим вкус и състав.

— Имах аборт — промълви Тоуни. — Бях в Сан Франциско да търся производител на силиконови чипове. Прекарах цяла седмица в завода им извън града и след заседанието в петък се записах в една дискретна клиника на „Телеграф хил“.

— Знае ли Тък?

Тоуни поклати глава:

— Не — отвърна тя. — Това, което знае, е, че на събранието за полугодieto в „Едър анд Стърн“ ще ме правят съдружник.

— Съжالياваш ли... за това, което си направила? — попита Бренда.

— Още не знам — призна си Тоуни. — Знам само, че съм развълнувана, задето ще ставам съдружник — допълни тя и се усмихна.

Бренда отвори бутилка шампанско и те пиха.

За първото бебе на Бренда и за *петдесетте преди четиридесет*.

[1] Банд-Ейд — благотворителна акция през 1984 г. на поппевица Боб Гелдоф за запис на песента „Do They Know It’s Christmas?“ (Знаят ли те, че е Коледа?), приходите от чиито продажби бяха за гладуващите в Етиопия; последваха и концертите Лайв-Ейд. — Б.пр. ↑

10.

Ал я бе предупредил, че телевизията ще промени живота ѝ, но дори така, Елин не бе подготвена за степента, в която тя промени живота ѝ. Най-напред си помисли, че това е, защото хората я гледаха по друг начин; към края осъзна, че е, защото тя бе започнала — най-после — да гледа на себе си по друг начин.

— Дай ми катма, Елин! — ѝ подвикваха на улиците строителни работници докато минаваше; тя им отговаряше с помахване и с широка усмивка като си мислеше колко ще е забавно един ден да ги изненада със страхотно голяма, огромна катма!

Разни непознати я заговаряха, сякаш винаги са се познавали. Жените идваха при нея в супермаркета и я молеха за готварски съвети; таксиметрови шофьори я питаха колко бутилки вино би трябвало да купят за юбилейно тържество или дали книжните салфетки стават за голямо празненство. Един мъж зад нея на опашката в банката ѝ обеща да ѝ прати рецептата на майка си за боровинков сладкиш от Мейн. Той изпълни обещанието си — и беше абсолютна вкуснотия. Друг, телефонен служител, който позна гласа на Елин, докато тя звънеше на информацията, поиска да узнае елегантен начин да се отърве от гостите, които идват на вечеря и престояват твърде дълго. Веднъж, докато чакаше да светне зелено близо до „Лорд & Тейлър“, известна телевизионна звезда, позната от „Ти & Ей“, заяви на Елин, че е любимата ѝ телевизионна личност.

Обади се директорът на агенция за лектори. И не спря да се обажда. Той искаше да се договори с Елин и да организира с нея курс от лекции из цялата страна. Елин му отказа. И не спря да му отказва. Тя изтъкна разумно, че не би могла да ръководи „А ла карт“, ако ще обикаля страната.

Нейният отказ не го разубеди, *au contraire*^[1], на всеки три седмици той звънеше и молеше Елин да размисли, а три месеца след като първата агенция за лектори я бе докопала, най-големият ѝ съперник също започна да звъни.

Списание за работещи жени искаше Елин да води колонка върху доброто прекарване на свободното време. Елин бе изкушена, но не виждаше как ще се справи с колонка; нямаше достатъчно време да свърши наистина добре работата. Между „А ла карт“ и Ей Ем/Ю Ес Ей тя вършеше всичко, за което имаше сили.

Книгоиздателка й се обади с желание за книга на тема „Забавляването“. Елин обядва с издателката, спортна, трепетна жена на трийсет и пет-шест, която бе омъжена и имаше три деца. Тя пътуваше всеки ден от Деъриън до Манхатън и те с Елин прекараха по-голямата част от обяда като споделяха наблюдения върху съвместяването на кариерата и отглеждането на деца. Да не говорим, в случая с издателката, за брака!

— Две, камо ли три, направо не ме убиха — довери Елин. — Възхищавам ти се. Как го правиш? *Защо* го правиш?

— Лесно — каза издателката и вдъхновено изражение прекоси лицето й. — Просто исках всичко!

— И получи ли го? — попита Елин като си мислеше за Бренда.

— Да — заяви издателката, — но през повечето време съм твърде уморена, за да се радвам на каквото и да било от полученото.

Елин не знаеше какво да каже. Имаше ли изобщо някъде такава жена, която да е разрешила конфликтите между кариера и брак, успех и деца, постижения и любов?

Разговорът по време на обяда беше смътен и без изводи. Издателката искаше книгата да е пълна с трикове, с вицове, с бързи и лесни менюта, и отгоре на това искаше да е *на бърза ръка*.

— Но аз не съм от бързачките! — възрази Елин. — Аз съм нервна, несигурна в себе си и педантична.

— Не ти личи — прекъсна я жизнерадостно издателката. — Изглеждаш *неудържима*.

— Бих искала да се чувствам така — автоматично отвърна Елин, без да мисли, с принизен глас, непроменен, откак бе навършила двайсет.

Но... миг по-късно един по-сегашен глас се възпротиви и призна, че, да, понякога тя *наистина* се чувстваше *неудържима*.

Чарли, гримьорът на Ей Ем/Ю Ес Ей, й бе показал как да си прави почти професионален грим като използва сенки и молив, за да подчертае формата на изумителните си синьо-зелени очи, и къде да

сложи руж така, че да изглежда хем естествено, хем по-добре от естественото. Сега тя можеше да си позволи хубави дрехи, пазареше коприна и памук, вълна и лен и се наслаждаваше на простите кройки, които ѝ стояха най-добре, и на чистите ярки цветове, които отиваха най-добре на кестенявата ѝ коса и на прасковения ѝ тен.

Понякога, когато неочаквано уловеше себе си в стъклото на някоя витрина или в огледало, за което не бе знаела, че ще ѝ се изпречи, тя приятно се изненадваше от блясъка на лицето си и от енергичното полюшване на бедрата си. Беше, осъзна тя, почти неузнаваема в сравнение с подценяващата се, обожаваща жена, каквато беше, докато Фил бе жив. А ѝ трябваше много време, за да разбере, че не Фил ѝ го бе *сторил* — не той я бе направил несигурна, сдържана и бездънно некомпетентна. Тя сама си го бе направила — като всички жени, които познаваше, тя се съобразяваше с онова, което женските списания, психолозите и филмите ѝ натрапваха, че трябва да е, да иска и да върши. Тя бе станала неуверена, защото ѝ бяха казали, че мъжете не обичат нахаканите жени; тя не можеше да направи баланса в една счетоводна книга, защото интересът към парите не беше *женствен*; и бе таила *страхотното хлапе* в себе си, защото всичко, което виждаше и четеше, ѝ набиваше, че мъжете не се интересуват от жени, които нямат нужда от техните грижи.

След смъртта на Фил най-големият проблем на Елин — покрай жизнената необходимост да прехранва себе си и децата си — беше как да се възстанови въпреки натиска на една култура, която настояваше, че независимостта и компетентността не са *за жени*. Тя би свършила добра работа, дори ако само си го бе казала, макар да знаеше, че вътрешният ѝ свят не отговаря на самоуверената външност, която бе на показ. Но сега, когато вече не бе парализирана от съмнения в себе си и от самокритичност, Елин можеше спокойно да се усмихне на своето *аз*. На Елин ѝ проблесна, че най-после, на тази, предполага се, късна възраст, тя започваше да се харесва — и да приема факта, че е такава, каквато е.

Тя се харесваше твърде много, за да продължи дългата си връзка с Лу. Чувстваше, че заслужава повече: повече от частица мъжко внимание, повече от делена и крадена любов, повече от това, да е третата страна на триъгълник, която опазва брака на Лу. И знаеше, че

докато Лу има власт над част от нея, тя няма да има възможност за нещо повече.

И му го каза.

— От много време знам, че един ден ще поискаш да скъсаме — каза той; очите му, които обикновено бяха изпъстрени със златисти точки, сякаш потъмняха. — Понякога си мисля, че трябваше да оставя Рийни още в самото начало. Щяхме да сме много щастливи, знаеш ли.

— Да — кимна Елин. — Знам. И ние бяхме щастливи — толкова щастливи, колкото можехме да бъдем при тези обстоятелства. Но факт е, че ти не напусна Рийни.

— Не — промълви Лу. — Не я напуснах. И с годините Рийни и аз сякаш я караме все по-добре.

— И това знам — отрони Елин със скръбна усмивка. — Но сега ти и Рийни ще трябва да я карате без мен.

— Не си огорчена. — Лу не беше изненадан.

— Не — отвърна Елин. — Не съм огорчена. Ти имаше нужда от мен — по свои причини. И аз имах нужда от теб — по свои причини. Но сега искам повече.

Лу кимна. Беше тъжен; беше сериозен; беше проникновен:

— Разбирам — почти въздъхна той и знаеше, че никога вече няма да я целуне. — Ти заслужаваш повече...

Бизнесът вървеше по-добре от всякога. Елин вече имаше трима главни готвачи на пълно работно време да се грижат за гозбите; имаше списък на повече от сто сервитьори, сервитьорки и бармани на повикване. Старата ѝ кухня в Ню Роучел — някога истинска мечта — бе безнадеждно пренатоварена. Да я разшири ли? Или да продаде къщата, да започне от нула и да построи къща на по-централно място в Уестчестър? Или да намери кухня в Ню Йорк, за да се погрижи за нарастващата работа в Манхатън? И как ще огледа всички подробности по строежа на нова кухня сега, когато имаше да наглежда филиалите в Уестчестър и в Кънектикът, които бе закупила от Тамара?

— Чувствам се преуморена. Имам нужда от още един чифт очи и от още един чифт ръце — каза тя на Ал на мач между „Флайърс“ и „Рейнджърс“, където по цялата площадка се водеха битки.

— Ами Дани? — попита Ал, който знаеше, че Елин веднъж вече бе предлагала работа в „А ла карт“ на Бренда; той знаеше, че тя никога не прие отказа на Бренда и всъщност все още леко негодуваше по този повод.

— Дани не иска да е връзка — каза Елин. — И освен това той боготвори Софи де Уит. Не мога да се състезавам с нея.

— Тогава наеми още един чифт очи и още един чифт ръце — предложи Ал. — Наемаш готвачи и сервитьорки. Така че наеми ръце и очи!

И по-късно, на чили и бира в „Анитас чили парлър“ — простоватата, естествена храна, която Елин бе започнала да предпочита, колкото повече професионалният ѝ живот се съсредоточаваше в новостите за намаляването на праза и сметаната, за малиново оцветните глазури и киви сладкишчета — Ал извади от чантата си пълно копие на страниците за изкуство и свободно време на неделния „Ню Йорк Таймс“ и го подаде на Елин.

— Двайсет и четвърта страница — додаде той с усмивка, широка цял метър.

— Ал! — възкликна Елин.

На страница дваайсет и четвърта върху подлистник имаше реклама за Ей Ем/Ю Ес Ей, която показваше голяма обща снимка на домакина, синоптика, филмовия критик и репортера, който отговаряше за магазините и купувачите. В горния крайчец, отделена с ограничителна линия, стоеше снимка в близък план на Елин, усмихната и доверителна, с простичко заглавие „Начало — тази седмица: Забавление с Елин“.

— Ал! Това е фантастично! Това е чудесно! О, Ал! Ще взема да те разцелувам!

— Ами защо не го направиш? — намекна той.

— Това не го броя за целувка — каза Ал, когато напуснаха „Анитас“. — Някой ден аз ще те целуна. И като го направя, ще ти *пари* целувката...

Джоана, свободна от срещи, гледаше „Шейсет минути“. От гледката как Морли Сейфър интервюира Дани Дърбън за успехите на „Кичън уъркс“ — фирмата за стилно кухненско обзавеждане, която

току-що бе погълната от компанията, която майка му беше основала — тя направо се поболя и грабна раздела за изкуство и свободно време на „Таймс“, за да види какво още има по телевизията. И тогава зърна рекламата на Ей Ем/Ю Ес Ей, която Ал току-що бе показал на Елин.

Завистта събуди гнева на Джоана, а гневът я изведе от слепия изход, в който се блъскаше, откак Мел ѝ бе разказал за барикадите от документи, които Макс бе издигнал около богатството си. Макс винаги бе пренебрегвал „Дейкор“, гледаше на него като на играчка, достатъчна за занимавка на Лу. *Истинският* бизнес, *истинските* пари, *истинският* предмет на дейност по мнението на Макс бяха недвижимите имуществва и собствеността. „Дейкор“, както повтаряше Макс през цялото време, си беше точно детска работа. Милиончета в сравнение с милионищата на Макс. И без да се замисля, Джоана се бе съгласила с Макс, като гледаше снизходително на „Дейкор“ като на капка в морето.

Сега тя внезапно осъзна, че „Дейкор“, след като притежаваше половината от „А ла карт“, дето пък притежаваше цялата „Кичън уъркс“, вече не беше такава детска работа. Тя пипна телефона и набра номера на Мел Фактър.

— Мел, решението е „Дейкор“ — каза тя. — Макс притежава половината от „Дейкор“ и се обзалагам на една вечеря в „Лютес“, че Макс не си е дал труда да я скрие в някоя глуха андоранска корпорация. Провери...!

Мел провери. Джоана беше права.

Месец по-късно Елин си нае помощничка, трудолюбива млада жена с разкошно чувство за хумор, наречена Норма, която можеше да се провере през бумашината като лазер, да намери водопроводчик, когато тази порода се оказваше изчезващ вид, да стъкми тържество за най-влудяващо нерешителния клиент и да сготви каквото и да е, стига рецептата да ѝ е пред очите.

Помощничка! Всеки път, когато Елин помислеше за това, тя трябваше кажи-речи да се оципе, за да повярва, но Бренда ѝ каза, че е трябвало да го направи отдавна. Да имаш помощник, си беше просто добра бизнеспрактика.

— Но не толкова хубава като да имаш бебе — каза Елин.

Бренда беше в осмия месец, а Елин нямаше търпение да стане баба.

— *Нищо* не е толкова хубаво като да имаш бебе!

Бренда се усмихна, щастлива с майчинското си щастие. Наум тя си казваше, че майка ѝ е малко нещо твърде омекнала около цялото това майчинство. Колкото и да искаше бебето, това вечно милозливо гугукане не беше в нрава на Бренда.

Но когато, през последния ден на 1979 година, акушерката положи дъщеричката ѝ в нейните ръце, Бренда бе обзета от съществуването на мъничкото момиченце: свършените розови пръстчета на ръчичките и на крачетата, нежната уста вече извита в блажена усмивка, деликатните намеци за светлоруса косица, които покриваха крехкото ѝ черепче.

Бренда се усмихна на неколкочасовата си дъщеря и после препълнена от емоции, избухна в сълзи на неочаквана радост. За двацет и четири часа тя бе надмогнала оставката си в „Ол кем“.

— Тя какво? — попита Лу като направо не вярваше на това, което му бе казала Елин докато взимаха асансьора до акушеро-гинекологичното отделение в „Бостън дженерал“; Лу бе взел совалката за Бостън нея сутрин след дълъг и изключително неприятен разговор с баща си.

— Тя подаде оставка — повтори Елин. — „Ол кем“ нямат норма за отпуски по майчинство на изпълнителните си кадри — само за чиновниците. Шефът на Бренда ѝ казал, че може да ѝ отпусне две седмици и съответно не е бил много мил дори с това. Като знам Бренда, предполагам, му е казала какво да си ги прави неговите две седмици.

— Трудно ми е да го повярвам — каза Лу. — Със скоростта, с която Бренда напредваше, мислех, че ще свърши като президент на „Ол кем“.

— Всички го мислеха — съгласи се Елин и поспря докато Лу задържаеше вратата към стаята на Бренда отворена. — Но бебетата променят начина, по който жените гледат на света.

И Бренда го потвърди:

— Сега, когато жените си извоюваха правото да се претрепват от работа, аз излизам от играта. Не искам да се претрепя. Ще си седя вкъщи с моето бебе, с Каро. Когато поотрасне, ще се върна на работа.

— *Каро?* — попита Елин. — На Карълайн?

Бренда кимна и подаде бебето на Елин, която пое първото си внуче в ръце. Всичко, помисли си тя, се бе наредило идеално. Тя беше щастлива, тя бе преуспяваща, тя дори може би беше на път да се влюби. Всичко се бе наредило идеално и за Бренда: тя беше щастливо омъжена след първите чепкания; имаше съвършено, красиво бебче и цяло прекрасно бъдеще пред себе си. Елин усети, че очите ѝ се навлажняват.

Нейните сълзи на радост бяха също и сълзи на благодарност. Една едра обла сълза тупна върху нослето на Каро и се плъзна надолу по бузката ѝ. Гъделичкането накара Каро да се усмихне в очите на Елин, докато тя я люлееше на ръце и я гледаше.

— Виж! — каза Бренда. — Тя ти се усмихва!

И сълзите на Елин се обърнаха в усмивки и в смях, в дълбоко чувство на наслада и доволство. Чувстваше, че никога не е била толкова жива, никога не бе имала повече за какво да живее.

А Лу, като гледаше щастието на Елин, се изплаши, че ще е човекът, който ще го разруши.

— Баща ми и Джоана никога не са подписвали споразумение за развод — отрони Лу докато пиеха кафе в кафенето на болницата.

— Мислех, че ѝ е предложил много пари — каза Елин, но съзнанието ѝ беше при Бренда и при лековерието на Бренда, че когато реши да се върне на работа, някаква служба ще я чака.

Тя се замисли за отликата между поколението на Бренда и нейното поколение. Мислеше си за това, как, когато Фил умря, тя нямаше вяра, че изобщо ще може да си намери работа, че ще може да издържа семейството си. Такива съмнения изобщо не прекосяваха съзнанието на Бренда и Елин ѝ завиждаше за автоматичната ѝ самоувереност, самоувереността на поколението с взривната раждаемост^[2].

— Не беше достатъчно — продължи Лу. — Джоана винаги е искала повече.

— Винаги си казвал, че е алчна — напомни Елин като не разбираше защо Лу е бил толкова път до Бостън, за да ѝ разказва за безспирните разпри на Макс и Джоана за пари.

— Сега тя иска „Дейкор“ — изплю камъчето Лу.

За миг Елин не проумяваше.

— Тя завежда дело да получи „Дейкор“ като обезщетение за развода — изрече Лу, втренчен в кафето си, без да го пие, без да го докосва.

Тогава, изведнъж, Елин проумя:

— „Дейкор“ притежава половината от „А ла карт“ — промълви тя; шашнато изражение се появи на лицето ѝ като че някой я бе плеснал. — Ако Джоана спечели, това означава, че ще загубя половината от това, за чието изграждане съм изхабила последните двайсет години от живота си — за себе си, за децата си. *За Каро*. А ти ще загубиш всичко. Всичко...

Лу не каза нищо. Просто кимна.

А Елин затули уста с длан в потресаващо неверие. Стомахът ѝ се сви и кръвта се смъкна от лицето ѝ.

[1] Au contraire (фр.). — Напротив, наопаки. — Б.пр. ↑

[2] Поколение с взривна раждаемост е поколението след войната във Виетнам, когато раждаемостта в САЩ рязко се увеличава. — Б.пр. ↑

11.

През 1975 година Софи де Уит реши, че ѝ е писнало и че е уморена да прави другите богати. На петдесет и четири годишна възраст, след трийсет години опит в търговията на дребно и в поръчки по пощата, тя реши да подаде оставка от работата си като купувач на изискана храна от „Блумингдейл“ и да си основе собствен бизнес. Един от първите хора на които се довери, беше нейният помощник Дани Дърбън, най-добрият помощник-купувач, който някога бе имала, дори след като всъщност го бе назначила, за да направи услуга на сестра си.

— Ще ти направя предложение, което всеки със здрав разум би отхвърлил — каза тя на Дани в задушното си кабинетче зад отдела за деликатеси.

Софи, която като момиче бе смятана за непривлекателна, беше станала покъртителна жена. Тя наподобяваше най-вече изключително красива жаба. Имаше широко разположени кафяви очи, които нищо не пропускаха, и месеста уста, която, ако човек се вгледа внимателно, изглеждаше винаги готова за усмивка. Беше корава; беше топла. Мнозина я уважаваха повече, отколкото я харесваха, но тези, които я харесваха, я обичаха. Дани беше един от тези, които я харесваха.

— Напускам „Блумис“ — продължи Софи. — Ще се впускам в собствен бизнес. Ще се захвана с каталог за кулинарно и готварско обзавеждане. Поръчки по пощата „Дийн анд Де Лука“. Бих искала да се присъединиш като мой помощник. Не мога да си позволя да ти плащам, колкото ти плащат „Блумис“, и ще трябва да работиш поне двама по-здраво. Нещо повече: не мога да ти обещавам, че ще я имаш тази работа и след година. Кой знае? Цялото начинание може да се окаже катастрофа... От друга страна, тъй като това е губещо предложение, ще го подсладя като ти дам право на определени акции в новата фирма. По този начин, ако тя успее, ти ще си съсобственик. И тъй, Дани, какво мислиш?

— Мисля — каза Дани, а кестенявите му очи — очите на баща му — бяха умни, преценяващи, умислени, — че ще трябва да помисля.

Дани бе научил — и то мъчително — че да харесваш някого и да правиш бизнес с него, бяха две много *различни* неща.

Софи беше вторият шеф на Дани — втората шефка — и когато сподели, че тя го е помолила да напусне „Блумис“ и да започне общ бизнес с нея, му казаха, че е луд. Нима опитът му с Шери Фрейнър не го бе научил да е нащрек с женските начинания?

Бренда го бе предупредила за Шери; Елин бе несигурна; Тоуни бе отрицателно настроена (Стой настрана! — посъветва го тя. — Стой далече!). Дани бе решил, че те завиждат на Шери и са просто настървени.

Когато завърши Университета в Пенсилвания с диплома за финанси и икономика през 1974 година и с двегодишен трудов стаж при Уилсън, двегодишен — при един пекар, и цял живот — при майка си в „А ла карт“, Дани съвсем естествено се огледа за работа, свързана с храни и с хранителни услуги. След като отказа стажантството в една верига за бързи закуски (Контролът върху порциите не ме вълнува — каза той) и кандидат-изпълнителски пост във фирма, която снабдяваше с храна самолетни полети, Дани реши да поеме страшен риск — с надеждата да направи страшен удар.

„Пита пърфект“ беше замислена като висококачествена фирма за бързо хранене и Дани си мислеше, че големите долари са изчегъртани по цялата ѝ фасада. Магазините на „Пита пърфект“ щяха да предлагат меню от двайсет и шест пълнки, натъпкани в бели или в изцяло житени питки. Пълнките варираха от основните за кафенетата салати от риба тон и от яйца, та до екзотичните кебапи с кориандър и до патладжаненото пюре, накачулено с кимион.

Храната ставаше бързо, беше висококачествена, разнообразна и евтина. Идеята, помисли си Дани, е отлична, а идеята беше на Шери Фрейнър.

Шери твърдеше, че я била измислила сама докато обикаляла гръцките острови по време на брака си с калифорнийски компютърен милионер. Други твърдяха, че я била откраднала от един малък тезгях на „Атлантик авеню“ в Бруклин. Така или иначе, до времето, когато Дани се появи в живота на Шери, тя имаше идеята — и нищо друго. Трябваша ѝ пари (повечето от които щеше да осигури бившият ѝ

съпруг), трябваша ѝ места за магазините, трябваша ѝ главни готвачи, трябваша ѝ добър старт на пистата за къси разстояния.

— *Нищичко* не разбирам от бизнес — довери тя на Дани по време на препитването, което провеждаше в бяло-кремавата си дневна с огледала в Беризфърд.

Шери имаше купол от коприненоруса коса, крака, които нямаха равни, и смутнозелени очи, в които мъжете лесно потъваха. Приличаше на манекен от реклама за джинси, а не на човек, който се кани да става милионер от бизнес с бързи закуски. Дани не можеше да свали очи от нея.

— Аз съм човек на идеите — продължи Шери. — Трябва ми някой да ми свърши практическата част. Уилсън казва, че знаеш всичко за окомплектоването на нещата...

Меките ѝ прасковени устни се открянаха в очакване на отговора на Дани.

— *Всичко* е преувеличение — каза Дани. — Но наистина съм учил бизнес и финанси в колежа. И прекарах целия си живот около бизнеса с храни. Майка ми е доставчик на храни и аз се оправях с книговодството ѝ от дванайсетгодишна възраст. Бях единственото хлапе на дванайсет, доколкото съм чувал, което поиска — и получи — калкулатор за рождения си ден. Лете работех в службата по ОТК на „Бетър бейкърс“ в Куинс. Помагах им да оправят договори, покупки, сметки, сметко-фактури, платежни. Всъщност те ми предложиха постоянна работа, когато излязох от колежа.

— Това е впечатляващо. Наистина. *Впечатляващо!* — обяви Шери докато си мислеше колко добре изглежда Дани: той беше смесица от образцово опрятен школар и каякар — опустошителна смесица; само дете беше толкова млад: на двайсет и една, той беше с пет години по-млад от Шери, която се вълнуваше само от по-възрастни мъже — *quel dommage!*^[1] — Точно това ми трябва... някой с мозък за цифрите. Някой като *теб*.

— Но искам да съм честен — продължи Дани, който не желаше да надценява своята опитност. — Нямам много стаж извън бизнеса на майка си и извън летните ангажименти.

— Уилсън казва, че си умник. Наистина. *Умник!* — откликна Шери. — Имам нужда от човек, който да ми уреди цялата работа. Да се погрижи за подробностите... да координира юристите,

счетоводителите, сделките за недвижима собственост, покупките. Знаеш ли, гледах как съпругът ми ръководи своя бизнес. Бившият ми съпруг. Той ми казваше, че творчеството е всичко и че останалото може да се свърши и от недоучени администратори. Сега, аз съм велика по идеите... трябва ми съдружник за деловата част. Смяташ ли, че ще те заинтересува?

— *Съдружник?* — Дани не можеше да повярва на ушите си.

Съдружник? Това беше повече и от най-разпалените му мечти — а неговите най-разпалени мечти си бяха много амбициозни.

— Е, не *стопроцентов* съдружник — уточни Шери, — а съдружник с ограничени права.

— Сигурно ще ме заинтересува — каза Дани като се мъчеше да не издаде вълнението си, а пред очите му плуваха видения на империя, строена от него.

Той беше развълнуван от перспективата да бъде съдружник; беше развълнуван от замисъла на „Пита пърфект“ — беше, смяташе той, абсолютно печеливш замисъл. Беше развълнуван и от Шери Фрейнър — тя беше, смяташе той, абсолютно печеливша.

Той бе впечатлен от нейния апартамент, беше заслепен от нея. Тя беше изумително красива, разкошно сложена и очевидно умна като дявол — това обагряше бленувания мираж на пари и наслади. Кой можеше да ѝ устои? Не и Дани. А и никой, както откри скоро, друг мъж между девет и деветдесет.

Дани се хвърли в „Пита пърфект“ със страст.

Той нае проектант на ресторанти и работи с него върху разработката на изгледа. Закусвалните „Пита пърфект“ щяха да са вдъхновени от гръцките острови: бяла гипсова мазилка със синя гарнитура, примитивно изсечени маси и столове с тръстикови седалки като в гръцките таверни. Изгледът беше чист и прост. Беше лесно за поддържане, евтино за построяване и имаше запаметяващ се, ярко отличителен стил.

— Прилича на крайбрежните таверни в Миконос — разгорещи се Шери. — Хората ще си мислят, че са на гръцките острови. Идеално е. Наистина. *Идеално!*

Дани засия, а тя го прегърна и целуна и го покани на обяд в „Мортимърс“, където го представи на разкошната манекенка, която бе

на корицата на „Вог“ от този месец и в която Дани бързо и лудо се влюби.

Дани прекарваше толкова много време с агенти по недвижима собственост, че взе да се шегува дали да не се ожени за някой от тях. Търсеше подходящото първокласно място при разумен наем.

Той отказа сгради от четиридесетте години в центъра като твърде търговски на вид, сгради от началото на шейсетте — като твърде елитарни, „Кълъмбъс авеню“ като идеално, но твърде далеч от натоварените обедни часове на трафика, от който ще зависи „Пита пърфект“. Вилидж отпадна по същата причина, както и СоХо.

Дани се поразмисли за района около Уолстрийт — за десет възпламенителни секунди — докато не разбра, че тъй както обедният бизнес ще е страхотен, вечерният бизнес ще пада до нулата. На него му трябваше районът около „Блумингдейл“. На другите — също, но, чудо на чудесата, Дани намери съвършеното място между Трета и Петдесет и девета улица. Договорите бяха съгласувани и аха да се подпишат, когато собственикът на китайския ресторант през две врати разбра и замята огън и жупел. По никакъв начин не искаше конкурент, който продава евтина храна досами него. Той заплаши, че ще подпали смет пред входа; заплаши, че ще отрови доставките на „Пита пърфект“; заплаши със злодеяния на „Обществото на Тонг“ и с неясни ориенталски заклинания. Всеки път, когато Дани го виждаше, той носеше трепашки сатър за месо в ръка.

И Дани, и неговият кандидат-земевладелец имаха една и съща реакция: Кому е нужна тази главоболна работа? И сделката пропадна.

Дани се впрегна и накрая намери идеално място. Бутик на Шейсета улица, който продаваше стилни бижута от синтетична смола, бе изхвърчал от бизнеса, преди да е изтекъл срокът на наема. Собственикът беше щастлив да предаде мястото на „Пита пърфект“ за (сравнително) евтин, при слуховете за двойна инфлация, наем.

— Ти си гений. Наистина. *Гений!* — каза Шери на Дани през деня, когато тя, като президент на „Пита пърфект“, подписа наемния договор; тя се появи в кантората на своя адвокат облечена така, както винаги се обличаше за делови срещи — в най-новия стил *одежди-занадежди*.

Носеше прилепнали по тялото ѝ джинси, сандали с високи токчета и тънка копринена блуза, незакопчана до петото копче. Не

носеше сутиен и всеки път, когато помръднеше, се зърваха гърдите ѝ, а после бързо изчезваха. Адвокатът на Шери, адвокатът на наемодателя, земевладелецът, адвокатът на земевладелеца, посредникът, бижутерът (който беше гей и теоретично трябваше да е най-нехаен) и Дани бяха до един напълно омагьосани.

След като напуснаха кантората на адвоката, Шери покани Дани на празненство, което тя организираше през почивните дни в къщата си на плажа на Бриджхемптън, където го представи на прелестна и богата дизайнерка на дрехи, с която той прекара блажено.

— Ти си фантастичен. Наистина. *Фантастичен!* — каза Шери на Дани докато караха обратно към Ню Йорк; тя беше възбудена — наистина, *възбудена!* — че е намерено място и че „Пита пърфект“ вече беше на крачка от осъществяването си.

— Ти си много повече от администратор, Дани. Ти си творец и дяволски работоспособен. Мислех си и реших, че само една заплата не е достатъчна за теб. Без теб нямаше да го имаме това място, Дани. Смятам, че трябва да притежаваш някакъв дял в компанията. Били ми каза, че би трябвало да превърна „Пита пърфект“ в акционерно дружество и че дяловете трябва да са в ръцете на ключовите хора. Ти, Дани, си абсолютно ключова фигура. И ще кажа на Били да прехвърли някой и друг дял на твое име. Това е най-малкото, което заслужаваш. Наистина. *Най-малкото!*

Били беше Били Хау, адвокатът на Шери и неин любовник от понеделник до петък. Почивните дни Били прекарваше с жена си. Почивните дни Шери прекарваше с бившия си мъж. Тяхната връзка беше много *настояща*.

— Страхотно от твоя страна, Шери! Имам много добри предчувствия за „Пита пърфект“ и нищо не би ме зарадвало повече от това, да притежавам дялове в нея — каза Дани, излегна се на пътническата седалка и вдъхна прелестния аромат от кожената тапицерия на Шериното беамве, примесен с нейния „Опиум“; той затвори очи и си помисли, че е умрял и е отишъл в рая.

— Ти си ключов, Дани — чу той през дремливата далечина да казва Шери. — Наистина. *Ключов!*

Сега, когато беше акционер, той ядеше, спеше, сънуваше и примижаваше с „Пита пърфект“. Неговите дванайсетчасови работни дни се превърнаха в осемнайсетчасови работни дни.

Той препитваше готвачи: артистични италианци, неговорещи английски корейци, китайски философи, намусени американци, яки поляци, агресивни израелци, красиви югославци, жизнерадостни гърци, работливи пуерториканци и сръчни с касапския нож перуанци. Назначаването на готвач беше критично решение. Собствениците на ресторанти, които познаваше Дани, му бяха казали, че готвачите се изхабяват горе-долу за седем години; след това немилостивата жегна на обществените кухни ги тласка към бутилката или към друг сорт работа. И след екзотичния парад Дани най-накрая нае дипломант от Кулинарния институт на Америка — един красив Йован, който бе свикнал да работи почасово за майка си.

Дани съгласува с Били Хау процедурите по авторските права над „Пита пърфект“, за да бъде сигурен, че никой няма да открадне идеята на Шери. Той прослуша пет-шест застрахователни посредници, за да издейства най-доброто обезщетение при най-добрата цена. Търпеливо прошнурова бумащините на Здравния департамент и изнамери най-добрите и най-добре платените доставчици на храни и напитки. Преговаря с профсъюзите на ресторантските работници, среща се с инспекторите от противопожарната охрана. Плати цените на договарящите, за да построи първата „Пита пърфект“.

— Не знам какво щях да правя без теб! — каза Шери докато ядяха чийзбургери в бар „Брум стрийт“. — Ти си направо невероятен! Казах миналата нощ на Били, че си буквално безценен и че би трябвало да си изпълнителен директор на компанията. *Вицепрезидент.*

Вицепрезидент! Дани си спомни Бренда с нейното *Трийсет преди трийсет!* и реши, че тя не мисли мащабно. Той щеше да е милионер преди трийсет! Очите на Дани засияха от комплиментите на Шери, от изтъркани видения на пари и началничество. А защо не? Роден през 1953 година, Дани беше пълноправен член на Поколението на Неограничените Очаквания — поколение, което бе виждало стандартът на живот да върви само в една посока: *нагоре.*

— Шери — благодарно изрече той, — ти си една на милион.

— Не аз. *Ти* си един на милион — отвърна Шери като разроши купола си руси коси с пръсти и ги разтърси прелъстително. —

Наистина. *Един на милион!*

Да работиш за Шери, беше като да се влюбиш. Дани разцъфтя. Бренда забеляза. Елин забеляза.

— Влюбен ли си в тази Шери Фрейнър? — попита Бренда.

— Да — каза Дани. — Но не както си мислиш. За нещастие.

— Коя точно е тази Шери Фрейнър? — поиска да узнае Елин. — Какво знаеш за нея?

— Тя е чудесна! — каза Дани.

Елин повдигна неуверено вежда.

— О, мамо! — каза Дани. — За еманципирана дама, със сигурност имаш старомодни възгледи!

След четиринайсет месеца робски труд „Пита пърфект“ се оказа мигновен успех. Четири дни, след като отвори врати, опашки от хора се точеха по Шейсета улица, за да опитат новия асортимент. Работници от служби, банки и магазинчета обядваха тук. Пазаруващи жени закусваха тук; кинаджиите похапваха преди или след филмите; а дискотечниците се презареждаха през ранните часове.

Средствата за масово осведомяване я харесаха — или по-скоро харесаха Шери, която беше млада, красива, успяла и *жена!* Беше епохата на жените, а Шери бе една от жените на епохата. Интервюираха я, фотографираха я, пишеха за нея; питаха я за рецептите на нейния успех (сякаш имаше рецепта за успеха, точно както за телешко „Орлоф“); възхищаваха се на деловия ѝ мозък и на страхотното ѝ тяло и я издигаха в образец, който другите жени да следват.

Когато в рамките на шестнайсет месеца четвъртата „Пита пърфект“ отвори врати, Дани попита за своите акции. Шери отбягна отговора като го покани на празненство в „Студио 54“. Втория и третия път, когато попита, тя каза, че ще говори с Били — не беше съвсем сигурна къде се пазеха акциите. Седмия път, когато попита, тя каза, че ще се заеме с това *веднага* щом се върне от Марбела, а на десетия път каза, че не разбира особено *цялото това бизнесчудо*, и му предложи да говори направо с Били.

Който каза на Дани, че макар наистина да притежава дялове в „Пита пърфект“, „Пита пърфект“ е сега по закон нищожна. Нейната

собственост бе прехвърлена на холдингова компания, регистрирана в Делауеър и бе притежание на Шери, на Били и на бившия съпруг на Шери.

— Добре де, не трябва ли в такъв случай холдингът да откупи моите дялове *от мен!* — попита Дани.

— Тъй като дяловете никога не са били всъщност придобити... — започна Били и Дани разбра още преди хлъзгавото изречение да излезе от устата на Били, че е бил *преметнат*. От Били. От бившия мъж на Шери. И най-вече от Шери, която знаеше точно как да си отземе от всичко и от всекиго, който ѝ се изпречи на пътя. Шери беше, помисли си Дани, впечатляваща по един плашещ начин. Той беше... и се бе наслаждавал на всяка минута до самия край.

[1] *Quel dommage!* (фр.). — Колко жалко! — Б.пр. ↑

12.

През времето на Софи — както през времето на Елин — отношението към жените и работата се бе обърнало на сто и осемдесет градуса — същите сто и осемдесет градуса на които се бе обърнало отношението към жените и секса. По-точно, от *Добрите момичета не го правят* до *Добрите момичета го правят* — и *Обичайте всеки миг от това!* Софи — и Елин — бяха възпитани в *Романтиката на Секса*; поколението на техните дъщери бе възпитано в *Романтиката на Работата*.

По мнението на Софи едното беше точно толкова *мижи да те лажем*, колкото и другото. Тя бе работила по причина, поради която работят повечето хора — да издържа себе си. Като момиче външността ѝ не бе привлякла някой мъж, който би могъл да ѝ предложи да я отърве от работата. Като жена бе станала красива, а мъжете, които биха я заинтересували преди трийсет години, бяха станали рискована порода, в най-добрия случай — кандидати за сърдечен удар, глупаци на средна възраст, които преследваха млади момичета, които можеха да им бъдат дъщери, атеросклеротични разведени и вдовци, които искаха някой да се грижи за тях — и за техните деца наркоманчета.

Благодаря, ама не! Ето защо Софи, след като трийсет години усилено си проправя път нагоре от продавачка до помощник-купувач и купувач, реши, че е време да си стегне багажа. Беше работила достатъчно; искаше да види какво е да се забавляваш.

Така че когато се впусна в собствен бизнес, нямаше намерение да се проваля. Тя надушваше, че е дошло времето на един каталог за вносни храни и за изискано кухненско обзавеждане. До края на шейсетте години всеки, който четеше колонката за хранене в „Плейбой“, се смяташе за гастроном, а през седемдесетте три неща изметоха всичко от тезгясите: любителското радио, калкулаторът и изкуството на изисканата кухня.

Тя потроши четири години, за да планува „Кичън уъркс“ — от веригата за покупко-продажби до ценовата стратегия, представянето и рекламирането, капитализирането, списъка на изделия, изпращан по

пощата, чак до вида хартия, на която щеше да се печата каталогът. За тези четири години тя бе работила с Дани и бе открила, че това, което нейната сестра ѝ бе казала, е абсолютно вярно: той работеше като вол, беше приятен и с въображение и имаше нюх към парата. А и се беше парил, и сега се боеше.

— Наех те, за да направя услуга на сестра си — каза Софи на Дани, след като той бе проработил година в „Блумингдейл“.

— Коя е сестра ти?

— Лилиан де Уит.

— Никога не съм я чувал — повдигна рамене Дани озадачен. — Трябваше ли?

— Ще се сетиш като ти кажа името ѝ по мъж — каза Софи. — Лилиан Фрейнър... тя е мащеха на Шери Фрейнър. *Бившата* мащеха. Между другото никога не е харесвала много Шери и беше възмутена от начина, по който Шери се е отнесла с теб. Когато ѝ казах, че помощникът ми ме напуска, за да отиде при „Ниймънс“, тя ми предложи да те наема. Аз не исках... когато те видях. Изглеждаше така провесил нос. Лилиан на практика ме *насили* да ти дам работата. Каза ми, че ако те изпусна, това ще е най-глупавото нещо, което съм вършила. Тъй че те назначих — ухили се Софи, — за да затворя устата на сестра си.

— Не те виня, че не си искала да ме наемеш — каза Дани като си спомняше шестте месеца, които бе прекарал в потиснатост и паника, след като бе разбрал, че са го изритали от дяловото му участие в „Пита пърфект“.

Беше изпаднал в безизходица — не знаеше какво ще прави от тук нататък и прекарваше времето си като работеше за майка си. Само за да открие, че синовете, или поне този син, не може — и не бива — да работят за майките си. Той и Елин бяха в непрестанен сблъсък, както бяха Елин и Бренда някога, когато Бренда беше по-малка.

Със закупуването на магазините на Тамара Дани бе започнал да гледа на „А ла карт“ като на начин да натрупа семейно благосъстояние. Елин гледаше на нея по начина, по който винаги бе гледала: като на личен бизнес, в който влага много от себе си. Нея я бе грижа само да бъде добра — да бъде най-добрата.

— „А ла карт“ може да ни направи богати — заяви Дани на майка си.

На Елин той ѝ звучеше като Фил, с неговите екстравагантни мечти — мечти, които, въпреки успеха на Елин, все още изглеждаха невъзможни и неосъществими.

— Достатъчно съм богата — му каза Елин. — Искам само „А ла карт“ да е най-добра — да поднася най-добрата храна, да предлага най-добрата помощ и да го върши на най-добрите цени.

— Можеш да правиш и двете — настоя Дани. — Хем да си най-добрата, хем да станеш богата.

— Дани — отсече Елин и прекрати разговора, — така съм щастлива.

Когато Софи бе предложила на Дани работа като свой помощник, и Дани, и Елин почувстваха облекчение. И когато Софи покани Дани да напусне „Блумингдейл“ и да ѝ помогне да започне „Кичън уъркс“ — това име бе избрала тя за своята аха да бъде основана компания — Елин окуражи Дани.

— Софи не е Шери Фрейнър — каза Елин като съвсем ясно показва мнението си за Шери чрез особеното произнасяне на името ѝ. — При всички случаи се възползвай от възможността. Ако искаш...

— Имам вяра на мама — каза Бренда; тя смяташе, че сексът има свойството да заслепява инстинктите за самосъхранение на Дани — слабост, от която Шери Фрейнър се бе възползвала в пълна мяра; не че винеше Дани: в края на краищата защо трябваше да е различен от цялата човешка раса? — Ако тя харесва Софи, и аз я харесвам.

Тоуни имаше един практичен съвет:

— Не вярвай на обещания. Не можеш да отидеш с обещания в банката — каза тя и доказа, че неслучайно е направена съдружник в „Едър анд Стърн“. — Поискай всичко в *писмен* вид. И го поискай *отнапред... преди* да напуснеш „Блумингдейл“.

И Тоуни подсказа на Дани няколко много особени предложения, какво да поиска:

— Помни — продължи тя, — най-доброто време да преговаряш, е, когато те искат — *преди* да те имат. Точно тогава държиш повечето козове.

— Мислих за твоето кофти предложение — каза Дани на Софи няколко седмици, след като тя го бе направила. — И сигурно ще ме

заинтересува. Но имам условия.

— Като например?

— Като например да ми предложиш дял в „Кичън уъркс“. Искам акциите да са ми подръка — *преди* да напусна „Блумис“. После искам пълен достъп до книгата по всяко време. И бих желал да имам това черно на бяло — *преди* да напусна. Трето, тъй като съм твой помощник тук, искам да съм твой помощник и там. Бих искал титлата помощник-президент. Бих желал това в писмен вид...

— ... *преди* да напуснеш „Блумис“ — позна Софи.

— Преди да напусна „Блумис“ — потвърди Дани.

— Умно момче! — каза Софи одобрително; тя харесваше хора, които знаят как да се погрижат за себе си; след това имаше къде по-малко възможности за отрицателни емоции. — Умно момче.

Веднъж Дани бе казал на майка си, че е готов да мине през огъня за Софи де Уит, и през първата година на „Кичън уъркс“ той го стори. Буквално.

Фабриката в Уисконсин, която произвеждаше многоцелевите триста и петдесет грамиви тъмни очила, показани в първия ваканционен каталог, изгоря през лятото на 1975 година. През деня на пожара, зноен средавгустовски горещник, Дани отлетя за Шийбойгън със Софи и докато пепелта беше още топла, влезе под обгорения навес на фабриката с нея, да спасят колкото могат кашони с очила и лично да натоварят пратката на „Кичън уъркс“ в Лонг Айлънд сити. Очилата бяха потръгнали добре и обещаваха да са голям успех през ваканцията. Нямахме как Софи да разочарова клиентите, които си ги бяха поръчали.

Пожарът бе последван от наводнение. Малката кооперация на северозапад от Дъблин, която правеше смятания от Софи за най-добър суров кисел портокалов мармалад се наводни, след като тръбите, които подаваха вода на умивалните се спухаха и цяла сезонна покупка мармалад, произведен експресно за „Кичън уъркс“ бе съсипана.

— Предполагам — каза Софи като се ободряваше с най-голямото библейско зло, — ще последва глад...

— Не е възможно! — възропта Дани и показа чувалите със сирене, кашоните с конфитюри и сладка, кутиите със сладкиши,

щайгите с олио и оцет и с маслини и туршии, торбите със зърно и кулите от чай и кафе, които задръстваха претовареното помещение.

Софи се усмихна. Нещо такова. Бизнесът не беше от нещата, с които възнамеряваше да се шегува.

През първата си година „Кичън уъркс“ работеше в наета кантора на Източна Двайсет и шеста улица, заемаше складове под наем в Лонг Айлънд сити и навъртя брутна печалба от триста и петдесет хиляди долара.

През втората си година „Кичън уъркс“ надрасна кантората и складовете под наем и през тази година, седемдесет и шеста, точно преди стойността на недвижимата собственост в Манхатън да пробие тавана, Софи купи една изоставена сграда на „Мърсър стрийт“, която някога бе приютявала фабрика за шевни машини. Надупченият пръстен под на зимника бе превърнат в склад, а най-горният етаж бе преобразуван в просторно, слънчево помещение, използвано за кабинети. През същата тази година каталогът се разрасна от книжка със седемдесет изделия в книга със сто и двадесет изделия. Бизнесът през тази година бе двойно по-голям, отколкото през предходната.

През третата си година каталогът на „Кичън уъркс“ съдържаше повече от двеста изделия, много от тях — изключителни, натрупа брутна печалба от един милион долара и Софи отказа първата заявка за откупуване на „Кичън уъркс“. Предложението дойде от гигантски производител на замразени храни, а Софи каза:

— Няма да им дам да пипат с ледените си пръсти пламения ми малък бизнес.

Тя презря и (финансовото) попечителство на верига закусвални за печени пилета, базирана в Тенеси, и увертюрите на един производител на преработено сирене от Милуоки, дето искаха да си разнообразят предмета на дейност.

— Но аз мислех, че *искаш* да продаваш! — учуди се Дани.

Софи му бе казала още в началото, че целта ѝ е да натрупа пари, а нейният счетоводител я посъветвал, че най-добрият начин за това е да изгради солиден бизнес и после да го продаде.

— Искам — промърмори Софи. — На *подходящия* купувач.

Думите ѝ извикаха един спомен у Дани: историята, която неговата майка му бе разказала за това как в очите на Айлберг Райнхарт Естес е бил подходящият купувач, и как в очите на Естес, Лу Суан е бил подходящият купувач.

Хрумна му нещо.

— Софи иска да продаде „Кичън уъркс“ — при нейни условия — каза Дани на майка си. — Но придирия *на кого*. Придирчива е, колкото, както винаги си казвала, е бил Райнхарт Естес. Искан да се закачи за някой от голямото добрутро и казва, че има намерение да живее в разкош — в голям разкош — от дивиденди и капиталови доходи. В нейните очи подходящият купувач е онзи, който ще постигне най-големи успехи с „Кичън уъркс“.

— И този купувач би могъл да си *ти*? — прекъсна го Елин.

— Как се досети! — намигна ѝ дяволито Дани и пусна пиратската си усмивка.

— Но ще струва един милион долара! — възкликна Елин.

— Мислиш на дребно — възрази Дани. — Милион — *най-малко!*

Откупуването на фирмите на графиня Тамара за доставка на храни и закупуването на къщата от пясъчник на Източна Петдесета улица бяха приучили Елин да мисли в откровено големи суми; успехът ѝ в Ей Ем/Ю Ес Ей я бе свикнал да печели пари в големи количества. Но все пак един милион не беше няколко хиляди.

— *Милион — най-малко!* — не ми е в категорията — поиска тя да приключи разговора. — Съвсем в друга категория е.

— Кой го казва! Спомням си първия път, когато спечели сто долара — възпря я Дани като отказа да се включи на вълната на Елин. — Ти ни събуди след полунощ, за да ни покажеш чека. Не си ли спомняш?

Елин кимна:

— Спомням си.

Не бе мислила за това произшествие от години. Поръчка за сто долара вече беше рядкост; всъщност — *досадно* изключение. Тя погледна Дани по-отблизо. Беше извървяла пътя от стотарките до хилядарките. Защо да затрупва изхода сега?

— Нека помисля — пророни тя. — Ще поговоря с Ал. И с Лу...

Преговорите на „А ла карт“, отдел на „Дейкор“, за закупуването на „Кичън уъркс“ започнаха през пролетта на 1978 година. И Елин откри, че сделка за един милион не означава непременно да изтичаш до банката и да изтеглиш един милион долара. Тя означаваше прехвърляне на дялове срещу част от изкупната цена, защото Софи държеше на разпределението на акциите и за изплащането на баланса в месечни суми през определен период, като по-голямата част от изплащанията да идват от заработките на „Кичън уъркс“. Макар един милион долара да бяха големи пари, до времето, през което преговорите завършиха — в срокове, задоволителни за Софи и за „А ла карт“ — вече не бяха чак толкова невъзможна, *стряскаща* камара пари. Всъщност, припомни си Елин, първата година на „А ла карт“, когато тя буквално не можеше да плаща сметките, беше къде по-страховита, къде-къде по-плашеща.

Навярно разликата беше в опита; навярно разликата беше в доверието. Навярно разликата беше в самата Елин — жената, която беше, жената, която бе станала.

Документите бяха подписани почти година след започването на преговорите.

— Сега си милионерка, мамо — каза Дани.

— Ти си оптимист — точно като баща си — отвърна Елин като си мислеше, че разликата между Дани и нея самата беше разликата да виждаш половин чаша вода като полупразна или като полупълна. — Аз гледам на това така: притежавам един милион.

Дани се разсмя и поклати глава:

— Един ден ще се събудиш и ще започнеш да мислиш като милионерка — подхвърли той. — Искам само да съм сигурен, че ще бъда наоколо, когато се случи.

— Аз също! — засмя се Елин на невъзможната представа.

— Както и да е — продължи Дани вече сериозно. — Искам да ти благодаря. Няма да съжаляваш. Обещавам ти.

— Знаем, Дани — кимна Елин, преизпълнена с любов и с възхита; Дани, който бе израсъл без баща, винаги бе твърд като камък. — Знаем...

А тя не беше камък.

Дани бе пълен с идеи. Той взе на комисионна най-добрия моден фотограф в Ню Йорк да направи каталога и изгряващ цар на поп арта — да проектира корицата. Каталогът на „Кичън уъркс“ стана колекционерско издание и през първата година, през която Дани ръководи бизнеса, брутна печалба стигна милион и седемстотин хиляди.

На следващата година той въведе новост: две публикувани за първи път рецепти, предоставени от Джулия Чайлд. През тази втора година бизнесът донесе брутна печалба от два милиона и двеста хиляди долара и Дани изпреварваше с две години графика по споразумението за откупка.

„Кичън уъркс“ — и неговият двайсет и седем годишен главен директор — бяха тема на документално представяне в „Шейсет минути“, на фотографско есе във „Форчън“ и на очерк на първата страница на „Уолстрийт джърнъл“. Всичко, що дишаше, бе чувало за „Кичън уъркс“ и за успеха на „Кичън уъркс“, и всеки отбелязваше успеха му по различен начин.

Елин и Лу дадоха на Дани титлата, която искаше — и си бе заслужил: президент на дъщерната фирма „Кичън уъркс“.

— Синът ми, президентът! — се бе засмяла Елин със сълзи на гордост и радост в очите на голямата вечеря с шампанско, която даде, за да огласи новината.

Софи си купи самурено палто.

Шери изпрати на Дани цветя, грамадна бутилка „Дом Периньон“ и каза на вестникарите, че тя го е научила на всичко, което той знае.

А Джоана каза на Мел Фактър, че е настъпило времето да спрат да се туткат.

В края на март — по ирония на съдбата, през същата седмица, през която бе загинал Фил — Елин отвори вратата.

— Мисис Дърбън? — попита непознатата; беше добре облечена жена на средна възраст, която, прецени Елин, изглеждаше нервна.

— Да? — подкани я Елин като си мислеше, че новите клиенти обикновено не се появяват току-така на входа.

— Призовка — каза жената и протегна хартиятата на Елин.
Тя я погледна, сякаш беше бомба.

13.

Елин се допита до трима различни адвокати в дирене на някого, който да поеме случая „А ла карт“ против Джоана, и всички те ѝ пробутаха един и същи съвет: *уреди го*.

Уреждането щеше да е по-лесно и по-евтино от преборването. Преборването щеше да е скъпо, времепоглъщащо и нямаше абсолютна гаранция, че накрая Елин ще спечели. Независимо за колко еманципирани средствата за масово осведомяване обявяваха жените, факт беше, че повечето съдии клоняха към консерватизъм, заемаха страната на съпругите. Особено на съпруги, чиито съпрузи бяха отишли твърде далеч в прикриването на авоари в бракоразводни дела.

Да го уреди.

Адвокатите на Лу му казаха същото. Да го уреди. Ще ти струва повече да се пребориш, отколкото просто да ѝ платиш и да ѝ запушиш устата.

И адвокатите на Макс проследиха делото. Уреди го, казаха. Плати ѝ и ѝ запуши устата.

— Ще направя всичко възможно — реши Макс.

Атаката на Джоана против „Дейкор“ бе раздухала яростта на Макс. Не го беше грижа какви лични неприятности щеше да му струва. В края на краищата беше голямо момче. Но той буквално ослепя от ярост, когато Джоана тръгна да сезира „Дейкор“ като начин за уреждане на развода. „Дейкор“ беше семеен бизнес. „Дейкор“ бе основана от баща му, бе преминала в ръцете на сина му. И макар Макс да бе дразнил Лу, макар да се бе шегувал, че „Дейкор“ е детска работа, само някой друг да вдигнеше пръст против „Дейкор“, и Макс освирепяваше.

— Ще ѝ дам проклетият милион, който иска! — ревно той.

Заведе я за седмица в Акапулко — пътуване, което бе платено като делова командировка. В самолета на връщане Макс каза на Джоана, че е решил да ѝ даде милиона.

— Дръпни адвокатите си от „Дейкор“ и имаш милиона си! — каза той.

— Един милион *не* стига — каза Джоана като навря език в ухото му. — Искам *два* милиона.

— Ти си луда! — отскубна се от нея Макс.

— Не — рече тя. — Не съм луда. Просто съм добра в аритметиката. Сега „Дейкор“ има седем поделения. Включително „А ла карт“, която притежава „Кичън уъркс“. Моите счетоводители оценяват „Дейкор“ на повече от осем милиона долара. Искам само четвъртинка — щедро каза тя.

— Никога няма да я получиш! — изсъска Макс. — По-добре вземи милиона докато предложението е в сила.

— Един съдия би сметнал, че не искам неразумно много — каза Джоана. — Ако стигнем до съд...

— Осъди ме! — изригна Макс. — Трябва само да кажа на съдията как се чукаше с кого ли не докато бяхме женени...

— Не ме заплашвай, Макс! — предупреди Джоана. — Защото ти не си единственият, който има кирливи ризи за изпиране. Ако не се съгласиш на двата милиона, не само ще продължа да преследвам „Дейкор“, докато го получа, ами ще разваля брака на Лу и Рийни.

— И за това сме помислили, а! — избухна Макс; бракът между Лу и Рийни беше единственият неразтрогнат брак на Суанови и колкото повече се опазваше, толкова по го бранеше Макс. — И какво можеш да направиш през този късен етап?

— Помниш ли писмата? — попита Джоана със съвършено основателен тон. — От Рийни до Фил? Любовни писма, Макс. Подчертано любовни писма.

— Ти ги изгори.

— Но първо ги ксерографирах — изрече Джоана с гласче, сладко като паста.

Макс поруменя, почервеня, посиня, докато Джоана продължаваше:

— Трябва само да ги покажа на Лу. После ще кажа на Рийни за Лу и Елин. Не само ще ми присъдят „Дейкор“, ами и Рийни ще си поиска дела. И тогава, скъпи мой Макс, на вас с Лу няма да ви остане и едно говно.

— Вдигнала е иска — каза Макс на Елин. — Щат ѝ се два милиона долара.

— Лу ми каза — отвърна Елин, наясно с нрава на Джоана; наясно и — отвратена. — Какво ще правиш?

— Ще ѝ ги дам.

За първи път откак Елин бе срещнала Макс той изглеждаше на възрастта си. Изглеждаше сив и стопен, а обичайната му груба обвивка изглеждаше пропукана.

— Да ѝ ги дадеш!

Елин беше стъписана. Откак Джоана подаде своя съдебен иск, Елин бе усетила клопката на епохата. Не беше предполагала, че все още жени живеят на гърба на мъжете си, не бе предполагала, че все още жени се омъжват за пари. Бе започнала да осъзнава колко наивна е, какъв затворен живот бе водила, понеже всички жени, които познаваше сега, работеха.

— Ако не го направя, тя ще натвори много гадости — оклюмано каза Макс. — Истински гадости.

— Какви гадости? — попита Елин. — Колко по-гадно от това може да постъпи? Та тя се опитва да отнеме компания, която Лу е градил през целия си живот... да не споменавам половината от „А ла карт“. И не е дала и една минута или едно пени, за да допринесе за техния успех.

— Не казах на Лу цялата истина — смътно промълви Макс. — Ето защо исках да поговоря с теб.

— Не ти приляга да си загадъчен, Макс — учуди се Елин. — Ти си най-прямият човек на света. Каква е *цялата* истина? — попита тя; а после: — Засяга ли мен и Лу?

Макс кимна.

— Джоана заплашва да каже на Рийни.

— Но това е зад нас от известно време — отрони Елин като си мислеше, че връзката, която бе значила толкова много за тях двамата — и лично, и професионално — си бе изчерпала срока; и през този срок бе спасен бракът на Лу.

— Не така ще го представи Джоана — каза Макс. — Тя ще накара Рийни да си мисли, че още продължава.

— Бихме могли да кажем на Рийни истината — изрече Елин, поболяна от мисълта за противопоставяне. — Тя ще ни повярва.

Можем да я накараме да повярва, защото ще ѝ кажем *истината*.

— Дори да успеете, няма да е голямо добро — отвърна Макс, — понеже тя заплаши и че ще покаже на Лу писмата, които Рийни е писала на Фил.

— Рийни е писала писма на *Фил*?! — възкликна потресена Елин; не вярваше, че е чула добре.

Тя видя как кръвта се смъкна от лицето на Макс. Добре бе чула.

— Мислех, че знаеш... — Макс гледаше навсякъде из стаята само не и нея.

Елин тръсна глава изгубила ума и дума. Тя затвори очи и напълни дробовете си с въздух. Чувстваше се като сритана в стомаха.

— Сигурен ли си? — най-последно попита Елин, макар да *знаеше*, че Макс никога не лъже, но все пак принудена да зададе въпроса. — Виждал ли си ги?

Макс кимна.

— Оригиналите. Джоана ги изгори. Но първо е направила ксерокопия.

Той би дал всичко на света, за да върне думите си назад, тайната, която неотвратимо бе разкрил.

— А Лу — Елин спря, за да преглътне, — виждал ли ги е?

— Не — почти прошепна Макс, покъртен от степента неградивна мъст у Джоана, като се чудеше какво има в него — каква фатална слабост — дето го бе привлякла към нея. — Със сигурност не.

— Не съм го и помисляла — отрони Елин. — Беше винаги с такова чувство за вина... за нас. Така се боеше да не нарани Рийни...

— Лу е праволинеен — въздъхна Макс. — Твърде праволинеен през повечето време.

Елин кимна. А после каза онова, което ѝ се въртеше из ума:

— Значи мислиш, че ако не ѝ дадеш двата милиона долара — за две години брак! — Джоана ще продължи, докато не получи „Дейкор“ или докато не раздели Рийни и Лу, че и Рийни да вземе да ламти за „Дейкор“?

— Точно — потвърди Макс. — Точно така. Ще ѝ дам каквото иска. Нямам избор.

На това място Елин почти остави разговора да отшумява.

В края на краищата за какво се бореше тя? Това си бяха парите на Макс. Бракът на Макс. Алчната бивша жена на Макс.

А после си каза: *не!*

— Не! — внезапно отсече тя втрещена в Макс. — По никакъв начин! Не ме е грижа какво става между теб и Джоана. Това си е твоя работа. Но изнудването е нещо друго! А тя точно това има наум. Макс, кажи ѝ да върви по дяволите!

Дни наред Елин се разхождаше насам-натам с нещо като грамадна буца в горната част на стомаха си. *Фил*. В крайна сметка подозренията ѝ си имаха опашка.

И какво щеше да направи, ако бе знаела по онова време? Щеше ли да пожелае развод? Щеше ли? С две малки деца? С две малки деца и без никакъв начин да ги издържа? С две малки деца и без баща, който да помага в отглеждането им? Щеше ли? Щеше ли да избере онова, за което съдбата всъщност не ѝ бе дала избор?

Знаеше, че *нямаше* да го направи. Нямаше да е достатъчно храбра, достатъчно уверена, достатъчно силна. Щеше да намери начин да живее с това. Да живее с гнева, с горчивото познание, което никога нямаше да забрави. Което щеше да я яде всеки миг от всеки ден. Което щеше да е там, когато тя и Фил разкрасяваха коледната елха. Когато си разменяха неделния „Таймс“. Когато се караха или любеха, или приготвяха яденето.

Елин се питаше що за жена щеше да бъде. Огорчена, негодуваща жена — това си го знаеше.

Все пак тя продължаваше да опитва да преглътне болезнената буца, която се надигаше в нея.

Вече ѝ минаваше. Постепенно суровостта на болката започна да отстъпва и малко по малко Елин взе да мисли не по-зле, отколкото да чувства.

Тя си спомни как Фил обичаше да я дразни, че Лу я харесва; как Фил в действителност я окуражаваше да гледа на Лу като на романтична възможност за себе си. По онова време тя изпитваше неудобство — дори неудобството да бъде поласкана. Тя бе приела думите на Фил едно към едно, бе приела, че Фил е видял нещо в отношението на Лу, което тя не бе видяла. Сега започна да си мисли, че зад *дразненето* на Фил имаше нещо... и че нещото беше вина. Той щеше да се чувства по-добре, ако *тя* беше невярна... *също*.

И като спои загадъчните фрагменти от брака на Лу, те всички се наместиха като картинен пъзел. Елин изведнъж разбра поведението на Рийни, което Лу никога не бе разбирал, затоплянето и охладняването ѝ — днес страстна, утре студена. И Елин би могла да възстанови промеждутъците, стъпила върху онова, което ѝ бе разказвал Лу за Рийни. Страстна през годината преди смъртта на Фил; студена за известно време след неговото погребение. И Елин сътвори теория — само теория, но ѝ се струваше смислена: че загадъчните горещи и студени периоди на Рийни имаха нещо общо с присъствието — или отсъствието — на друг мъж в живота ѝ.

Елин си припомни опустошителното чувство за вина у Лу спрямо Рийни заради увлечението им и си помисли, че навярно това са били излишни емоции. Тя можеше, разбира се, да каже на Лу за Рийни. Но нямаше да го стори. Защо? Лу и Рийни, изглежда, бяха постигнали нещо хубаво в своя брак. Какъв бе смисълът да го минира с новина за някогашна любовна връзка?

Ако кажеше на Лу, Елин нямаше да се почувства по-добре. Само времето щеше да ѝ помогне.

А после тя се попита колкото се може по-безстрастно: *Защо* го е сторил Фил?

Първо прие, че вината е нейна. Какво не ѝ беше наред? Нещо неадекватно? Не му ли бе достатъчна?

Но после, след малко, Елин започна да си задава все пак и други въпроси. Не беше ли обременен твърде много бракът по времето, когато тя и Фил бяха млади? Женското аз, себеотречено, за да е съпруга и майка; мъжкото отричане на уязвимостта и несретата, за да е съпругът единствен стожер, единствена сила, единствена подкрепа? Дали представата на хората от онова време не натоварваше с твърде много изисквания съпруга и съпругата, като ги насилваше сурово да се впишат в *одобрени* роли? И не беше ли изневярата просто опит да избягаш от невъзможните изисквания?

Адвокатите на Джоана трупаха в папки документи, които щяха да превърнат „Дейкор“ и всичките ѝ дъщерни фирми, включително и петдесетпроцентов дял от „А ла карт“ — в част от финансовото уреждане на бракоразводното дело „Суан против Суан“.

Адвокатите на Лу и Елин пълнеха папки, с които да измолят съдията да отхвърли иска на Джоана.

Правните писания бяха придружени от финансови документи. Папките заемаха почти половината от един шкаф за папки, а началните разходи на Елин по юристи и по счетоводители стигнаха почти десет хиляди долара.

Когато пишеше чековете, тя правеше нещо, което не бе правила отдавна: *плачеше*.

Всичките тези пари, мислеше си тя — само и само да удържи това, което бе съградила — бавно и болезнено, долар по долар, час по час — за да издържа себе си и децата и за да остави наследство на децата и внуците си. Всичките тези пари — само и само да остане където беше в началото. Всичките тези пари — да води битка, за която нямаше никаква надежда, че ще спечели — всичко, на което можеше да се надява, бе да намали загубите.

— Може би моята височайша морална съпротива против изнудването е просто много скъпа — каза тя на Ал в миг на отчаяние.

— Не — отсече той. — Постъпваш правилно.

И Ал ѝ вдъхна куража и силата да продължи.

Не знаеше какво би правила без него.

Съдийското решение пренебрегна жалбата на Елин и Лу да бъде прекратено делото. Съдията искаше още подробности.

Още подробности означаваха още разходи по адвокати и по счетоводители и Елин още веднъж се запита дали не е глупава идеалистка.

Десетилетието, което бе започнало с Виетнам, завърши с Иран. Лихвените проценти бяха двуцифрени, както и инфлацията; пазарът на облигации беше в съсипни и високите ипотeki бяха опустошили домашната индустрия; промишленият индекс „Дау Джоунс“, който аха да целуне хилядарката, потъна под 900, а после — и под 850. Четвъртинка мляко, която струваше тридесет и три цента през седемдесета, сега струваше цели шейсет и три; вносна нова кола, малогабаритна, пестяща газ, струваше почти десет хиляди долара —

повече, отколкото мнозинството хора можеха да си позволят; и според Департамента за жилищно и градоустройствено развитие през 1980 година почти три четвърти от всички американски семейства не можеха да си купят къщите, в които живееха.

Хората все още искаха да се забавляват, но всички, дори най-богатите, внимаваха с парите. Елин се бе нагодила към времената. Сега тя предлагаше наденички с боб, индийска храна и храна от Средния изток, ястия от макаронени изделия, ориз и леща, които бяха едновременно вкусни и икономични. Соq au vin и boeuf bourguignon^[1] — гозби, които Елин бе правила стотици пъти, когато в началото основа „А ла карт“, и които по онова време бяха върхът на изтънчеността — бяха станали смущаващо *клиширани* и изхвърлени от употреба през седемдесетте, когато френската кухня нахлу в Щатите. Сега земната им простоватост изглеждаше призивна; и когато едно от списанията за храни за които Елин бе абонирана, пусна уводна статия за новия шик — френски провинциални гозби, Елин се почувства удовлетворително изпреварила тенденциите. Тя бе захванала наново да предлага онези стари вкуснотии за вечерните празненства. Модата и вкусът бяха извървели пълна окръжност... и през една много трудна за бизнеса година „А ла карт“ не само се задържа на повърхността, но благодарение на нововъведените от Дани продажби по каталог и на непрекъснатия възход на „Кичън уъркс“, всъщност дори увеличи печалбите си — което пък увеличи алчността на Джоана и нейната решителност.

Окуражена от изгодното за нея първо решение на съдията, Джоана притисна Мел Фактър за допълнителни искания, които увеличиха изискуемите суми в споразумението.

Последицата бе, че Елин и Лу трябваше да отговорят на новите й искания с нова отбрана. Елин се приготви да изразходи още десет хиляди долара харчове по адвокатски и по счетоводни хонорари. Поне.

— Може би трябва да го уредим — беше готов да се предаде Лу.
— Може би адвокатите са прави...

— Не — отрязва Елин.

Защото сега тя чувстваше, че се бори не само с грубия опит за изнудване от страна на Джоана, а че се бори от името на всяка жена —

и на всеки мъж — които се бяха мъчили да успеят против тези, които искаха да вземат, без да дават, да печелят, без да влагат нищо.

И по лицето на Елин премина изражение, което Лу никога не бе виждал. *Гняв*. Истински гняв. Последван от решителност.

— Няма да ѝ позволя да вземе онова, за което ти си се трудил и за което аз съм се трудила. Ако ти няма да се бориш, Лу, аз ще се боря. И ще победея. Не знам как. Но ще победея.

[1] *Voeuf bourguignon* (фр.). — Говеждо по бургундски. — Б.пр. ↑

14.

— Не знам как да ти го кажа — подметна Тоуни на Бренда с необичайна нерешителност в гласа. — Не съм си и помисляла, че може да се случи...

На трийсет и една, Тоуни беше пълноправен съдружник в „Едър анд Стърн“ и доста отвъд *трийсет преди трийсет*. Беше и отвъд строго скроените костюми и униформени копринени блузи. Носеше рокля от мека чортова кожа в чимширенозелено, с колан от объркано заплетени кожи, който се държеше на ръчно изработена тока от истинско сребро. Меките ѝ боти струваха повече, отколкото Бренда харчеше по бакалниците за цял месец. Тя беше много слаба, по-слаба, отколкото когато и да било откак я знаеше Бренда; и с къса, почти момчешка, но все пак леко къдрава прическа, Тоуни приличаше ни на жена, ни на момиче. Имаше някакви привлекателни андрогенни белези у нея като че ли току-що е била сътворена. Само изразът на очите ѝ показваше, че съвсем не е незасегната.

— Тък и аз се развеждаме — отрони Тоуни докато отпиваше черния чай от френско грозде, който Бренда бе запарила; Бренда бе отказала кафетата сега, когато бе бременна за втори път; Каро дремеше зад една преградка в дневната, която Бренда бе превърнала в бебешка стая. — Развод по взаимно съгласие.

Бренда не беше изненадана, но все пак не знаеше какво да каже. *Щастлива ли си? Сигурна ли си? Има ли друг?* Накрая каза каквото чувстваше:

— Съжалявам.

— И аз — промълви Тоуни. — Но не можем да продължаваме така. Аз съм на път повече от две седмици на месец. Мислехме си, че след като веднъж стана съдружник, ще прекарвам повече време в тукашната кантора, но изобщо не се получи така. Сега, когато съм съдружник, компаниите ме мислят за нещо повече и искат повече да ме виждат. Знаеш ли, че ако изключим леглото и масата, апартаментът ни е още необзаведен? — попита Тоуни.

Бренда кимна; тя разбираше. Когато си потънал в работата си, когато си, както беше и тя, по следите — може би — на причиняващ затлъстяването фактор или, в случая с Тоуни, си подушил подценявана компания готова за купуване, кой ти мисли за плат за пердета или дали мебелите в дневната трябва да са провинциален френски стил или модерен Конрън^[1]! Изглеждаше толкова банално, толкова незначимо!

— Тъжно е — продължи Тоуни като се вторачи в добре отгледан, хубаво лакиран нокът, — но вече я няма любовта. Дори не мога да си спомня що за чувство беше. И Тък не може. Говорихме си за това много. Можем да изпитваме доста чувства — амбиция, състезателност, щастие, вълнение, удоволствие, завист, разочарование. *Но не и любов.* Знаеш ли, Бренда, от всички двойки от нашия клас ти и Джеф сте единствените, които още се държите заедно.

— Понякога си мислех, че няма да се справим — призна Бренда; Тоуни знаеше за увлечението на Бренда по Санди, за връзката на Джеф, която бе върнала Бренда от Германия. — И не само около онази работа на Джеф с момичето от клиниката. Бяхме станали непознати, които населяват един и същи апартамент. Аз бях ангажирана с кариерата си, Джеф беше ангажиран в клиниката. Не ни бе останало нищо един за другото.

Тоуни кимна.

— Знаеш ли какво ми каза Тък? Че няма интерес дори да захване интимна връзка. Че просто няма време и сили. — Тоуни отпи от чая си. — Еманципирани сме, но това е някаква ужасна еманципация. Понякога... срещна някого покрай работата си. И се привличаме. Станала съм толкова еманципирана, че когато това се случи, онзи и аз говорим за това. Питаме се дали лягането няма да се отрази на деловите ни взаимоотношения. Почти винаги решаваме, че ще се отрази. Прием по още едно, съгласяваме се да не спим заедно; стискаме си ръцете и си казваме лека нощ. Това е то — пророни Тоуни. — Това е крайният резултат от голямото чудо, наречено сексуална революция. *Приказки и ръкостискане!*

— Изумителното е, че дори не изглеждаш огорчена. — Бренда сипа на Тоуни втора чаша от прекрасния чай.

— Не съм — призна Тоуни. — Аз направих своя избор. Искях да имам страхотна кариера и я имам. И съм щастлива с избора си. Но знаеш ли, Бренда, възхищавам ти се за това, което направи. Не бих

могла да се откажа от парите, от властта, от придобивките, от вълнението, от сделките. Съблазнително е като наркотик — заключи тя. — И като при наркотика има странични въздействия. Не всички — приятни. Като: никакъв брак и празен апартамент. И все пак не знам дали бих била способна да направя това, което направи ти.

— Липсва ми работата. И не само заради вълнението и удовлетворението. Заради парите. Всичко е толкова скъпо вече. Не сме свикнали да се мъчим на една заплата — призна Бренда. — Преди да забременея отново, опитах да си намеря работа в новия филиал на „Ол кем“ в Ню Ингленд. Обадих се на Даян Уайър... знаеш я. Бях нейна наставничка. Назначих я, предадох ѝ старата си работа, когато заминах за Германия. Трябваше да звъня три пъти, преди тя да ми върне обаждането. Попитах има ли нещо в лабораториите на Ню Ингленд, а тя каза „не“ и това беше. Не предложи да поразпита наоколо, не каза, че ще поговори с приятелите си в компаниите... *нищо*. — Бренда беше объркана, обидена.

— Спомняш си сестринските отношения от едно време — отвърна Тоуни. — Когато всички жени се държаха заедно. Когато бяхме сплотено малцинство. Вече не е така. Икономиката загнива. Има твърде малко върховни служби и едва ли някоя от тях е за жена, без значение какви пропагандни статии четеш. Малкото жени, които наистина имат високи постове, не търсят конкуренция, повярвай ми.

Бренда въздъхна. Тоуни, за зла участ, беше права.

— Както и да е, сега, когато съм отново бременна, за работа и дума не може да става. Имам си други проблеми... като да речем, да намеря място за живеене. Винаги съм предполагала, че след като имаме деца, ще се изнесем от апартамента и ще си имаме дом. Търсих и макар да има много къщи за продан, ние дори не можем да си позволим най-ниската цена, камо ли ипотеката. Бюджетните съкращения на Рейгън се отразяват на клиниката и Джеф се безпокои да не остане без работа — промълви Бренда.

Преди да спре да работи, тя не си даваше сметка какъв гевезлък бе тя и Джеф да изхарчват докрай двете си заплати. Смятаха, че това ще продължи вечно, не бяха спастрили и пени. И Бренда за първи път през живота си нервна, несигурна, обезпокоена за бъдещето, най-накрая започна да проумява какво ще да е било на майка ѝ, когато бе

умрял баща ѝ. Колко уплашена, колко разкъсвана, колко *неподготвена* трябва да е била майка ѝ.

— Ще стане страшно пренаселено, когато се роди второто бебе — отекна Бренда.

— Защо не продадеш дяловете си и не вземеш парите, за да си купиш къща? — попита Тоуни. — Онези премиални, които ми даваше да влагам на твое име.

— Каква ли стойност имат сега? — попита Бренда; никога не бе помисляла за тези пари; искаше да са спестовен влог за Каро и за братята или сестрите, които Каро би имала.

— Седемдесет хиляди долара — каза Тоуни.

— *Седемдесет* хиляди долара! — Бренда помисли, че ще припадне.

Тя едвам изслуша обясненията на Тоуни. Началната инвестиция в компанията за силиконови чипове се бе опеторила.

— После продадох и купих акции в „Коноко“. Когато „Дюпон“ глътна „Коноко“, взех спечеленото и купих акции на „Марътън ойл“. При затварянето на пазара вчера ти струваше седемдесет хиляди долара.

— О, боже мой! Тоуни! Ти си гений! — Бренда, така, както беше бременна, взе да подскача нагоре-надолу и да целува приятелката си. — Почакай само да кажа на Джеф, когато се прибере довечера! Може би ще трябва да избираме между спестявания за децата и къща, в която да ги отгледаме. Но поне имаме *избор*! О, Тоуни, как да ти благодаря!

Тоуни се усмихна.

— Може някой ден да те помоля да ме представиш на някого, когото бих могла да обикна.

Но когато Джеф се прибра вкъщи, лицето му имаше изражение, което Бренда никога не бе виждала преди.

— Клиниката се затваря... съкращенията на Рейгън — каза той. — Вече нямам работа, Бренда, уволнен съм...

Колкото по навлизаше в делото, толкова по-гневна и по-раздразнена се чувстваше Елин. За да се защити от допълнителните искания на Джоана, тя бе принудена да започне пак отначало с адвокатите и със счетоводителите.

— Това е затваряне на хиляди и хиляди долари по време, когато е все по-трудно и по-трудно дори да пробиеш — каза Елин на Ал. — Понякога си мисля, че би трябвало да направя онова, което направи Софи: да продам „А ла карт“, да взема парите, да ги вложа и да живея от приходите. Бедата е, че не знам какво ще правя тогава със себе си. Свикнала съм да работя. Обичам работата си. Колко пътешествия с кораб мога да направя? Колко дни в седмицата мога да прекарвам в Сакс? — Елин изглеждаше бледа и изморена.

— Изглеждаш уморена — подхвърли Ал.

— Уморена? — откликна Елин. — По-скоро преизтощена.

— Твърде уморена за „Евита“^[2]? — попита той. — Един от клиентите ми е сценограф. Имам две места. Свободна ли си?

Докато Елин седеше в театъра и гледеше как Ева Перон превземаше Хуан, страната му и после — голям пай от света с песен и танц, ѝ хрумна нещо, толкова отчетливо и дръзко, че тя бе пронизана от възбуда.

— Изглеждаш прекрасно — каза Ал, когато напуснаха театъра; Елин сияеше, очите ѝ искряха, дори походката ѝ бе лека и жизнерадостна. — Почти като след оздравителен отдих!

А Елин го погледна със синьо-зелените си котешки очи и каза:

— Ева Перон! Катерина Греъм! Ести Лодър! Голда Меир! Мери Уелс Лорънс! И аз! Елин Дърбън!

И преди Ал да успее да я попита за какво, дявол го взел, говори, тя обви ръце около него в средата на изнизващата се театрална тълпа и го целуна право в устата.

— Обзалагам се, че не би го направила, ако бяхме сами — подразни я той, когато тя свърши.

— Обзалагам се, че ще го направя! — възкликна тя и малкото хора около тях, мнозина от които познаха Елин от Ей Ем/Ю Ес Ей, изръкопляскаха.

— Лу, мислил ли си някога да продадеш „Дейкор“? — попита го Елин.

Тя му се бе обадила в мига, в който пристигна вкъщи, и го бе помолила да се видят веднага щом е възможно. Уговориха се да закусят в манхатънската *ried a terre*^[3] на Лу. Лу седеше на обичайното

си място, а Елин — в креслото на Макс. Малкият телевизор „Сони“ бе пуснат на Ей Ем/Ю Ес Ей с изключен звук. Докато Елин говореше, Лу се разсея от нейния образ, който се мярна на екрана.

Лу поклати глава.

— Разбира се, че не. Защо ми е притрябвало?

— За да го защитиш.

— Да го защитя? — озадачено попита той. — От кого?

— От Джоана — каза Елин.

— Кой би я купил? Компания, замесена в съдебен процес.

— Аз.

— Ти? — Лу примига.

— Аз — повтори Елин, протегна се и изгаси телевизора: нужно ѝ бе неразделеното внимание на Лу.

— Предположи, че малката рибка погълне голямата! Това, което имам предвид, е: защо „А ла карт“ да не купи „Дейкор“? „А ла карт“ в края на краищата е моя фирма. Инкорпорирана на мое име. Ако аз притежавам „Дейкор“, Джоана няма да има против какво да предяви иск. В края на краищата — хвала на Бога! — тя не е била омъжена за мен!

Елин замълча в очакване на отговор; очите ѝ блестяха от намеци за злостно отмъщение.

Лу, който ѝ се бе възхищавал, който я бе обичал, сега беше омагьосан от нея. Нямах ли да спре да го интригува? Нямах ли да спре да го привлича?

— Гениално! — изрече той; полуусмивката му отразяваше с подобна нотка на нетърпимо сладостна отмъстителност. — Красиво! Блестящо!

— Гениално! Красиво! Блестящо! — съгласи се Макс. — Но дяволски скъпо. Откъде ще вземе парите?

— Онова, за което няма да може да вземе заем, ще го вземе под наем.

— Браво на нея! — каза Макс. — Кога да се наредя на опашката?

Опашката беше по-дълга, отколкото Макс — или Елин — дори приблизително си представяха. Започваше с Дани.

— Сега вече мислиш като милионерка! — възкликна той с пиратско ухилване, когато Елин му разказа плана си. — Имаш спестяванията ми и всяко пени, което мога да заема срещу акциите на „Кичън уъркс“. И ако ти трябва още, ще ограбя банка!

Тоуни, сега съдружник-директор на фонда за рисков капитал в „Едър анд Стърн“, беше въодушевена. С одобрението на управителния съвет на „Едър анд Стърн“ тя инвестира грамадна сума от парите на клиентите си в покупката на „Дейкор“ от „А ла карт“.

— Хранителните услуги и източниците за домакински подобрения изглеждат добре в една упадаща и/или скована икономика — поясни тя на клиентите си; и те я подкрепиха, понеже ѝ имаха доверие.

— Доверие и топъл-топъл рекорд по пътя към успеха — рече Дани и я покани на откриването на първия магазин за продажби на дребно на „Кичън уъркс“, в обновения зимник на една сграда от легирана стомана в „ТрайБиКа“.

— С удоволствие — каза Тоуни и погледна на Дани с нови очи.

Той беше висок, над сто осемдесет и три сантиметра; носеше, за официалния случай, безукорен ръчно ушит костюм. Беше неотразимо красив и очевидната му достолепност и способностите му бяха разхубавени — ако го познаваш много, много добре — от зрелостта на мъж, свикнал с ролята на възрастен от много рано, от чувствителността на мъж, който бе израсъл сред жени и който наистина ги харесваше.

Тоуни се запита с учудване какво бе станало с възрастовата разлика от четири години, която някога бе изглеждала така огромна?

Карълайн се обиди, че не е включена.

— Дани ми издаде плана ти да купиш „Дейкор“ — каза тя на Елин един следобед, докато пиеха чай и хапваха домашно приготвени английски сладкиши в уютната кухня на Елин. — Чувствам се изоставена, задето не дойде при мен, Елин. Искам да помогна — вметна тя и подаде на Елин плик.

— Благодаря ти! — рече Елин, учудена колко много имаше вътре; а сетне, като забеляза драснатото с молив върху плика, попита: — Какво е „Екс-Оу-Ен“!

— „Ексън“ — отвърна Карълайн. — Време е да продавам петрола. ОПЕК вече не е онази машина за пари, която беше.

Докато Карълайн говореше, внезапен спомен прекоси съзнанието на Елин, спомен, погребан от години.

— ПЧЧ — отрони тя. — Карълайн, има ли акции, нарочени на ПЧЧ?

— „Питсбъргски чинии и чаши“ — веднага отговори Карълайн и после додаде с лекомислена усмивка: — Натрупах доста пара от там.

— Карълайн, ти... заемаше ли пари... на Фил?

Карълайн кимна.

— Обичах го — каза нежно тя. — Беше ми единственото дете. Давах му всичко. Може би твърде много. Това го караше да смята, че може да си позволи да мечтае мащабно. Мислиш ли, че съм грешала?

— Не — каза Елин. — Не мисля, че си грешала. И ако Фил бе жив, навярно сам би превърнал мечтите си в действителност. — После на Елин ѝ дойде наум друг въпрос: — На как си го позволяваше? Фил беше такъв прахосник на пари... на *твоите* пари, както разбирам сега. Трябва да си му... заемала... големи суми.

— Ами да — отрони Карълайн с усмивка, едновременно печална и горда. — Аз съм върховен играч на бридж. Винаги съм била. Плюс това, че наследих мъничък доверителен фонд. Един ден реших, че е глупаво да харча всичките си доходи за дрехи и грим, и започнах да следя борсовия пазар.

— Томи сигурно е горд с теб — каза Елин като си припомни времето, когато Дани бе цитирал борсовите предвиждания на Карълайн, сякаш цитираше оракул.

— Томи не знае. Той смята, че всяка жена, която се интересува от пари, не е жена — въздъхна Карълайн. — Така че това си е моя малка тайна. В края на краищата какво добро ще видя, ако разруша илюзиите на Томи по отношение на мен? Знам, че сега е модно да няма *скрито-покрито*, но аз не съм съгласна с тази мода.

— Да не се съгласяваш с модни веяния — пророни Елин като говореше от личен опит, — е едно от най-трудните неща на света.

И тя изведнъж разбра защо през всичките тези години да мисли за пари и да говори за пари бе, и до ден-днешен си оставаше, най-мъчната част от управлението на „А ла карт“. Тя самата също бе мислила, че парите не са женска работа, понеже така бе смятал Фил, понеже това го мислеха *всички*. Сякаш в парите имаше секс!

— Карълайн, питам се дали някога ще престана да се уча — каза Елин докато свежървата ѝ, на седемдесет и нещо, красиво гримирана и поддържана, и лъскаво и по младежки облечена, се приготвяше да си ходи.

— Ако имаш късмет — не — рече Карълайн и си замина в облак от „Хлое“, забързана за своя масажист.

Макс, както обикновено, пристъпи направо:

— Колко ти трябват, хлапе? — попита той. — Имам ограничен брой банкови сметки, които Джоана така и не откри.

И от време на време той се питаше защо никога не му бе стигал умът да се ожени за жена като Елин. Не че се канеше да се отказва. „Кой знае?“ — каза си той. Може би — следващия път. Защото за Макс непременно щеше да има *следващ път*. И ако пак не сработи, щеше да има време и след това.

— Бях с теб от самото начало — припомни ѝ Ал с възбуда. — Винаги съм се чувствал като партньор. Сега имам възможност да *бъда*!

И той изтегли парите си от фонда на паричния пазар.

— Партньори? — подкани я той като ѝ подаваше чека.

— Партньори — отвърна Елин като влагаше в думата двойно значение, което направи Ал, който винаги бе завиждал на партньорството между родителите си — партньорство в брака и в кариерата — наистина щастлив.

На опашката застана дори Едуин Гарън от Областната търговска банка.

— Ще се радваме да ти дадем кредитна линия — каза той на официалния месечен обяд, който Елин охраняваше от години. — Ще го

уредим по-особено — продължи той, а мишото му лице беше напрегнато и нетърпеливо да угоди. — С един процент по ниска първоначална лихва.

— Благодаря — учтиво отвърна Елин и след това произнесе най-лъстивите, най-самооблажващите я думи от много, много време насам. — Но закъсняхте с двайсет години...

Опашката свършваше с Бренда.

— Имам седемдесет хиляди долара — каза тя. — Нека ти ги дам, за да можеш да купиш „Дейкор“.

— Но аз смятах, че ще използвате парите, за да платите началната сума за жилище — откликна Елин, учудена и трогната.

— Къщата не е толкова важна за мен, колкото си ти — рече Бренда; и после предпазливо, със страх да не ѝ откажат, наясно с това, колко често самата тя е отказвала, добави: — Ако ми позволиш, бих искала да открия филиал на „А ла карт“ тук, в Бостън. Хората те знаят от Ей Ем/Ю Ес Ей и ме молят да...

— Но ти се закле, че никога няма да се ангажираш с „А ла карт“! — припомни Елин на Бренда. — И нима не те чух да казваш, че няма да работиш, докато децата ти не пораснат?

— Казах го — призна Бренда. — Не осъзнавах, че съм смятала тогавашното истинско разсипничество едва ли не за гарантирано. Джеф все още се мъчи да си намери нова работа. *Трябва да работя*. И както вървят нещата, най-вероятната перспектива е, че и Каро ще трябва да работи, а и сестра ѝ. Точно като мен. Точно като теб. А да растеш покрай работеща майка, е най-добрият пример за подражание в света. Просто, преди да се случи на мен, не си давах сметка, какво ти е струвало. Обичам те — довърши тя.

И буцата в гърлото на Елин не я спря да каже на Бренда колко много я обича.

— Тя не може! — ревна бясно Джоана срещу Макс; тя се обръщаше към него, сякаш Елин я нямаше в стаята — в големия ъглов кабинет, който някога самата Джоана бе украсила за Лу.

— Може. И го стори — каза Макс. — Да се купи компания, не е противозаконно.

— Но тя не може да ми *погоди* това! Просто не може! — повтори Джоана изцяло вкопчена в Макс.

— Уви — повдигна рамене той. — Освен това тя *вече* го направи.

Документите бяха подписани още преди седмица. „Дейкор“ сега бе дъщерна фирма, напълно в притежание на „А ла карт“. Обединените компании имаха текуща стойност десет милиона долара. Елин Дърбън беше президент; Лу Суан — вицепрезидент; Дани Дърбън — ковчезник.

— Но какво ще правя *аз*? — Джоана буквално закърши ръце от болка и обида; „Дейкор“ не можеше да се изиска по съдебен ред: Макс бе разпродад всичко до последния дял и бе изпразнил собствените си банкови сметки, за да помогне на Елин да направи откупката.

— Може да опиташ да си *изкарваш* прехраната — предложи Макс. — Все още фризьорната в района на „Дженеръл мотърс“ е твоя. Вдигни я на крака. Разработи я. Бъди като Елин.

Макс бе развял червения плащ пред Джоана, но преди тя да успее да отговори, Елин се намеси:

— А аз не съм си уредила сметките с теб, Джоана — за първи път се обади тя. — Искам онези писма. И ги искам, преди Лу да се е върнал в службата.

— Никога няма да ги получиш! — изсъска Джоана. — Те са всичко, което имам.

— Тъпо! — тръсна Елин като взе назаем една от любимите думи в речника на Макс. — По-добре ми ги дай, Джоана. Защото ако не го сториш, ще те дам под съд за кражба. Тези писма са лична собственост на съпруга ми. Сега — собственост като част от неговото имущество. А аз съм изпълнителят на завещанието по това имущество. Ако не ги върнеш — *всички копия!* — ще се окажеш отново в съда. И *този* път като ответник!

— Макс, тя не може! — взе да умолява Джоана все още, без да се обръща към Елин.

— Съвсем сигурно мога — вклини се Елин вбесена от начина по който Джоана я пренебрегваше. — И ще го сторя, ако не ми ги предадеш. Искам ги до два часа следобед или адвокатите ми ще ги спечелят на делото за имуществото на Фил.

Елин побутна по бюрото към Джоана вдъхващите страхопочитание документи, които нейните адвокати бяха подготвили.

— Имам ли избор? — попита Джоана, покорна, най-последно втрещена в Елин и извърната към нея.

— Не — отрязва Елин. — Никакъв.

Дори в началото на осемдесетте жена — президент на компания за десет милиона долара, която се бе издигнала сама, без да е нечия дъщеря или нечия съпруга, или да има силна (мъжка) личност зад гърба си, която да дърпа конците — беше рядкост. Когато покупката на „Дейкор“ от „А ла карт“ бе оповестена публично, Елин стана героиня: за бизнеспечата, за редакторите на женски страници, за деканите на бизнесучилищата; очеркуваха я в „Пийпъл“ и във „Форчън“; във „Вог“ и „Лейдис хоум джърнъл“; в „Донахю“ и „Сигничър“.

Почти всички искаха да узнаят каква е нейната *тайна*. Сякаш *тайната*, узната веднъж, бе без авторско право, без цена, сякаш бе изложена за крадене, подръка за мигновен успех на всекиго, който би искал да я приложи.

— Няма тайна — не преставаше да повтаря Елин. — Или ако има, аз не знам каква е.

— Кое беше най-трудното? — я питаха отново и отново. — Да започнеш? Да спечелиш клиенти? Да се усъвършенстваш в готварството? Възходите и паденията в икономиката? Заплахите на конкурентите? Или да не спиращ да се променяш според кулинарните моди? Недостигът на време? Изтощението? Балансирането между децата и кариерата? Намирането на време за личен живот?

— Всички тези неща бяха мъчителни по едно или друго време. Но най-мъчно от всичко беше да намеря и определя собствената си идентичност, независима от онова, което *всички* твърдяха, че са жените, че би трябвало да бъдат, че трябва да бъдат — отговаряше Елин и после добавяше хитро: — Най-мъчителната част от това да успея пред себе си, беше да успея да стана *себе си*...

— И може ли жена да го направи? — искаха да знаят.

— Щом аз можах — отвърщаше Елин със сериозна усмивка, — всеки може...

И после тя откри, че има да направи още една крачка.

Тя беше впечатлена от Бренда.
Горда от Дани.
Умилена от Каро и от сестричката ѝ.
Доволна от Лу.
Възхитена от Карълайн.
Игрива с Макс.
Снизходителна към Джоана.
Почтителна към Тоуни.
Доверителна спрямо клиентите си.
Приятно делова с екипа си.
Чаровна в Ей Ем/Ю Ес Ей.
Съзидателна при планирането на менюта и тържества.
Твърда, когато трябваше да е твърда.
Насмешлива, когато нещата бяха смешни.
Без глупости, когато не бяха.
А с Ал беше дори нещо повече.

Тя го успокояваше, когато той имаше нужда от спокойствие, и очакваше — и получаваше — същото от него.

Тя искаше той да аплодира триумфите ѝ през дните когато беше по-добра отколкото си мислеше, че може да е, и да повдига духа ѝ през дните когато си мислеше, че е по-лоша, отколкото може да си представи.

Искаше прегръдки и нежност, по една добра караница от време на време, наострени уши, яко рамо и вярно сърце.

Каквото искаше, даваше — така постъпваше и Ал.

— В крайна сметка не е трябвало да намирам себе си — каза му тя. — Трябвало е да намеря два „аз“-а — а те са били подръка през цялото време.

И тя откри нещо за щастието. Не успехът, парите или известността я правеха щастлива, а същите онези познати неща, които *винаги* я бяха ощастливявали: семейството, приятелите, да обича някого и той да я обича.

А беше най-щастлива в кухнята, когато всички горелки бяха включени и готвеше нещо вкусно за някого, когото обичаше.

— Много отдавна беше, когато готвех за двама — каза тя на Ал в началото на пролетта през 1983 година. — А Райнхарт току-що изпрати хубави пьдпъдъци — той е добавил съвършени пьдпъдъци към съвършените си пилета. Имам настроение да ги сготвя — с хвойнови плодове и див ориз. Обичаш ли пьдпъдъци?

— Поне толкова, колкото обичам хвойнови плодове и див ориз — отвърна Ал.

— Тогава ще дойдеш ли на вечеря? — покани го Елин. — Последната вечеря на „Догууд лейн“ 76?

Тя се канеше да се изнася, новите собственици напиреха да се нанасят. Беше продала къщата, за да събере пари да откупи „Дейкор“. Къщата, която някога не бе успяла да продаде за трийсет хиляди долара, сега ѝ докара почти сто и петдесет хиляди.

— Само двамата? — попита Ал.

— Само двамата.

— Защото искам да те помоля нещо...

Елин се усмихна.

Тя беше почти сигурна за какво ще я помоли Ал. И беше абсолютно сигурна какъв ще е нейният отговор.

[1] Терънс Конрън (1931) — английски дизайнер и бизнесмен, известен с успешната си търговия с мебели. — Б.пр. ↑

[2] „Евита“ е един от най-известните мюзикъли на Андрю Уебър, авторът на първата рокопера „Исус Христос свръхзвезда“. — Б.пр. ↑

[3] Pied a terre (фр.). — Явка; конак; място за отсядане навън и/или далеч от дома. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.